

דברי הכנסת

הישיבה השלוש-מאות-ושבעים-ושתיים של הכנסת השלוש-עשרה

יום רביעי, ו' באב התשנ"ה (2 באוגוסט 1995)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:00

תוכן העניינים

הצעה לסדר	
שאלות בעל-פה	
התחייבויותיה של ההסתדרות	
התחייבות למינוי חבר הכנסת גולדפרב לקונסול בהונגריה	
היחס לרבני המשטרה ולמתנדבים	
התאבדות מדען בכרמיאל	
מדיניות משרד הבינוי והשיכון לגבי המגזר הבדואי	
בטיחות עובדי המעבדות	
דירות ציבוריות בערים במרכז הארץ	
המצב המדיני והביטחוני בהקשר של הסכם אוסלו ב'	
הודעה אישית של חבר הכנסת י' ביבי	
הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 128 לתקנון הכנסת	
הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת	
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת	
חילופי גברי בוועדות הכנסת	
הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת	
הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה–1995	
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)	
שאלות ותשובות	
עקרון הסודיות הרפואית	
שירותי הבריאות בבתי-הספר	
שירותי הבריאות בבתי-הספר	
מחסור ברוקחים	
טיפול פוריות	
ביטוח רפואי משלים	
שעות העבודה של רופאים	
ניקיון בריכות השחייה	
עבירות תנועה של עובדי שגרירות ישראל בניו-יורק	
מעמד קבר רחל בשיחות השלום	
עבירות תנועה של עובדי שגרירות ישראל בחוץ-לארץ	
מעמד הקונסולים הזרים בירושלים	
דברי שר החוץ בעקבות ניסיון ההתנקשות בנשיא מצרים	
מאמץ בין-לאומי להצלת יהודי סרייבו	
העדר ישראל ממפת האזור בספרי הלימוד במצרים	
ועדת העררים על-פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה	
עמדת הפרקליטות כלפי חשד למתן פיתוי להמרת דת	

הוועדה לחלוקת כספי עיזבונות
מינוי עורכי-דין במחוז הדרום
תביעות נזיקין נגד המדינה עקב פגיעות באינתיפאדה
שירות קרדיולוגית ילדים בבית-החולים "רמב"ם"
פיצוי נכי רדיפות הנאצים
מס רכוש על מגרשים שלא ניתן לבנות עליהם
מדגם מס הכנסה
חישוב מס הכנסה להורה
הריבית על הלוואות ביטוח חיים
נתונים על עובדי חברות כוח-אדם העובדים בחברות ממשלתיות
מימון פרויקט איילון-דרום
העלאת תקרת הוותק לצורך גמלאות
הצעת חוק עידוד יזמות נשים (שליטה ובעלות בעסקים – הוראת שעה), התשנ"ד–1994
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
הצעת חוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון – הקצאת כספים לעיירות פיתוח), התשנ"ה–1995
(הצעת חבר הכנסת ד' מגן)
הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון – הארכת מועדים), התשנ"ה–1995
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד הסובל מירידה בשמיעה), התשנ"ה–1994
(הצעת חבר הכנסת ח' דיין)
הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד חולה במחלה ממארת), התשנ"ה–1995
(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)
הצעת חוק הטיפול בדרי רחוב, התשנ"ה–1995
(הצעת חבר הכנסת ח' דיין)
הצעת חוק לרפורמה בחינוך ויום חינוך ארוך, התשנ"ה–1995
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
הצעת חוק קיצור הליכי קבלת אזרחות (הוראות שעה), התשנ"ה–1995
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (תקציב המועצה), התשנ"ה–1995
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
שאליות בעל-פההיו"ר ע' עלי:
מעמד מוניציפלי לשערי-תקווה
הצעת חוק העונשין (מימון הפסקת היריון), התשנ"ה–1994
(הצעת חבר הכנסת י' לס)
הצעת חוק העונשין (מניעת הפצת סרטי אלימות), התשנ"ה–1995
(הצעת חבר הכנסת ד' מנע)

הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – נישואין אזרחיים), התשנ"ה–1995
(הצעת חברת הכנסת נ' חזן)
הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ראש האופוזיציה)
(הצעת חבר הכנסת ע' לנדאו)
הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון) (הארכת מועד), התשנ"ה–1995
(קריאה ראשונה)
הצעה לסדר-היום
שנה להטלת הפצצה על הירשימה
שאלות ותשובות
מחירי הנסיעה בקווי "אגד"
קשיי תחבורה בדרך לכותל המערבי
תנאי קבלה לקורס קציני בטיחות בתעבורה
ממצאי ביקורת במינהל התעופה האזרחית
ועידת חברי קואופרטיב "דן" בליל שבת
פקקי תנועה בכניסה לירושלים
קו אוטובוס חדש מאילת לקריית-שמונה בשבת
הצעה לסדר-היום
הקטל שאין לו סוף בכבישי הארץ
שאלות ותשובות
הוצאת ילד מהחזקת אמו
בדיקת תלונות בנושא האגודה השיתופית יפה-נוף
אשפוז יולדות בבתי-חולים
הנצחת חללי פעולות איבה
תקבולי הביטוח הלאומי לקיבוצים ולמושבים שיתופיים
תשלומי ביטוח לאומי של סטודנטים
יחסם של עובדים סוציאליים לנזקקים
הצעה לסדר-היום מנהרת אבא הלל ברמת-גן ותאונות הדרכים הקטלניות בה
שאלות ותשובות
פגישה עם רבני יש"ע
הונאה בכשרות
הונאה בכשרות
יחס משטרת ישראל לילדי המתיישבים בחברון
פעילות רשות העתיקות
גנבות רכב
דקירת נער בכלא "איילון" רמלה
תחנות הממסר של "סלקום"
"פלאפון" ו"סלקום"

קהילות משיחיות
מינויים למועצה הציבורית לתרבות ואמנות
תקציבי תרבות ואמנות לערי הפיתוח
ביום הכאת נערה על-ידי חרדים
הקצבות לרכישת כתבי עת לספריות
הצעות לסדר-היום
הפסקת שידורי ערוץ-7
שאלות ותשובות
סימון מוצרים מיובאים
תוויות מחיר על מוצרים
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
הצעה לסדר-היום
דור הכיפות הסרוגות
הצעות לסדר-היום
אסון פסטיבל ערד
הצעה לסדר-היום העברת הטיפול במערך אבטחת מוסדות חינוך מוועדת החינוך לוועדה אחרת
הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה-1995
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)
הצעה לסדר-היום
פתרונות דיור לעולים
שאלות ותשובות
משדרים בערוץ השני ובכבלים
"יותר מזל משכל" בערוץ השני
תוכנית המתיחות "לא דופקים חשבון"
שידורים בערבית בערוץ השני
הצעה לסדר-היום
שנה לפטירתו של האדמו"ר מלובאביץ'
דברי יושב-ראש הכנסת בסיום כנס הקיץ

הצעה לסדר

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת של יום רביעי, ו' באב התשנ"ה, 2 באוגוסט 1995. הצעה לסדר לחבר הכנסת מיכאל איתן. הוא היה הראשון בין שלושתכם. נא לקצר, כי יש לנו סדר-יום עמוס ביותר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ראיתי את סדר-היום, וראיתי שיד, לדעתי מכוונת, גרמה לכך שנושא שהסעיר את הכנסת ומסעיר את הציבור, שקשור בדמוקרטיה ובחופש הביטוי, אני מתכוון לסגירת ערוץ-7, נקבע על-ידי מאן-דהו לסוף סדר-היום. במלים אחרות, זה אומר שעה מאוחרת הלילה.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, זה לא יהיה מאוחר. יש לנו סיכוי – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

מעבר לרגישות שצריך היה לגלות בנושא הזה, יש לכנסת הזאת תקנון. והתקנון של הכנסת קובע במפורש, שנושאים שאושרו כדחופים יבואו בתחילת סדר-היום.

הממשלה, מטעמים שלה – –

היו"ר ש' וייס:

נא לקצר.

מיכאל איתן (הליכוד):

– לפעמים יוצרת אילוץ שהכנסת, שרוצה לקבל את תשובת הממשלה, צריכה להתחשב בשר זה או אחר. אני חוזר ואומר לך עכשיו: אנחנו לא רוצים את תשובת הממשלה. יום רביעי הוא יום של הכנסת, והממשלה צריכה לבוא לכאן, וביום רביעי היא צריכה ללכת לפי סדר-היום שנקבע על-ידי הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מחזיק בידי מכתב רשמי, ולא יעלה על הדעת – – –

היו"ר ש' וייס:

הבנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא, לא הבנת. אני רוצה לומר – – –

היו"ר ש' וייס:

מה זה לא הבנתי? הבנתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא הבנת, כי אני רוצה להסביר במשפט אחרון – – –

היו"ר ש' וייס:

אבל ממש משפט אחרון.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה רוצה לעשות צחוק? תעשה.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני מבקש ממך לקצר, ואתה כבר – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

לא יעלה על הדעת שאנחנו נחזיק מכתב רשמי ממזכיר הכנסת, שמודה שבגלל הממשלה הכנסת מפירה את התקנון של עצמה.

היו"ר ש' וייס:

טוב, תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

פשוט לא ייתכן דבר כזה.

היו"ר ש' וייס:

תודה. עכשיו, רבותי, נא לשבת. אין סימפוזיון עוד בנושא. אני אשיב על ההצעה לסדר.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מבקש להוסיף משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

לא. חברי הכנסת, א. אנחנו פותחים בסדר-היום בשאלות בעל-פה; ב. הסעיף השני הוא סעיף שני גם על-פי החלטה של ועדת הכנסת, שהעניקה לי את הסמכות לקבוע את הנושא הזה בסדר-היום. כל טענה שעל-פיה יש איזו הפרה של התקנון, אני מבקש שתעבירו – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

העברנו.

היו"ר ש' וייס:

קודם כול, אני מבקש ממך לא לצעוק, ולא עלי.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא נותן לדבר עוד. מייד כשאתפנה מניהול הישיבה, ואני אעשה זאת מהר ככל האפשר, אטפל בזה לפי כל הכללים.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מבקש להעיר הערה.

היו"ר ש' וייס:

לא. רבותי, אין עכשיו סימפוזיון.

עובדיה עלי (הליכוד):

למה לא?

היו"ר ש' וייס:

אמרתי שאין עכשיו סימפוזיון. אם יש לחבר הכנסת עובדיה עלי, סגן יושב-ראש הכנסת, שהוא בוודאי שותף לעיצוב סדר-היום, הערה, הוא יהיה האחרון, ובזאת נסיים. נגמר הסימפוזיון.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להפנות את תשומת לבך לסעיף 33(א). סעיף 33(א) אומר בצורה מפורשת, חד-משמעית: "בכל ישיבה תהא זכות קדימה להודעה של הממשלה, להצעות לסדר-היום של חברי הכנסת שדחיפותן אושרה לפי הוראות סעיפים 83-85, לנושאים שהכנסת החליטה לכלול בסדר-יומה על-פי הצעות דחופות לסדר-היום של חברי הכנסת וכן לנושאים שהחוק או התקנון מחייבים דיון או הצבעה בהם בכנסת".

במלים אחרות, הסעיף הזה מאשש ומחזק את הדברים שאמר כאן קודמי, חבר הכנסת מיכאל איתן. אני מכיר את הסדר בכנסת, שיש כאן עניין של סבב בהתאם לנוחות השרים. אני מכיר את הסידור הזה בין הכנסת לבין הממשלה. אבל הואיל וחבר הכנסת מיכאל איתן דיבר כאן בשם הליכוד, והציע –

— —

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

עובדיה עלי (הליכוד):

סלח לי רגע. אתה ממלא-מקום ראש הסיעה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, חבר הכנסת עובדיה עלי מסתדר מצוין לבד. יוצא מן הכלל.

עובדיה עלי (הליכוד):

היות שחבר הכנסת מיכאל איתן, שהוא ממלא-מקום יושב-ראש הסיעה, הציע שהנושאים האחרונים שדחיפותם אושרה, אף שהשבוע – כפי שאתה יודע – לא אישרנו דחיפות של נושאים, ואם בכל זאת הנושא הזה אושר, סימן שהוא באמת דחוף. לכן אני מבקש ממך, אדוני היושב-ראש, לכנס את הנשיאות ולהחליט להקדים את הנושאים האלה. אנחנו מוותרים על תשובת הממשלה, אם היא לא חפצה להשיב.

היו"ר ש' וייס:

אני מביא בחשבון את ההערות של חבר הכנסת איתן ושל חבר הכנסת עובדיה עלי. מייד כאשר אסיים את ניהול הישיבה אטפל בזה בהתאם לתקנון ובהתאם לרצון הטוב.

שאל יהלום (מפד"ל):

משפט אחד, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

מספיק. כל דבר יהפוך פה לסימפוזיון? היום לא.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא כל דבר – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, זה לא ילך, זה לא ילך כך. לא נפתח כל ישיבת כנסת בסימפוזיון. היו שתי הצעות – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

לא כל ישיבה – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

אפשר להגיד משפט אחד?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. ולך, חבר הכנסת שאל יהלום, בפעם הראשונה. זה לא ילך כך.

רחבעם זאבי (מולדת):

תקרא לי לסדר אפילו פעם שלישית, אבל זו הפרת תקנון – – –

היו"ר ש' וייס:

אני אקרא לך בפעם השלישית, כשאצטרך.

רחבעם זאבי (מולדת):

יש פה ניסיון לסתום פיות.

היו"ר ש' וייס:

קראתי אותך לסדר פעם ראשונה. לא תשנו לחלוטין את חיי הבית. חבר הכנסת זאבי, שני חברים ביטאו את זה בעוצמה, אני מעריך שבשם כולכם. תודה. אין מה להצביע. אנחנו עוברים לסדר-היום.

רחבעם זאבי (מולדת):

אם היית עונה להם בצורה מספקת – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני לא צריך אפילו להתנצל בפניך. הצורה – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

שייתן כעת תשובה שהוא טעה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. עוד מעט תהיה פעם שלישית. אין מה להצביע, חבר הכנסת יהלום. אין.

חבר הכנסת עובדיה עלי, תרשה לי. אתה יודע איך עובדת הנשיאות, כדאי שתסביר לו. אני לא קובע את סדר-היום. אם היתה טעות, נתקן. כדאי להסביר זאת לחבר הכנסת זאבי, שבכל דבר מוצא כוונות זדון. תודה רבה.

שאל יהלום (מפד"ל):

היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

היושב-ראש לא פותח סימפוזיון, וקראתי אותך לסדר פעם ראשונה.

שאל יהלום (מפד"ל):

רק שהיושב-ראש לא יגיד אחר כך לתקשורת שהוא לא סותם לי את הפה.

היו"ר ש' וייס:

מה שהערת עכשיו אפילו לא עושה רושם. אני אומר בתקשורת את מה שאני רוצה, ואתה אומר את מה שאתה רוצה.

שאלתות בעל-פה

היו"ר ש' וייס:

אנחנו עוברים לשאלתות בעל-פה. שר האוצר ישיב על שאלתא בעל-פה מס' 495, של חבר הכנסת סילבן שלום, בנושא: התחייבויותיה של ההסתדרות. בבקשה.

התחייבויותיה של ההסתדרות

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר האוצר, ממכתבו של שר האוצר ליושב-ראש ועדת הכספים עולה, כי ההסתדרות הכללית לא עמדה בהתחייבויותיה על-פי הסכם ההבראה שאושר בוועדת הכספים.

רצוני לשאול:

1. מה הן ההתחייבויות שהופרו?

2. מה יעשה שר האוצר כדי לאכוף את ההסדר?

3. האם הועברו כספים לקופת-החולים למרות הפרת ההסדר על-ידי ההסתדרות?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. כבוד השר, תשובתך.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, ההסתדרות התחייבה, במסגרת ההבראה, לסכום של 400 מיליון שקל, מתוכם 280 מיליון שקל במזומן ו-120 מיליון שקל להחזר הלוואה שהממשלה נתנה לה ערבות לפירעון החוב של קופת-חולים הכללית בגין הלוואה בערבות המדינה.

כיום חייבת ההסתדרות סכום של 60 מיליון שקל לפירעון קרן החוב, בתוספת הפרשי הצמדה בגין הלוואה האמורה, ועוד כ-60 מיליון שקל שחייבים להעביר ישירות לקופת-חולים.

ההסתדרות התחייבה להשלים התייעלות בקופה בשכר לתקופה של שנתיים, בהיקף של 20 מיליון שקלים חדשים ב-27 תשלומים חודשיים. ההסתדרות לא עמדה בהתחייבות הזאת. ההסתדרות התחייבה לכסות התחייבויות שונות של הקופה לעובדיה. ההסתדרות לא עמדה במלוא ההתחייבויות לפי סעיף זה. כמו-כן, לא העבירה ההסתדרות לקופה חלק יחסי מגביית חובות המס האחיד של חברי ההסתדרות. ההסתדרות התחייבה בהסכם לשעבד נכסים להבטחת מילוי ההתחייבות. ההסתדרות לא עמדה בהתחייבותה.

2. משרד האוצר נמצא במגעים עם ההסתדרות על מנת שזו תעמוד בהתחייבויותיה. לצורך זה נפגשתי אישית עם הנהגת ההסתדרות. מובן שאם מאמצים אלה לא יעלו יפה קיימת בפני הקופה, אם ישירות ואם על-ידי הנאמן שמונה להסדר חובותיה, דרך לטפל בעניין, וגם הממשלה תחזור לוועדת הכספים, תדווח ותמצא דרך לטיפול ולאכיפת ההסכם.

חבר הכנסת שלום, אני רוצה רק להביא לידיעתך, שב-5 ביולי, לפני כחודש, כתבתי מכתב ליושב-ראש ועדת הכספים, ואני אקרא אותו: לכבוד חבר הכנסת גדליה גל, הנדון: הסכם הבראה של קופת-חולים. הריני להודיעך, כי ההסתדרות הכללית לא עמדה במלוא התחייבויותיה על-פי הסכם ההבראה שבנדון, שאושר על-ידי ועדת הכספים. כן לא עמדה ההסתדרות בהתחייבויותיה בקשר לערבות המדינה שניתנה לה להלוואה. בינתיים שולמו 60 מיליון, מחצית הסכום, כמימון ביניים עד להשלמת המהלכים. בימים אלה אנו מנהלים מגעים עם ההסתדרות על מנת להביא לקיומו המלא של ההסכם. כלומר, הנושא נמצא בטיפול, חלק מהסכום שולם, ואני מאמין שנגיע להסכמה. מכל מקום אני כתבתי ואני אביא את זה לוועדת הכספים.

ולשאלה השלישית – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, ברשותך, זמן תשובה על שאלתך הוא שתי דקות. מכיוון שהוא ישאל עוד מעט עוד שאלה, אתה תמשיך בתשובה. בסדר? ברשותך.

שר האוצר א' שוחט:

התשובה היא קצרה.

3. מדיניות האוצר היא, שצד שהפר את ההסכם יהיה גם זה שיישא בתוצאות. בשלב זה אין היגיון לפגוע בקופת-חולים ובמבוטחיה. כפי שאתה יודע, קופת-חולים מנותקת מההסתדרות. המגמה שלנו היא להביא למילוי חובות ההסתדרות כדי לסייע לקופת-חולים.

ברשותך – – –

היו"ר ש' וייס:

זו כבר הצעה לסדר-היום. אולי תעביר את התשובה בכתב.

שר האוצר א' שוחט:

אנחנו העברנו לקופת-חולים 40 מיליון שקל לסעיף התמיכה בהחזקת בתי-החולים, שיפוץ. 5 מיליוני שקל תמיכה בבית-החולים "יוספטל" באילת, שהוא באחריות הממשלה. 24 מיליון שקל במסגרת ההתייעלות ופיצויים לעובדים.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר. אני פונה לחבר העובדים של השרים, שמסייעים לשרים המכינים את התשובות, להביא בחשבון שהתשובה על שאילתא בעל-פה היא שתי דקות.

שאלה נוספת לחבר הכנסת סילבן שלום.

סילבן שלום (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הפרת ההסכם על-ידי ההסתדרות הכללית אינה הפרה ראשונה. היא הפרה מתמשכת, שמיתוספת על הפרות קודמות. ההסתדרות הכללית עוד לא עמדה בשום הסכם שחתמה בנוגע לקופת-חולים. בנוגע להסדר שנחתם ב-1986, היתה החלטה של מבקרת המדינה ובקשה שמשד האוצר יעשה להחזרת הכסף. גם סיכומי הוועדה קבעו, שהוועדה רואה בחומרה רבה את הפרת ההסכם שנחתם באוקטובר 1986. הוועדה גם רואה בחומרה רבה את אי-יישום ההסכם ממרס 1993. לסיכום, ההחלטה היתה שעל שר האוצר לנקוט את הפעולות המתבקשות להבטיח העברת 47 מיליון שקל מההסתדרות הכללית לקופת-חולים הכללית, כמתחייב מהסכם ההבראה. לצערי הרב, הדברים האלה לא נעשים. אני רוצה לקבוע, שגישת האוצר היא סלחנית מאוד כלפי גופים סקטוריאליים מקורבים כמו ההסתדרות והקיבוצים. אני מצפה שכמו שדורשים מגופים אחרים לעמוד בהתחייבותיהם, כך יהיה כאן. האם יש מצב שבו האוצר החליט או עושה להפסקת העברת הכספים עד שהכספים לא יועברו על-ידי ההסתדרות?

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך.

אדוני השר, תשובה קצרה ותמציתית.

שר האוצר א' שוחט:

אני רוצה קודם כול להגיד ולציין לשבח, שבהסכם התוכנית הזאת ההסתדרות התחייבה להעביר 400 מיליון שקל ולקחת מחויבות עתידית של עוד כ-350 מיליון שקל. רוב הסכום הועבר. אנחנו מטפלים בעניין של השלמת הסכום הזה, אני לא מתעלם מזה, אני הודעתי לוועדת הכספים, שאם אכן הדברים לא יוסדרו, העניין יידון מחדש בוועדה. אני לא רואה מקום וטעם לפגוע בקופת-החולים, שכן קופת-החולים איננה של ההסתדרות. קופת-החולים נותנת שירות לחולים, ואני חושב שאם אנחנו לא נעמוד בהתחייבות שלנו, תהיה פגיעה ברמת השירות. לפיכך, אני מעביר את הכספים המעטים האלה לקופת-החולים. אבל, כפי שאמרתי, כל הנושא של ההתחייבות לא מוזנח. הוא מטופל ויטופל בוועדת הכספים, במידה שיצטרכו.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר האוצר.

שר המשטרה ישיב על שאילתא בעל-פה מס' 496, שהופנתה לראש הממשלה על-ידי חבר הכנסת יהושע מצא, בנושא: התחייבות למינוי חבר הכנסת גולדפרב לקונסול בהונגריה.

בבקשה, חבר הכנסת מצא.

התחייבות למינוי חבר הכנסת גולדפרב לקונסול בהונגריה

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זו שאילתא בעל-פה לראש הממשלה, שהשר שחל התנדב להשיב לה.

הגיע אלי מידע ממקור בכיר ומהימן במשרדך, ולפיו ביום רביעי, בטרם ההצבעה על חוק רמת-הגולן, ניתנה לסגן השר גולדפרב התחייבות בחתימתך למינויו לקונסול בהונגריה.

ברצוני לשאול:

1. האומנם ניתנה לחבר הכנסת גולדפרב בדרך כלשהי התחייבות למינוי דיפלומטי בהונגריה?

2. על-ידי מי ניתנה, ומתי?

היו"ר ש' וייס:

תודה. כבוד השר, תשובתך.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להשיב בשם ראש הממשלה על השאילתא של חבר הכנסת יהושע מצא.

2-1. לא היה ולא נברא.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ההתנדבות של השר שחל להופיע בפני הכנסת ולמסור הודעות או הכחשות שלאחר מכן מתבררות כלא נכונות ומטעות, אני חושב שהיא בהחלט ראויה לציון מיוחד. אני רק אזכיר שלוש דוגמאות מהכנסת: 1. אני מקווה שההכחשה של היום משקלה רב יותר מההכחשה שהיתה כאן, מעל במת הכנסת, כאשר השר שחל אמר, בקשר למכתבו של פרס להולסט בעניין ירושלים: לא היה ולא נברא. אחר כך נאלץ לעלות פה ולהתנצל בפני הכנסת.

2. אני מקווה שלהודעה שלו מהיום, כי "לא היה ולא נברא", יש משקל רב יותר מזה של ההכחשה שלו, שמוסדות אש"ף בירושלים נסגרו ופעילות ה"אוריינט האוס" היא כמעט חסרת חשיבות. ברור לי שזה מטעה, ושההודעה של היום היא יותר רצינית מזאת.

3. אדוני השר שחל, בוועדת הפנים ומעל במת הכנסת, הכחיש את קיומו של שב"כ פלשתיני בירושלים, והנה, ראש הממשלה, לפני שלושה שבועות, הביך את השר שחל ואמר ואישר בכתב: יש 200 אנשי שב"כ פלשתינים. אז אני לא מבין למה השר שחל כל כך מתנדב להופיע בהכחשותיו, שלאחר מכן מתבררות כמטעות את הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת מצא.

כבוד השר, תשובתך.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, מאחר שזה היום האחרון לפני צאת הכנסת לפגרה, אני לא רוצה להוסיף שמן על מדורת הדיבורים.

לחבר הכנסת מצא דמיון עשיר מאוד, עם הדוגמאות שהביא. אני עדיין מחפש את נביל שעת', שלטענתו של חבר הכנסת מצא ירד מעל הר-הבית במסוק לבן. עד הרגע הזה אני מחפש אותו, גם כן על בסיס ידיעה אמינה מאוד שהוא קיבל. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

ירושלים, רבתי, היא עיר של מסתורין, אין ספק בכך. תודה רבה.

שר המשטרה ישיב על שאילתא בעל-פה מס' 498, של חבר הכנסת אריה דרעי, בנושא: היחס לרבני המשטרה ולמתנדבים. בבקשה.

היחס לרבני המשטרה ולמתנדבים

אריה דרעי (ש"ס):

בעבר, בעקבות פניותי, הודעת על הקמת ועדה שתמסד את פעולות הארגונים החרדיים העוסקים בעת אסונות באיסוף האיברים לקבורה ובזיהוי החללים. מתברר כי באסון ברמת-גן נאסר בתחילה על מתנדבים להתקרב, ובמכון באבו-כביר אסרו על רבני המשטרה את הכניסה.

רצוני לשאול: האומנם כן, ומדוע?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. שר המשטרה, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה בראש ובראשונה להביע תודה והוקרה למתנדבים, שעושים מלאכת קודש, שמי שלא יודע עליה לא יודע להעריך אותה. אישית, ניגשתי אליהם והודעתי להם כמה חשובה העבודה שהם עושים, ללא גבול, ללא התניה, עבודה שלא כל אדם מסוגל לעשותה.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

אמרתי גם את זה. גם הצעתי, כדי להסדיר את בעייתם, לרבות הביטחון האישי, שאנחנו נגייס אותם למשמר האזרחי, ואכן הפעולה בעיצומה, כדי לתת להם גם מה שנקרא ביטחון, חס וחלילה אם קורה להם משהו, והדברים האלה קיימים.

במקרה הזה אכן חבר הכנסת אריה דרעי אמר שבתחילה לא נתנו להם, בגלל הבעיות שהיו במקום, והצפיפות. לאחר מכן, כאשר זוהו, ניתנה להם הכניסה, לרבות רב המשטרה, שבתוקף ההחלטות אין לו תפקיד זיהוי בתוך אבו-כביר, כי הדברים מוטלים על הרבנות. יש שם הסדר מיוחד, אבל משניתן היה לברר מי ומי נמצאים בחוץ, העניין הזה תוקן. תינתנה הוראות כדי שמקרים כאלה לא יישנו בעתיד. תקוותי שלא יהיה צורך בהם, כי לא יהיו אירועים כאלה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר.

בבקשה, חבר הכנסת דרעי, עוד שאלה.

אריה דרעי (ש"ס):

ראשית, אני מצטרף לתקוות השר, שלא יקרו עוד אירועים כאלה ולא נזדקק לדברים הללו. אבל אנחנו יודעים את גורלנו ואנחנו צריכים להתכונן לדברים כאלה. אני גם מצטרף ומודה לשר על דברי ההוקרה שהביע. אני חושב שמחובתנו להודות לאנשים האלה, שעושים חסד של אמת ועושים עבודת קודש, שאין דוגמתה. אין כמעט אנשים שמוכנים לעשות את העבודה הזאת. זו עבודה נוראה, מתסכלת, אבל הם עושים אותה באמונה ובקדושה.

אני רק רוצה להעיר לשר, כדי שנפיק לקחים מהמקרה הזה. הרי האירועים, לצערי הרב, קורים ברחבי הארץ – בחדרה, בעפולה, ברמת-גן ובתל-אביב, לא במקום אחד מסוים. הארגונים הללו מפוזרים ברחבי הארץ. למשל, במקרה ברמת-גן ארגון "עזר מציון" וארגון "הצלה" עשו שם עבודה אדירה. כשהם הגיעו למקום, כלי התקשורת וכל העיתונאים – שאני לא מאשים אותם, זה טבעי – היו במקום ולהם המשטרה לא נתנה להיכנס, כיוון שבהתחלה היא לא זיהתה אותם. עברה חצי שעה בערך עד שנתנו להם להיכנס, לאחר שזיהו אותם.

צריך למצוא איזה הסדר לכל הארגונים הללו, לתת להם תו זיהוי, כיוון שהם מקבלים קריאה פתאומית, והם באים. צריך למסד את העניין הזה וגם את הנושא של רב המשטרה, שאני חושב שגם הוא עושה עבודה חשובה; למסד את העניין הזה, כי מי יודע אילו נפשות אפשר להציל, ויש גם לפתור את הבעיות מייד בהתחלה, לפני שלאחרים תהיה גישה אליהם. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת דרעי. אדוני השר, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מקבל את החלק הראשון, ואני אוציא הוראות מפורשות. דרך אגב, חבר הכנסת אריה דרעי, כן נתנו להם תעודות זיהוי. יש להם תעודות זיהוי. אמרתי שיש לי דאגה לתת להם מה שנקרא ביטוח, אם קורה להם משהו.

בעניין רב המשטרה, אני חייב לבדוק את זה עם הרבנות, כי לרבנות הצבאית יש שם נציגות, ואני בוודאי קטונתי מלהיכנס לריב בין רבנים. אני אבדוק קודם כול את הדבר הזה בקשר לרבנות הצבאית.

משה גפני (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, זו שאילתא של חבר הכנסת דרעי, עם כל הכבוד.

שר המשטרה מ' שחל:

הרבנות הצבאית היא הגוף המוסמך, ולכן אני לא רוצה להיכנס לוויכוח בין רבנים.

משה גפני (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גפני, זו שאילתא של חבר הכנסת דרעי.

שר המשטרה מ' שחל:

גם כשאני מנסה לשמור על כללים, אתם באים בטענה. אני אבדוק את זה. הנושא הראשון יתוקן, אני אוציא הוראות מפורשות בנושא הזה למשטרה.

היו"ר ש' וייס:

השר לקליטת העלייה ישיב על שאילתא בעל-פה מס' 497, של חבר הכנסת שלמה בניזרי, בנושא: התאבדות מדען בכרמיאל. בבקשה, חבר הכנסת בניזרי.

התאבדות מדען בכרמיאל

שלמה בניזרי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אדוני כבוד השר וחברי הכנסת, התאבדותו של מדען בכרמיאל מעידה לכאורה על כשל בקליטתו.

רצוני לשאול:

1. האם בדק משרדך את המקרה?

2. האם נתגלו ליקויים בטיפול בעניינו?

3. האם הוסקו מסקנות ממקרה זה?

היו"ר ש' וייס:

תודה. אדוני השר צבן, בבקשה.

השר לקליטת העלייה י' צבן:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מבקש ראשית כול להביע את צערי על האסון הכבד שבא על משפחת רפאילוב ולשלוח לה מכאן רגשי השתתפות באבלה.

3-1. בבדיקה שנערכה על-ידי משרדי התברר, כי מדובר בעולה, איגור רפאילוב, זיכרוננו לברכה, מהנדס בן 48, נשוי ואב לשניים, שעלה בינואר 1993 מבאקו.

משפחת רפאילוב לא יצרה כל קשר עם לשכת כרמיאל של משרד הקליטה או עם לשכת הרווחה של עיריית כרמיאל בכל בקשת סיוע מכל סוג שהוא. איגור רפאילוב, זיכרוננו לברכה, גם לא נרשם מעודו במרכז לקליטה במדע ולא פנה כלל לקבלת סיוע כמדען או כמהנדס בכיר.

ראוי להזכיר כאן, כי עד כה נרשמו אצלנו 10,800 מדענים עולים, ו-8,000 מהם קיבלו סידור ראשוני של עבודה במדע.

משרד הקליטה ועיריית כרמיאל נחשפו, לצערנו, לראשונה למצוקה הקשה של המשפחה רק לאחר שנודע על התאבדותו של העולה.

לשכת כרמיאל של משרד הקליטה ומחלקת הרווחה של העירייה מלוות את המשפחה למן קבלת ההודעה על האסון ומגישות לה כל סיוע נדרש. והתחייבנו לפתור גם את בעיית הדיור של המשפחה. הלשכות והסניפים שלנו מתודרכים לטפל בכל עולה המגלה סימני מצוקה נפשית או כלכלית.

לצערנו, המשפחה, כאמור, לא פנתה.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לשר. האם יש לחבר הכנסת בניזרי שאלה נוספת?

שלמה בניזרי (ש"ס):

לא.

היו"ר ש' וייס:

סימן שהתשובה היתה בהחלט כוללת.

סגן שר הבינוי והשיכון, חבר הכנסת גולדפרב, ישיב על שאילתא בעל-פה מס' 499, של חבר הכנסת אלסאנע, בנושא: מדיניות משרד השיכון לגבי המגזר הבדואי.

חבר הכנסת אלסאנע, בבקשה.

מדיניות משרד הבינוי והשיכון לגבי המגזר הבדואי

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הבדואים בישראל סובלים מקיפוח גם בשל העדר תשתית פיזית ביישובים המוכרים וגם בנושא ההכרה ביישובים נוספים בנגב.

רצוני לשאול:

1. מה היא מדיניות משרדך לגבי הכרה ביישובים נוספים בנגב והקמת כפרים חקלאיים?

2. מה היא המדיניות בנושא מחירי המגרשים בנגב ובצפון?

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, תשובתך.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

1. משרד הבינוי והשיכון השקיע בפיתוח תשתיות בשבע העיירות הבדואיות בנגב למעלה מ-511 מיליון ש"ח, בשנים 1993-1995, לעומת 29 מיליון ש"ח בשנים 1989-1992.

2. המשרד מסבסד קרוב ל-90% מעלות הקרקע והפיתוח. מחירו של מגרש על דונם אחד מפותח בבעלות עולה בין 10,000 ל-12,000 ש"ח ברוב העיירות, כאשר לחיילים המחיר נקבע בין 5,000 ל-6,000 ש"ח לדונם.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אלסנע.

טלב אלסאנע (מד"ע):

בשאלתא בעל-פה התייחסתי להכרה בכפרים לא-מוכרים בנגב, לרבות הכרה ביישובים חקלאיים.
בנושא הזה לא שמעתי תשובה.

דבר נוסף נוגע למחירי המגרשים המופרזים והמוגזמים ביישובים כמו אבטין, ביר-אל-מכסור ויישובים
נוספים בגליל, שמחיר המגרשים בהם מגיע ל-70,000 ו-100,000 ש"ח, דברים שאין להם שום
בסיס.

לכן רציתי לדעת, אם יש נכונות להפחית את מחירי המגרשים ביישובים אלה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

לגבי השאלה הנוספת, בהשוואה לסקטור היהודי הפערים הם עצומים, והמחירים האלה הם מחירים
שבהחלט הם יכולים לבנות בהם את ביתם.

לגבי המדיניות והכרת היישובים החדשים: המשרד מתכוון להכיר בשני יישובים חדשים בשלב זה.
נמצאים בבדיקה יישובים נוספים. הבעייתיות היא שהיישובים נמצאים באזורים שפלשו אליהם,
במקרים מסוימים בנגב, באזורים שפשוט סכנה לחיות בהם. המשרד שוקל את העברת הקבע של
היישובים, ואני מניח שבשנה הקרובה נפתור את בעייתם של שני יישובים לפחות.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך.

סגן שר הבריאות ישיב על שאלתא בעל-פה מס' 500, של חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בנושא
משרד הבריאות. בבקשה, חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

בטיחות עובדי המעבדות

נעמי בלומנטל (הליכוד):

על סמך נתונים, גדולה התחלואה בסרטן בקרב עובדות מעבדה במספרים של בערך פי-שניים מאשר בכלל האוכלוסייה.

ברצוני לשאול:

1. מדוע אין משרד הבריאות דואג לבטיחותם של עובדי המעבדות במערכת הבריאות על מנת שרמת התחלואה תרד?

2. מה מתכוון משרד הבריאות להשקיע, מייד, כדי למגן את הביוכימאים והמיקרוביולוגים מפני זיהומים ביולוגיים קרינתיים וחומרים קרצינוגניים שונים?

3. האם ימשיכו העובדים לעבוד שמונה שעות ביום ללא הגנה?

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לך.

אדוני סגן השר, תשובתך, במסגרת כשתי דקות.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, האחריות לבטיחות עובדים הינה, על-פי חוק, של משרד העבודה והרווחה. בהתאם לכך משרד העבודה והרווחה מבצע פיקוח גם על העבודה בחומרים רדיואקטיביים בכל המעבדות של מערכת הבריאות. הפיקוח נעשה על-ידי מפקחים מוסמכים של משרד העבודה והרווחה. נוסף על זה, נמצאת בשלבי הכנה סופיים תקנה ייחודית שתיקן משרד העבודה בדבר כללים הנוגעים לעובדי מעבדה, ובכלל זה מי מוגדר כעובד מעבדה, בדיקות החובה שעליו לעבור, מועדן, וכן נוהלי הבטיחות הרלוונטיים.

משרד הבריאות כמעביד אחראי לבטיחותם של עובדי המעבדות במשרד הבריאות ובבתי-החולים הממשלתיים. בבתי-החולים הללו הפיקוח מבוצע באמצעות הממונה על הבטיחות בבתי-החולים, אשר פועל בהתאם לסטנדרטים מקובלים ליישום כללי הבטיחות לעובדים.

בנוסף, לפני חודשים מספר מינה מנכ"ל משרד הבריאות ועדה שתפקידה לבחון את מכלול תנאי העבודה במעבדות השונות. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, לראש הוועדה מונה פרופסור ריבק, ראש המכון לבריאות העובד ושיקומו בקופת-חולים, וחברים בה נציגי משרד הבריאות, משרד העבודה והרווחה, בתי-חולים ועוד. אם יש למישהו עצה או חומר, שישלח להם. הוועדה הנ"ל טרם סיימה את עבודתה.

היו"ר ש' וייס:

זה קורה לנו מדי פעם. התשובה היא שתי דקות. אני מבקש מכם, בעיקר מהעוזרים שמכינים את התשובות, להביא את זה בחשבון.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

מדובר בפיקוח נפש.

היו"ר ש' וייס:

תמיד מדובר במשרד הבריאות בעניינים חיוניים.

אני פונה לעוזרים שמכינים את התשובות – בתוקף – שלא ימעידו את השרים וסגני השרים. אתה יכול להמשיך.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, היא שאלה שלוש שאלות, אם אתה שם לב. אני צריך לענות – – –

היו"ר ש' וייס:

למה להתווכח? אני אתן לך לסיים, אבל אני יודע מה אני אומר. כל פעם זה הופך לנושא ולא לשאלתא. תאמין לי שאתן לך לסיים ברצון.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

עובדי המעבדות עובדים עם אמצעי הגנה בהתאם לסטנדרדים מקובלים, הנמצאים בפיקוח ובאחריות משרד העבודה והרווחה. עם זאת, אם הוועדה שמינה מנכ"ל משרד הבריאות לבדיקת העבודה במעבדות תצביע על צורך בשינויים אלה או אחרים, משרד הבריאות יבחן זאת ויפעל בהתאם.

אם הוועדה בהמלצותיה תצביע גם על צורך בשינוי שעות עבודה לעובדי המעבדות, הדבר יבחן ביסודיות על-ידי משרד הבריאות, מתוך מגמה להבטיח את שלומם ובריאותם של עובדי המעבדות. זאת אומרת, הוועדה חשובה מאוד, והיא תביא את מסקנותיה בקרוב.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לסגן שר הבריאות.

אני מבקש גם להקפיד על כך, גברתי סגנית המזכיר, שהשאלות תהיינה של 40 מלים ולא של 58, כמו זו.

בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מכיוון שמדובר בפיקוח נפש וידוע לי על הבטחות שניתנו ממשרד הבריאות לגבי המיגון ותנאי העבודה וקיצור שעות העבודה, אני חושבת שזה בלתי אחראי לחכות למסקנות של ועדה, כשאנחנו עוד לא יודעים מתי תצא הוועדה עם מסקנותיה. לכן אני פונה אליך כסגן שר הבריאות לפעול לכך שהתנאים, שהם תנאים מחפירים, ישופרו. אני רוצה לציין, שמרבית העובדים במעבדות הן נשים, בסביבות 90%, התנאים מחפירים, ובינתיים אותן נשים נעשות חולות, לצערי, ואני לא רוצה לדבר על דבר יותר גרוע שקורה לנגד עינינו. אני פונה אליך לעשות הכול, גם לסייר ולראות את המצב הקשה שקיים במעבדות, כדי לפעול לכך שהתנאים ישופרו וההבטחות שניתנו על-ידי שר הבריאות לאותם עובדים יקוימו.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחברת הכנסת נעמי בלומנטל. אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, המצב אינו מחפיר, המצב אינו מסוכן. אפשר לחשוב שכל מי שעובד במעבדה הוא חולה סרטן או נמצא בסכנה, וזה לא נכון. אני מסיים מה שהתחלתי: יש ועדה שבראשה האחראי לבטיחות העובדים בקופת-חולים, ונציגי כל מיני מוסדות חברים בה. זו לא ועדה פנימית שלנו. הוועדה חוקרת ביסודיות, ואנחנו מתחייבים לקבל את כל המלצותיה – זה יהיה ממש בקרוב – על בטיחות העובדים.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

אני מבקש מסגן שר הבינוי והשיכון, חבר הכנסת אלכס גולדפרב, להשיב על שאלתא בעל-פה מס' 501, מאת חברת הכנסת ענת מאור, בנושא: דירות ציבוריות בערים במרכז הארץ.

דירות ציבוריות בערים במרכז הארץ

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, העדר דירות ציבוריות בערים הגדולות במרכז מונע מהממשלה לעשות חלוקה סוציו-אקונומית הולמת של העולים הזכאים לדירות ציבוריות.

ברצוני לשאול:

1. כמה דירות ציבוריות והוסטלים לעולים נבנו בערים במרכז הארץ, וכמה בפריפריה?

2. כמה דירות מתוכננות לבנייה ציבורית במרכז ב-1996?

3. מה ייעשה לגבי ערים במרכז הארץ שלא מאשרות בנייה של דירות קטנות מ-120-150 מ"ר, ובכך מונעות דיור מאוכלוסיות חלשות?

תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. בבקשה, אדוני סגן שר הבינוי והשיכון.

אגב, אני פונה אל השרים וסגני השרים: חבר כנסת שואל, במקום שאלתא אחת, שלוש-ארבע-חמש-שש-שמונה. אתם לא חייבים לענות, כי יש לכם שתי דקות.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

אדוני היושב-ראש, חברת הכנסת מאור, אני מתכבד לענות על שאלה מס' 1: במהלך 1993 עד 1995 יזם המשרד תכנון ובנייה של 27 הוסטלים ברחבי הארץ, בעיקר באזור המרכז. בסך הכול – כ-3,500 יחידות דיור. במרכז הארץ, מאשדוד עד נתניה, יש כרגע תשעה הוסטלים בבנייה, כל אחד

מהם מכיל כ-100 יחידות דיור. בשלבי תכנון יש כשישה הוסטלים, ופוטנציאל לבנייה של חמישה הוסטלים.

2. בשנת 1996 המשרד מתכוון להפעיל בין 2,000 ל-3,000 יחידות דיור נוספות בבנייה תקציבית, חלקן הגדול במרכז הארץ.

3. ביחס לשטחי הדירות במרכז הארץ, משרד הבינוי והשיכון פועל על-פי מדיניות המשרד ומגיש תוכניות לדירות שבין 80 ל-120 מ"ר. ביחס להתנגדות הרשויות, יש להפנות את השאלה למשרד הפנים, הממונה על הנהלים של הוועדות הסטטוטוריות. בפרוגרמה של משרד הבינוי והשיכון לא קיימות בעיות ונבנות דירות של שלושה וארבעה חדרים.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לסגן השר. האם יש שאלה נוספת לחברת הכנסת ענת מאור? בבקשה, גברתי.

ענת מאור (מרצ):

אדוני סגן שר הבינוי והשיכון, תודה על התשובות.

את השאלה לגבי ההגבלה של קליטת אוכלוסיות חלשות אכן אגיש, כהצעתך, למשרד הפנים.

אני רוצה רק שהכנסת תדע, שמסתבר שיש מדיניות שיכון מפלה ואליטיסטית בערים במרכז הארץ.

שאלתי הנוספת אליך – ראשית, להבהיר אם 2,000-3,000 הוסטלים הם נוספים על 3,500 דירות שאושרו, אך טרם הושלמו. שנית, מדוע כל הדירות נבנות בערים במרכז ואף אחת מהן לא בפריפריה? כתושבת הדרום אני רוצה להגיד שהערים שם עושות מבצע אדיר של קליטה – קריית-מלאכי, אופקים, נתיבות. אבל כאשר מעבירים את האוכלוסייה שזקוקה לסיוע סוציאלי רק אל הערים האלה, יוצא כאילו הן מסרבות לעזור לקליטה, ולא כך הדבר.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחברת הכנסת ענת מאור. אדוני סגן השר, תשובתך.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

לגבי השאלה הנוספת, ראשי הרשויות מפלים לרעה את האוכלוסייה החלשה. כמו שאמרתי בתשובתי הקודמת, יש להפנות את העניין הזה לשר הפנים.

אשר לבנייה הנוספת של 2,000-3,000 יחידות דיור, זו בנייה תקציבית שתבוצע בשנת 1996.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

נעבור עתה לשאלות ותשובות. סגן שר הבריאות היה כאן, אבל הוא יצא לרגע. אני מבקש להזמין אותו מהר מאוד. אחריו – סגן שר החוץ; אחריו – שר המשפטים; אחריו – שר האוצר; אחריו – שר התחבורה. כך רשום אצלי. אם הם לא יבואו, נדחה את השאלות והתשובות לזמן מאוחר יותר. אנחנו מחכים חצי דקה לסגן שר הבריאות, שהיה פה ממש לפני דקה.

נעבור לשאלות בהמשך.

אדוני השר המתאם, אנחנו עוברים עכשיו לסעיף השני בסדר-היום. אני אבקש מהמזכיר לגרום שתינתנה היום תשובות על שאלות רבות ככל האפשר, כי אנחנו יוצאים לפגרה; להביא את השרים ואת סגני השרים וממש לגרום לכך שיבואו. חובתם להיות כאן היום.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אולי שר המשטרה יענה על שאלות?

היו"ר ש' וייס:

שר המשטרה ושר התיאום כבר ממילא ממלא שלושת-רבעי יום. צריך להשאיר רבע גם לאחרים, פשוט מבחינת האיזון.

המצב המדיני והביטחוני בהקשר של הסכם אוסלו ב'

היו"ר ש' וייס:

אנו עוברים לתשובת השר למכלול ההצעות לסיכום של מה שקראנו "אוסלו ב'", כלומר, אסופה של 42 הצעות. לאחר מכן יבואו הצעות לסיכום הדין. בשלב זה – תשובת השר, ולאחר מכן אני אסביר

לכם מה היתה החלטת ועדת הכנסת לגבי הצעות הסיכום, ואחר כך תהיינה הצבעות על הצעות הסיכום.

אדוני השר, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מוכרח דקה.

היו"ר ש' וייס:

אתה לא מוכרח; עכשיו השר. כל פעם אותו דבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש.

היו"ר ש' וייס:

לא, עכשיו לא. הפעם לא. כל הזמן משבשים את סדר הדברים.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר.

היו"ר ש' וייס:

אבל אי-אפשר שאתה תעיר כל הדרך. בסדר, אני מאפשר לך חצי דקה, נראה אותך פעם אחת.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, זה בלתי אפשרי; אי-אפשר שמשיגים דברים כל הזמן על-ידי צעקות – – –

היו"ר ש' וייס:

כל הזמן אותו דבר. אבל אני הרשיתי הצעה לסדר, אל תפריעו לי. אני נותן לו חצי דקה וזה הכול. בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתמול בלילה בשעה 01:30 התחיל הדיון הזה. היינו ארבעה דוברים במליאה, וביקשנו – – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אל תעזרו לי, תנו לו לדבר חצי דקה.

מיכאל איתן (הליכוד):

תירגעו, תירגעו.

היו"ר ש' וייס:

אני לא הסכמתי. אתם ביקשתם ותשובתי היתה: לא. עכשיו אני מבקש שתשב. עכשיו אתה תשב, כי אני אקרא אותך לסדר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה יכול לקרוא, אבל – – –

היו"ר ש' וייס:

אז אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. תשב, תשב.

מיכאל איתן (הליכוד):

תן לי רק להשלים את המשפט. לא נתת לי לדבר שלוש מלים.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, זה לא ילך כך, אתה תשב עכשיו. חבר הכנסת איתן, שב.

מיכאל איתן (הליכוד):

תגיד לי, אתה לא מרגיש שאתה הופך את זה לקרקס?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. אני קורא אותך לסדר פעם שלישית, ותצא מן האולם עכשיו.

רן כהן (מרצ):

מספיק עם זה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

קראת אותי לסדר פעם שנייה ושלישית רצוף. תן לי לשבת.

היו"ר ש' וייס:

אני קראתי אותך לסדר פעם שלישית. אני מבקש ממך לצאת עכשיו. יש גבול למה שאתה יכול להפעיל כאן. עכשיו שקט. קראתי אותך לסדר לעניין "הקרקס".

רן כהן (מרצ):

אתם מפעילים פה טרור.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה טרור?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רן כהן, אני מבקש. חבר הכנסת מיקי איתן, בסדר, עכשיו אני קורא אותך לסדר שוב בפעם השלישית. אתה יוצא עכשיו. תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אבל – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, אני קורא אותך לסדר פעם שלישית. גם על זה תתווכח אתי? אתה יוצא עכשיו. אני מבקש ממך לצאת. זה הכול.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתמול בלילה ב-01:30 נתת לאופוזיציה לדבר, עכשיו אתה נותן לשר לדבר. זו הדמוקרטיה.

היו"ר ש' וייס:

זה משהו מדהים. אני ביקשתי ממך לצאת עכשיו. אני מבקש ממך לצאת מן האולם. אני מבקש להוציא אותו מן האולם.

לימור לבנת (הליכוד):

הוא צודק, אתם סותמי פיות לאופוזיציה.

היו"ר ש' וייס:

אני קורא גם אותך לסדר, חברת הכנסת לימור לבנת. אתם לא תהפכו את הכנסת הזאת למה שאתם רוצים. זה לא ילך.

עכשיו אני רוצה להסביר. רבותי, הדיון על 42 הצעות לדיון במליאה, כל כולו היה ביוזמתי. לחלוטין לא הייתי מחויב לו. בעבר גלגלו יושבי-ראש הכנסת את ההצעות מכנסת לכנסת.

שנית, התחלתי בדיון בשבוע שעבר ביוזמתי.

שלישית, באה תביעה של חבר הכנסת מיכאל איתן ואחרים לתת מרחב מחיה גדול יותר. הלכנו לוועדת הכנסת, ויושב כאן יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת חגי מירום. קיבלנו החלטה, ואני קיימתי אותה באופן מוחלט. לכל דבר יש פה עוד תוספת ועוד ערעור? רוצים שאני אקיים את ההחלטות, וכאשר אני פועל לפי ההחלטות יש כל מיני הערות על דמוקרטיה ועל קרקס? אני מגנה את ההערות האלה.

סאלח סלים (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, אפשר שאלה?

היו"ר ש' וייס:

אין עכשיו דיון על זה. עכשיו השר מדבר. תורידו את האצבעות, אין לכם מה להרים אותן. השר מדבר עכשיו. היה דיון, יכולתם להישאר בלילה, זה נושא חשוב. רבותי, דנים בענייני אוסלו שנתיים רצופות, לרבות השבוע, באי-אמון. תודה, אין הצבעות. השר ידבר.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יהלום, אני כבר קורא אותך לסדר, כי אני מבין את כוונתך. אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה.

חברי הכנסת, עזבו את זה, אין אפילו על מה להתווכח. חבר הכנסת רן כהן, עזוב, תניח לו; הם רוצים לשבש כאן כל דיון. אתה לא מבין את המטרה? לשבש פה את כל הדיון. אבל זה לא ילך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, אני רשאי לשבת או שכבודו מוציא אותי עוד לפני שהוא קרא אותי לסדר?

היו"ר ש' וייס:

כבודי יוציא אותך כאשר אצטרך להוציא אותך.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני לא רוצה לפגוע בכבודו של אדוני.

היו"ר ש' וייס:

זה הכול, עכשיו השר ידבר. זה אפילו לא מצחיק. בבקשה, אדוני.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, למוד ניסיון מהימים האחרונים, כאשר אתה מזמין אותי לעלות לבמה, בראש וראשונה אני לוקח לי אתנחתה בישיבה על הכיסא ומכין את עצמי לפני זה. אני הולך לכל המקומות הדרושים כדי להתכונן לעמידה ארוכה כאן, על מנת שכמה חברי כנסת, בדרך כלל אותם חברי הכנסת, ירימו אצבע, יציעו הצעה לסדר, ימצאו פטנטים מפטנטים שונים –

היו"ר ש' וייס:

יצווחו.

שר המשטרה מ' שחל:

– שאינם בתקנון, או ישנם בתקנון, וכל זה כמעט כריטואל קבוע.

שאול יהלום (מפד"ל):

למה ריטואל?

שר המשטרה מ' שחל:

אבל אפילו במסגרת הריטואל הקבוע הזה, אני רוצה דווקא בתשובתי היום – אם יאפשרו לי לדבר העוזרים העומדים שם ליד הכניסה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני אאפשר לך. אני מבקש מהסדרנים לסגור את הדלתות. אדוני קצין הכנסת, קודם כול, אני מבקש שיהיו פה סדרנים; זה התפקיד שלך פה, שלנו. ואני מבקש גם שהדלתות תהיינה סגורות.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, ראשית, אני מקווה שאזכה היום להיכנס לספר השיאים של גינס, שהרי לא זכור לי מקרה אחר ששר או חבר כנסת ענה ביום אחד על 42 נושאים ברציפות, בזה אחר זה.

אדוני היושב-ראש, הימים האלה הם ימים קשים לכולנו. לפני שבוע פערנו עוד קברים והאדמה הזאת בלעה אל קרבה עוד חפים מפשע, קורבנות תמימים למציאות חסרת הבנה, לטירוף חסר מטרה. יש מי שמוכנים להמית את עצמם ובלבד שימיתו אחרים.

אדוני היושב-ראש, בתחילה חשבתי לענות על שאל ההצעות אחת לאחת. אבל הגעתי למסקנה שאין הבית הזה מאמין שבדיון אחד אוכל לענות על 42 נושאים לעומקם, כאשר כל נושא הוא תחילתה של אנציקלופדיה. כדי להקל על חברי הבית, החלטתי לחפש מוטיבים משותפים לכל הנושאים.

אם הייתי מחשב חישוב מתמטי, רבותי חברי הכנסת – – –

זה בלתי אפשרי כך. אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד, אינני יכול.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש, חבר הכנסת רענן כהן, לשר שחל יש כוונה שתאזין לו, והוא צודק.

חבר הכנסת לס, השר עונה עכשיו. אתם כל הזמן בתנועה. ביקשתי לסגור את הדלתות. ביקשתי שיהיו כאן סדרנים והדלתות תהיינה סגורות. אני מבקש לבצע את זה, לא תיכף אלא מיד.

בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

החלטתי לחפש מוטיבים משותפים לכל הנושאים. אם הייתי מחשב חישוב מתמטי ומנסה למצוא את המכנה המשותף המחבר בין כל הצעות הימין מאז הסכם אוסלו, הייתי בוחר במכנה המשותף – בהלה, או בלעז – היסטריה. מעל הבמה הזאת בישרו לפחות מחצית מהנושאים מסרים מבהילים. אמרו שמתכוונים לשחרר מחבלים שדם יהודים על ידיהם – אמרו; אמרו שיש שיתוף פעולה בין ה"חמאס" ל"פתח" – אמרו; אמרו שאש"ף מתבסס בירושלים – אמרו; אמרו שאחיזתנו בירושלים מתרופפת – אמרו.

משה פלד (צומת):

כוחות הביטחון אומרים את זה.

היו"ר ש' וייס:

אתה תירגע עכשיו, חבר הכנסת משה פלד.

שר המשטרה מ' שחל:

נבהלו מפגישת הפסגה בין ישראל, מצרים וירדן בקהיר – נבהלו; אמרו שהשר פרס מקים מדינה פלשתינית בעזה – אמרו.

רון נחמן (הליכוד):

הקים כבר.

שר המשטרה מ' שחל:

אמרו ואמרו ואמרו, מלים, רק מלים, וזה מזלנו.

רבותי חברי הכנסת, כאיש אופוזיציה במשך תקופה לא קצרה אני חייב לומר לכם מה ההבדל. גם אז באופוזיציה אמרנו. מה שהיה לנו זה הנשק היחיד שיש לכל אופוזיציה: מלים, אבל אמרנו זאת בתרבות פרלמנטרית מקובלת.

רחבעם זאבי (מולדת):

רק אל תחזרו לתרבות הזאת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, קראתי לך קודם פעמיים לסדר.

רחבעם זאבי (מולדת):

קריאת ביניים.

היו"ר ש' וייס:

רק שהיא לא תתפתח.

שר המשטרה מ' שחל:

אמרנו זאת מתוך אחריות לאומית לעניינים הלאומיים החשובים של המדינה.

משה פלד (צומת):

אין שום אחריות.

שר המשטרה מ' שחל:

אמרנו זאת כאשר נמנענו, והס מלהזכיר ולהשתמש בדם כתירוץ ועילה לנגח יריב פוליטי זה או אחר.

איש משרי הממשלה הזאת לא יאמר היום שהמצב אינו קשה וסבוך וכי אין עוד בעיות בדרך.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אפשר לפתוח חלק מהדלתות כדי שחברי הכנסת לא יהיו כלואים כאן?

שר המשטרה מ' שחל:

כשטלפון החירום מצלצל בלשכתי, אני מחסיר פעימה, ובדרכי אליו אני מתפלל בשקט שיזכו כל הילדים לגדול וכל ההורים לגדל.

אדוני היושב-ראש, בתפקידי כשר המשטרה אני מגיע בדרך כלל לפיגועים הנוראים סמוך להתרחשותם, אני נושא עמי מראות שאי-אפשר לשכוח, ואם אעמוד פה ואומר לעם הזה שיש לנו פתרון קסמים, שבהינף אלה או בשימוש בגז נוכל לפתור את הבעיה, אשקר, ולעולם לא אעשה זאת. המלים, אדוני היושב-ראש, הן רק מלים, ומזל שכן.

היו שהציעו לפתור את בעייתם של הערבים בהגליה ובהוצאה. היו שרים בממשלה הקודמת שהציעו הצעות כשהם היו חברים בממשלה, אבל הם לא הצליחו לטפל באינתיפאדה. היו כאלה שהציעו הצעות ומדברים היום, כאשר הם עצמם היו שותפים להסכמי קמפ-דיוויד, ואני רואה בביצוע של הסכמי אוסלו ביטוי יותר מוצלח לביצוע הסכמי קמפ-דיוויד; מוצלח יותר, נכון יותר, אחראי יותר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

דבריק הם הבל ורעות רוח.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה; אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת בני בגין, גסות איננה תשובה ואיננה נימוק, ואמירה בהליכה, כשנכנסים לאולם המליאה, איננה מן הנימוסים הפרלמנטריים, וחזרה על דברים אפילו מאה פעם אינה הופכת אותם לאמת. כמי שקורא את קמפ-דיוויד ומפרש אותו לפי הנוחות שלו – כך אתה עושה – בוא תאמר לי אתה – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר המשטרה מ' שחל:

אני ראיתי. לא נכשלתי בשום דבר.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

עשרות פעמים נכשלתי.

שר המשטרה מ' שחל:

לא נכשלתי בשום דבר. היכן שטעיתי שלחתי לך מכתב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר המשטרה מ' שחל:

הבעיה היא שלך. אתה טועה כל הזמן ואינך מודה. זו הבעיה שלך. אתה תבוא ותסביר איך היית מיישם את הסכמי קמפ-דייוויד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר המשטרה מ' שחל:

אולי תבוא אלי ותאמר לי מה היא המשטרה הפלשתינית החזקה, שהיתה צריכה להיות מורכבת מירדנים וממצרים ומפלשתינים והיתה צריכה לקבל full autonomy, כך אמר אז ראש הממשלה. אולי תסביר לעם את האמת. אל תתחילו בביקורת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אנא.

שר המשטרה מ' שחל:

תגידו מה אתם הייתם עושים. בוא נראה את הגבורה שלכם, בוא נראה את אלופי המלל והביקורת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, צריך לזרוק את חבר הכנסת בגין.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, רק רגע.

עוזי לנדאו (הליכוד):

צריך לזרוק את חבר הכנסת בגין.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, יש לי בקשה אליך. רגע, חבר הכנסת עוזי לנדאו, תן לי להשמיע את הבקשה לשר.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זרוק את חבר הכנסת בגין.

היו"ר ש' וייס:

תן לי פעם אחת לומר משפט בלי ליווי שלך.

שר המשטרה מ' שחל:

המלים, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, שנייה, יש לי אליך בקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זרוק את חבר הכנסת בגין. אדוני צריך להיות נאמן למסורת שלו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, תירגע לאלפית שנייה. לאלפית שנייה תירגע, ואני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זרוק אותו.

היו"ר ש' וייס:

אתה לא מאפשר להשמיע מלה באולם הזה. יש שני עוזי לנדאו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

עכשיו אדוני צריך לקרוא אותי פעם שנייה לסדר.

היו"ר ש' וייס:

אני אקרא לך פעם שנייה, כי אתה בא לעשות את זה בכוונה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, יש לי אליך בקשה. אם אתה שואל את חבר הכנסת בני בגין או את חבר הכנסת עוזי לנדאו שאלות, הם גם עונים לך, ואז לי קשה להרגיע אותם. אני פשוט מבקש ממנו.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על השיעור.

היו"ר ש' וייס:

אז תודיע מראש אם השאלה היא רטורית.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מודה על השיעורים הפרלמנטריים.

היו"ר ש' וייס:

לא, פשוט יש לי קושי.

שר המשטרה מ' שחל:

אני מודה לך. אתה היית מרצה ומלמד. אני מודה לך על השיעורים. אני מקבל את ההערה.

היו"ר ש' וייס:

זו בקשה לעזרה.

שר המשטרה מ' שחל:

תודה.

אדוני היושב-ראש, במשך 15 שנה הציגו את הדוגמה של שלושת הקופים שרואים בדרך כלל: עצמו את עיניהם, אטמו את אוזניהם ולא למדו דבר; הם סתמו את האף וטענו שאין ריח, פיזרו בשמים, ובלבד שלא יצטרכו להתמודד עם הבעיה, וככל שפשט הריקבון, הפכה ההתמודדות קשה יותר. אין לכם פתרון לבעיה איך שולטים על עם אחר, אין לכם תשובה, והעובדה היא שהיום אינם מעזים לקום ולומר – לספח את השטחים, כי אתם יודעים שהעם הזה יודע את האמת.

יצחק לוי (מפד"ל):

מי עשה – – –

שר המשטרה מ' שחל:

הוא לא רוצה את זה, כי הוא יודע שאין אפשרות לחיות עם עוד 2-2.5 מיליוני פלשתינים.

יצחק לוי (מפד"ל):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לוי, אל תפריע לשר.

שר המשטרה מ' שחל:

לא יועיל לכם, לא יועיל לכם. הייתם בשלטון. הייתם יכולים לעשות את זה.

עוזי לבדאו (הליכוד):

זרוק אותו.

שר המשטרה מ' שחל:

אתם ידעתם, וזו האמת. אתם אובדי דרך, כי אין לכם מוצא.

יצחק לוי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

זה דבר נורא.

שר המשטרה מ' שחל:

אין לכם עצה. אתם אינכם מסוגלים לתת פתרון לבעיה האמיתית שאנחנו חיים בה.

רון נחמן (הליכוד):

מה הפתרון שלך?

יצחק לוי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יצחק לוי, תירגע קצת.

שר המשטרה מ' שחל:

ולכן נשאר לכם פתרון אחד: להפוך את החיים למנהרת שדים חשוכה, שמנסים המבהילים למיניהם להוביל אותנו בה לקצה שאין בו אור. אנחנו לא מחפשים את המנהרה ומתארים אותה כל היום. אנחנו מחפשים את היציאה, כי אין לנו מה לעשות שם. כמעט כל מה שנאמר על-ידי הימין מקורו ביצירת תחושת הפחדה. הפחד – כך אתם מקווים – מלכד, האימה מחזירה למולדת. ההיסטריה מחכה בכל צומת. זה אולי נכון בגיבוש קבוצת צופים במערת עטלפים חשוכה. אין זה נכון לנהל כך מדינה, וזאת הסיבה שאין לכם תמיכה בעם. אני רואה את הצמתים, אני רואה את מעט האנשים. זו הסיבה שאתם מוציאים ילדים להפגנות.

יצחק לוי (מפד"ל):

שר המשטרה מ' שחל:

אין לכם מבוגרים.

יצחק לוי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת יצחק לוי, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

שר המשטרה מ' שחל:

זו הסיבה שהגעתם לשפל שבו ילדים בני שבע ובני עשר, אתם מוציאים אותם להפגנות.

רון נחמן (הליכוד):

הכול במסגרת החוק. גם ילדים.

שר המשטרה מ' שחל:

מי שיודע שיש לו תמיכת עם יכול להגיע ל-400,000 איש שיתמכו בו. הוא לא זקוק לגימיק הזה של גיוס נשים וילדים להפגנות, והתירוץ שאתם משתמשים בו, התשובה ששמעתי היתה: גם הם, גם הערבים, הביאו נשים וילדים להפגנות. אתם יודעים למה? מפני שאז, כשהיתה תקופת הליגיון, לא היו יורים בילדים ולא היו יורים בנשים. היו יורים במבוגרים.

אוי לכם אם זאת השיטה שאתם מאמצים, אבל אני יודע ואתם יודעים שאני יודע, שלא מעט ציפיות היו לכם שתבואנה הפגנות ולא באו. מה כן?

רבתי חברי הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, זה מפריע. אנא.

שר המשטרה מ' שחל:

מה התופעה השנייה שאנחנו רואים? ברגע שיש פיגוע – –

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר רובינשטיין, שר החינוך והתרבות, זה מפריע לנו.

שר המשטרה מ' שחל:

– – בתוך שניות מגיעה קבוצת אנשים עם שלטים מוכנים, משמיצים – נגד ראש הממשלה, נגד שר החוץ, ולאחרונה נגד הרמטכ"ל. השלטים האלה הם לא ספונטניים. האנשים האלה אינם אנשים שמגיבים באורח ספונטני. אלה אנשים שנשכרו על-ידכם, הם מקשיבים לרדיו, הם מקשיבים לטלפון, והם מגיעים מכל מקום כדי להסית – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מבקש. יש לי הצעה — — —

שר המשטרה מ' שחל:

רבותי — — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, תן לי שנייה: א. השר לא עבר על הזמן; ב. אני מציע שכל אחד בבית יחליט שהוא מפסיק עם ההסתה, ואני אהיה מאושר אם זה אכן יתקיים; גם לגבי מי שמעיר עכשיו לשר. בבקשה.

קריאות:

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, הבטיחו לנו מטחי "קטיושות" מעזה, מלחמת אחים עקובה מדם — — —

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

פעלתי לפי החלטה. מספיק עם ההערה הזאת.

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

פעלתי, זה היה מוסכם, ואני לא מקבל את ההערה. אל תפריע. אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

משה קצב (הליכוד):

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

הבטיחו לנו — — —

היו"ר ש' וייס:

אדוני, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

שר המשטרה מ' שחל:

אני אסתדר. הבטיחו לנו מטחי "קטיושות" מעזה, מלחמת אחים עקובה מדם — — —

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חוצפה כזאת.

שר המשטרה מ' שחל:

— — — שערפאת לא יוכל להחזיק מעמד חודשיים, שוויתרנו כבר על ירושלים, שחתמנו הסכם עם הסורים, שיש שיתוף פעולה בין ה"חמאס" ל"פתח", איימו במרי ובירי, הוציאו פסקי סירוב לפקודה, החליטו כי שחררנו אסירים פלשתינים רוצחים. מלים הן רק מלים, וזה מזלו של העם הזה.

אדוני היושב-ראש, על נהרות בבל ישבנו גם בכינו — —

היו"ר ש' וייס:

זה מפריע, חברים.

שר המשטרה מ' שחל:

— — — בראותנו את ציון. מים רבים עברו, ועשינו דרך ארוכה עד לארץ הזאת. הגיעה העת שמקונני האופוזיציה יפסיקו לחשוב כיהודים נרדפים ופוחדים כאילו הם בגלות ויבינו שכל תהליך הוא מסע שאנו הולכים בו, ומתוך תחושת עליונות וכוח, כשאנו מנווטים את התהליכים ולא מובלים שנים על-ידי המון מידיי אבנים, כל שנות האינתיפאדה. אנחנו לא משחקים מחבואים במדריד כפי שאתם שיחקתם, מסובבים את הראש ועוצמים את העיניים בכל פעם שהנציגים הפלשתינים היו מתקשרים לתוניס ואחר כך תופסים מיקרופון אחד מתוך שניים.

אולי, אדוני היושב-ראש, אני מבקש גם מחברי לסיעה — — —

היו"ר ש' וייס:

אתה צודק כל כך, שאין לך מושג. אני מעיר עשרות פעמים וזה לא עוזר. מסתובבים ומסתובבים. חבר הכנסת יורם לס, השר מדבר, אני מניח שבמידה מסוימת גם בשמך. כל הסיבובים האלה.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני, אנחנו איננו משחקים מחבואים במדריד ומסובבים את הראש ועוצמים את העיניים בכל פעם שהנציגים הפלשתינים היו מתקשרים לתוניס ואחר כך תופסים מיקרופון אחד מתוך שניים במרכז הליכוד ומתפארים בעמדותינו העיקשות והגאות.

אנחנו לא משחקים בכאילו: אין בעיה כאילו. הבעיה תיפטר מעצמה כאילו הפלשתינים הם לא בני-אדם, כאילו האינתיפאדה התרחשה בתקופת נפוליאון בפריס, כאילו הסבל והמלחמה הם גורל נתון שצריך לקבל אותו בהכנעה – – –

משה קצב (הליכוד):

האינתיפאדה התרחשה כאשר רבין היה שר הביטחון – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, קברניטי הממשלה הזאת – – –

משה קצב (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, לא יאה לראש סיעה להפריע כך. אתה מוותיקי הבית.

שר המשטרה מ' שחל:

– – לא משחקים ולא ישחקו בכאילו. אנו יודעים שיש בעיה, אנו יודעים שהיא כואבת – חבר הכנסת חגי מירום, אולי אני אזכה לתשומת לבך? – אבל אנו רוצים לפתור אותה. הבנו שגורל ילדינו אינו משחק עוד, ואם אנשי האופוזיציה לא מכירים את הכללים החדשים – שלא ישחקו, אולם הם גם אינם משחקים וגם מפריעים לתקווה.

משה קצב (הליכוד):

מה הכללים החדשים?

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, אני חושש שמפחידים את העם הזה, גורמים לו להרגיש חסר אונים, ואחר כך מציעים לו פתרונות לסרב פקודה, למרוד, להתנחל על הגבעות. איזה פתרון אתם מציעים? – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אילו ביטויים אתה מכניס לבית? חבר הכנסת ביבי.

שר המשטרה מ' שחל:

— — להמשיך ולהציף את העם הזה בססמאות, להסתכל בתמונות המגיעות מבוסניה ולקנא בהן.

הממשלה הזאת יודעת בדיוק מה היא עושה — — —

קריאות:

— — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — — בן צרויה.

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע. רבותי, אנחנו לקראת סיכום. עוד מעט עוברים להצבעות.

שר המשטרה מ' שחל:

— — — היא יודעת שמלים הן רק מלים — —

עוזי לבדאו (הליכוד):

ממשלת בני צרויה אתם — — —

שר המשטרה מ' שחל:

— — — ועתיד ילדינו ייקבע במעשים. יצחק רבין, זה שילדים בני חמש ושבע עומדים תחת חלונם וצועקים "בוגד", כאחוזי טירוף — — —

רחבעם זאבי (מולדת):

— — —

קריאות:

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

— — — ראה יותר חברים מתים במלחמות ישראל מכל הצועקים הללו — — —

קריאות:

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

— — האיש הזה עמד בשערי ירושלים כשרעש הקליעים עוד פילח את האוויר. האיש הזה אוהב את מדינת ישראל לא פחות מחבר הכנסת חנן פורת, לא פחות מחברת הכנסת לימור לבנת, ולא פחות מכל הנושאים עליהם את השלטים. מה אתם מנסים למכור לעם הזה?

שאול יהלום (מפד"ל):

אתם הורסים את המדינה, אתם הורסים את הציונות — —

שר המשטרה מ' שחל:

מה אתם רוצים למכור לעם הזה? פחד? היסטריה?

שאול יהלום (מפד"ל):

בושה וחרפה.

שר המשטרה מ' שחל:

זאת אולי הזדמנות, אדוני היושב-ראש, לבער מתוכנו מושג מעוות — —

שאול יהלום (מפד"ל):

בושה וחרפה.

שר המשטרה מ' שחל:

במדינת ישראל יש רק מחנה לאומי, זה שרבין ראש הממשלה שלו ושמעון פרס הוא שר החוץ שלו —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

— יש רק מחנה לאומי אחד, זה שחושב על טובת המדינה ודואג לעתידה.

קריאות:

— — —

שר המשטרה מ' שחל:

אין לאיש הזכות לעשות סלקציה — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, יש כאן נדידת עמים. כולכם מתבקשים לשבת.

שר המשטרה מ' שחל:

— — בין אוהבי הארץ הזאת ומחריביה — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני השר, רק רגע, אני ארגיע את הציבור — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מכולכם לשבת. חבר הכנסת יהלום. אני מבקש מכל אלה שעומדים בצד לעמוד בשקט, אחרת איאלץ לבקש להוציא אותם. אני מבקש מכולכם לשבת. חבר הכנסת רחבעם זאבי, אודה לך אם תשב. כמו כן, חבר הכנסת שאול עמור. הרעש גדול מדי.

קריאות:

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, אני הרגעת את הציבור — — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עוזי לנדאו, הרגעת את הציבור לא על מנת לאפשר לך לקרוא קריאות ביניים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש — — —

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז, שמענו, מספיק.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

תן לשר לדבר. חבר הכנסת כ"ץ-עוז, רשות הדיבור ניתנה לשר משה שחל.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, ממשלת ישראל הולכת בכיוון ברור. עתידה של ירושלים בטוח יותר מבכל זמן. ביטחוננו של כל יהודי תושב יהודה ושומרון או תושב הרצליה עומד כל העת למול עינינו. בחרנו בדרך הזאת, כי אין אחרת; בה נלך. תפקידה של אופוזיציה אחראית בימים אלה הוא בגילוי אחריות, לא בהפקת – – –

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה. גם בצד הימני של האולם, אני מבקש מכולכם לשבת. חבר הכנסת תיכון – – –

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת תיכון וחבר הכנסת שמאי.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, במשך שנה תמימה ישבתי כאן והקשבתי לדברי הסתה, לדברים שלא נשמעו בכנסת שלכם. תקשיבו לתשובה, תקשיבו בשקט.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – – רבין.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום.

שר המשטרה מ' שחל:

האמת אולי לא נעימה, אבל תקשיבו ותשמעו אותה. אתם אינכם אופוזיציה אחראית, אתם אופוזיציה מסיתה.

רון נחמן (הליכוד):

הנה המסית הראשי.

שר המשטרה מ' שחל:

אופוזיציה שמפיקה סרטי אימים, שמובילים אותה להיות אופוזיציה בלתי אחראית, אופוזיציה משתלחת.

אדוני היושב-ראש, הכנסת הזאת תחליט עוד מעט לחזק את ידיה של הממשלה הזאת להמשיך בדרך שבה היא בחרה – שלום וביטחון לתושבי המדינה הזאת. זו התשובה על כל 42 ההצעות לסדר-היום שהוגשו על-ידי חברי הכנסת מהאופוזיציה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

זה היה קצר היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, ראשית, אני קיבלתי פנייה של חבר הכנסת יגאל ביבי, שמבקש למסור הודעה אישית "בתגובה לדברי ההסתה של השר שחל ופגיעה אישית במתיישבים, שאני חלק מהם".

בהתאם לתקנות, ואני צמוד לתקנות, אין לי ברירה, הודעה אישית באה בסוף הישיבה. סגן יושב-ראש הכנסת עובדיה עלי, אתה חולק על דעתי? בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, זה נכון שבהתאם לתקנות צריך למסור בסוף הישיבה, אבל היו כאן תקדימים רבים. אם רוצים שהנושא הזה יהיה יפה – לא אחת מסרנו את הרשות בסוף הדיון באותו סעיף, ואני חושב שכך צריך לנהוג גם הפעם.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני ער לכך שהיו תקדימים רבים. אני אשקול. בינתיים אנחנו ניגשים להודעות הסיכום. חבר הכנסת רענן כהן, בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מביא הצעת סיכום בשם סיעת העבודה ובשם סיעת מרצ.

משה נסים (הליכוד):

מה עם דראושה?

רענן כהן (העבודה):

אני מחפש יועצים. אשמח מאוד לקבל אותך כיועץ. אתה יועץ טוב.

הכנסת מציינת בסיפוק את ההתפתחויות בתהליך השלום שהחל בעת החתימה על הסכם אוסלו, אשר הוביל לחתימת הסכם השלום ההיסטורי עם ירדן, ולסיכויים להתקדמות במשא-ומתן עם סוריה.

תהליך השלום פתח קשרים ושערים מדיניים וכלכליים עם מדינות ערב השכנות, ומקדם את ישראל והפלשתינים, שלב אחר שלב, בדרך הקשה אך מלאת התקוות אל השלום המיוחל.

הליכוד מנסה כל הזמן להפריע ולהרוס את הדמוקרטיה. אני מבקש שקט.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, אבל אתה צריך לקרוא רק את ההודעה.

רענן כהן (העבודה):

רק את ההודעה, אבל אני רוצה שקט. והליכוד לא יכול להשתלט פה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה. אני מבקש, הרעש הוא עכשיו מכל הצדדים. אלה שיחות אישיות שמפריעות. אני מבקש מכולכם לשבת. חבר הכנסת יצחק לוי, הגב שלך מקסים, אבל אתה צריך לשבת. חבר הכנסת עוזי לנדאו, יפה מאוד שבאת לברך את חבר הכנסת אברהם שפירא, אבל יש לך מקום. בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

הכנסת מברכת את ממשלת ישראל וכוחות הביטחון הפועלים בכל כוחם כנגד ארגוני הטרור ומסכלים פיגועים קשים מצד שונאי השלום, שכל רצונם להרוג בישראלים ולטרפד את מהלכי השלום.

הכנסת דורשת מהרשות הפלשתינית, ערב הסכם ההיערכות מחדש, להגביר את מאבקה בטרור של מחבלי ה"חמאס" ו"הג'האד האסלאמי" – אויבי הפלשתינים, אויבי ישראל ואויבי השלום.

הכנסת רואה בחינוך לסובלנות, לדו-קיום ובהכשרת הלבבות מכשיר חיוני לחיזוק השלום והדמוקרטיה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברת הכנסת לימור לבנת, בבקשה.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, נמצאים אתנו כאן בני המשפחות השכולות שיקיריהן נרצחו על-ידי פלשתינים.

אני מתכבדת להביא הצעת החלטה בשם סיעת הליכוד, ואני מקווה שחברי הכנסת כולם יוכלו להצטרף אליה.

הכנסת דורשת מהממשלה לפעול על-פי המלצתו של היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן-יאיר, ולפיה על הממשלה להפעיל לחץ על הרשות הפלשתינית עד שתעביר לידי ישראל חשודים ברצח ישראלים כמתחייב מההסכם בדבר רצועת-עזה ואזור יריחו.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הצעה מטעם סיעות המפד"ל וצומת. לא כתוב מי מביא. חבר הכנסת חנן פורת, בבקשה.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש הצעת סיכום הדיון על הסכם אוסלו מטעם סיעות המפד"ל וצומת.

הכנסת קובעת, כי אין לחתום על שלב ב' של הסכם אוסלו, הכולל מרכיבים מרכזיים של הסכם הקבע, ללא גיבוש הסכם הקבע כולו והבאתו להכרעת העם במסגרת משאל עם או בחירות. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני מזמין את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

הצעת סיכום מטעם סיעת חד"ש לסיכום הדיון המשולב בנושא הסכם אוסלו.

1. הכנסת מביעה דאגה רבה נוכח העיכוב והסחבת בחתימה על הסכם הביניים בין ישראל לפלשתינים. הכנסת קוראת לממשלה להשלים מייד את תהליך העברת כל הסמכויות לממשל העצמי הפלשתיני, ולסלק את המכשולים המונעים הסכם שיחול על כל הגדה המערבית.

2. הכנסת קובעת, כי פינוי מוקדם של כל ההתנחלויות, וקודם כול של אלה שברצועה ובחברון, הוא תנאי חיוני להצלחת התהליך המדיני. הכנסת קוראת לממשלה להציע כבר עתה פיצויים למתנחלים, כדי שישבו לתחומי "הקו הירוק". הכנסת קוראת לממשלה להפעיל את מלוא סמכותה כדי לבלום את השתוללותם של מתנחלים בשטחים הכבושים.

3. הכנסת קוראת לממשלה להימנע מהפקעת קרקעות ומפגיעה במוסדות פלשתיניים בירושלים המזרחית ובסביבתה. צעדים כאלה מהווים הפרה של הסכם אוסלו, אשר קבע במפורש כי מעמד ירושלים ייקבע בהסדר הקבע הישראלי-פלשתיני.

4. הכנסת קובעת, שאי-שחרורם של האסירים הפוליטיים הפלשתינים פוגע בתהליך המדיני ובסיכויי הצלחתו. על כן קוראת הכנסת לממשלה לשחרר מייד את כל האסירים הפוליטיים הפלשתינים.

5. הכנסת קוראת לממשלה לגשת מייד למשא-ומתן על הסכם הקבע המבוסס על עקרון זכות ההגדרה העצמית לשני העמים ועל הקמת מדינה פלשתינית בצדה של ישראל, בגדה המערבית וברצועת-עזה.

הכנסת שבה ומדגישה, כי בהסדר הקבע ירושלים המזרחית תהיה בירתה של המדינה הפלשתינית העצמאית, כשם שירושלים המערבית תמשיך להיות בירת ישראל.

השלום הישראלי-פלשתיני המיוחל, שישים קץ לכיבוש הנמשך מאז יוני 1967, יבודד את הקיצונים בשני העמים וייצור ערובה לביטחון אישי ולשיתוף פעולה לתועלת הדדית.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת טלב אלסאנע.

חבר הכנסת דראושה, חבר הכנסת טלב אלסאנע מביא הצעות סיכום גם בשמך. כדאי שתאזין לו, ואל תפריע לו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היה לי ויכוח עם חבר הכנסת יהלום. הוא לא יכול לשמוע את המלה "שלום".

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה רוצה ויכוח, או שחבר הכנסת טלב אלסאנע יביא את ההצעות? בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, הודעת סיכום מטעם סיעת מד"ע לגבי הדיון בעניין הסכם אוסלו.

1. הכנסת קוראת לממשלת ישראל להמשיך בתהליך השלום, ליישם בפועל את הסכם אוסלו ולהגיע להסכם מיידי עם המשלחת הפלשתינית לגבי יישום החלק השני של הסכם אוסלו לקראת שלב הקבע אשר יגשים את זכות ההגדרה העצמית לעם הפלשתיני ומדינה עצמאית ליד מדינת ישראל בגדה המערבית וברצועת-עזה אשר בירתה תהיה ירושלים המזרחית.

2. הכנסת קוראת לממשלת ישראל להמשיך את המשא-ומתן עם סוריה ולהגיע להסכם שלום המבוסס על עיקרון שלום מלא תמורת נסיגה מלאה מהגולן, ולהגיע להסכם מלא עם לבנון, שלפיו ייסוג צה"ל מדרום-לבנון תמורת הסכם שלום מלא.

3. הכנסת קוראת לממשלה לשחרר את כל האסירים הפלשתינים הפוליטיים והביטחוניים כדי ליצור אווירה יותר טובה בין שני העמים שתאפשר קידום תהליך השלום באזור.

4. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק כל סוג של התנחלויות ולהתחיל בפועל בפינוי ההתנחלויות באופן הדרגתי, מאחר שהן מהוות מכשול להשגת שלום צודק ובר-קיימא באזור. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים עכשיו להצעת סיכום האחרונה, של חבר הכנסת רחבעם זאבי. אחרי הצעת סיכום של חבר הכנסת רחבעם זאבי תהיה הצבעה.

בקשר לפנייה של חבר הכנסת יגאל ביבי – אומנם, התקנות קובעות שהודעות אישיות הן בתום הישיבה בכללותה. היו הרבה תקדימים שבהם אפשרנו גם באמצע הדיון. אני עושה פשרה ואני מאפשר לחבר הכנסת יגאל ביבי למסור את ההודעה האישית, שבהתאם לתקנון היא חמש דקות, אחרי ההצבעה הזאת.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

להלן הצעת סיכום לדיון הכנסת בלקט הנושאים המדיניים-הביטחוניים מטעם סיעת מולדת.

א. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק מייד את המשא-ומתן עם אש"ף – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש לא להפריע. עד עכשיו ההודעות נשמעו בהקשבה, ועלינו לשמור שכך יימשך.

למה אתם עומדים שם, חבר הכנסת אורון? זה לא חיוני. חבר הכנסת פורז. שימו לב, לא שומעים כאן. חברי הכנסת איתן, פורת, אנחנו רוצים לסיים את זה באווירה של הקשבה. חבר הכנסת הנגבי, חבר הכנסת זאבי מעוניין שתשמע, אולי תצטרף להצעת הסיכום שלו. חבר הכנסת דן תיכון, שב בטובך. נא לא להפריע. חבר הכנסת לס, חבר הכנסת איתן, אנא.

חבר הכנסת זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

א. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק מייד את המשא-ומתן עם אש"ף – – –

היו"ר ש' וייס:

תפסיקו להפריע שם. חבר הכנסת איתן, אתה מפריע לי. חבר הכנסת מיכאל איתן. הוא אפילו לא שומע מה שמדברים אליו, כלום. חברי הכנסת איבדו שמיעה. חבר הכנסת הנגבי.

אתה יכול בהחלט להתחיל. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

א. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק מייד את המשא-ומתן עם אש"ף ולתבוע מהרשות הפלשתינית לקיים במלואו את כל המוסכם אתם עד כה.

ב. הכנסת קוראת לממשלה לפעול בכל האמצעים כדי שהמשטרה הפלשתינית תחזור לסדר הכוחות שהוסכם עליו, וכי כל "השוטרים" העודפים יגורשו אל מחוץ לגבולות ארץ-ישראל.

ג. הכנסת קוראת לממשלה להחליט על הפסקת כל מגע עם הפלשתינים עד שתבוטל כליל האמנה הפלשתינית הקוראת להשמדת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נא להירגע כדי שחבר הכנסת זאבי יוכל להשלים את הודעתו. אני מבקש מחבר הכנסת דן תיכון – אתה לא יכול להפריע לי כל הזמן. יש חברי כנסת שזה מפריע להם שמסתובבים להם כל הזמן, מה לעשות. חבר הכנסת הנגבי. יש חברי כנסת שכל הזמן בתנועה.

בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

ד. הכנסת קוראת לממשלה לחדש לאלתר את תנופת ההתיישבות היהודית בכל רחבי ארץ-ישראל, לפתח ולבסס את היישובים הקיימים ביהודה, בשומרון, בעזה וברמת-הגולן ומגנה את הטיפול האלים בהפגנות המתנחלים.

ה. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק את השיחות הישירות והעקיפות עם סוריה ולהודיע לכל הנוגעים שהבסיס לכל משא-ומתן בעתיד הוא לפי העיקרון של שטחים תמורת שלום, דהיינו ניתן יד לשלום לסוריה תמורת הפסקת תביעתם לשוב לרמת-הגולן.

ו. הכנסת קוראת לממשלה לבסס את אחיזתנו וריבונותנו בירושלים רבתי, לגרש את מוסדות אש"ף מירושלים, ובראשם את ה"אוריינט האוס".

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, זה מפריע לי. אני מבקש ממך. חבר הכנסת סאלח סלים, זה חיוני עכשיו?
אתה לא מרגיש שקורה כאן משהו? כל הזמן בתנועה.

סאלח סלים (חד"ש):

הוא לא מחדש משהו.

היו"ר ש' וייס:

בסדר, אבל תשב, תקשיב ונסיים את הפרק הזה. חבר הכנסת עזרן. השר שטרית, אתה מפריע לי.
השר שטרית, אנא שב ליד שולחן הממשלה. זה מקום שרבים היו רוצים לשבת על ידו. השר שטרית,
אנא ממך.

בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני רוצה להתחיל לקרוא מהתחלה.

היו"ר ש' וייס:

לא, תתחיל בהמשך.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא יכול להיות שישסעו אותי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, לא שישעו אותך. תמשיך בהמשך. אני מאחל לכנסת את השקט הזה בכל הדיונים.
תמשיך מהנקודה שהפסקת.

רחבעם זאבי (מולדת):

אני רוצה להתחיל לקרוא מהתחלה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, אתה תתחיל מהקטע שהפסקת. זה היה סביר פה.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא יכול להיות שארבע פעמים – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, לא היית חייב אפילו להפסיק. אני מאחל לעצמי שקט כזה כאשר אתה באולם.

רחבעם זאבי (מולדת):

תאחל לעצמך. לעצמי אני מאחל – – –

היו"ר ש' וייס:

אתה תמשיך עכשיו מהקטע שהפסקת.

אל תפריעו. אתם הרי מבינים שנאחזים בכל הפרעה קטנה כדי לעשות עוד סיפור. חברי הכנסת מצא פורז – שב כבר; כל הזמן בתנועה.

נא להמשיך, חבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא. שם מפריעים לי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא. סלים סאלח, או שתצא או שתשב. מה אתכם? חבר הכנסת עזרן.

עכשיו אני מבקש ממך להמשיך. זה היה שקט יוצא מן הכלל פה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אל תצעק עלי. אני לא בגן, ואל תצעק עלי.

היו"ר ש' וייס:

אני לא צועק. אני מבקש שתמשיך לקרוא.

רחבעם זאבי (מולדת):

אתה תדבר אלי כמו שמדברים אל חבר כנסת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת זאבי, תקרא. אתה לא כל כך צריך להעיר לי לגבי צעקות. יש עוד כמה צועקים בבית הזה. תמשיך, ממש תמשיך. בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

ז. הכנסת קוראת לממשלה להילחם בטרור הערבי ביד תקיפה, לגרש אל מחוץ לארץ-ישראל את המחבלים שריצו מאסרם, ביחד עם בני משפחותיהם, ולהפסיק את שחרור המחבלים.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני באמת מבקש לא להפריע. אתם משחקים, זה משחק לידיים של זה. חבר הכנסת בא-גד, חבר הכנסת, תירגע. חבר הכנסת בא-גד, תירגע.

נא להמשיך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אתה החלטת לשחק אתנו את המשחק הזה? אתם ממש מתואמים.

בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

ח. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק, ולגנות את כל הצעדים האנטי-דמוקרטיים בסתימת פיות, כמו החרמת הציוד של ערוץ-7.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תראה מה קורה שם. כולם עומדים.

היו"ר ש' וייס:

אל תפריע לו, אל תפריע לו.

יהושע מצא (הליכוד):

כולם עומדים, תשים לב.

היו"ר ש' וייס:

באמת? זו פעם ראשונה שכולם עומדים? אני מבקש ממך להירגע. הכול שקוף כאן.

נא להמשיך.

רחבעם זאבי (מולדת):

ט. הכנסת מברכת את צבא-הגנה לישראל, משטרת ישראל, משמר הגבול ושאר זרועות הביטחון על מסירותם ומבצעייהם, ומגנה את הפוליטיזציה שלהם על-ידי הממשלה.

י. הכנסת קוראת לממשלה להגביר את החינוך היהודי לפי מסורת ישראל-סבא, אהבת המולדת והעם.

היו"ר ש' וייס:

אני מאוד מודה לחבר הכנסת זאבי.

על-פי החלטת ועדת הכנסת, מכיוון שמדובר ב-42 הצעות – אתה עדיין מפריע לי, חבר הכנסת פני בדש – לסיעות הגדולות יש זכות להביא שתי הצעות. הליכוד משתמש בזכות הזאת כדין. בבקשה, חבר הכנסת משה קצב.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה עכשיו?

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

תנו לי להסביר. ועדת הכנסת החליטה, מכיוון שמדובר ב-42 הצעות, לאפשר לשתי הסיעות הגדולות שתי הצעות. יש לו עוד הצעה אחת של שתי דקות. בבקשה.

יהושע מצא (הליכוד):

למה הוא עצבני?

היו"ר ש' וייס:

מותר לראש הממשלה לשאול, ואני עונה לו. רבותי, אתם גורמים מספיק עצבים. שבו. אל תפריעו.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מבקש מכם.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חגי מירום, תסביר לו שהם רצו לשבת פה 42 פעם. חבר הכנסת חגי מירום, אחר כך תסביר לקואליציה שרצו לשבת פה 42 פעם. צמצמו את זה לתשע פעמים.

בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להגיש הצעת סיכום מטעם סיעת הליכוד על 42 נושאים לסדר-היום בעניין תהליך אוסלו – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע.

אני מבקש, חבר הכנסת חגי מירום, חבר הכנסת חגי מירום, אחר כך אני אסביר את זה לראש הממשלה. חבר הכנסת חגי מירום, אנא. אני אסביר אחר כך. תן לו לסיים.

אדוני ראש הממשלה, אדוני ראש הממשלה, אני אסביר לך אחר כך. תן לנו לסיים. תן לנו לסיים.

בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אתם באופן קבוע מרגיזים את ראש הממשלה. תרפו ממנו כבר.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אני מבקש מחבר הכנסת משה קצב שיעשה נחת לראש הממשלה. בבקשה.

אדוני ראש הממשלה, אנא. אדוני ראש הממשלה, בבקשה ממך. אנחנו מסיימים.

משה קצב (הליכוד):

אדוני ראש הממשלה, זו הצעת סיכום ל-42 נושאים על סדר-היום כנגד 42 מסעות בני-ישראל שהשתחררו ממצרים ועלו לישראל, כפי שפרשת השבוע מעידה על כך.

1. הכנסת קובעת, כי יישום הסכמי אוסלו על-פי מדיניות הממשלה הנוכחית מוביל להתגברות הטרור ובעתיד לסיכון קיומה של מדינת ישראל ולהקמת מדינה פלשתינית.

2. הכנסת קובעת, כי הממשלה לא קיבלה מעולם מנדט מהציבור ואמון מהעם להגשמת מדיניות זו, העומדת בסתירה מוחלטת להתחייבות ראש הממשלה ערב הבחירות להימנע ממשא-ומתן עם אש"ף, להיאבק נגד מדינה פלשתינית, נגד נסיגת ישראל לקווי יוני 1967 ופגיעה במעמדה של ירושלים המאוחדת בריבונות ישראל.

3. הכנסת קוראת להתפטרות ראש הממשלה, להקדמת הבחירות ולהכרעה דמוקרטית בכל הקשור לגורל הארץ ואחדות העם.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברי הכנסת, כדי שלא תהיינה אי-הבנות אני רוצה להודיע לכם, שיש לנו כאן שתי בקשות להצבעה אישית. התאזרו בסבלנות. אין מה לעשות. לפרלמנט יש כללים משלו. אני מייד אודיע.

רבותי חברי הכנסת, נא לשבת. נא לשבת. אני רוצה להודיע לכם, כדי שלא תהיה הרגשה של הפרה של כללי משחק: סיעת ימין ישראל הגישה עכשיו הצעה – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, עדיין לא התחלנו בהצבעה. אל תיתנו לי כל הזמן עצות. אתם מחפשים חיכוך. אנחנו נצביע על ההצעה בלי שהוא יקרא אותה. זהו. כל הזמן יש לי יועצים. תודה רבה.

אני אקרא אותה. בסדר?

חברי הכנסת, כאשר נגיע להצעות שיש עליהן בקשה להצבעה אישית, נקיים הצבעה אישית.

רבותי, אנחנו הולכים מן הסיעה הקטנה אל הגדולה, לפי המקובל. הצעת הסיכום של סיעת ימין ישראל: השלום אינו ערך. קיום עם ישראל וארצו הוא הערך הראוי היחיד. הסכמי אוסלו הם בגידה בעם היהודי. על זה אנחנו מצביעים עכשיו. נא לשבת. ההצבעה על הצעת סיעת ימין ישראל.

רבותי, הצבעה זה דבר רציני. במקום לעשות בירורים תקונוניים, תשבו עכשיו במקומותיכם. חבר הכנסת מנע, שב. אני מבקש שלא להאיץ בי, עם כל הכבוד.

חברי הכנסת, הצבעה על הצעת הסיכום של ימין ישראל. ההצבעה החלה, תזכרו את זה. חבר הכנסת מנע, אל תרוץ באמצע ההצבעות.

בעד הצעת הסיכום של סיעת ימין ישראל – 36

נגד – 58

נמנעים – 4

הצעת הסיכום של סיעת ימין ישראל לא נתקבלה.

דוד מנע (הליכוד):

אני מבקש לצרף את שמי.

היו"ר ש' וייס:

לא מצרפים כלום עכשיו.

דוד מנע (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

לא, בהצבעות האלה אני לא מצרף.

דוד מנע (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

לא אצרף בהצבעות האלה. יכולת להיות במקום.

36 בעד, 58 נגד, ארבעה נמנעים. אני קובע שההצעה של סיעת ימין ישראל נדחתה.

רבותי, נצביע עכשיו על הצעת סיעת מולדת. אני מודיע שאני לא אוסיף שמות. כל אחד ישב במקומו. זו הצבעה רגישה מכדי שנשחק עם זה.

הצבעה על הצעת סיכום של סיעת מולדת, כפי שהביא אותה חבר הכנסת זאבי. ההצבעה החלה. לא תהיינה אחר כך טענות "לא ישבתי", "לא שמעתי" וכיוצא באלה.

הצבעה מס' 3

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' זאבי – 45

נגד – 57

נמנעים – 5

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ר' זאבי לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

45 תומכים, 57 מתנגדים, חמישה נמנעים. הצעת הסיכום של סיעת מולדת נדחתה.

אנחנו ממשיכים. רבותי, הצעת סיכום של סיעת המפלגה הדמוקרטית הערבית, כפי שהוצגה על-ידי חבר הכנסת טלב אלסאנע. ההצבעה החלה.

יהושע מצא (הליכוד):

איפה גולדפרב?

היו"ר ש' וייס:

לא, לא בזמן ההצבעה. חבר הכנסת מצא, לא בזמן ההצבעה.

הצבעה מס' 4

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ט' אלסאנע – 6

נגד – 94

נמנעים – 8

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ט' אלסאנע לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שישה תומכים, 94 מתנגדים, שמונה נמנעים. אני קובע שהצעת הסיכום של סיעת מד"ע נדחתה.

הצעת סיכום של סיעת חד"ש, כפי שהוצגה על-ידי חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 5

בעד הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי – 6

נגד – 92

נמנעים – 9

הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שישה תומכים, 92 מתנגדים, תשעה נמנעים. אני קובע שהצעת הסיכום לא התקבלה.

סיעת העבודה מבקשת הצבעה אישית – וזה כמובן מותר לפי התקנון – על ההצעה של סיעת המפד"ל. אדוני המזכיר, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא אישית.

היו"ר ש' וייס:

זו בקשה של סיעת העבודה. אדוני המזכיר, בבקשה, הצבעה אישית על הצעת המפד"ל.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

(קורא בשמות חברי הכנסת)

שמואל אביטל – נגד; רפאל אדרי – אינו נוכח; אהוד אולמרט – אינו נוכח; אורי אור – נגד; חיים אורון – נגד; דליה איציק – נגד; מיכאל איתן – בעד; רפאל איתן – בעד; רפאל אלול – מקוזז; שולמית אלוני – נגד; טלב אלסאנע – נגד; אסעד אסעד – בעד; יוסף בא-גד – בעד; זאב בנימין בגין – בעד; פני בדש – בעד; שלמה בוחבוס – נגד; יגאל ביבי – בעד; יוסף ביילין – נגד; נעמי בלומנטל – בעד; בנימין בן-אליעזר – נגד; אליהו בן-אלישר – בעד; אליהו בן-מנחם – נגד; שלמה בניזרי – מקוזז; עוזי ברעם – אינו נוכח; תמר גוז'נסקי – נגד; שאול גוטמן – בעד; מיכה גולדמן – נגד; אלכס גולדפרב – אינו נוכח; אלי גולדשמידט – נגד; אפרים גור – בעד; גדליה גל – נגד; אריה גמליאל – בעד; משה גפני – בעד; אלי דיין – נגד; חיים דיין – בעד; יעל דיין – נגד; עבד-אלוהב דראושה – נגד; אריה דרעי – בעד; אברהם הירשזון – בעד; זבולון המר – אינו נוכח; צחי הנגבי – בעד; שבח וייס – נגד; אריאל ויינשטיין – בעד; יוסף ונונו – נגד; אברהם ורדיגר – בעד; רחבעם זאבי – בעד; נסים זוילי – נגד; עמנואל זיסמן – אינו נוכח; אליעזר זנדברג – בעד; וליד חאג' יחיא – נגד; חנא חדאד – נגד; נעמי חזן – נגד; מיכאל חריש – נגד; בנימין טמקין – אינו נוכח; סאלח טריף – נגד; שאול יהלום – בעד; אברהם יחזקאל – נגד; רן כהן – נגד; רענן כהן – נגד; יוסי כץ – נגד; אברהם כץ-עוז – נגד; לימור לבנת – בעד; מאשה לובלסקי – נגד; דוד לוי – בעד; יצחק לוי – בעד; דוד ליבאי – נגד; עוזי לנדאו – בעד; יורם לס – נגד; ענת מאור – נגד; משה מאיה – בעד; דוד מגן – בעד; האשם מחאמיד – נגד; חגי מירום – נגד; דוד מנע – בעד; נואף מסאלחה – נגד; יהושע מצא – בעד; דן מרידור – בעד; רון נחמן – בעד; אורה נמיר – נגד; משה נסים – בעד; בנימין נתניהו – בעד; סאלח סלים – נגד; אסתר סלמוביץ – בעד; אפרים סנה – נגד; יוסף עזרן – בעד; עובדיה עלי – בעד; שאול עמור – בעד; אברהם פורז – נגד; חנן פורת – בעד; משה פלד – בעד; רפאל פנחסי – בעד; שמעון פרס – נגד; עמיר פרץ – נגד; גדעון פת – בעד; יאיר צבן – נגד; דוד צוקר – נגד; אביגדור קהלני – אינו נוכח; חיים קופמן – אינו נוכח; ישראל קיסר – נגד; משה קצב – בעד; יצחק רבין – נגד; אברהם רביץ – בעד; אמנון רובינשטיין – נגד; חיים רמון – נגד; אבנר חי שאקי – בעד; גונן שגב – מקוזז; גדעון שגיא – נגד; אברהם שוחט – נגד; משה שחל – נגד; מאיר שטרית – בעד; שמעון שטרית – נגד; דב שילנסקי – בעד; סילבן שלום – בעד; יעקב שמאי – בעד; יצחק שמיר – בעד; יעקב שפי – נגד; אברהם שפירא – בעד; אריאל שרון – אינו נוכח; יוסי שריד – נגד; דן תיכון – בעד.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נחזור על השמות שלא נקראו בסיבוב הראשון; אלה שמות מעטים, ואחר כך, ניתן הוראה למנות את הקולות.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

רפאל אדרי? אהוד אולמרט? עוזי ברעם? אלכס גולדפרב? זבולון המר? עמנואל זיסמן? בנימין טמקין? אביגדור קהלני? אריאל שרון? עד כאן.

היו"ר ש' וייס:

האם יש עוד מישהו שלא הצביע ורוצה להצביע? – אין. בינתיים ימנו את הקולות. אני מורה עכשיו על ספירה. שתי הודעות קצרות עד שנדע את תוצאות הספירה. קודם ביקשתי מחברי השר שחל שלא ישאל שאלות, והוא חשב שזו הערה. זו היתה פשוט בקשה. אתה יודע באיזה הקשר, ואני מבקש שכך תראה את זה, לא חלילה כהערה לאופי הנאום שלך.

חבר הכנסת קצב פונה אלי ומודיע לי שהוא מבקש לבטל את תמיכתו בהצעתו של חבר הכנסת גוטמן – ימין ישראל. לי אין אפשרות לבטל הצבעה, כי זה היה אחריה, אבל אני מודיע שמחקתי אותך.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה זאת אומרת?

היו"ר ש' וייס:

אדוני ראש הממשלה, הוא אמר את זה בשמו. אנו מחכים לתוצאה.

חברי הכנסת, אעבור להצעת סיכום נוספת. עד אז יסכמו את תוצאות ההצבעה ונודיע לכם. נא לשבת, בבקשה. אני לא רוצה הפתעות. חבר הכנסת חגי מירום, יש לך עניין להצביע. חבר הכנסת עמיר פרץ, יש לך אינטרס לעשות זאת. לימור לבנת, נא לשבת. לא אעשה דבר עד שתשבו. לא נחטוף כאן הצבעות. חבר הכנסת רן כהן, כדאי שתשב. משה פלד. אלי בן-מנחם. אם יוצאים שנייה החוצה עלולים לא להשתתף בהצבעה. עוד לא ראיתי דבר כזה. פנטסטי.

נא לצלצל, אדוני המזכיר, כי בינתיים הפסקנו, לטובת כל הצדדים. אני אחכה בכל זאת לתוצאה. כדאי שלא לרוץ כל שנייה החוצה.

רבותי, הרי תוצאת ההצבעה על הצעת הסיכום של המפד"ל-צומת: בעד – 52, נגד – 55. אני מודיע שהצעת הסיכום הוסרה ואנחנו ממשיכים הלאה.

עכשיו, נא לשבת. איש איש במקומו.

הצעת הסיכום של סיעת מרצ לא נקראה ולכן אין הצעה.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, באיזה רוב עברה הצעת הסיכום של המפד"ל-ל-צומת?

היו"ר ש' וייס:

אמרתי: 55-52. הודעתי, זה לא עבר, זה נדחה. 52 תמכו ו-55 התנגדו. ההצעה פשוט הוסרה.

יהושע מצא (הליכוד):

רוב מוחץ. רוב מוחץ.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, נעבור להצבעה על הצעת ההחלטה של סיעת הליכוד. יש שתי הצעות. נצביע אחת אחרי השנייה, ולא משנה איזו תחילה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

יש ההצעה של לימור לבנת.

היו"ר ש' וייס:

נצביע על הצעת הסיכום הראשונה של הליכוד. ההצבעה החלה. אני מודיע לכם שלא אוסיף שום קול.

הצבעה מס' 6

בעד הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ל" לבנת – 49

נגד – 56

נמנעים – 2

הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ל" לבנת לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

49 תומכים, 56 מתנגדים, שני נמנעים. ההצעה לא נתקבלה.

נעבור עתה להצבעה על הצעת הסיכום השנייה של סיעת הליכוד. אם תהיינה פחות צעקות זה ילך יותר מהר. ההצבעה החלה.

ראש הממשלה ושר הביטחון י' רבין:

מה זה שתי הצעות?

היו"ר ש' וייס:

אחר כך יובהר לך העניין, אדוני ראש הממשלה. במקום 42 הצעות יש שמונה הצעות. חבר הכנסת חגי מירום יבהיר לך זאת.

הצבעה מס' 7

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' קצב – 46

נגד – 56

נמנעים – 4

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' קצב לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

נעבור עתה להצבעה על הצעת הסיכום האחרונה, של סיעות העבודה ומרצ, כפי שהוצגה על-ידי חבר הכנסת רענן כהן. ההצבעה החלה; ראוי הצעקות לא יטעו איש. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 8

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת רע' כהן – 50

נגד – 53

נמנעים – 4

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת רע' כהן לא נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

50 תומכים, 53 מתנגדים, ארבעה נמנעים.

קריאות מספסלי הליכוד:

אין רוב, אין רוב.

היו"ר ש' וייס:

רגע, רגע, למה הצעקות? רבותי, נא לשבת.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

נא לשבת. עוד לא הודעתי על התוצאות. רבותי, נא לשבת.

יורם לס (העבודה):

ההצבעה שלי לא נקלטה.

רענן כהן (העבודה):

יורם אומר שהצבעתו לא נקלטה.

היו"ר ש' וייס:

רבתי, גם אם זה לא נקלט – זה לא משנה את התוצאה. מודיע חבר הכנסת יורם לס שהצבעתו לא נקלטה. מכיוון שהצבעתו לא משנה את התוצאה, אני לא מוסיף דבר.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אני לא מוסיף שום דבר. האם אתה רוצה שאעוות את כל החיים הפרלמנטריים בשביל זה שמישהו לא לוחץ חזק?

נא לשבת. אני רוצה להודיע את התוצאות.

דוד מנע (הליכוד):

קודם לא רצו להוסיף את הקול שלי.

היו"ר ש' וייס:

רבתי, אני רוצה להתנצל. לא אשנה את ההצבעה. אני לא משנה שום הצבעה. אני מתנצל, בטעות הצבעתי נגד, בלהט העניין. אני לא יכול לשנות את הצבעתי.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

רבותי, זה לא משנה את התוצאה. נא לשבת. התוצאה נשארת.

קריאות:

המסוף מקולקל.

היו"ר ש' וייס:

אבדוק אם המסוף מקולקל. נא לשבת. מייד אפתור זאת. רבותי, הכול ייפתר. זה לא משנה מהותית מאומה. הכול ייפתר, אני מודיע לכם. נא לשבת.

יהושע מצא (הליכוד):

יש הודעה לרענן כהן.

היו"ר ש' וייס:

נא לשבת. חבר הכנסת קצב, שב. אני מודיע את התוצאות. שום דבר לא ישנה אותן. אין צורך בהערות.

רבותי, אני רוצה להודיע את התוצאות. אני מודיע שתי הודעות, והן לא משנות את התוצאה מבחינה מהותית. לכן, נא לשבת.

חבר הכנסת חגי מירום, נא לשבת, זה לא משנה מהותית ואודיע את התוצאות. נא לשבת.

רבותי, הרי הודעה על תוצאות ההצבעה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני, לא משנים.

היו"ר ש' וייס:

לא יהיה שינוי.

רבותי, הרי התוצאות של ההצבעה הזאת.

רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת סאלח טריף, שב בבקשה. נא לשבת. חבר הכנסת חיים דיין, תעזור לי. חבר הכנסת חגי מירום, נא לשבת. חבר הכנסת חיים דיין, אוציא אותך עוד מעט. חבר הכנסת בדש, נא לשבת. הרי התוצאות. תנו לי להודיע את ההודעה. חבר הכנסת יצחק לוי.

חברי הכנסת, אני לא משנה את התוצאה, במיוחד לאור העובדה שאני מעורב בה. אני טעיתי, ובלהט ההצבעות הצבעתי נגד. אתם יודעים את עמדותי. חבר הכנסת לס טוען שקולו לא נקלט. למרות הכול, התוצאה היא 53 נגד, 50 בעד. גם אם היו שני הקולות הנוספים – – –

קריאות:

אין דבר כזה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אני מודיע שזו התוצאה. אני לא משבש את התוצאה. אני מתנצל על הצבעתי. זו התוצאה. שום הצעת סיכום לא נתקבלה היום. תודה רבה. אני ממש מתנצל. שום הצעת סיכום לא נתקבלה היום, אף לא אחת.

הודעה אישית של חבר הכנסת י' ביבי

היו"ר ש' וייס:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת. בבקשה חבר הכנסת חגי מירום, הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת.

סליחה, יש הודעה לחבר הכנסת ביבי. מוטב שהוא ימסור תחילה את ההודעה הקצרה שלו, ואתה, חבר הכנסת חגי מירום תדבר אחריו.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, ההצבעה נגמרה. התוצאה הוכרזה, ואנחנו ממשיכים בסדר-היום. היות שליושב-ראש ועדת הכנסת יש הודעה חשובה מאוד, אני ארגיע את הציבור על מנת שהכול ישמעו.

חגי מירום (העבודה):

לאט, לאט. אפשר להבין את הלהט.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו אתחיל לכבד כל אחד בשמו כדי שיירגע. חבר הכנסת חיים רמון, אתה מתכבד ראשון. חבר הכנסת אלי דיין, אתה סגן שר עכשיו, אל תשכח. חבר הכנסת פנחסי ופרופסור יורם לס. חבר הכנסת פנחסי, אתה מדבר בהתלהבות רבה. הואל לשבת. חבר הכנסת פנחסי, אם אתה תשב, אז גם הפרופסור ישב. חבר הכנסת פנחסי אינו שומע. חבר הכנסת פנחסי, יש לך שמיעה טובה, אז איך זה שאתה לא שומע? אדוני הפרופסור יורם לס, הואל נא לשבת.

ובכן, הודעה אישית לחבר הכנסת יגאל ביבי. הודעתו חשובה מאוד, אבל הוא לא ישמיע אותה עד שכולם לא יהיו מוכנים לשמוע. אני מודה לחבר הכנסת חגי מירום שהסכים להסדר הזה. עכשיו חבר הכנסת יהלום מדבר עם התקשורת ביציע, וזה אסור לגמרי.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

רגע, רגע. בלי שר ממשלה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

הם מתהלכים אבלים וחפויי ראש.

משה פלד (צומת):

ממשלה בלי רוב – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

הם נמצאים בדרך אל הנשיא, חבר הכנסת זאבי. הם בדרך אל הנשיא.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, חבר הכנסת זאבי, אני רוצה להתייחס להערה שלך, ואחר כך אאפשר לך לאפשר לחבר הכנסת יגאל ביבי לדבר. אילו היה זה תקדים שאין שר ליד שולחן הממשלה, כי אז הייתי עושה הפסקה ומחכה לבואו של שר. אבל מאחר שזה הפך להיות עניין שבשגרה, אינני עושה הפסקה, ואני מאפשר לחבר הכנסת יגאל ביבי לשאת את דברו.

אני מבקש מכל האגף השמאלי, ואני מתכוון שמשמאל לשולחן הנשיאות, להירגע.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אין ספק שיש סיבה לחוסר הרגיעה שיש באולם. נפל דבר בישראל ברגעים אלה. אין רוב להודעת הממשלה – – –

משה נסים (הליכוד):

למדיניותה.

חיים אורון (מרצ):

הפעם אתם לא – – – לצורת ההצבעה של חברי הכנסת הערבים?

אברהם הירשזון (הליכוד):

לחמתם כאריות ונפלתם כמו – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אני מבקש מכם שקט. חבר הכנסת הירשזון, אודה לך אם תשב. חבר הכנסת יגאל ביבי, אפשרתי לך למסור הודעה, בהתאם לתקנון – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני רוצה להגיע לזה, אבל לא נותנים לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה התחלת במשהו אחר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

רבותי היקרים, שמעתי את דבריו של שר המשטרה, ואני רוצה לומר שדבריו היו מזעזעים. העם הזה צריך רגיעה, העם הזה צריך קצת שקט. והנה עולה שר המשטרה, שאמון על הסדר ואמון על הדברים שצריכים לתת איכות חיים במדינה ולתת חיים, ובמשך 20 דקות עמד כאן ודיבר. ונכון שחברים רבים לא שמעו מה הוא אמר, אבל מי ששמע את דבריו, ממש הזדעזע.

שר בממשלת ישראל, שר המשטרה, בא ומשווה יהודים כאן לבוסניה. הוא כנראה התקנא בשולמית אלוני. זו בושה וחרפה. הוא משווה כאן ילדים – – –

קריאה:

— — —

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני מתקומם נגד הדברים – – –

בוא היכנס, השר שחל, תשמע את הדברים. השר שחל השווה כאן את הילדים שלנו ואת המתיישבים ביהודה ובשומרון ללגיונרים שהיו מביאים ילדים – – –

קריאה:

לבוסנים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אנחנו מזלזלים בילדים? הלוא עיקר עיסוקנו בגידול וחינוך ילדים. אני חושב שמר שחל נדבק מהאווירה הכללית, שלצערנו גם ראש הממשלה משרה אותה. אני מאוד מעריך את ראש הממשלה, אבל בזמן האחרון יש לו יציאות לא רק נגד הבוחבוטים, אלא נגד עם ישראל כולו.

אני רוצה לומר לראש הממשלה, שזלזל בגמלא וזלזל ביישובים אחרים, ואומר שרק לירושלים מתפללים – אז מה הוא רוצה, שנהיה בגטו רק של ירושלים? אני רוצה לומר לראש הממשלה, שגם בשכם מתפללים יהודים וגם בגמלא מתפללים. ומבחינה היסטורית אני רוצה לומר לו, שהיו מתפללים גם לא לכיוון ירושלים. אבל לא זה הנושא.

אני רוצה לומר לשר המשטרה שלדעתי אסור שהוא ישיב בשם הממשלה. הוא מנסה זה תקופה ארוכה להתגרות כל הזמן. הוא רוצה עוד כותרת. הגיע הזמן שהממשלה תמנה אולי שר אחר שיישב בשמה.

שר המשטרה, שאסר היום 150 מתיישבים מגבעת-הדגן; שר המשטרה שנמצא בוויכוח ציבורי מתמיד, גם במה שעשה במשדרים של ערוץ-7, לא הוא צריך להיות השר הפרובוקטור והמסית פה. לדעתי, הוא לא צריך להשיב בשם הממשלה, אם הוא רוצה קצת רגיעה וקצת אווירה. אני לא מבין איזו סלקציה יש לשר המשטרה.

בוא, היכנס, מדוע אתה עומד בחוץ, אדוני שר המשטרה.

כמעט כל שבת, אדוני שר המשטרה, באים אנשי "שלום עכשיו" ליהודה ושומרון ליד יישובים של שומרי שבת, לוקחים את חבריהם הפלשתינים ומגרים ומתגרים ומסיתים. לא שמעתי שאמרת מלה אחת כאן נגד אלה שעושים פרובוקציות. לא שמעתי ממך מלה אחת מה אתה עושה נגד אלה שלא נותנים לנו לחיות גם בשבת. לא רק שהם רוצים לנשל אותנו מנחלת אבותינו, הם רוצים שגם את השבת שלנו לא נוכל לשמור. כמעט כל שבת הם באים ומפגינים ומתגרים ומסיתים נגדנו. לא שמעתי שאמרת מלה אחת נגדם.

אתה יוצא בזילות כזאת נגד רבנים, נגד ראשי ישיבות. למה? הם לא מחנכים את הדור הזה?

אתם סגרתם את ערוץ-7, סגרתם את הפיות. אתם מדכאים גם את המחאה של הציבור. רבותי, יש ויכוח בינינו, יש ויכוח גם בינינו לבין עצמנו, אבל בואו לא נעשה אווירה של הסתה. אני יודע שגם בקרבנו יש אנשים בודדים שלא מתנהגים כמו שצריך, אבל לדעתי שר המשטרה צריך להתנצל בפני רוב המתיישבים, שבאמת רובם מתנהגים באיפוק.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, הודעה אישית מאוד מוגבלת בזמן.

היו"ר ד' שילנסקי:

חמש דקות.

שאול יהלום (מפד"ל):

כמה פיות תסתמו? מה אכפת לך שהוא יאמר עוד מלה?

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני רוצה לסיים.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש לך עוד דקה.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חיים אורון, אתה שומע אותי? אמרת משהו, פנית אלי, אני רוצה לענות לך. יש לי בקשה לחבר הכנסת כ"ץ-עוז. אתה חזרת לכנסת, אני מברך אותך, אבל אתה צועק בקול רם, אספת כוח.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני בסך הכול מנסה לעזור לך להשתלט על הצד ההוא.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אתה מקשה. עכשיו יש שני כוחות עצומים – מצד אחד פה ומצד אחר שם.

חבר הכנסת חיים אורון המכונה ג'ומס, בהתאם לתקנות יש לחבר הכנסת יגאל ביבי חמש דקות. השעון עמד על ארבע דקות. כל אחד יכול לשפוט. כאשר הוא התחיל בדבר שלא צמוד לנושא ראית שהפסקתי אותו. עכשיו אני מחזיר את השעון לדקה ואתה יכול לסיים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

שר המשטרה, דיברת נגד המתיישבים. אני הייתי אתמול בלילה בגבעת הדגן. עם ישראל חושב שכאילו המתיישבים הולכים סתם לפיסטין ועושים פרובוקציה. הם בגבעת הדגן, יושבים בתחום השיפוט של אפרת המוכר על-ידי הממשלה. אסור להם להסתובב בתחום השיפוט שלהם? הם לא הביאו קרוונים, הם לא עשו שום דבר, הם יושבים כמחאה במקום, ביישוב שלהם.

לעומת זאת לא שמעתי את שר המשטרה היום אומר שהוא ישמע למה שאליאס פרייג' אומר. אליאס פרייג' אומר שיש אנרכיה שלמה בבנייה אצלו בעיר וממשלת ישראל לא עושה דבר. הבוקר נסעתי מגוש-עציון לירושלים, אני רואה בדהיישה שערורייה – בונים בית על הכביש, כאשר המרפסת מעל הכביש, ואין אף אחד. אמרתי: איפה מדינת ישראל? עצרו היום 150 מתנחלים; בדהיישה, ברגע זה, בונים בית לא על גבול הכביש, אלא המרפסת מעל הכביש. בעוד יומיים זה יהיה גמור, וכשאנחנו ניסע דרך שם כל אחד יזרוק בטעות אדנית על המכוניות. אין שום דבר. אלפי בתים נבנים בבנייה בלתי חוקית על צירי התנועה העוקפים שאנחנו נוסעים בהם ואף אחד לא מטפל בכך ולא מדבר.

לסיום, רבותי, אני קורא לממשלה ולשר שחל כשר שמשיב, כל יום אנחנו אומרים עשרות פעמים: עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אמן.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני אומר, לפני שאתם עושים שלום עם האויבים, הגיע הזמן שתעשו שלום פה, בעם הזה, ולא נשמע כאן דברי הסתה כמו של השר שחל.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

אדוני, יושב-ראש ועדת הכנסת, תרשה לי למסור על סדר הדיון שיהיה. חבר הכנסת מיכאל איתן, רצוי שגם אתה תשמע. לפי סדר-היום היו צריכות להיות תשובות על שאילתות. בינתיים, באמצע השאילתות נכנסה ההצבעה. על מנת שאף אחד לא יגיד שלא ידע, אני חוזר ומודיע, שבתום הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת אנחנו נחזור לשאילתות.

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 128 לתקנון הכנסת

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, האם ההודעות שלי כוללות גם את תיקון סעיף 128?

היו"ר ד' שילנסקי:

תיקון סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

יש לי כמה הודעות, וגם את זה. אני מתחיל מהודעות ועדת הכנסת.

שאול יהלום (מפד"ל):

עכשיו לפי סדר-היום – סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

לא, רגע אחד, אני העברתי ניירת שלמה ליושב-ראש הכנסת, שישב כאן, והוא אישר לי עכשיו למסור הודעות מוועדת הכנסת ולבקש מהכנסת כל מיני בקשות.

שאול יהלום (מפד"ל):

סעיף 128 הוא על סדר-היום של הכנסת.

יוסף בא-גד (מולדת):

לפי סדר-היום – סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זה נכון, אבל נגיע עוד רגע לסעיף 128.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבקש שקט מכולם. ההזמנה ליושב-ראש ועדת הכנסת היתה על סעיף 128. בינתיים, אני לא הייתי ער לכך, וסגנית מזכיר הכנסת אמרה לי שעכשיו – הודעות ליושב-ראש ועדת הכנסת, וחזרתי על מה שהיא אמרה. אני מתקן את דברי. ההודעה תהיה על סעיף 128. ההודעה, על-ידי יושב-ראש הכנסת, עוד לפני שעליתי לדוכן, היתה על תיקון סעיף 128. בבקשה, סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, מקובל בבית הזה, שכאשר יש הודעות ועדות, ובמיוחד הודעות של יושב-ראש ועדת הכנסת, מאפשרים לו להודיע אותן במהלך הדיון. אני ביקשתי מיושב-ראש הכנסת, שישב כאן לפניך, לאפשר לי, לפני סעיף 128, להביא כאן כמה הודעות על קביעת ועדות, על חילופי גברי בוועדות, ובמיוחד בנוגע לצורך להעביר נושא מוועדה לוועדה. הוא אישר לי את זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר. אני לא נותן רשות דיבור. אני מבקש לשבת. אני מבקש להוריד את היד. מה היתה הודעת יושב-ראש הכנסת? אם אינני טועה, עד כמה ששמעתי, סעיף 128. נכון? אחרי שהודיעו אתה עלית. הסכמת להתחלף. אני לא מאפשר שום ויכוח. נא להביא את סעיף 128.

דן תיכון (הליכוד):

סעיף 128 היה לפני חודש.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש לא להעיר שום הערה. חבר הכנסת דן תיכון, אני מודיע שמי שיפתח את הפה, אתן לו הערה ואוציא אותו מהאולם. אבקש סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אין מניעה תקנונית להביא את זה גם עכשיו.

דן תיכון (הליכוד):

אבקש הצעה לסדר.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, אני עדיין מסרב להאמין למה שקורה כאן. אני ביקשתי מיושב-ראש הכנסת, שישב כאן לפניך, להביא כאן הודעות מטעם ועדת הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

תבוא בטענה ליושב-ראש הכנסת. הוא הודיע על סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

לא נכון, הוא לא הודיע על סעיף 128. בכל הכבוד הראוי, גם הגברת כרם לא ישבה כאן קודם, אלא ישב כאן מזכיר הכנסת. לכן אין לך ממי לקבל אינפורמציה. אי-אפשר שאני אתחיל בסעיף 128 – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

מה שאמרתי אמרתי על-פי הזיכרון. אני אבקש בינתיים לבדוק את זה – – –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זה מה שאני מבקש – שזה ייבדק.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא אביא להצבעה לפני שתהיה בדיקה.

דן תיכון (הליכוד):

איזו הצבעה אתה רוצה לקיים?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אין שום דבר, מה אתם רוצים? חברת הכנסת בלומנטל, רציתי לבשר לאומה שהתחלפת היום בוועדה, וגם את זה לא נותנים לי לעשות.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

מחכים לרבין.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה אתה פוחד להתחיל בסעיף 128?

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אתם מפריעים. בבקשה, חבר הכנסת חגי מירום, לא תהיה כל הצבעה לפני בדיקה. יפה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני מודה לך.

דן תיכון (הליכוד):

אם אתה רוצה לקיים הצבעה כלשהי, אתה חייב לציין את זה בסדר-היום.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

את מה צריך לציין בסדר-היום? על מה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, למה אתה מפריע?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

תסלח לי, אני לא חדש כאן וגם אתה לא.

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה חבר כנסת מנוסה מאוד. למה אתה שואל עכשיו שאלות?

דן תיכון (הליכוד):

אני לא שואל.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

יושב-ראש הכנסת נמצא כאן, אפשר לשאול אותו.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא איננו בחדר.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

הוא כאן, באולם. העברתי אליו את הניירת הזאת וביקשתי ממנו אפשרות להביא אותה לפני סעיף 128.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא תהיה הצבעה לפני כן. תביא את סעיף 128.

שאול יהלום (מפד"ל):

שאלה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אם עוד פעם תקום ותרים את קולך, אני אתן לך אזהרות – – –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

מה יש לך לומר? על כל דבר אתה צריך להגיב? מה יש לך לומר?

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, אזהרה ראשונה, ותיתן לי את הכבוד להוציא אותך מהאולם. תוריד ידיים.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, עם כל הכבוד לך, יש יושב-ראש אחד עכשיו.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת דן תיכון, אתה יודע שמישהו צריך גם להחליט, ולא עושים את זה. אפשר גם להחליט.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חגי מירום, זה לא בסדר, מה שאתה עושה. תן לי לדבר, ואל תתווכח אתם. הודעתי שאתה מביא את סעיף 128.

דן תיכון (הליכוד):

הוא יכול היה להחליט, בוודאי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה רוצה אזהרה – תקבל. אני לא מביא להצבעה לפני שבדקתי את מה שהודעתי. נא להביא את הסעיף. בוודאי זה ייקח חמש דקות. יש לי זמן, נספיק לבדוק.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביום – – –

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה הולך לשנות את סדר-היום של המליאה בלי להביא את זה לסדר-היום, בחטף ובגנבה. בלי סדר-יום.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אתה המצאת את הכנסת, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת ויינשטיין, נא לשבת.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

עכשיו אני עוסק בסעיף 128, ואתה מפריע לי.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתן לך אפשרות לדבר בהתאם לתקנון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היתה החלטת מליאה ומשנים אותה בלי שמודיעים לנו. בשקט ובגנבה. היתה החלטת מליאה. לא יעלה על הדעת. אני מבקש מהיושב-ראש – – –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

תחליטו מה אתם רוצים, שנתחיל לטפל בעניין שלך או בסעיף 128?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — — היתה החלטת מליאה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש ממך לשבת. חבר הכנסת ויינשטיין, נא לשבת. תהיה אפשרות להתבטא בהמשך. יושב-ראש הכנסת מודיע שהוא לא זוכר מה בדיוק הוא קיבל מחבר הכנסת חגי מירום בין המסמכים שהוא צריך להביא למליאה ואינם קשורים לסעיף 128 אלא להחלטות אחרות של ועדת הכנסת. מאחר שהוא לא זוכר, אני אבדוק בפרוטוקול.

דן תיכון (הליכוד):

זה לא משנה. שיציין את זה בסדר-היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר, תתחיל עם סעיף 128, בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני אתחיל עם תיקון לסעיף 128.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

הוא מדבר על דמוקרטיה ועל עדינות.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, עם ישראל לא מבין על מה אתה כועס. תן לנו צ'אנס להתחיל את הדיון. אתה הרי רוצה מאוד שעם ישראל ידע על מה אתה כועס. הוא לא יודע.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

— — — הצבעה שהמליאה קיבלה פה אחד. איזה מין סדר זה? אפשר להודיע בעוד שעה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אולי אפשר להרחיק את המפריע הזה?

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, אתה לא מפסיק לצעוק. חבר הכנסת כ"ץ-עוז, אתה רוצה שידעו שאתה שוב בכנסת? הכול יודעים כבר, אבל תפסיק לצעוק. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, אני מבקש ממך לשבת. אם לא תשב מייד, תקבל אזהרה. אני מבקש לשבת. בבקשה, נא להתחיל.

דן תיכון (הליכוד):

הצעה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אין הצעה לסדר. אני הודעתי שמודיעים על סעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

תן לי להתחיל את סעיף 128. אתה דרשת את זה והיושב-ראש קיבל את דרישתך. אני נכנע לה. בסדר?

דן תיכון (הליכוד):

אני רוצה להעיר לסעיף 128.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אז תרשה לי קודם להציג את העניין, אולי זה יפיס את דעתך?

דן תיכון (הליכוד):

בסדר.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, תיקון סעיף 128 מובא למליאה בפעם השנייה בתוך חודשיים, וכל זאת מפני שלפני כחודשיים, אולי חודש וחצי, דחתה המליאה את המלצת ועדת הכנסת לתקן את סעיף 128. אבל הואיל ואין מניעה לקיים דיון נוסף ולהביא המלצה מחדש בפני הכנסת, אני מתכבד להגיש את סעיף 128 המתוקן לכנסת, ואני אסביר כאן מה היא לשון הסעיף.

הסעיף, כפי שאנחנו מציעים אותו לכנסת, אומר כי "נעדר המסתייג מההצבעה, לא יצביעו על הצעתו; היו כמה מציעים להסתייגות אחת ונעדרו כולם מההצבעה, לא יצביעו על הצעתם. נבצר מחבר הכנסת להשתתף בהצבעה והוא הודיע על כך בכתב, מראש, ליושב-ראש הכנסת, וביקש שיצביעו על הסתייגותו, תצביע עליה הכנסת; הוראת פסקה זו לא תחול על הצבעות על חוק תקציב המדינה ועל חוק ההסדרים במשק המדינה".

למה חשבנו שצריך לחזור עם העניין הזה? מפני שאנחנו מקבלים לא אחת הערות מהציבור שאינו מבין כיצד הכנסת מצביעה פה בשעת לילה על הסתייגויות של אנשים שאינם נשאים כאן להצביע בעצמם על הסתייגויותיהם. אנחנו עומדים ככלי ריק בפני הציבור וגם בפני עצמנו.

דן תיכון (הליכוד):

אולי תעלה גם את הנימוקים נגד השינוי?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אנחנו סבורים שמי שמגיש הסתייגות להצעת חוק צריך לפחות להוכיח את הכבוד המינימלי ולהיות נוכח כאן ולהצביע כאן כאשר מצביעים על ההסתייגות שלו.

דוד צוקר (מרצ):

אתה צודק במאה אחוז.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

כי איזה מין דבר זה שחבר כנסת מגיש הסתייגות ואינו נמצא כאן כדי להצביע עליה? יש בכלל תופעה עוד יותר נלוזה. הוא מנמק אותה קודם פה ואחר כך, בגלל שעת לילה מאוחרת נוסע לביתו ומשאיר כאן את הנשארים להרים את הידיים ולהוריד אותן, נוסח התעמלות בוקר או התעמלות לילה, כשהוא לא נמצא כאן בכלל.

חבר הכנסת דן תיכון, יש סיפור ידוע על שני חברי כנסת שהגישו בעבר מאות הסתייגויות – זה היה בחוק התקציב – ואחר כך עלו על מטוס וטסו לאן שטסו, והותירו כאן את הכנסת, בגלל ההוראה התקנונית הקיימת, להצביע כל אותו הליל על הסתייגויותיהם אלה, כאשר הם אינם כדי לומר שהם מוותרים עליהן.

דוד צוקר (מרצ):

זו דוגמה לעונש קולקטיבי שצריך לסלק אותו מסדר-היום.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

זו ענישה קולקטיבית ולא רק ענישה קולקטיבית, חבר הכנסת דדי צוקר, יש פה פסול נורא באופן שהכנסת דנה בענייניה.

אשר על כן, חשבנו שיש מקום להביא את העניין הזה עוד פעם להכרעת הכנסת, ואני מביא את זה עוד פעם להכרעת הכנסת.

חברי הכנסת, להצעת התיקון הזאת הסתייגו שלושה חברי כנסת. היא היתה מונחת במשך שבועיים כדת וכדין על שולחן חברי הכנסת ואפשר היה להשיג השגות. השיגו השגות שלושה חברי כנסת: שאול יהלום, שמציע פשוט לדחות את התיקון הזה מעיקרו; חבר הכנסת מיכאל איתן, שמציע בסעיף מסוים להתייחס רק לרישא ולא לסיפא, ואני חושב שהיה – – –

דוד צוקר (מרצ):

צריך לאפשר – גם אם תכתוב מכתב ליושב-ראש, שגם זה לא יתפוס.

חגי ומירום (יו"ר ועדת הכנסת):

לא, לא. איש לא מציע את זה. עניין הפנייה של חבר כנסת ליושב-ראש שלא יכול להופיע פה, יש בו היגיון, כי לעתים קורה מקרה חירום, ולחבר כנסת יש גישה עקרונית לאיזה עניין, והוא רוצה שיוצבע בו. אז אם הוא יתכבד ויגיש את הבקשה במכתב וינמק ליושב-ראש הכנסת, אנחנו חושבים שיש מקום לזה.

דוד צוקר (מרצ):

— — — מזכירת הסיעה — — —

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

חבר הכנסת דדי צוקר, זה לא יקרה ואני מקווה שזה לא יקרה. ואם זה יקרה ויהיה פה ניצול לרעה, גם על זה לא נמליץ.

אריה דרעי (ש"ס):

מי שרוצה, שיבוא לכאן ויצביע.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

רגע אחד. חבר הכנסת אריה דרעי, אנחנו רוצים לצעוד את הצעדים האלה באטיות, בזהירות, על מנת שלא ניראה כרומסים. אז אם יש מישהו שיש לו באמת משהו מיוחד שעליו הוא כותב מכתב ליושב-ראש, אנחנו מציעים להתיר את זה.

חבר הכנסת מיכאל איתן מציע הצעה שהוא עוד מעט ינמק אותה. היא אפילו הגיונית כמעט, אומרים המשפטנים. הוא ינמק אותה אחר כך. אבל היא לא משנה את מהות תיקון סעיף 128, והוא למעשה תומך בו, רק חושב שקטע מסוים מיותר.

חברי הכנסת מיכאל איתן ודוד מגן מציעים למחוק את הפסקה השנייה, והם יאמרו פה את דברם.

אני מבקש מהכנסת להעביר בתמיכה את התיקון לסעיף 128. אני חושב שאם נעשה כן, נהפוך את הדיונים שלנו למכובדים יותר ונהפוך את ההצבעות שלנו לנלעגות פחות ממה שהן היו בעבר, כאשר הצבענו על הסתייגויות של חברים שאפילו לא כיבדו את המליאה בהופעתם כאן.

תודה רבה לך, אדוני.

דן תיכון (הליכוד):

לסדר הדיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש פה כמה חברי כנסת שביקשו לשאול שאלה. האם אתה מסכים?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

ודאי שכן.

היו"ר ד' שילנסקי:

ביקשו חברי הכנסת תיכון, ויינשטיין ויהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא, יהלום רוצה לדבר.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

לי יש הסתייגות, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

זה בסדר. למי שיש הסתייגות, אין בעיה.

האם יש עוד מישהו שרוצה לשאול שאלה? אני סוגר עכשיו את רשימת השאלות.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, אני רוצה להעיר שתי הערות לסדר. נדמה לי שמה שעושה כאן יושב-ראש ועדת הכנסת, לפחות בעיני, אינו קביל. הוא ניסה לשנות את הסעיף הזה בתקנון, את סעיף 128, לפני כחודשיים ימים, ומליאת הכנסת לא קיבלה את הצעתו, דחתה את הצעתו, והיו לה נימוקים כבדי משקל שעדיין לא הושמעו. אני רואה טעם לפגם בעובדה שהוא עולה כעבור חודשיים, חלק גדול מחברי הכנסת, ואני ביניהם – לא ידעתי שהנושא עולה פעם נוספת – – –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

למה לא ידעת?

דן תיכון (הליכוד):

בפעם הקודמת הסתייגתי והצלחתי לשכנע את מליאת הכנסת. הפעם אפילו לא נותנים לי את האפשרות להתבטא. אני חושב שהנוהל פגום. לפחות היה צריך להמתין חצי שנה, שהרי מדובר כאן בתיקון התקנון. אני חושב שיש כאן בעיות שלא עלו לסדר-היום בעת שהנושא נדון בוועדת הכנסת.

אני פונה אליך, אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת: אפשר לשנות את התקנון, ובקלות. מנצלים נישה פה, נישה שם, איש לא שם לב, ובמיוחד לקראת סוף המושב, כשסדר-היום עמוס. דחה את העניין הזה, תמתין חצי שנה, לאחר מכן תבוא לכאן ותציג את העניין.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, אחרון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני פונה לחבר הכנסת חגי מירום וליושב-ראש. הכנסת קיבלה החלטה פה-אחד על חוק. זה עבר לוועדת הכנסת, והקואליציה נכשלה. זה עבר לרוויזיה, וחבר הכנסת חגי מירום עומד להביא שוב את התיקון. אני פונה ומבקש להודיע על סדר-היום, שחברי הכנסת יוכלו לדעת מה עומד

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, אני מסכים עם חבר הכנסת חגי מירום, שטענותיך יכולות להיות נכונות וצודקות, אבל הן לא מתייחסות לתיקון הזה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

כן, אבל זה עומד לעלות, ואני מבקש מחגי מירום שזה יהיה על סדר-היום. זה נושא שנוגע לרובבות אנשים.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה יודע תקנון ואני רואה שאתה פועל תמיד נכון לפי התקנון. אתה יודע את הפרוצדורה. תשב ותפעל לפי הפרוצדורה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לכן אני פונה ליושב-ראש הוועדה שלא לחטוף ולא לגנוב הצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא כבר שמע אותך.

תואיל לענות.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חבר הכנסת דן תיכון, אתה יודע שאין מניעה שכנסת, שהחליטה החלטה אחת, תשנה את החלטתה.

דן תיכון (הליכוד):

זה לא כך.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

הריבון הוא הכנסת, ואני הרי שואל את הכנסת אם היא מוכנה לתקן את התקנון. אם היא תסכים – הכנסת החליטה, כמו שהיא החליטה קודם שהיא לא מסכימה. יכול להיות שאנחנו צריכים לשקול אפשרות להכניס בתקנון פסקה דומה לעניין של החקיקה, שעניין שהובא, צריך להמתין אתו חצי שנה. אבל כנראה המחוקק, שהיה חכם דיו, לא התקין את זה עד היום מתוך ידיעה שתקנון זה דבר אחר מאשר חוק; זה מעמד נורמטיבי שונה.

דן תיכון (הליכוד):

לא, הוא לא העלה על דעתו. גם אתה בדברי הסיכום שלך אמרת: הכנסת לא רוצה, שלא יהיה; אבל לא אמרת: אני אחזור לכאן בתוך חודש ימים.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אבל אתה לא יכול להאשים אותי שהתחייבתי לכנסת שלא אבוא עוד הפעם. כעסתי ואמרתי: לא רוצה, שלא יהיה. ואכן לא היה במשך חודשיים.

דן תיכון (הליכוד):

אמרת: לא רוצים, לא צריך.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

עכשיו אתה מרשה לי לענות לך? אני רוצה לומר כאן: אנחנו נשקול אפשרות בעתיד שלא להביא במשך חצי שנה הצעה לתקנון שלא התקבלה. כיום אין מניעה לכך.

הדבר השני: אתה אומר, חבר הכנסת דן תיכון – לא ידעתי. אתה לא ידעת?

דן תיכון (הליכוד):

אני לא ידעתי את זה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אם אתה לא ידעת, מי כן יודע? הרי אנחנו הנחנו כאן – ואני מעלעל היטב – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני מוכרח לומר לך, שאילו הייתי יודע הייתי משתתף בדיון, ואתה יודע שיש לי נימוק כבד משקל. אומנם חבר הכנסת – – – המופיע בהופעת אורח כאן אומר שאתה צודק, אבל יש עוד כמה נימוקים שלא הועלו לדיון. אתה יודע יפה מה הקושי שבהצעה שלך, ואני באמת פונה אליך, למען ההגינות –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

רגע, פנית כבר.

דן תיכון (הליכוד):

– זה לא דחוף, זה לא בבחינת ייהרג ובל יעבור. תדחה את העניין הזה, גם לאור העובדה שהכנסת לא קיבלה את הצעתך בפעם הקודמת.

שאול יהלום (מפד"ל):

תדחה את זה – מייד אחרי הפגרה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני מכיר את הפניות האלה לדחות את זה, וכשנבוא אחרי הפגרה יגידו שאני מכין את זה בדיוק לחוק התקציב – הרי כך זה הולך כאן – וכשעברת חוק תקציב יש מספיק זמן.

שאול יהלום (מפד"ל):

הרי זה לא חל על כל התקציב.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום.

דן תיכון (הליכוד):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה מדבר היום ללא הפסק ומקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אלה קריאות ביניים.

היו"ר ד' שילנסקי:

גם בקריאות ביניים יש גבול.

מהפרוטוקול שביקשתי לבדוק מתברר שהיושב-ראש כאן קרא ליושב-ראש ועדת הכנסת למסור הודעה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

היו לו הנ"ירות ביד והם הועברו מהמזכיר ליושב-ראש ואלי.

דן תיכון (הליכוד):

זה נושא אחר, אנחנו כבר באמצע הדיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שלא נאמר איזו הודעה, ויש פה הרבה הודעות, הרי גם ההודעה של סעיף 128 היא הודעה. רבותי – נדבר גלויות – יש פה בעיה, ומאחר שצריך להיות צדק, ומאחר שמה שכתוב בסדר-היום, בסעיף של סדר-היום, קודם לדברים אחרים, ומאחר שיש הצבעה, אני עכשיו נותן הוראה לתת צלצול ותהיה הצבעה בתום הדברים.

דן תיכון (הליכוד):

איפה החברים שלך? הם הלכו.

יוסף בא-גד (מולדת):

יש כמה הסתייגויות.

היו"ר ד' שילנסקי:

בסדר, אבל אני אצלצל.

דן תיכון (הליכוד):

תדחה את ההצבעה, תעשה דיון – – –

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אנחנו ממשיכים, ואני רוצה להגיד כאן, חבר הכנסת דן תיכון: אנחנו הנחנו לפני שבועיים את ההצעה המתוקנת עוד הפעם על שולחן הכנסת וביקשנו מהחברים להשיג את השגותיהם. אין כמוך פה מי שידוע שיש לו שבועיים להשיג השגות, ואחר כך הוועדה דנה בהשגות. אתה אומר: לא ידעתי; אילו הייתי יודע, הייתי בא לפני הוועדה. מה זה לא ידעתי? זה הונח על שולחןך.

דן תיכון (הליכוד):

התייחסתי להבטחה שלך שזה לא יעלה עוד.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

לא הבטחתי דבר כזה ואל תייחס לי הבטחות שלא הבטחתי.

אנחנו מוכרחים להריץ את היום הזה ואנחנו לא מצליחים לצאת אתו לדרך. לכן, אני אומר כאן:
הסברתי את סעיף 128, את חשיבותו ואת משמעותו. אני מבקש מהכנסת לדחות את ההשגות ולקבל
את הסעיף, ואנא נצא לדרך עם סדר-היום. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

דן תיכון (הליכוד):

אני יכול את ההסתייגויות – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה לא יכול שום דבר. אתה ניצלת את היכולת מעל לכל קנה-מידה.

דוד צוקר (מרצ):

אתה מפריע.

דן תיכון (הליכוד):

לך הביתה.

דוד צוקר (מרצ):

אתה איש מפריע, תפסיק להפריע. אל תפריע פה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה ניצלת עכשיו את היכולת יותר מדי.

חבר הכנסת שאול יהלום.

דוד צוקר (מרצ):

תפסיק להפריע, אל תפריע פה.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

דוד צוקר (מרצ):

— — — עם כל הצעקות שלך.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דדי צוקר וחבר הכנסת דן תיכון.

דוד צוקר (מרצ):

עוד טרוריסט קטן.

דן תיכון (הליכוד):

אל תטיף מוסר. אתה טרוריסט גדול.

דוד צוקר (מרצ):

אל תצעק. אני לא פוחד ממך, תלמד את זה כבר.

דן תיכון (הליכוד):

קשקשן, קשקשן אחד.

דוד צוקר (מרצ):

לא מקבלים את דעתך. אז מה? מי אתה שתצעק?

דן תיכון (הליכוד):

קשקשן אחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אני מקציב שלוש דקות – – –

דוד צוקר (מרצ):

אני לא מפחד ממך.

דן תיכון (הליכוד):

שב בשקט ותשתוק.

דוד צוקר (מרצ):

מי אתה שתגיד דברים כאלה?

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, חבר הכנסת דן תיכון, מה אתה עושה? למה אתה עושה את זה? אתם מגזימים. תפסיקו כבר שניכם. על מה אתם מקימים מהומה? זאת בעיה כלל-עולמית? זה קשור לחיי מדינת ישראל שאתם כך מרעישים עולמות?

בבקשה, חבר הכנסת שאול יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מציע לדחות את התיקון לסעיף 128. קודם כול, אני מזדהה לחלוטין עם חבר הכנסת דן תיכון, הוא צודק במאה אחוז. אנחנו מדברים כאן על נורמות של התנהגות הכנסת, ואם בתוך כמה שבועות מביא יושב-ראש ועדת הכנסת עוד הפעם סעיף שהמליאה דחתה בצורה מפורשת, הדבר אומר דורשני.

שר האוצר א' שוחט:

באמת, דורשני.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני שר האוצר, אל תתלהב. מפלגתך הפסידה לפני כמה דקות, אל תתלהב.

אני רוצה לכוון עכשיו את דברי לכל חברי הכנסת, אבל במיוחד ליושב-ראש ועדת החוקה, שהיא הוועדה המובילה בענייני חוקה.

זה שחלק מחברי הכנסת לקחו מכשיר לגיטימי, את ההסתייגויות, והפכו אותן לפיליבסטר, זאת פרשה בפני עצמה. בואו נדבר על המכשיר העיקרי שנקרא הסתייגויות. יש לפעמים הסתייגות מהותית לתיקון החוק. מבחינה מוסרית אני מקבל את הטענה. מה, חבר כנסת מסתייג ולא בא בשעת ההצבעה?

אבל התקנון לא מחייב כיום, במצב הנוכחי, להודיע מתי מגיע החוק. אם התקנון היה מתוקן קודם ויושב-ראש ועדה היה מודיע שלושה ימים מראש לחבר הכנסת המסתייג: החוק שלך עולה, ברור שהוא צריך להיות נוכח. אבל יכול להיות שחבר הכנסת מגיש הסתייגויות חשובות ביותר וזה עולה לסדר-היום בלי שהודיעו לו מראש.

שר האוצר א' שוחט:

הוא צריך להיות בבית. הוא מקבל משכורת בשביל להיות בבית.

שאלו יהלום (מפד"ל):

מה ההתלהבות הזאת? אנחנו רואים כמה חברי כנסת יש בבית. מה אתה כל כך מעורב בעניין הזה? היום אין שום חובה להודיע, ולא רק שאין חובה, אלא גם אין נוהג כזה.

דן תיכון (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

אני מקשיב לך, אבל אתה אומר דברים לא נכונים. יושב-ראש הכנסת מפרסם בכל שבוע ביום רביעי אילו חוקים יגיעו לדיון.

משה נסים (הליכוד):

זה לא נכון.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת רן כהן, תרשה לי בבקשה. אל תסמא את עיני חברי הכנסת. אתה הרי יודע, שהוועדות מביאות לכאן חוקים גם אם הם לא פורסמו בסדר-היום. הנה, תבדוק את סדר-היום שחולק בשבוע שעבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יהלום, זמנך תם, אבל על חשבון קריאות הביניים אני מוסיף לך חצי דקה. תן לי, יש לך קול כל כך חזק ואי-אפשר להשתלט. אני מבקש שלא לקרוא קריאות ביניים, כי זמנו תם. יש לך חצי דקה על מנת לסיים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

כל חבר כנסת שנמצא כאן וכל פקידי הכנסת יודעים, שמובאות לכאן הצעות חוק, ולפעמים על-ידי הממשלה, ולפעמים אפילו לשלוש קריאות, ולפעמים יש רוב לקואליציה לפטור מחובת הנחה, והכול נעשה בתוך 24 שעות, וזה לא כלול בסדר-היום של השבוע שעבר.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

אין לו זמן להשיב. זמנו תם.

שאול יהלום (מפד"ל):

אם אתה לא מחייב להודיע לפחות על הצבעה אתה לא נותן כל אפשרות. לכן, אני מבקש מחברי הכנסת, משתי הסיבות, מהסיבה שהציג חבר הכנסת דן תיכון, שהמליאה דחתה את זה לפני שבועות ספורים, ומהסיבה הרצינית של מהות ואופי החקיקה שלנו – אני מבקש לדחות את התיקון.

דן תיכון (הליכוד):

הרי משום כך הכנסת דחתה וקיבלה את הנימוקים שלי.

דוד צוקר (מרצ):

חברי הוועדה יודעים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

ואם הוא לא חבר ועדה?

דן תיכון (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

אתה יודע שאם זה מוגש ברגע האחרון אין הזדמנות להגיש הסתייגות. על מה אתה מדבר?

דן תיכון (הליכוד):

אתה בכלל לא יודע על מה הדיון כאן.

רן כהן (מרצ):

למה אדם שמגיש הסתייגות לא בא להצבעה וכולנו צריכים לשבת כאן כדי להצביע בעד או נגד? אחר כך אתם מדברים על קרקס.

דן תיכון (הליכוד):

היושב-ראש יכול – – –

משה נסים (הליכוד):

מה אתה רוצה? הם מכינים לנו את הכנסת הבאה. הם מתקינים תקנות חדשות בתקנון כדי להקל עלינו בממשלה הבאה.

רן כהן (מרצ):

בסדר, אז למה אתם לא תומכים? מה, אתם לא נורמלים?

היו"ר ד' שילנסקי:

אתם רוצים לשבת כאן עד מחר בבוקר בנושא הזה?

דוד צוקר (מרצ):

חבר הכנסת נסים, זה לא עניין של קואליציה ואופוזיציה.

דן תיכון (הליכוד):

זה כן עניין של קואליציה ואופוזיציה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אפשר לסיים? חבר הכנסת דן תיכון, אם תבדוק בפרוטוקול תראה שאני כבר הזכרתי את שמך בנקודה הזאת 50 פעם.

משה נסים (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, צריך להפעיל גם פטיש.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש לי פטיש, אבל אני משתדל להשתלט ללא פטיש. אבל מה אני יכול לעשות שחבר הכנסת דן תיכון אומנם לא צועק, אבל הוא כל הזמן שואל, שואל ושואל וזה מקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אני אומר לך גם מדוע. כי זה נפל בפעם הקודמת, והוא אמר שהוא ילמד אותי לקח, אז הוא מלמד אותי לקח עכשיו. בסדר, תלמד עוד לקח.

היו"ר ד' שילנסקי:

בואו נפסיק את הוויכוח בינינו. השעון רץ. חבר הכנסת דן תיכון, התווכחת פה כבר עם כמה חברי כנסת.

עכשיו חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה. יש לך שש דקות כי יש לך שתי הסתייגויות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי אני רוצה להעיר הערה מקדמית. במהלך הישיבה הבוקר לפני ההצבעה אני הורחקתי מהישיבה על-ידי היושב-ראש שבח וייס. נדמה לי שגם הוא סבור

שהרחקה זו לא היתה במקומה. אם הוא היה סבור שההרחקה במקומה, ואני מניח שהוא מקשיב כעת, הרי אני לא יכול לשאת פה דברים כי אני מורחק מהשיבה, אבל בהנחה שגם הוא סבור שההרחקה לא היתה במקומה, אני ממשיך.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת מיכאל איתן אכן הורחק מהשיבה. אם יושב-ראש הכנסת סבור שהוא היה צריך להיות מורחק, הוא לא יכול לשאת את דבריו עכשיו. אני חושב שאתה, כיושב-ראש שבא אחרי יושב-ראש הכנסת, צריך לשמור מאוד על התקנון. אין לי שום דבר אישי נגד חבר הכנסת מיכאל איתן.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מקבל חומר מוכן ממזכירות הכנסת, והאחריות המיניסטריאלית היא של היושב-ראש. אני הולך לפי החומר המוכן שאני מקבל, ורשום אצלי פעמיים חבר הכנסת מיכאל איתן.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

מה זה קשור?

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, חבר הכנסת איתן, נא לדבר.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני חבר הכנסת חגי מירום, אולי תפסיקו לעשות מלחמה אטומית מכל דבר קטן? אנחנו מידרדרים כולנו, ואולי כדאי שנחשוב לעצמנו על מה אנחנו מתווכחים עכשיו בסעיף הפרוצדורלי הזה – על השקפת עולם? על בעיה תקנונית מהותית של הכנסת?

דן תיכון (הליכוד):

על פרוצדורה.

מיכאל איתן (הליכוד):

לדעתי, אנחנו משקפים בוויכוחים האלה את הפער העמוק בנושאים האידיאולוגיים ואנחנו לא יודעים לעשות את ההבחנות.

אני רוצה לומר דברים מנקודת התצפית שלי. אני תומך בהצעתו של יושב-ראש ועדת הכנסת ובעניין זה. אני חושב שההצעה היא במקומה. עם זה, אני פונה אליו כמי שתומך בהצעה, וכמי שעוד מחמיר ממנו, ותיכף אנמק מדוע, אני חושב שההצעה במקומה דווקא על רקע סערת הרוחות הזאת, ולא רצון לכופף ידיים בשאלות של תקנון.

יש כאן בקשה לדחייה. הרי ממילא אנחנו יוצאים לפגרה ושום דבר לא ייעשה אז. מייד לאחר הפגרה, הרוב שקיים היום יהיה גם רוב יציב אחר כך, ונעביר את זה. אם יהיה מקום למחשבה נוספת – – –

דוד צוקר (מרצ):

זה יהיה פחות אסתטי.

מיכאל איתן (הליכוד):

נאמרו כאן דברים ועלינו לטונים כאלה, שכאשר כל אחד יחזור הביתה, וזה קורה לי גם כן, נחשוב בשביל מה בעצם הגענו לזה, על מה והאם זה היה שווה. על מה הוויכוח?

על מה הוויכוח? יש פה גישה שבאה ואומרת, שזכות של חבר הכנסת להגיש הסתייגות תלויה בכך שישב פה ויממש את זכותו. לא יכול להיות מצב, שחברי הכנסת יגישו הסתייגויות בסיטונות ולא יהיו פה בכלל, וזה עיקר הבעיה. אשר למקרים החריגים, שתיכף נטפל בהם, אומרים: אבל יכול להיות מקרה שתהיה הסתייגות עניינית, וחבר הכנסת לא יוכל להגיע. מה יהיה אז?

דן תיכון (הליכוד):

לא זו הבעיה. הבעיה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה השמעת – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני לא השמעת, מלה לא אמרתי. אמרתי בדיון הקודם, ודעתי התקבלה אז במליאה על-ידי הצבעה, שבשל שינויים דחופים בסדר-היום יכול יושב-ראש לכוון את סדר-היום בצורה כזו, שהמסתייגים לא ידעו על כך שקודם נושא בסדר-היום והמסתייגים לא יהיו כאן.

היו"ר ד' שילנסקי:

טוב, אמרת כבר.

דן תיכון (הליכוד):

לכן אני בא ואומר: זה לא בנפשנו, אל תמהר עם העניין הזה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אמרת את שלך.

דן תיכון (הליכוד):

אני מברך על התיקון הזה. מי כמוך יודע, שכאשר אני לא נמצא כאן אני נוהג לבטל את ההסתייגויות, אבל אני לא רוצה לאפשר ליושב-ראש וליושב-ראש ועדה לתמרן את מליאת הכנסת למצב כזה, שהמסתייג לא ידע ולא היה.

היו"ר ד' שילנסקי:

מספיק, די, כבר אמרת.

רן כהן (מרצ):

דן תיכון (הליכוד):

מה זה "תדאג"? מי צריך לדאוג?

רן כהן (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אמרת את שלך.

מיכאל איתן (הליכוד):

חבר הכנסת דן תיכון, בטענה שלך יש פגם הגיוני אחד. אתה אומר דבר כזה: אני לא רוצה שיושב-ראש הוועדה יתמרן. איך הוא יתמרן?

דן תיכון (הליכוד):

ויושב-ראש הכנסת.

מיכאל איתן (הליכוד):

ויושב-ראש הכנסת. הסכנה הזאת קיימת, ואנחנו עדים לה, אבל היא קיימת גם לגבי ההצבעה. למה רק לגבי הסתייגות? היא קיימת גם לגבי הצבעה.

דן תיכון (הליכוד):

מיכאל איתן (הליכוד):

היא קיימת לגבי כל מצביע, לא רק לגבי כל מסתייג.

דן תיכון (הליכוד):

בוודאי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה מביא אותי למצב שאני חייב להפסיק אותך על-ידי מכת פטיש.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה שאתה אומר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

רק רגע, חבר הכנסת מיכאל איתן. אני מביט על השעון, אני מוסיף לך שתי דקות על חשבון חבר הכנסת דן תיכון. היו לך שתי דקות וחצי. יש לך ארבע דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש להעיר את תשומת לב המתווכחים. הבעיה שמעלה חבר הכנסת דן תיכון לא נוגעת בכלל לעניין של הסתייגויות. היא נוגעת לעניין של הצבעות, ואם יש בעיה בכנסת שאין די מנגנונים שיאפשרו לחברי הכנסת לקבל הודעה בזמן מתי מצביעים על חוק, צריך לדאוג שיהיו מנגנונים כאלה. מה ההבדל בין מסתייג לבין מצביע? אין שום הבדל, שום הבדל.

דן תיכון (הליכוד):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דן תיכון, אני עושה מה שלא הייתי עושה לעולם לגבי מישהו שאינו צועק אלא רק מפריע כך, בשאלות. אתה מאלץ אותי לתת לך אזהרה. אל תעשה לי את זה. אני לא רוצה לעשות לך את זה. אני מבקש בכל לשון של בקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לנמק את שתי ההסתייגויות שלי. הראשונה מתייחסת לנוסח. כדאי שנחשוב מה אנחנו מחוקקים. "נעדר המסתייג מההצבעה, לא יצביעו על הצעתו". עכשיו יש סיפא שאומר: "היו מספר מציעים להסתייגות אחת ונעדרו כולם מההצבעה, לא יצביעו על הצעתם". הרי זה ברור מהרישא. בשביל מה כל זה? אם נעדר מסתייג מההצבעה, לא יצביעו על הצעתו. אם כולם נעדרים, ודאי שלא יצביעו על הצעתם. מה המשמעות של המשפט האחרון הזה? זה משפט סתמי, שאין לו שום ערך. די שיש מסתייג אחד, מצביעים על הצעתו. אין אף אחד, לא מצביעים על הסתייגותו של אף אחד. מדוע אנחנו צריכים את זה?

וההסתייגות השנייה נוגעת למנגנון שנקבע בסעיף 1(ב)(2), שלפיו יכול חבר הכנסת להודיע מראש ליושב-ראש הכנסת שיצביעו על הסתייגותו גם אם הוא לא יהיה נוכח. אולי יש בזה אלמנט של זהירות, מצד אחד, אבל מצד אחר, הוא יהפוך לחותמת גומי. כולם יפעילו את המזכירים ואת המזכירות – – –

דן תיכון (הליכוד):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד):

יפעילו את המזכירות והמזכירים הפרלמנטריים שלהם וייתנו הודעות גורפות על כל ההצבעות וירוקנו מתוכן את כל התיקון הזה.

לכן אני מציע למציע, אם הוא רוצה שהתיקון יהיה אפקטיבי, למחוק את (2) ולהסתפק בסעיף קצר וקולע: "נעדר המסתייג מההצבעה, לא יצביעו על הצעתו", ובזה אומרים את הכול.

אשר לעיתוי, אני מבקש פעם נוספת מיושב-ראש ועדת הכנסת – חבר הכנסת דן תיכון, אתה מפריע לי. אני בכל מקרה אצביע בעד מה שאני מאמין ומה שאני חושב כנכון, אני לא מתנה ולא מציע עסקאות, אבל אני בכל אופן מבקש לגלות נדיבות של רוב ולאפשר למיעוט בסוגיה הזאת את פסק הזמן שמבקשים. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת דוד מגן, הבא בתור, אבל רגע אחד, בינתיים ביקש חבר הכנסת עובדיה עלי להציע הצעה לסדר, ואם הוא ביקש זאת, חזקה עליו שזה חשוב. כנראה צריך לתקן פה משהו.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כמי שמנהל כאן ישיבות עם הרבה הסתייגויות, אני חושב שהצעתו של חבר הכנסת – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת עובדיה עלי, היושב במרומים בירך אותך בגובה. אז תרים את המיקרופון כדי שיתאים למה שהיושב במרומים בירך אותך בו.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ההצעה של ועדת הכנסת היא הגיונית ונכונה ובמקומה. כל מי שמנהל ישיבה יודע, שלא אחת מה שקורה כאן זה דבר שגובל בביזיון הכנסת. עם זאת, יש כאן הערות שהעירו חבר הכנסת מיכאל איתן ואחרים, ואני תומך בהצעה שהוגשה כאן, אבל בכל מה שקשור לפרוצדורה כדאי שהדברים יתקבלו בהסכמה ולא בכפייה של רוב על מיעוט, מפני שפעם אחת יש כאן רוב ופעם אחרת יש רוב במקום אחר. לכן אני מציע לך, חבר הכנסת חגי מירום, אם תסכים, להיענות לפנייה של חבר הכנסת מיכאל איתן לדחות את הדיון הזה עד לאחר הפגרה, ואז הדברים יבואו בהסכמה, ולא במצב שבו זה מכופף את ידו של זה.

רן כהן (מרצ):

יש לי עוד הצעה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, אבל אני כבר קראתי בשמו של חבר הכנסת מגן. אתן לך להשמיע את המשפט אחרי חבר הכנסת דוד מגן, כי קראתי כבר בשמו.

בבקשה, חבר הכנסת דוד מגן, יש לך שלוש דקות תמימות, ואתה עם כישוריך תתמצת בשלוש דקות את כל מה שיש לך להגיד.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, למרות היריבות הפוליטית, לעתים יריבות מרה, בינינו, בין יושב-ראש ועדת הכנסת לביני, אני רוצה לברך אותו על העבודה שהונחה על שולחן הכנסת ועל הפעילות של ועדת הכנסת במושב הרביעי, ועמו אני רוצה לברך את מרכזת הוועדה המסורה, אתי בן-יוסף, שעושה עבודה נפלאה, עד כדי כך, חבר הכנסת מירום, שתמיד כאשר היא מוסרת לי את התשובות השליליות כשערעורים לא מתקבלים, היא מוסרת את זה בחן כזה, שאין מה לערער אחר כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

מחמאה לעובדת הכנסת לא תהיה על חשבון זמן. אני מחזיר לך את הזמן הזה.

דוד מגן (הליכוד):

במסגרת הפירגון, אני רוצה לומר בכנות כמה דברים על התיקון. נדמה לי שמותר לי כחבר הכנסת, אולי אפילו כחבר כנסת ותיק, לחלק ציונים. אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת, הרעיון שהנחת בפנינו הוא רעיון טוב, העיתוי הוא עיתוי טוב. ההיקף לא מספק, והייתי חושב שכדאי לקבוע גם תחולה במועד אחר. לפני שבועות מספר כבר רשמתי תקדים במסגרת הצעתכם לתקן את חוק חסינות חברי הכנסת, כאשר קבעתם תחולה החל מאוקטובר 1996, וכולנו יודעים – – –

יוסף עזרן (ש"ס):

חבר הכנסת מגן, להספק שלך אף אחד לא יכול להגיע – – –

דוד מגן (הליכוד):

הזהירים שבינינו בוודאי מסכימים, שאיננו יודעים מי ייגזר לקואליציה ומי לאופוזיציה בתקופת הכהונה של הכנסת הארבע-עשרה, וטוב היה כי נפעל לאור הניסיון שהצטבר בכנסת השלוש-עשרה, ואפשר לומר שהכנסת השלוש-עשרה מכהנת בעידן חדש במובן הטכנולוגי, במובן התקשורתי ובמובנים אחרים.

יש ניסיון אשר, לפי דעתי, אדוני היושב-ראש – אני חושב שנוצרה מן דיספרופורציה בין מוסד ההסתייגות לבין מוסד השאילתא, ההצעה לסדר והצעת החוק. לא אחת אנחנו נתקלים בתופעה, שהסתייגויות אשר לעתים אינן ממין העניין גוזלות את עיקר זמנה של הכנסת, כשחוקים ורעיונות אחרים, כבדי משקל, נדחקים לקרן זוית.

יש בהחלט לערוך רפורמה בנושא הזה. עם זאת, אם יש הקושרים את מוסד ההסתייגות לכלי הפרלמנטרי הידוע, המנוסה והחביב על חלק מאתנו, והוא הפיליבסטר, צריך לקבוע – לכן חשבתי

שכדאי להגדיל את היקף התיקון – צריך לקבוע במסגרת חוקים מסוימים ובמסגרת נהלים מסוימים, שאפשר להשתמש בכלי הזה לאו דווקא באמצעות הסתייגויות, אולי באמצעות סעיפים אחרים בתקנון, כאשר חברי כנסת לא מעטים מתלכדים סביב אותו רעיון, כדי שאפשר יהיה להשתמש באותו כלי.

לעצם ההסתייגות: כמו חברי, חבר הכנסת מיכאל איתן, אני חושב שהתמונה שחבר כנסת מסתייג חותם על הסתייגות, לעתים זה העוזר שלו, לעתים אינו יודע בכלל שהוא הסתייג ואינו נמצא כאן, וכאן מליאת הכנסת יושבת לעתים שעות על גבי שעות לדון בהסתייגויות שלו כשהוא איננו מכבד את הכנסת בנוכחותו – זו תמונה שצריכה להיעלם מהנוף הפוליטי שלנו. מי שמסתייג צריך להשתתף בדיון וצריך להשתתף בהצבעה. לא השתתף בדיון – אין טעם שהכנסת תצביע על הסתייגויותיו, תהיה הסיבה אשר תהא, בלי שהוא נמצא ובלי שהוא נוכח.

אני מבקש לקבל את ההסתייגות ולמחוק את פסקה (2).

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רן כהן ביקש חצי דקה, הסכמתי – – –

קריאות:

— — —

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש, אני ברשימה? הגשתי הסתייגות.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מיכאל איתן ביקש ממני לדבר, הוא לקח ממני את החומר, היכן הוא? אני זוכר שהיית ברשימה.

ביקשת חצי דקה ואתה מקבל דקה. אבל דקה.

רן כהן (מרצ):

אני מודה לך מאוד. אדוני היושב-ראש, אני רוצה, באותה רוח טובה שבה דיבר סגן יושב-ראש הכנסת חבר הכנסת עובדיה עלי, לומר לכנסת באותן 60 שניות מה קורה. לפני יותר משנה, חבר הכנסת מירום יעיד, הגשתי הצעת תיקון ברוח הזאת, והעניין מתגלגל ומתגלגל. מי שמתבזה – אני פונה לחבר הכנסת דן תיכון – מי שמתבזה זאת הכנסת. מדוע? משום שקורים שני דברים. חברי כנסת מעטים מגישים המון הסתייגויות, הולכים לדרכם, ואנחנו שעובדים כאן ונמצאים כאן רוב הימים נמצאים ממולכדים להימצא כאן כדי להצביע בעד ונגד הסתייגויות כשהמציג איננו.

שנית, אפילו לטענה הרצינית שיש הצעות חוק שמוגשות ברגע האחרון – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

אפשר לשכנע לצד השני. צריך להיות איזה משחק הוגן. לא יכול להיות שאנשים יקבלו יותר – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

א. אדוני הנכבד חבר הכנסת יהלום, האחרון שיכול לבוא בטענות זה אתה, היות שאתה לקחת לפחות בדיון הזה עשר דקות עם קריאות מהמקום, אז אל תבוא בטענות; ב. הוא היה שנייה לפני הצלצול של הדקה שנתתי לו, ואני לא אתן עוד לאיש שום דבר – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

היתה לך עוד שנייה, אבל הודות לחבר הכנסת יהלום יש לך חמש שניות. בבקשה תסיים. בלי שעון, כי אינני יכול להפעיל את השעון לחמש שניות.

רן כהן (מרצ):

תיארת זאת בדיוק נכון. עוד לפני שהסתיימו 60 השניות שלי כבר פקעה סבלנותו.

אני רוצה להסביר דבר אחד – שאנחנו לא יכולים היום לדחות את זה שוב. לכן אני מציע שנקבל את התיקון, ואם יש הערות נכונות – אפשר לתקן על התיקון. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

יצחק לוי (מפד"ל):

אפשר חצי דקה?

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, כי הודעתי שלא אתן עוד לפני שנכנסת. אני מצטער.

חבר הכנסת יוסף בא-גד, יש לך חמש דקות. סליחה, שלוש דקות.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הגשתי הצעת תיקון. אני חושב שיש פה שני דברים, ששניהם צודקים, וזו הבעיה. מצד אחד צודק יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת חגי מירום, שלא ייתכן שאדם יגיש הסתייגות ולא יהיה כאן, ואחרים יצטרכו לסבול משום כך; לכן, זה צודק. מצד שני צודקים האומרים שאין מקום לחטיפה, ואחרי שזה נפל לפני חודש-חודשיים, היה צריך לחכות לזמן הבא.

לכן אני אומר, שאם היושב-ראש יכול לדחות זאת לאחר הפגרה – אני בכל אופן אצביע בעד הצעת היושב-ראש, מפני שאני תומך בתיקון. אני רק הגשתי הסתייגות: לא יצביעו על הצעתו אלא אם כן הנ"ל הודיע מראש על האילוצים. אני חושב שאם יש אילוצים, ואילוצים צודקים – יש להתחשב בהם.

בהזדמנות זאת אני רוצה לפתוח את העיניים לדבר נוסף. ברחוב נשמעת קריאה: רבין התפטר, לא רוצים אותך יותר. היום, כאן, הקריאה הזאת באה לידי ביטוי צודק. בשבוע שעבר היתה הצבעה על רמת-הגולן – – –

יורם לס (העבודה):

– – – על הערבים? תתבייש לך.

יוסף בא-גד (מולדת):

איזה ערבים? נרדמת.

יורם לס (העבודה):

— — — תתבייש לך.

יוסף בא-גד (מולדת):

מי הזכיר ערבים? אמרתי: רבין התפטר, לא רוצים אותך יותר.

קריאה:

הוא אמר: רבין, לא ערבים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אמרתי: רבין. ישנת.

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש להפסיק את קריאות הביניים. בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

בשבוע שעבר היתה הצבעה על רמת-הגולן, 59-59, מהם חמישה ערבים ושני בוגדים. השבוע היתה הצבעה על אוסלו ב' — — —

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש.

יוסף בא-גד (מולדת):

— — — מפלגת העבודה הצליחה להשיג 50 קולות, המפד"ל השיגה 52 קולות.

אני חושב ששתי ההצבעות של השבועיים האחרונים צריכות להגיד לממשלה: הפסיקו מייד את תהליך השלום, העם לא אתכם לא רק ברחובות, גם לא בכנסת. משום כך לא ייתכן, ואני אומר: היה הסכם עם ירדן – 105 חברי כנסת. אני הייתי נגד, אבל אני מקבל את הכרעת הרוב. היה הסכם סיני – 99 חברי כנסת. אבל פה, במיעוט כזה רוצים להחזיר את רמת-הגולן, רוצים לעשות הסכם אוסלו ב' בלי משאל-עם? אף אחד לא יסלח לכם זאת, גם לא מצפונכם. לכן אני קורא להפסיק מייד את ההליכים, או שרבין יתפטר ויביא את זה להכרעת העם. נקבל כל הכרעת העם. תודה.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת צוקר, אל תפריע.

יוסף עזרון (ש"ס):

אדוני סגן היושב-ראש — — —

היו"ר ס' טריף:

עכשיו נשמע את דבריו של יושב-ראש ועדת הכנסת, חבר הכנסת חגי מירום. בבקשה, אדוני, תשמיע את דברך, תשיב למסתייגים וניגש להצבעה. מצלצים, שומעים, הכול יהיה בסדר. בבקשה, אדוני.

קריאה:

— — —

היו"ר ס' טריף:

לא נורא, אדוני, אז עוד צלצול. נעיר את הישנים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני רוצה להפנות את תשומת לבך — — — אני הצעתי שיהיה רק צלצול אחד ולא יותר. מחיתי הרבה פעמים על כך שעושים כמה צלצולים.

היו"ר ס' טריף:

ההערה נרשמה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אתה תסלח לי, אדוני היושב-ראש, ברשותך או ברשות חברי הכנסת, אני מוכרח לומר פה דבר כיושב-ראש ועדת הכנסת. אני מאוד מעריך את חבר הכנסת מיכאל איתן. אני חושב שחבר הכנסת מיכאל איתן הוא מהטובים שבחברי הכנסת בבית הזה. הכול בסדר. אבל אם חבר הכנסת מיכאל איתן הורחק בהתחלת הישיבה הזו, ואתה, אדוני סגן יושב-ראש הכנסת, חבר הכנסת דב שילנסקי, מאפשר לו לעלות ולדבר כאן אחרי שהורחק מן המליאה על-ידי יושב-ראש הכנסת, יש בכך משום רמיסה חמורה של תקנון הכנסת, של נהליה, של סעיף 70(א) לתקנון.

דב שילנסקי (הליכוד):

מתי הורחק?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

הוא עמד וסיפר לך שהוא הורחק. הוא רק אמר לך שהוא לא משלים עם זה שהוא הורחק, שהוא חושב שזה היה בטעות.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת שילנסקי, אני משוכנע שיש כאן – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת חגי מירום, אני מודיע לך, שזו הפעם הראשונה שאני שומע שחבר הכנסת מיכאל איתן הורחק מהאולם. אתה יודע, כמו כל חבר כנסת גם אתה לא יושב מהתחלת הישיבה עד הסוף. אני לא הייתי באולם, לא שמעתי, לא ידעתי. לו כתב לי מישהו בפתק – – –

היו"ר ס' טריף:

אני משוכנע שחבר הכנסת שילנסקי לא ידע. אבל חבר הכנסת איתן ידע, וזה חמור מספיק.

דב שילנסקי (הליכוד):

לאור זה, תיקח את האשמה חזרה. תודה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני יכול לומר לך, חבר הכנסת שילנסקי, ראשית, אני מאמין לך. אתה בן-אדם שאני מאמין לו. אם אתה אומר: לא ידעתי, לא ידעת. אבל לא הקשבת לחבר הכנסת מיכאל איתן, שעלה כאן ואמר בתחילת דבריו: אומנם הורחקתי, אבל אני סבור שלא הורחקתי מסיבות מוצדקות, ואני בטוח שגם יושב-ראש הכנסת לא חושב שהוא הרחיק אותי מסיבות מוצדקות. והוא המשיך לדבר.

היו"ר ס' טריף:

וזה לא בסדר.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני הייתי עסוק. כשמנהלים ישיבה, יש פתקים וניירות מכל הצדדים.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

בכך הסתיים הסיפור הזה, ואני מאמין במאה אחוז שאתה לא ידעת.

היו"ר ס' טריף:

ההערה של יושב-ראש ועדת הכנסת במקומה, וראוי כי חבר הכנסת מיכאל איתן ייזהר בעתיד.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

דבר שני, אני רוצה לומר כאן לחברי הכנסת: אני חושב שאחרי הכול הכנסת היא הריבון והיא המחליט, ואנחנו לא הפתענו כאן אף אחד. הגשנו את ההצעה לתיקון התקנון, סעיף 128, לפני שבועיים וחצי-שלושה שבועות, וחברים יכולים היו להשיג את השגותיהם והם השיגו. עובדה היא שחברי הכנסת דוד מגן, מיכאל איתן, שאול יהלום ואחרים השיגו את מה שהשיגו.

אני משוכנע שאנחנו מדברים על תיקון טוב, נכון וצודק, ואני מבקש מכם לאשר אותו. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אנחנו נצביע ראשית כול על ההסתייגויות. הסתייגותו של חבר הכנסת שאול יהלום – מי בעד? מי נגד? הצבעה ידנית.

הצבעה

ההשגה של חבר הכנסת ש' יהלום לתיקון סעיף 128
לתקנון הכנסת לא נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

ההסתייגות נפלה.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה זה? אני מבקש הצבעה אלקטרונית.

היו"ר ס' טריף:

סליחה. אנחנו חוזרים על ההצבעה. אל תתנפלו. על כל דבר אתם מתנפלים. מה אתה מתנפל?
תירגע.

ההצבעה האלקטרונית החלה.

הצבעה מס' 9

בעד ההשגה של חבר הכנסת ש' יהלום – 10

נגד – 29

נמנעים – אין

ההשגה של חבר הכנסת ש' יהלום לתיקון סעיף 128
לתקנון הכנסת לא נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

עשרה בעד, 29 נגד. רצית לראות את זה יפה מול העיניים.

אנחנו ניגש להצבעה על הסתייגותו של חבר הכנסת מיכאל איתן. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 10

בעד ההשגה של חבר הכנסת מ' איתן – 4

נגד – 31

נמנעים – אין

ההשגה של חבר הכנסת מ' איתן לתיקון סעיף 128
לתקנון הכנסת לא נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

ארבעה בעד, 31 מתנגדים, ללא נמנעים. אני קובע שההסתייגות הוסרה.

הסתייגותם של חברי הכנסת מיכאל איתן ודוד מגן. מי בעד? מי נגד? נא להצביע.

הצבעה מס' 11

בעד ההשגה של חברי הכנסת מ' איתן וד' מגן – 9

נגד – 24

נמנעים – 1

ההשגה של חברי הכנסת מ' איתן וד' מגן
לתיקון סעיף 128 לתקנון הכנסת לא נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

תשעה בעד, 24 מתנגדים, נמנע אחד. אני קובע שההסתייגות הוסרה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אפילו ראש הממשלה הגיע.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר. שב.

אנחנו נצביע על התיקון שהוצע על-ידי ועדת הכנסת.

חבר הכנסת דן תיכון, שב במקומך.

דן תיכון (הליכוד):

אני מקווה שמותר לקרוא קריאות ביניים.

היו"ר ס' טריף:

אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. שב.

דן תיכון (הליכוד):

פעם שנייה.

היו"ר ס' טריף:

כמעט פעם שנייה.

הצבעה מס' 12

בעד הצעת ועדת הכנסת – 36

נגד – 4

נמנעים – אין

הצעת ועדת הכנסת לתיקון סעיף 128 לתקנון הכנסת נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

36 בעד, ארבעה מתנגדים, ללא נמנעים. אני קובע שההצעה לתיקון התקנון נתקבלה.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ס' טריף:

אנחנו ממשיכים. הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת. בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ביום 26 ביולי העבירה הכנסת במליאתה לוועדת הכלכלה את הצעת חוק להשוואת השתתפות המדינה להבטחת הביטחון הסוציאלי, התשנ"ה-1995, הצעת חוק של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין.

יושב-ראש ועדת הכספים, חבר הכנסת גדליה גל, ביקש מוועדת הכנסת להעביר את ההצעה הנ"ל מוועדת הכלכלה לדיון בוועדת הכספים. גם יושב-ראש ועדת הכלכלה נתן את הסכמתו לכך, הואיל ומדובר בעניינים שקשורים לביטחון סוציאלי, שרובם ככולם עניינים כספיים ניכרים ביותר, וועדת הכספים דנה בהם בדרך כלל. ועדת הכנסת לא יכולה להעביר, היא יכולה לפנות למליאת הכנסת בבקשה להעביר. אני אומר פה שוועדת הכנסת ממליצה לכנסת לשנות את החלטתה ולהעביר את החוק המבוקש לוועדת הכספים.

אני מבקש את אישורה של הכנסת להחליטה הזאת. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת הנכבדים, אנחנו מדברים כמובן על הודעתו של יושב-ראש ועדת הכנסת, ואנחנו נצביע.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש לי זכות.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה. שלוש דקות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להודיע לבית, שהכוונה כאן היא כוונה פוליטית לקבור חוק שמיועד לגרום לכך שרובות הקשורים – – –

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת ויינשטיין, איפה הליכוד?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת אורון. חבר הכנסת אורון, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

הדבר הכי טוב שקרה לנו פה.

רן כהן (מרצ):

תנו לו לגמור – – –

היו"ר ס' טריף:

אדוני, אתה מתחיל עכשיו. אם הם ידברו, אני אוסיף לך דקה אחרי דקה. בבקשה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מבקש להודיע לחברי הבית, שהכוונה היא לקבור חוק שמבטיח לרובבות שחוסכים בקרנות גמל לקצבה את התמיכה שהובטחה לקופות הפנסיה באמצעות איגרות חוב מיועדות.

הממשלה קיבלה החלטה על הקצאה של 60 עד 100 מיליארד שקל, לפי חישובים שונים, לקרנות הפנסיה להבטחת הזכויות שלהם, והיא קיפחה אותם חוסכים שהכנסת לדורותיה קראה להם לחסוך בקופות הקצבה, כי היא נתנה להם הקלות במס הכנסה. הקלות במס הכנסה יש לאלה שחוסכים לקצבה בקרנות הגמל או שחוסכים בקופות הפנסיה.

אני לא מבקש להעלות את הסכום של 60 עד 100 מיליארד שקל. אני מבקש לחלק את העוגה בשווה בין כולם. הצבעה שלכם להעביר את זה לוועדת הכספים, שם ייקבר הנושא, תפגע בחברי מושבים, בעובדי רשויות, בעובדי "אל על", התעשייה האווירית, אוניברסיטאות, בנקים, עובדי מדינה בחוזים מיוחדים, נהגי מוניות, סוחרים ובעלי מלאכה עצמאים. כל אלה יישארו ללא פנסיה לעתידם. אני אומר לכם: כיום, כשהנושא בוועדת הכלכלה, יש סיכוי שהחוק הזה יעבור, יקודם. תפילו אותו בקריאה ראשונה. כשהוא עובר לוועדת הכספים – ואני אזכיר את זה ערב ערב כשאני אעמוד כאן, שאתם קברתם בהצבעתכם את זכויותיהם של רבבות וחילקתם 100 מיליארד שקל רק או בעיקר לסקטור שלכם. תצביעו בשביל זה.

היו"ר ס' טריף:

תודה.

אנו ניגש להצבעה על הודעת היושב-ראש. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 13

בעד הצעת ועדת הכנסת – 30

נגד – 2

נמנעים – 1

הצעת ועדת הכנסת להעביר את הצעת חוק להשוואת השתתפות המדינה להבטחת הביטחון

הסוציאלי, התשנ"ה–1995, מוועדת הכלכלה לוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

30 בעד, שני מתנגדים, אחד נמנע, אני קובע שהודעת יושב-ראש ועדת הכנסת אושרה.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ס' טריף:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה–1995, שהחזירה ועדת הכנסת שוב לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. הוועדה החליטה לחדש את דיוניה בהצעת החוק והיא חוזרת ומגישה אותה היום. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה.

חילופי גברי בוועדות הכנסת

היו"ר ס' טריף:

הודעה ליושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, יש עניינים ששנויים קצת פחות במחלוקת.

הריני מתכבד להודיע בזה על חילופי גברי ונשי וחילופי יושבים-ראש בוועדות בכנסת:

בוועדת הכספים, במקום חבר הכנסת אלי דיין יבוא חבר הכנסת רפי אדרי מטעם סיעת העבודה.
חבר הכנסת אלי דיין, אנחנו מאחלים לך כמובן רוב הצלחה במשרד החוץ.

בוועדת הפנים ואיכות הסביבה, במקום חבר הכנסת שמואל אביטל יבוא חבר הכנסת חנא חדאד.
שיהיה לך בהצלחה שם.

ובוועדת החוקה, חוק ומשפט, מטעם סיעת הליכוד, במקום חבר הכנסת צחי הנגבי יבוא חבר הכנסת
גדעון פת, החל מיום 1 בספטמבר 1995, כי באותו יום הם מתחלפים בראשות ועדת הכלכלה.

ואילו חברת הכנסת יעל דיין חוזרת לעמוד בראש הוועדה לקידום מעמד האשה, במקום חברת
הכנסת נעמי בלומנטל, שמילאה את התפקיד הזה בשנה האחרונה. ברכות למסיימת ובוודאי
לממשיכה.

היו"ר ס' טריף:

בשעה טובה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אפשר להתנגד?

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

לא לכל דבר אפשר להתנגד, חבר הכנסת בא-גד, גם לא לכל דבר בבית הזה אתה צריך להתנגד.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ס' טריף:

השתיקה טובה לפעמים. חבר הכנסת בא-גד, תשב בבקשה. הערותיך היום לא מוצאות חן בעיני, בוודאי לא על חברת הכנסת יעל דיין.

הודעת יושב-ראש ועדת הכנסת

היו"ר ס' טריף:

בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ועדת הכנסת קבעה את הוועדות הבאות לדיון בהצעות חוק ובהצעות לסדר-היום:

ועדת הפנים ואיכות הסביבה תדון בהצעת חוק הרשויות המקומיות (הנחה מארנונה לנכה), של חבר הכנסת שאול עמור וקבוצת חברי הכנסת. היא גם תדון בהצעת חוק לתיקון פקודות העיריות (תיקון – ייצוג הולם בדירקטוריון תאגיד עירוני), התשנ"ה–1995, של חברת הכנסת יעל דיין.

ועדת הפנים תדון גם בהצעה לסדר-היום בנושא: תקנות המועצה הדתית הדרוזית, של חבר הכנסת אסעד אסעד.

ואילו ועדת הכספים תדון בהצעת חוק מס ערך מוסף (תיקון – פטור למגורים בבית-אבות לאזרחים ותיקים), של חבר הכנסת עמיר פרץ, לשם הכנתה לקריאה ראשונה.

ועדת הכנסת תדון בהצעת חוק משכן הכנסת ורחבתו (תיקון – עבר פלילי של מבקש היתר), של חבר הכנסת חגי מירום, וכן בהצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ראש האופוזיציה), של חבר הכנסת דוד מגן, שהפכה להיות הצעה לסדר-היום.

ועדת החוקה, חוק ומשפט תדון בהצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון – הרחבת הגדרת לשון הרע), של חברת הכנסת יעל דיין. כמו כן היא תדון בהצעת חוק הזכות לקבורה, של חברי הכנסת דוד צוקר ובני טמקין.

ועדת החוץ והביטחון, היא תדון בנושא: תחקיר "דיעות אחרונות" על פרשת צאלים ב' והשלכותיו, הצעות לסדר-היום של חברי הכנסת יהלום, נחמן, פלד, סלמוביץ, חזן ודליה איציק. היא גם תדון בהצעות לסדר-היום: עתיד קבר רחל והשיחות בזיכרון-יעקב, של חברי הכנסת שאול יהלום, לימור לבנת ואברהם ורדיגר.

ועדת הכלכלה תדון בהצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – כהונת יושב-ראש דירקטוריון חברת החשמל), של חבר הכנסת דן תיכון, שהפכה גם היא להצעה לסדר-היום, כלומר היא תידון כהצעה לסדר-היום.

עד כאן באשר לוועדות.

הואיל והצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16) כבר הונחה מחדש, אני רואה עצמי פטור מלהודיע, שהוועדה משכה אותה והחזירה אותה, כי היא כבר כאן בחזרה. אשר על כן אני מתכבד להגיש אותה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. יוזם הצעת החוק הוא חבר הכנסת יורם לס, הנמצא אתנו כאן. הצעת החוק מוגשת לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר ס' טריף:

אתה מודיע על כך לכנסת, כמובן. אני צריך להכריז על כך.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

כן. אני מודיע שהיא מוגשת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

דוד מגן (הליכוד):

מצביעים עליה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

כן, נצביע עליה עכשיו.

הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה-1995

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ס' טריף:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה-1995. אדוני יושב-ראש ועדת הכנסת, בבקשה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני מתכבד להגיש לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה-1995, שהיוזם לה הוא חבר הכנסת יורם לס, הנמצא אתנו כאן.

אני רוצה לומר, שהצעת החוק מוגשת ללא הסתייגויות – זה ייאמר לשבח של המציע, חבר הכנסת יורם לס – כי מדובר בה בעיצוב כלל מאוד חשוב בחיינו, והוא שייצוג משפטי של בעל דין, למעט את עצמו, בהליך משפטי שבו אחד מבעלי הדין הוא המדינה, לא יבוצע על-ידי חבר כנסת.

מה רצה חבר הכנסת יורם לס להשיג כאן? הוא רצה למנוע את המצב הבלתי סביר, שחבר כנסת, נניח שהוא עורך-דין, מייצג לקוחות שהם "מתעמתים" בבית-המשפט עם המדינה. והנה חבר הכנסת ניצב עם לקוחו כנגד המדינה, נגד משרד שאולי מחר הוא, בוועדה, יצטרך להכריע בבקשה שלו לתוספת תקציבית, או בהצעת חוק, והדבר עלול ליצור ניגוד אינטרסים, או אולי סתם עימות מיותר, שהוא כבר דן עליו בבית-המשפט והנה הוא מגיע אל תוככי הכנסת.

אנחנו רואים בהצעת החוק שמונחת בפניכם, ראו את תוכנה, הצעת חוק חשובה ונכונה. אני רוצה להבהיר, שהצעת החוק מוגבלת בזמן. חייה יהיו עד ליום שבו בעצם תחדל הכנסת לאפשר כפל עיסוק של חברי כנסת, ואז לא יוכל חבר כנסת שהוא עורך-דין לעסוק במקצועו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

עד 1 באוקטובר 1996.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

1 באוקטובר 1996. אבל בכל זאת תישאר אפשרות שחבר כנסת יחליט אולי לייצג מישהו ללא תמורה, בבג"ץ או במקום אחר. במובן הזה החוק יחיה לעד, זאת אומרת עד ואם יחזרו ממנה.

אשר על כן, זו הצעה טובה, זו הצעה נכונה, הצעה בזמנה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אני לא רוצה להתייחס לסוגיית התחרות בקרב עורכי-דין. די לנו שתורמו את תרומתנו לכך שהצעירים יוכלו להיכנס למקצוע וחברי הכנסת יצאו ממנו וייתנו להם אפשרות לזנק קדימה ולהראות שיכולתם במקצוע המשפט אינה פחותה משלנו.

אני רוצה לומר כאן, שחבר הכנסת פורז העלה בעיה של אלה שעוסקים עכשיו במקצוע ואולי החלו לטפל בתיקים כאלה, ולכן, סעיף 4 של הצעת החוק הוא סעיף של הוראת מעבר, שקובע בעצם שניתן יהיה להמשיך בהליך על לסיומו או עד תום שנה מיום תחילתו של החוק הזה, דהיינו בתוך שנה זה ייגמר.

אולי הלכנו פה לקראת חבר כנסת אחד או שניים שהם עורכי-דין והצעת החוק הזו נוגעת להם. הם יוכלו להמשיך לייצג רק במשך השנה הקרובה ורק בתיק שהוחל בו לפני היום. לא יהיה מצב שחבר כנסת יוכל לייצג מחר בבג"ץ כנגד המדינה. זו הפסקה שהוספה ממש היום.

אני חושב שניתן להתחשב במי שכבר לקח על עצמו תיק.

דוד מגן (הליכוד):

אולי תדגיש, גם לא חינוך.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

אמרתי, אמרתי. חברי כנסת לא יהיו מורשים בעיסוק, ואפילו יחליטו להתנדב ולייצג תנועה כלשהי בבג"ץ נגד המדינה – הם יהיו מנועים מזה ולא יוכלו לעשות כן.

בסוף דברי אני רוצה לברך את חבר הכנסת יורם לס. אני חושב שהוא תרם תרומה לספר החוקים וגם לכנסת, למצב הנורמטיבי הנתון בה.

היו"ר ס' טריף:

ראוי לברכה.

חגי מירום (יו"ר ועדת הכנסת):

מקובל, אם הוא רוצה, הוא יכול לומר דברים כיוזם הצעת החוק. אם לא – נצביע, ואני מבקש מהכנסת לתמוך בהצעה.

היו"ר ס' טריף:

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה–1995, ההצבעה החלה. אני מבין שהחוק יתקבל בקריאה שנייה ללא בעיות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת זיסמן, אל תדאג, הכול יהיה בסדר. זה בכל זאת לא שריון כאן.

הצבעה מס' 14

בעד סעיפים 3-1 – 12

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיפים 3-1 נתקבלו.

היו"ר ס' טריף:

12 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים, אני קובע שהחוק התקבל בקריאה שנייה.

חבר הכנסת יורם לס, הבמה שלך.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לאחר ההצבעה בקריאה שנייה אני בוודאי יכול להעביר תודה, קודם כול ליושב-ראש ועדת הכנסת, חברי חבר הכנסת חגי מירום, על הטיפול הישיר והמהיר בהצעה שלפנינו. אני רוצה גם להודות לעורך-הדין צבי ענבר, היועץ המשפטי של הכנסת, שנרתם אפילו ברגע האחרון – ממש בשנייה האחרונה של המושב הזה – ותיקן את הטעון תיקון על-פי הצעתו של חבר הכנסת פורז.

עמנואל זיסמן (העבודה):

גם למזכירת הוועדה.

יורם לס (העבודה):

גם למזכירת הוועדה אתי.

קריאה:

לרכזת.

יורם לס (העבודה):

לרכזת הוועדה.

דוד מגן (הליכוד):

צריך שזה ייקרא "מנהלי הוועדות".

יורם לס (העבודה):

קראתי את דוח פעילות הוועדה שהיא ערכה בידיה הנאמנות. אומר רק שללא ספק הצעה כזו תחזק את מה שהייתי קורא טוהר העבודה של חבר הכנסת ותמנע ניגוד אינטרסים, והייתי מציע אולי כפועל יוצא של ההצעה הזו, אדוני יושב-ראש הוועדה חבר הכנסת חגי מירום, שהנושא של השתתפות חברי הכנסת בוועדה למינוי שופטים, שהוא אחד מניגודי האינטרסים שיכולים לקרות במקרה זה, גם הוא ייבחן. אחד המקרים שיכולים לקרות הוא, שיבוא חבר כנסת כטוען מול שופט, ואותו שופט ימצא אותו אחר כך בוועדה למינוי שופטים, כאשר יהיה מועמד להעלאה בדרגה. מן הראוי שהנושא יידון בהמשך.

אני מודה לכולם, ואני מקווה שהכנסת תתמוך גם בקריאה השלישית.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת יורם לס. אני מברך אותו ומודה ליושב-ראש ועדת הכנסת ולחבריה, ולכל אלה שעסקו במלאכה.

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16), התשנ"ה–1995, קריאה שלישית, ההצבעה החלה. חבר הכנסת זיסמן, אתה יכול כבר לברך אותו. מייד נכריז על התוצאות.

בעד החוק – 12

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 16),

התשנ"ה-1995, נתקבל.

היו"ר ס' טריף:

12 בעד, ללא מתנגדים, ללא נמנעים, אני קובע שהצעת החוק התקבלה.

שאלות ותשובות

היו"ר ס' טריף:

נמשיך בסדר-היום. אני רוצה להזמין את סגן שר הבריאות, חבר הכנסת נואף מסאלחה. בבקשה.

סגן שר הבריאות ישיב על שאלתא מס' 4732 – לפרוטוקול.

עקרון הסודיות הרפואית

חברת הכנסת י' דיין שאלה את שר הבריאות ביום ג' בניסן התשנ"ה (3 באפריל 1995):

זה זמן רב מנסה מר א"ק להוכיח כי ד"ר מ"פ – שמותיהם המלאים מופיעים במקור – המועסק על-ידי קופת-חולים הכללית, איננו מוסמך לעסוק ברפואה. במהלך המשפט שהתנהל בעניין העביר ד"ר פ' מסמכים מתיקו האישי של מר ק' למעבידו ולוועד העובדים ללא הסכמת מר ק' ואלה הגיעו לבית-המשפט.

רצוני לשאול:

1. האם פעולה זו אינה עומדת בניגוד לעקרון הסודיות הרפואית?

2. האם יקיים משרדך בדיקה מקפת בעניין?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. עקרון הסודיות הרפואית נמצא בדיון מקיף ומעמיק על רקע הצעת חוק זכויות החולה, שנמצאת בדיוני ועדת העבודה והרווחה לקראת הכנתה לקריאה שנייה ושלישית. שאלת התוקף של כתב ויתור על סודיות רפואית עולה בהקשרים שונים, לרבות בהקשר של רפואה תעסוקתית – חברות ביטוח וכדומה.

בדיקת משרד הבריאות במקרהו של מר א"ק הראתה שלא היתה סטייה מן הנהלים שנהגו באותה עת. עם זאת, לאור השינוי במודעות בשנים האחרונות והצעת חוק זכויות החולה, כאמור, נערכת בחינה מחודשת לנושא הסודיות הרפואית.

2. משרדנו קיים פעמים אחדות במהלך השנים האחרונות בדיקות מקיפות בעניינו של מר א"ק בהתייחס למעמדו המקצועי של הרופא. הבדיקה העלתה, בין היתר, כי ד"ר מ"פ אכן היה מוסמך לעסוק ברפואה, וכך הובהר על-ידי משרדנו למשטרה. המקרה של א"ק זכה לטיפול מצד גופים רבים, לרבות משרד הבריאות.

היו"ר ס' טריף:

סגן שר הבריאות ישיב על שאילתא מס' 5007 – לפרוטוקול.

שירותי הבריאות בבתי-הספר

חבר הכנסת א' גולדשמידט שאל את שר הבריאות ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

באמצע חודש יוני פורסם, שבבתי-הספר אין אחות קבועה, ואלפי ילדים לא חוסנו חיסוני חצבת, אדמת ושחפת, כפי שהיה מקובל עד כה. ההורים משלמים אגרת בריאות, אך חוק הבריאות אינו חל על בתי-הספר.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים דלעיל נכונים?

2. מדוע חוק הבריאות אינו מכיל בתוכו גם את בתי-הספר?

3. כיצד יטפל משרדך בבעיה?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הסקר שעליו מתבססת הכתבה המצוינת בשאילתא אינו מוכר למשרד הבריאות ואין אנו יודעים על מה הוא מתבסס, ועל אילו בתי-ספר מדובר. בהתייחס למתן חיסונים לתלמידי בתי-ספר, העובדות אינן נכונות. לשכות הבריאות המחוזיות והנפתיות של משרד הבריאות ברחבי הארץ בודקות מדי שנה בשליש האחרון ללימודים באילו בתי-ספר לא ניתנו חיסונים כנדרש, והן פועלות למתן החיסונים בעצמן. על-פי בדיקתנו עם לשכות הבריאות, הדבר בוצע גם בשנה זו על-ידי לשכות הבריאות. לפיכך, קרוב ל-100% של התלמידים הלומדים במסגרות לימודיות ממלכתיות קיבלו את החיסונים גם השנה.

2. שירותי "טיפת חלב" נכללים בסל השירותים של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, אולם בהתאם לחוק הנ"ל, בתקופת מעבר של שלוש השנים הראשונות לכניסת החוק לתוקף, השירותים יינתנו כפי שניתנו טרם כניסת החוק. בהתאם לכך, רוב השירות ניתן כיום באחריות משרד הבריאות באמצעות לשכות הבריאות המחוזיות והנפתיות או על-ידי הרשות המקומית בערים הגדולות.

3. באמור, קרוב ל-100% של התלמידים קיבלו החיסון כנדרש. עם זאת, משרד הבריאות עורך בימים אלה בחינה מחודשת של נושא שירות בריאות לתלמיד, לאור השלכות חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

היו"ר ס' טריף:

סגן שר הבריאות ישיב על שאילתא מס' 5008, של חבר הכנסת משה גפני. בבקשה.

שירותי הבריאות בבתי-הספר

חבר הכנסת מ' גפני שאל את שר הבריאות ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

לאחרונה פורסם על אלפי תלמידים שלא קיבלו השנה חיסונים ולא נבדקו בידי רופא בית-הספר.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין אחות קבועה בכל בית-ספר?

2. האם לא עדיף ששירות זה יינתן בבתי-הספר על-ידי משרד הבריאות ולא על-ידי חברות פרטיות?

3. האם יוסיף משרדך טיפולים אלו לסל הבריאות?

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, הנושא הוא שירותי הבריאות בבתי-הספר.

1. בשנת 1986 קבעה ועדה משותפת למשרד הבריאות, מרכז השלטון המקומי ומשרד החינוך את גובה אגרת הבריאות על-פי התקן לאחות ולרופא. בהתאם לכך סוכם, כי תקן למשרה מלאה לאחות הינו ביחס של אחות ל-1,600 תלמידים, ואילו תקן לרופא הינו אחד ל-6,000 תלמידים.

חבר הכנסת לס, אתה היית המנכ"ל אז?

יורם לס (העבודה):

לא.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

בהתאם לכך, בבתי-ספר שבהם מספר התלמידים קטן מ-1,600 תהיה מועסקת אחות בחלקיות משרה, באופן יחסי למספר התלמידים.

2. שירות בריאות לתלמיד מופעל היסטורית מכוח חוק חינוך חובה באמצעות הרשויות המקומיות, ולפיכך ניתן גם באמצעות חברות פרטיות שהתקשרו באמצעות מכרז לרשויות המקומיות. משרד הבריאות עורך בימים אלה בחינה מחודשת בשאלת אופן מתן השירות החיוני הנ"ל, לאור השלכות חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

3. שירותי בריאות לתלמיד נכללים במסגרת סל השירותים שזכאים לו תושבי המדינה המבוטחים, בהתאם לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. כאמור, אופן מתן השירות נבחן בימים אלה במשרד הבריאות, לאור כניסת חוק ביטוח בריאות ממלכתי לתוקף.

היו"ר ס' טריף:

שאלה נוספת לחבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני סגן שר הבריאות, אני מודה לך על תשובתך. אני רוצה לקרוא לך קטע מעיתון.

היו"ר ס' טריף:

אדוני, יש לך דקה, אתה יודע?

משה גפני (יהדות התורה):

כן, אני לא מאריך. אני קורא קטע: אלפי תלמידים לא קיבלו השנה חיסוני חצבת, אדמת ושחפת, ולא נבדקו על-ידי רופא בבית-הספר. משרד החינוך מתנער, משרד הבריאות מתפלמס, ארגון ההורים זועם. את המחיר – – –

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

איפה זה?

משה גפני (יהדות התורה):

ב"דיעות אחרונות"

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

לא, באיזה מקום בארץ?

משה גפני (יהדות התורה):

בכל בתי-הספר.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

לא נכון.

משה גפני (יהדות התורה):

בכל בתי-הספר.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

לא נכון.

היו"ר ס' טריף:

אדוני, סיים בבקשה.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני סגן השר, אני רוצה לדעת מהי עמדת משרד הבריאות, שהוא האחראי הישיר לעניין הזה. בעבר ידענו שיש אחות בבית-הספר, התלמידים היו מקבלים חיסונים, ולא היו משחקים עם בריאות התלמידים. האם אכן יש, כפי שפורסם, שינוי במגמה הזאת, והאם המצב היום הוא כפי שמתואר?

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, זה לא נכון לבוא ולומר כך. ברוב המכריע של בתי-הספר ניתנים חיסונים. אני אחראי לבריאות הציבור במשרד, ואני יודע זאת מקרוב. יש מועצות מקומיות שלא גובות את האגרה, שהיתה בגובה 49 שקלים לחודש, ובחודש שעבר עדכנו אותה ל-59 שקלים פר-תלמיד. יש למועצה המקומית אפשרות לתת הנחות, אם יש שניים, שלושה או ארבעה אחים במשפחות ברוכות או מרובות ילדים.

אני מטפל בכך עם הלשכות והנפות שלנו. יש כמה בתי-ספר – אני לא חושב שזה לא חמור – שהרשויות המקומיות שבתחומן הם נמצאים אינן גובות אגרה, ואין בהם אחות ורופא, ואין הם עושים דבר. יש כמה כאלה, אבל אתה אומר – בכל בתי-הספר. ברוב המכריע של בתי-הספר – ואני אחראי לכל מלה – ניתנים שירותי בריאות. אני לא רוצה להזכיר שמות, אבל נתתי עזרה באופן אישי בכמה מועצות כדי לעודד אותן לתת את השירות, אף שאין זה תפקידו הכספי של משרד הבריאות. אני לא

רוצה להזכיר שמות, מדובר באחיות רבות בהרבה מקומות, בדרום הארץ וגם בצפונה. כך גם במרכז, למשל בבני-ברק, שבה יש בעיה, ואני לא רוצה להזכיר שמות נוספים של מקומות.

אמרתי שאנו בוחנים את המצב מחדש, לאור חוק ביטוח בריאות ממלכתי. אנו ממשיכים לעסוק בכך ולתת חיסונים לרוב המכריע של עם ישראל.

היו"ר ס' טריף:

השאלתא הבאה, מס' 5009, של חבר הכנסת יורם לס.

מחסור ברוקחים

חבר הכנסת י' לס שאל את שר הבריאות ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

כיום יש בשוק מחסור במאות רוקחים במגזר הציבורי והפרטי, וזאת בשל חוסר במסגרות המכשירות אנשים למקצוע זה.

כיום יש מסגרת אחת בלבד המכשירה אנשים, והיא נמצאת בירושלים.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא ייפתחו מסגרות נוספות להכשרת אנשים למקצוע זה?

2. מה ייעשה על מנת לפתור את המחסור ברוקחים?

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

הנושא הוא המחסור ברוקחים.

1. הרוקחות הינה מקצוע אקדמי. הכשרה ברוקחות ניתנת להיעשות רק במסגרת אוניברסיטה המכשירה רוקחים לתואר בוגר. כיום קיים רק בית-ספר אחד לרוקחות, במסגרת הפקולטה לרפואה בירושלים. אגב, איני משיב רק לך, חבר הכנסת לס, כי אתה מכיר את הדברים. אני עונה לכולם. מבחינת משרד הבריאות אין מניעה כי בפקולטה נוספת לרפואה ייפתח עוד בית-ספר לרוקחות, והנושא נבדק בימים אלה על-ידי משרדנו.

2. נוסף על האמור, בית-הספר לרוקחות בירושלים נערך למצב והגדיל את מספר בוגריו ל-120 בשנה. עם העלייה והישראלים החוזרים, מיתוספים מדי שנה למאגר כוח העבודה בארץ למעלה מ-200 רוקחים.

היו"ר ס' טריף:

שאלה נוספת לחבר הכנסת יורם לס.

יורם לס (העבודה):

אדוני סגן שר הבריאות, התשובה נשמעת לי כאילו לא קרה דבר, כאשר השתרר באופן מוזר מחסור עצום ברוקחים בשנים האחרונות.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

בגלל השכר.

יורם לס (העבודה):

ואני מקבל כאן תשובה שיש בית-ספר וכו'. היתה תוכנית להקים בית-ספר לרוקחות בבאר-שבע, והתוכנית הזאת משום-מה נעלמה מהשטח. אתה יודע היטב, שיש ישראלים חוזרים, רופאים – גם מהמגזר הערבי – שלא מקבלים רשיון לעסוק ברפואה, כי הם לא עוברים את הבחינות. הם יושבים ארבע שנים בבית. למה למשל לא ייזום משרד הבריאות קורס הסבה של רופאים שיושבים בבית ולא עושים כלום – עולים חדשים, ערבים, יהודים – וכשיר אותם למקצוע הזה? השוק משווע לרוקחים, ואני שומע כאן תשובה, שיש בית-ספר. כולנו יודעים את הדברים האלה. השאלה היא מה עושה משרד הבריאות כדי לפתור את הבעיה.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת יורם לס, תיבדק האפשרות להסבה. אתה כרופא יודע, שרופאים רבים אינם רוצים בהסבה. הם חושבים שיש בכך פגיעה במעמדם. אבל אני אומר שנבדוק זאת, כי יש רופאים רבים שלא קיבלו רשיון, ויש לא מעט שגם לא יקבלו. לא אני קובע, המועצה המדעית קובעת זאת, והבחינות. אני חושב שזו הצעה טובה מאוד, אבל משרד הבריאות והמועצה המדעית יקבעו. מי כמוך יודע, שלא משרד הבריאות לבד יכול לקבוע כאשר מדובר בהסבה, בעיקר כאשר יש בית-ספר לרוקחות. אני מבטיח לך שאעלה זאת במשרד. אפנה למועצה המדעית בקשר לאפשרות כזו. אם היא תתקבל, ואני מקווה שתתקבל, נפנה במודעה לרופאים, לסטז'רים או לכאלה שאינם רוצים לעסוק עוד ברפואה, אם הם רוצים להסב מקצוע.

טיפול פוריות

חברת הכנסת ל' לבנת שאלה את שר הבריאות ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

על-פי הידוע לי, הובטח כי חוק ביטוח בריאות ממלכתי יהא מושתת על עקרונות שוויון ועזרה הדדית וסייע במיוחד בטיפול פרייון. כמו כן אמר לי מנכ"ל משרדך, כי הבעייתיות שנוצרה עקב כללים שונים של קופות-החולים השונות בכל הקשור לטיפול פוריות תיפתר על-ידי הנחיות מחייבות, שיביאו לאחידות בנושא.

רצוני לשאול:

1. האם אכן הוצאו הנחיות מחייבות בנושא טיפולי פוריות, הפותרות את בעיית המטופלים החברים בשתי קופות שונות?

2. אם כן – מתי הוצאו ולידי מי הועברו?

3. האם נשקל לעגן את הפתרון בחוק?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. ביום 8 ביוני 1995 יצא חוזר מס' 44/95 של שירותי רפואה בנדון: "תשלום עבור טיפולי פרייון לזוגות שאינם מבוטחים באותה קופת-חולים".

2. החוזר הופנה אל קופות-החולים, מנהלי בתי-החולים ומנהלי המחלקות לנשים ויולדות.

3. מכיוון שמדובר בנושא של התחשבנות כספית בין קופות-החולים, ובעניין הטכני של מי מבני הזוג המטופלים ימציא את ההתחייבות של קופת-החולים ליחידה המטפלת בבית-החולים, אין מקום לעיגון בתקנות. אין לכך כל השפעה על עצם הזכאות לטיפול פוריות לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

ביטוח רפואי משלים

חברת הכנסת י' דיין שאלה את שר הבריאות ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

בעקבות מידע שנשלח אלי מביטוח הבריאות המשלים של קופת-חולים, ובו כתוב: "המבטח לא יהא אחראי והביטוח על-פי פוליסה זו לא יזכה מקרה ביטוח ו/או טיפול רפואי הנובע מנכות קיימת עליה הצהיר המבוטח – – –" וזאת לאחר שהשלימו את הליכי הגבייה של הביטוח – רצוני לשאול:

1. אם הביטוח אינו מזכה על כל טיפול סיעודי, רפואי או אחר, הנובע ממחלה קיימת, מה בדיוק מציע "הביטוח המשלים" לאנשים מבוגרים, שכל פגע אצלם יכול להיות מיוחס למחלה כרונית כזו או אחרת שהצהירו עליה?

2. האם אין כאן אי-הגינות בגבייה, שרק אחריה מוצהר העדר האופציה לטיפול ספציפי כזה או אחר?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הביטוח המוסף נעשה על בסיס אקטוארי. התקנות הנמצאות בתהליך אישור ועדת העבודה והרווחה מאפשרות הגבלת היקף הביטוח מסיבות הקשורות למצב בריאות. תוכנית הביטוח המוסף של קופת-חולים כללית אושרה על סמך הכללים שייקבעו בתקנות. עמדת משרד הבריאות היא, שהסל הבסיסי הקבוע בחוק מספק את צורכי הבריאות, וכל ביטוח אחר הוא ביטוח מוסף.

2. מבירור שערכנו עם מנכ"ל קופת-חולים כללית עולה, שאם בוטל הביטוח יוחזרו דמי הביטוח שנגבו בניכוי דמי טיפול.

שעות העבודה של רופאים

חבר הכנסת י' שפי שאל את שר הבריאות ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

שופטת בית-משפט השלום בבאר-שבע קבעה: "משרד הבריאות חייב לתת את דעתו לכך ששעות העבודה הרבות של הרופאים עלולות לגרום לאסונות רבים". הדברים נאמרו בעקבות פטירתו של חייל בגלל רשלנות רפואית.

רצוני לשאול:

1. האם יש הגבלות על מספר שעות העבודה ביממה המותרות לרופאים?

2. האם נתן משרד הבריאות את דעתו לקשר בין עייפות של רופאים לרשלנות רפואית?

3. מה יעשה המשרד בנדון?

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

הנושא הוא שעות העבודה של רופאים.

1. בהתאם להנחיות משרד הבריאות, רופא אחרי תורנות במיון או ביחידה לטיפול נמרץ זכאי ליום חופשה. למעט הנחיה זו אין מגבלה חוקית על מספר שעות העבודה של הרופאים.

2-3. עם זאת, ער משרד הבריאות לבעייתיות של השירות הרצוף במשמרות, ובעיקר בחדרי מיון, ולכן נבחנת עתה אפשרות של הפעלת המיון במשמרות על-ידי סגלים קבועים. העומס במחלקות קטן יותר ולכן גם המשמעויות פחות כבדות.

ניקיון בריכות השחייה

חבר הכנסת י' שפי שאל את שר הבריאות ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

בבדיקה שערכה הרשות להגנת הצרכן נתגלו חיידקים מסוכנים בשם סטאף בשבע מתוך עשר בריכות שנבדקו.

רצוני לשאול:

1. באילו אמצעים ובאיזו תדירות עורך משרד הבריאות ביקורות בבריכות השחייה?

2. אילו אמצעים נוקט המשרד כלפי בעלי בריכות שנתגלו כלא נקיות?

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

הנושא הוא ניקיון בריכות השחייה.

1. משרד הבריאות קבע בתקנות חובה לבצע בדיקות מעבדה של מי בריכות השחייה בתדירות של פעמיים בחודש, בעיקר ביולי ובאוגוסט, ופעם אחת בחודש בשאר חודשי השנה; זאת אומרת, בימי הקיץ פעמיים בחודש ובשאר חודשי השנה פעם אחת. בדיקות אלה אכן מתבצעות. נוסף על כך מבצע משרד הבריאות ביקורות תברואיות מקיפות בבריכות השחייה. בגוש-דן הביקורות הללו מתבצעות בתדירות של פעם בשבוע בחודשי העומס, יולי-אוגוסט, ופעם בחודש ביתר השנה.

2. כשמתגלה חריגה מהדרישות התברואיות, המשרד נוקט אמצעים המותאמים לחריגה שהתגלתה. אמצעים אלה כוללים הגברת ריכוז חומר החיטוי, התאמת החומציות של המים, הוצאת אנשים מהבריכה אם העכירות גבוהה מדי, ובמקרים המסכנים את בריאות הציבור אף סגירת הבריכה בצו.

היו"ר ס' טריף:

שאלה נוספת, בבקשה.

יעקב שפי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, חברי הכנסת, אני חושב שבתקופת השיא, ביולי-אוגוסט, לא די לערוך את הבדיקות פעמיים בחודש או אחת לשבוע, כי יש בריכות שאלפי בני נוער ואלפי אזרחים עוברים בהן ביום; אלפים, ואני מתכוון ממש לאלפים. לכן, אני חושב שתדירות הבדיקה צריכה להיות גבוהה יותר.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אדוני היושב-ראש, היו בשנה שעברה שאילתות בנושא חופי הרחצה. הבטחתי כאן לערוך את הבדיקות ואת המדגמים. אכן, זה מתבצע, ואני שולח ל-120 חברי הכנסת – – –

דוד מגן (הליכוד):

בחופי הרחצה אין בעיות. הגיעו המדוזות וכולם בחוץ.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אז היתה שאילתא. אני לא זוכר אם היא היתה שלך או של מישוהו אחר.

היו"ר ס' טריף:

עכשיו יש דיון על מדוזה מאתמול.

סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

אני והמשרד עמדנו על קיום הדגימות, ואני שולח את התוצאות עם טבלה לכל חברי הכנסת.

חבר הכנסת שפי, אני מבטיח שנבדוק את הנושא מחדש. אולי צריך לתגבר את כוח-האדם והפיקוח. אבדוק זאת ואשיב.

היו"ר ס' טריף:

אני מודה לסגן שר הבריאות.

יש לי הכבוד והעונג להזמין את סגן שר החוץ. זו פעם ראשונה שהוא משיב על שאלות. לכן, אני מברך אותו ומאחל לו הצלחה.

חבר הכנסת מגן, לא שאלת את שר החוץ?

דוד מגן (הליכוד):

אני יודע מראש את תשובות שר החוץ ולכן אני שואל אותו.

היו"ר ס' טריף:

לא, הסגן משיב, אדוני הנכבד.

עבירות תנועה של עובדי שגרירות ישראל בניו-יורק

חבר הכנסת ע' עלי שאל את שר החוץ ביום ב' בסיוון התשנ"ה (31 במאי 1995):

בתקשורת נמסר על כך שישראל עלולה להפסיד כ-100,000 דולר מכספי הסיוע האמריקני בגין עבירות תנועה בניו-יורק של עובדי השגרירות.

רצוני לשאול:

1. מה בכוונת השר לעשות למניעת ההתנהגות הזו של העובדים, המכתימים את שמה של המדינה?

2. מדוע לא ינוכו דמי דוחות החנייה ממשכורותיהם של העבריינים?

תשובת סגן שר החוץ א' דיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד החוץ טיפל בבעיה זו כבר לפני זמן רב, בשיתוף נציבות שירות המדינה ופרקליטות המדינה. סוכם כי כל עובד, בטרם צאתו לשירות, יחתום על התחייבות בלתי חוזרת, שתאפשר למשרד החוץ לשלם באמצעות ניכוי הסכום משכרו את הקנסות שיוטלו עליו במהלך שירותו. כמו-כן הונחה קצין המינהלה בשגרירות בארצות-הברית שלא לפעול להשגת אישור מכירת רכב לעובדים, בין במהלך השירות ובין בסיומו, אלא לאחר שבדק שכל הקנסות שהוטלו על העובד סולקו.

2. כמשתמע מהאמור לעיל, אכן מנוכים הקנסות משכר העובדים שלא סילקו את חובם ישירות.

מעמד קבר רחל בשיחות השלום

חבר הכנסת מ' גפני שאל את שר החוץ ביום ט' בסיוון התשנ"ה (7 ביוני 1995):

הינך מנהל משא-ומתן ומגעים עם הפלשתינים על-אודות הסכם השלום עמם.

רצוני לשאול:

מה מעמדו של קבר רחל הנמצא בפאתי בית-לחם בהסדר הביניים ובהסדר הקבע?

סגן שר החוץ א' דיין:

אשיב על השאילתא של חבר הכנסת משה גפני בעניין קבר רחל.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מעמדם של המקומות הקדושים, לרבות קבר רחל, נדון בימים אלה במסגרת המשא-ומתן עם הפלשתינים על הסכם הביניים. עמדת הממשלה, עמדת שר החוץ וגם עמדתי הינה שקבר רחל יישאר בשליטתנו המליאה.

רחבעם זאבי (מולדת):

כלומר, לספח לישראל?

היו"ר ס' טריף:

סליחה, שאלה נוספת היא של חבר הכנסת גפני.

סגן שר החוץ א' דיין:

כשיש תשובה טובה, גם זה מפריע לך?

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר ס' טריף:

סליחה, אתה לא תשיב לחבר הכנסת זאבי. זו שאילתא.

משה גפני (יהדות התורה):

ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה שתאפשר לי לברך את סגן שר החוץ. אני זכיתי להיות הראשון שהוא עונה לו על שאילתא. אני מברך אותו שבאמת יצליח, מכיוון שהוא ראוי לכך, והשם יעזור שבאמת תהיה לך הצלחה.

רחבעם זאבי (מולדת):

שיתקן את משרד החוץ.

משה גפני (יהדות התורה):

כן, אנחנו כולנו מקווים.

אדוני סגן שר החוץ, השאילתא הוגשה לפני כחודשיים, בט' בסיוון, 7 ביוני. מאז חלו כמה תהפוכות בנושא קבר רחל, ובסופו של דבר הודיע שר החוץ כאן, מעל במת הכנסת, שאכן מעמד קבר רחל יהיה – בשליטת ישראל.

אני לא צריך להסביר לך. הנושא הוא בעל רגישות ממדרגה עליונה. הוא קרוב לירושלים, כמה מאות מטרים.

האם לא עשה שר החוץ, או לא עשתה הממשלה, שגיאה חמורה בכך שהיא הביאה לסערת רוחות ולא חשבה על רגישות העניין כאשר היא התחילה את המשא-ומתן בעניין הזה? היא ויתרה מראש ואמרה שיהיה פטרול משותף של הרשות הפלשתינית עם צה"ל, והשליטה בקבר רחל תהיה שליטה משותפת. לאחר מכן הממשלה חזרה בה לאור הלחץ הציבורי.

האם לא הגיע הזמן שהממשלה ושר החוץ יגלו רגישות בדברים האלה, לא ייכנסו למלכודות ויסיטו את כל הוויכוח לממדים של פילוג בעם? האם זה לא היה מיותר?

היו"ר ס' טריף:

אדוני סגן שר החוץ.

סגן שר החוץ א' דיין:

חבר הכנסת גפני, הממשלה רגישה לנושא המקומות הקדושים. כך היא דאגה גם בהסכם הביניים הראשון לעניין בית-הכנסת ביריחו, שהיום אפשר לבקר בו, אפשר להתפלל בו, ללא שום הפרעה וללא שום חשש.

משה גפני (יהדות התורה):

אני מדבר עכשיו רק על קבר רחל.

סגן שר החוץ א' דיין:

השאלה שלך באמת היתה לפני חודשיים, ולכן מצאתי תשובה כתובה שהנושא עוד לא נדון וכו'. אבל בינתיים, כידוע לך, בימים אלה הנושא הוא בדיון. אני אומר לך ואני אומר גם לכנסת, שאנחנו נגלה רגישות מיוחדת למקומות הקדושים, לרבות קבר רחל, כדי שהגישה למקומות הקדושים תהיה חופשית ובטוחה. אנחנו יודעים את חשיבותו המיוחדת של קבר רחל במסורת של עם ישראל.

לכן, נעשה כאן מאמץ מיוחד. גם שר החוץ ביקר לא מזמן בקבר רחל וישב עם רבנים כדי ללמוד את הסוגיה הזאת לעומק. הוא גם נתן לה פתרון עם הנחיה ברורה למשלחת הישראלית לעמוד על כך, וזו תביעתנו ועמדתנו, שקבר רחל יהיה בשליטתנו המלאה והגישה אליו לא תהיה דרך פטרול משותף, אלא בדרך אלטרנטיבית אחרת שצריכה להתבצע.

עבירות תנועה של עובדי שגרירויות ישראל בחוץ-לארץ

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר החוץ ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

עובדי שגרירויות ישראל בחוץ-לארץ מבצעים עבירות תנועה. מדי שנה אנו שומעים כי ישראל היא מראשי "עברני התנועה" בעולם.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד החוץ על כך?

2. מדוע לא מחייב המשרד את עובדי השגרירות לשלם מכיסם את הקנסות?

3. מה ייעשה בנדון?

סגן שר החוץ א' דיין:

אשר לשאילתא של חבר הכנסת פני בדש – אכן עובדי שגרירויות ישראל בחוץ-לארץ מונחים לנהוג במקרים אלו של עבירות תנועה שעליהם הצבעת בהתאם לחוקי המקום. לראיה, יצאה הנחיה לנציגויות, בכלל זה לנציגויות בניו-יורק ובלונדון, להקפיד שכל עובד ישלם את הקנסות שהוטלו עליו, ולא – ינוכו הסכומים ממשכורתו. וכך פועלים.

היו"ר ס' טריף:

שאלה נוספת וקצרה לחבר הכנסת פני בדש.

פיני בדש (צומת):

אדוני היושב-ראש, זו לא כל כך שאלה. אבל אני רוצה לברך את סגן שר החוץ החדש. זו פעם ראשונה שהוא עונה לנו בתור סגן שר החוץ. אגב, אני מאוד שמחתי שלקחו את ביילין להיות שר בממשלה. הוא פחות יזיק שם מאשר במשרד החוץ. לכן, מבחינתנו, טוב שהוא שר.

היו"ר ס' טריף:

זו לא שאלה לתשובה.

פיני בדש (צומת):

לא, אני לא מציב לו אתגר בעניין הזה. אבל אני באמת מאחל לך הצלחה. אומנם שכנך לעיר הקדים אותך, אבל בסך הכול מוטב מאוחר מאשר לעולם לא.

לגבי השאילתא – אני מבקש שאכן תוודא שזה יבוצע, כי אנחנו יודעים שהרבה פעמים מועברת ההנחיה, אבל משתיקים את העניין בשגרירות. לא ייתכן שהתשלום הזה יקוצץ מהסיוע למדינה והעובדים האלה לא ישלמו זאת מכיסם.

סגן שר החוץ א' דיין:

אני מודה לך על הברכות. אני רק רוצה להוסיף על שאלתך בעניין הווידוא, שכבר סוכם עם כל העובדים שבטרם צאתם לשירות בחוץ-לארץ הם חותמים על התחייבות בלתי חוזרת, שתאפשר למשרד החוץ לשלם באמצעות ניכוי הסכום אוטומטית משכרם את כל הקנסות שיוטלו עליהם במהלך שירותם.

כמו כן יצאה הנחיה לכל קציני המינהלה בשגרירותות שלא לפעול להשגת אישור למכירת רכב לעובדים, בין במהלך השירות ובין בסיומו, אלא לאחר שבדקו שכל הקנסות שהוטלו על העובדים סולקו.

מעמד הקונסולים הזרים בירושלים

חבר הכנסת ד' מנע שאל את שר החוץ ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

לפני ימים מספר זימן פייצל חוסייני את הקונסולים הזרים במזרח-ירושלים ומחה בפניהם על ההתנחלות בברקן. מעשה זה מעמיד סימני שאלה בדבר מעמדם של הקונסולים הזרים ומעמדו של פייצל חוסייני.

רצוני לשאול:

1. האם משרד החוץ פעל נגד מעשה זה?

2. האם משרדך ממשיך להכיר במעמדם של הקונסולים הללו?

3. האם יש כוונה לסגור את הקונסוליות?

תשובת סגן שר החוץ א' דיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

נתבקשנו להכין הצעת תשובה על השאלות שבנדון.

בראשית הדברים נעיר, כי הימצאותן של הקונסוליות הנדונות בירושלים מקורה עוד בתקופה העות'מנית והמשכה בתקופת המנדט הבריטי בארץ-ישראל, ולאחר מכן בזמן השלטון הירדני. משאחדה העיר בעקבות מלחמת ששת הימים, החלו הקונסוליות לפעול מול מחלקת הטקס במשרד החוץ, ובעניינים קונסולריים אף מול המחלקה הקונסולרית.

הקונסוליות הנדונות נמנעות מלפנות רשמית לממשלה ולבקש אישור מינויים של קונסולים (Exequatur), כנהוג לפי המשפט הבין-לאומי לגבי מינוי קונסולים, וזאת בשל אי-הכרת ממשלותיהן בממשלת ישראל כריבון בירושלים. בשל עובדה זו, קיימת הנחיה פנימית רבת שנים במשרד החוץ להימנע מקיום קשרים מדיניים עם הקונסוליות בירושלים, וזאת על מנת שלא לנהוג באופן העשוי להתפרש כמתן מעמד מדיני לקונסוליות. כתוצאה מכך מקיימות הקונסוליות קשרים רק עם מחלקת טקס והמחלקה הקונסולרית, לצרכים טקסיים מצומצמים.

לפיכך, המלצתנו לתשובה על השאלות היא כדלקמן:

א. משרד החוץ אינו מכיר במעמדן המדיני של הקונסוליות בירושלים שממשלותיהן אינן מכירות בריבונותנו על העיר. הואיל וכך, אין משרד החוץ דן או פועל בעניינים מדיניים עם קונסוליות אלה.

ב. לאור העובדה שהקונסוליות הזרות בירושלים פעלו שם זמן רב לפני סיפוחה של ירושלים לישראל, מאז שנת 1967 היתה העמדה הישראלית כי פעולה מצד ישראל לסגירת הקונסוליות עלולה להתפרש כצעד בוטה כנגד נציגיהן של מדינות מערביות ידידותיות. לפיכך, לא ננקטה כל פעולה

לסגירת הקונסוליות הללו. נראה כי אין מקום לשנות מדיניות זו כיום, בעידן שבו נהנית ישראל מפירות השלום ומפריחה חסרת תקדים ביחסי החוץ שלה.

ג. יש להניח כי סוגיה זו תמצא את פתרונה המלא בעקבות ההסכם הישראלי-פלשתיני על מעמד הקבע של יהודה ושומרון ועזה.

דברי שר החוץ בעקבות ניסיון ההתנקשות בנשיא מצרים

חבר הכנסת א' רביץ שאל את שר החוץ ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

פורסם כי בעקבות ניסיון רצח נשיא מצרים הגבת במלים: "גם אצלנו ישנם איומים מכל מיני כיוונים בלתי צפויים, כמו רבנים".

רצוני לשאול:

1. האם הפרסום נכון?

2. אם לא – מדוע לא הוכחש?

3. אם כן – לאילו רבנים התכוונת?

תשובת סגן שר החוץ א' דיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. לא מדויק.

3. לקבוצת רבנים גדולה בארצות-הברית, אשר כינתה את ראש הממשלה ושר החוץ כ"מוסרים", שדינם על-פי ההלכה – מוות.

מאמץ בין-לאומי להצלת יהודי סרייבו

חבר הכנסת י' ביבי שאל את שר החוץ ביום י"ב בתמוז התשנ"ה (10 ביולי 1995):

מאות יהודי סרייבו נמצאים בסכנת רעב ומוות. מלאי המזון שבידי הקהילה מספיק לימים ספורים. הבעיה העיקרית היא מזון לחולים ולזקנים. אם לא יעשה מאמץ בין-לאומי מיידי, נתונים 500 היהודים בעיר בסכנה.

רצוני לשאול:

מה עושה הממשלה להצלתם של יהודי סרייבו?

תשובת סגן שר החוץ א' דיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מצבם של יהודי סרייבו אכן קשה, כמצבם של כל תושבי סרייבו הנתונים במצור ותחת אש. לפני ימים מספר גם נפל פגז אחד בתחום בנייני הקהילה.

בקהילה נותר מלאי מזון משלה לשלושה שבועות בלבד, ולאחר מכן תצטרך לקבל מזון מתוך מה שהאז"ם מספק לכלל האוכלוסייה בסרייבו. כרגע יש בעיות קשות בתחום הסיוע ההומניטרי לעיר, בגלל המצור והקרבות מסביב לעיר, והאז"ם מתקשה להעביר את שיירות ההספקה ההומניטרית לעיר.

הקהילה נמצאת בקשר טלפוני יומיומי עם הסוכנות, ומדווחת על ההתפתחויות במצב. עד עתה לא ביקשו ראשי הקהילה שם להוציא את היהודים. במשך כל השנה האחרונה נעשו ניסיונות לעודד את אנשי הקהילה הנותרים בסרייבו לצאת ולעלות לישראל.

למיטב ידיעתנו, כמעט כל מי שרצה לצאת כבר עזב, למעט כמה גברים בגיל צבא שהשלטונות לא אפשרו להם לצאת. חזרנו וביקשנו מהקהילה לספק לנו את שמות אלה אשר מסיבה זו או אחרת לא אפשרה יציאתם על-ידי השלטונות על מנת לדון בכך עם ממשלת בוסניה, אך ראשי הקהילה לא סיפקו לנו עד עתה רשימה כזו.

לטענתם אין בעיה של יציאה למי שרוצה בכך מבחינת השלטונות, ורוב הנשארים הם מבוגרים וזקנים שאינם רוצים לעזוב את בתיהם.

יימשך הקשר המתמיד עם הקהילה ותימשך בדיקת המצב בכלל והאם ירצו לצאת. עם זאת, יש לציין, כי כרגע היציאה מסרייבו היא כמעט בלתי אפשרית בשל הקרבות.

במידת הצורך נעמוד לאור זאת בקשר עם הגורמים הבין-לאומיים המטפלים בסרייבו.

העדר ישראל ממפת האזור בספרי הלימוד במצרים

חבר הכנסת ז' המר שאל את שר החוץ ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

ב"הצפה" מיום רביעי, ז' בתמוז התשנ"ה – 5 ביולי 1995, התפרסם – בהסתמך על דוח משרד החוץ האמריקני – שישראל אינה רשומה כמדינה במפת האזור בספרי הלימוד במצרים.

רצוני לשאול:

1. האם שמע משרד החוץ על כך?

2. האם ואיך יגיב משרדך, מאחר שהדבר מבטא יחס בלתי הולם כלפי מדינה ידידותית?

תשובת סגן שר החוץ א' דיין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. בספרי הלימוד של בתי-הספר היסודיים וחטיבת הביניים אין ישראל רשומה במפת האזור. מדובר בספרים ישנים, מתחילת שנות ה-70, אשר לא הוחלפו. קיימת בעיה עקרונית של הזנחה וחוסר עדכון של ספרי הלימוד בבתי-הספר המצריים.

לעומת ההזנחה לגבי בתי-הספר היסודיים וחטיבת הביניים, קיים עדכון שוטף של ספרי הלימוד של בתי-הספר התיכוניים הן בתכנים והן במפות. על-פי בדיקה שקיימנו, מתברר שספרי ההיסטוריה והאזרחות לכיתות י"ב כוללים פרק אובייקטיבי על תולדות הציונות וכן פרק נפרד המתייחס ליוזמת השלום של הנשיא סאדאת ולהסכם השלום בין ישראל למצרים. מבדיקת ספרי העזר, הכוללים דוגמאות של בחינות לתלמידי כיתה י"ב, מתברר שתלמידים מתבקשים להשיב בצורה עובדתית על מושגים כגון "חיבת ציון" או "ועידת בילטמור", וכן מתבקשים לתאר את הסכם השלום בין ישראל למצרים. יצוין, כי לפני בחינות הסיום מקדישה הטלוויזיה המצרית תוכניות לימוד מיוחדות להכנת תלמידים לבחינות. תוכניות אלה כוללות גם את הפרקים המתייחסים להסכם השלום בין ישראל למצרים.

היו"ר ס' טריף:

תודה לך, אדוני סגן השר, חברי הטוב. הרבה הצלחה.

כבוד שר המשפטים ישיב על שאילתות. אני מזמין אותו.

ועדת העררים על-פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה

חברת הכנסת ל" לבנת שאלה את שר המשפטים ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

נודע לי כי הוועדה לעררים המתכנסת על-פי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה והיושבת דרך קבע בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב לא נתכנסה מאז 18 באוקטובר 1994. לפי הידוע לי, אי-כינוס הוועדה הינו על רקע פרישתו של ראש הוועדה, השופט לויט, מן ההרכב.

רצוני לשאול:

1. האם המידע שבידי מדויק?

2. אם כן – מדוע לא כונסה הוועדה למרות חשיבותה הרבה להבטחת זכויותיהם של נפגעי פעולות איבה?

3. מה ייעשה כדי לוודא כי הוועדה תכונס בהקדם?

תשובת שר המשפטים ד' ליבאי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הוועדה לעררים לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה לא התכנסה מאז חודש אוקטובר 1994.

2. הסיבות לאי כינוס הוועדה הנ"ל מאז, כפי שהובאו בפני, הן: א. יושב-ראש הוועדה חדל לכהן בוועדה הנ"ל, אם כי היו ויש שופטים אחרים שהוסמכו לפעול כיושב-ראש הוועדה; ב. עקב עומס העבודה בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב ודחיפותם של תיקים אחרים לא נתפנו השופטים לדיון בתיקי הוועדה עד כה.

3. הוועדה זומנה בינתיים לכמה ישיבות, שנקבעו לחודשים נובמבר-דצמבר 1995.

מדובר במספר קטן של תיקים, עשרה, מהם ארבעה הוגשו לפני סוף חודש אוקטובר 1994 – ב-9 במאי 1994, ב-4 ביוני 1994, ב-31 ביולי 1994 וב-9 באוקטובר 1994.

עמדת הפרקליטות כלפי חשד למתן פיתוי להמרת דת

חבר הכנסת א' דרעי שאל את שר המשפטים ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

ביום 27 בספטמבר 1994, בהסתמך על פרסום בעיתון שלפיו הבטיחו אנשי הכנסייה בירושלים והאב דיבואה טובת הנאה למשפחה אם תתנצר, הגיש מזכיר סיעת ש"ס צבי יעקובזון תלונה במשטרה. רצ"ב צילום הכתבה ואישור התלונה.

רצוני לשאול:

1. מה היתה המלצת המשטרה?

2. מה עמדת הפרקליטות?

תשובת שר המשפטים ד' ליבאי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. העבירה שעליה הוגשה התלונה הינה מסוג העבירות המטופלות על-ידי התביעה המשטרתית.

תשובה על שאלתא זו היא בתחום סמכותו של שר המשטרה.

הוועדה לחלוקת כספי עיזבונות

חבר הכנסת מ' גפני שאל את שר המשפטים ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

ברצוני לשאול:

1. מה הם העקרונות שמנחים את הוועדה לחלוקת כספי עיזבונות המדינה?

2. מה הוא התקציב שאושר על-ידי הוועדה בשנתיים האחרונות, ולאילו גופים?

3. מה הוא אחוז המוסדות הדתיים שנהנו מתקציב זה?

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני היושב-ראש, ברשותך, התשובה היא לא קצרה. אם חבר הכנסת גפני מבקש לשמוע אותה, אני אשמיענה.

1. הוועדה הציבורית מחליטה בכל בקשה ובקשה המגיעה אליה, באמצעות משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, על-פי הקריטריונים, הכללים והשיקולים כמפורט להלן:

א. החלטת הממשלה מיום 1 באפריל 1990 המפרטת את הקמתה של הוועדה הציבורית, תפקידיה וסמכויותיה.

ב. "נוהל למתן תמיכות של משרדי הממשלה", שפורסם בילקוט הפרסומים מס' 3162.

ג. "נוהל עבודת הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה", שפורסם בילקוט הפרסומים מס' 3800.

ד. "נוהל להגשת בקשות לתמיכה מתקציב המדינה במוסדות ציבור ולדיון בהם", שנקבע על-ידי שר האוצר, ופורסם בילקוט הפרסומים מס' 3986.

ה. במסגרת הנהלים הנ"ל ועל-פיהם פרסמו משרדי הממשלה השונים את המבחנים – הקריטריונים – שעליהם צריכות הבקשות להתבסס, מבחנים שיובאו בחשבון בעת שקילת הבקשות לגופן. ראה, למשל, "מבחנים למתן תמיכות של משרד העבודה והרווחה למוסדות ציבור", פורסמו בילקוט הפרסומים מס' 4018; מבחנים שנקבעו על-ידי משרד הדתות, מבחנים לחלוקת כספים לצורך תמיכה במוסדות ציבור, שפורסמו בילקוט הפרסומים מס' 4020. אלה נקבעו אומנם לצורך חוק יסודות התקציב, שאינו חל על הוועדה הציבורית, אולם המבחנים המפורטים בהם טובים ויפים גם לגבי עבודתה של הוועדה הציבורית – בשינויים המחויבים על-פי העניין – שהרי יסודם, כמפורט להלן, בהחלטות בית-המשפט העליון ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

ו. במסגרת הנהלים שנקבעו כנ"ל אף קבעו משרדי הממשלה השונים את המבחנים – הקריטריונים – שעל-פיהם יבחנו "ועדות התמיכות" של המשרדים את הבקשות.

2. בשנתיים האחרונות הוקצבו על-ידי הוועדה הציבורית הסכומים הבאים: בשנת 1993 – 54,343,000 ש"ח; בשנת 1994 – 66,613,000 ש"ח.

3. א. במהלך השנים האחרונות העניקה הוועדה הציבורית סכומים ניכרים מכספי העיזבונות למוסדות צדקה, מהם מוסדות דת ומהם שאינם מוסדות דת. הוועדה הציבורית תומכת ומעודדת את כל המוסדות, ללא הבדל, הפועלים לעזרת הכלל ובכל התחומים. כשם שאין היא מעדיפה גוף פלוני על פני גוף אלמוני, כן אין היא פוסלת כל מוסד מלהגיש בקשות, לדון בהן ולהיענות להן לגופו של עניין, אם הן ראויות לכך.

ב. הוועדה דנה בבקשות של מוסדות שונים ולמטרות חברתיות שונות, כפי שאלה פורטו ופורסמו כאמור לעיל. אם המטרה היא ראויה במסגרת זו ועל-פי הצוואה – הוועדה הציבורית מאשרת את הבקשה, כולה או בחלקה, הכול לפי הנסיבות הענייניות. הוועדה איננה מתחשבת כלל וכמובן אינה בודקת את "השתייכותם" של הנהנים מבחינה דתית או עדתית או אחרת. יושב-ראש הוועדה הציבורית הודיענו, כי הוועדה איננה מנהלת חשבונות וחישובים על בסיס כזה, הפסול לדעתה, ושיקולים כאלה לדעתה זרים לעניין. כך, למשל, כשקבעה כי הוועדה תיענה ותתמוך בקליטת עולים מברית-המועצות לשעבר ומאתיופיה, לא עלה על דעתה לשאול כמה מהם "דתיים" ולאילו גופים הם משתייכים. הוא הדין ביתר ההקצבות: לזקנים וליתומים, לנכים ולחסרי כול.

ג. אין בידי הוועדה נתונים לגבי כל אלה שנהנו במהלך השנים מהקצבותיה של הוועדה, מבחינת ההשתייכות הדתית, החרדית או העדתית וכיוצא באלה סוגים וזרמים. אין הוועדה בודקת, כאמור, דברים אלה, ומבחינתה אין זה מעלה או מוריד אם יתברר שאנשים שונים משתייכים למגזר זה או אחר זכו ביותר הקצבות מאנשים אחרים. השיקול הכללי הקובע הוא להעניק לאנשים הזקוקים והראויים, תהיה הגדרתם האחרת אשר תהיה.

העובדה שמוסדות שונים, וביניהם דתיים, זכו במענקים במהלך השנים האחרונות נובעת לא מאופיים של מוסדות אלה, כמוסבר לעיל, אלא מאופיין של הבקשות. מבחינה אחרונה זו שמחים חברי הוועדה, שהם אנשי ציבור, לעזור לכל מוסד ולתמוך בכל פעולה העולה בקנה אחד עם רצונו האחרון של המנוח, על-פי כללי מינהל ציבורי תקין ולטובתם של כל הזקוקים לכך מכל חלקי הציבור.

אני מצטער שהארכת. כיוון שיושב-ראש הוועדה, כבוד השופט בדימוס, איננו יכול לבוא ולהשיב כאן ישירות, הרשיתי לעצמי להביא את דבריו.

היו"ר ס' טריף:

שאלה נוספת לחבר הכנסת גפני.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אני מודה לך על תשובתך הארוכה והמפורטת. אני רוצה לומר לך, שבועדה האחרונה אושרו ל-352 מוסדות, ביניהם בודדים הם מוסדות דתיים. אני רוצה להבין: האם המוסדות הדתיים אינם עומדים בקריטריונים? אני יודע על המון בקשות. זו הופכת להיות שיטה בוועדה לענייני עיזבונות המדינה, כאשר אלו שהותירו את רכושם לטובת עיזבונות המדינה, היו ביניהם גם אנשים דתיים. אם היה איזה יחס פרופורציונלי – אנחנו רואים ממש החרמה טוטלית של המוסדות הדתיים.

אדוני שר המשפטים, אתה גם שר בכיר בממשלה. מה שקורה במהלך השנתיים האחרונות, עם האפליה הנוראה, החמורה של המוסדות הדתיים, שנמצאים במצוקה תקציבית שלא היתה כדוגמתה מאז קום המדינה – הוסף לזה עכשיו, שהוועדה לענייני עיזבונות המדינה ממשיכה באפליה שאין

כדוגמתה, זאת התוצאה. אני מבקש לתת את הדעת על כך. אנחנו רוצים שוויונות, אבל שלא תהיה חד-סטריית.

היו"ר ס' טריף:

כן, אדוני השר.

שר המשפטים ד' ליבאי:

חבר הכנסת הנכבד, אשר להקצבות לענייני דת, יושב כאן שר האוצר והוא בוודאי מוסמך להשיב על שאלתך טוב ממני, כי כל עניין ההקצבות למוסדות דת לא עובר דרכי.

אשר לשאלתך לגבי פעילותה של הוועדה לחלוקת כספי העיזבונות, יושב-ראש הוועדה הדגיש שהם אינם בוחנים אם הבקשה היא של גורם דתי או לא דתי. אלא מאי? כאשר מדובר במוסדות דת, מן הסתם הבקשה עוברת באמצעות משרד הדתות, הנוגע בדבר. לפי הנתונים שהועברו אלי, הרי שבמשך השנים האחרונות, מ-1991 ועד 1994, אישרה הוועדה העברת 6,129,000 מיליון שקל לגופים שהמלצה לגביהם באה ממשרד הדתות.

אני אינני יכול לומר לך כרגע, אבל שמות כל הגופים מתפרסמים.

דוד מגן (הליכוד):

צריך להגיד ששר המשפטים הניח מה תהיה השאלה הנוספת.

היו"ר ס' טריף:

שר המשפטים מעולה מאין כמוהו.

שר המשפטים ד' ליבאי:

שר המשפטים צויד על-ידי עוזריו ברשימות נוספות, אבל הוא לא חשב שזה מתחייב לקרוא את כולן כאן במסגרת התשובה. גם כך הוא האריך יותר מדי. אם תשאל אותי כמה חולק למשרד הקליטה וכמה באמצעות משרד התחבורה, גם זה אוכל להשיבך, אף שחבר הכנסת גפני לא מתעניין בזה.

דוד מגן (הליכוד):

האם הוועדה מיצתה את כל הסכום?

שר המשפטים ד' ליבאי:

היא מיצתה את כל הסכום שעמד לרשותה, והיא עכשיו פרסמה שניתן לפנות במסגרת תקציב השנה הבאה, או יותר נכון – חלוקת הכספים הנוספים שהיא תקבל.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לשר המשפטים.

מינוי עורכי-דין במחוז הדרום

חבר הכנסת ט' אלסאנע שאל את שר המשפטים ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

לידיעתי, במחוז הדרום מעבירים את הטיפול בתיקי המינוי לשני עורכי-דין בלבד, ושוללים מעורכי-הדין האחרים לקבל ולהופיע בתיקי מינוי.

בכך נשללת הזכות מהנאשמים להיות מיוצגים על-ידי מגוון רחב של עורכי-דין.

רצוני לשאול:

1. מדוע מעבירים את הטיפול בתיקי המינוי במחוז הדרום למספר קבוע ומצומצם?

2. מדוע לא מעבירים תיקים אלה לכל עורכי-הדין המביעים רצונם לקבל תיקים אלה?

3. מתי ישונה המצב במחוז הדרום בעניין הנ"ל?

תשובת שר המשפטים ד' ליבאי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. בשעתם התעוררו בבית-המשפט המחוזי בבאר-שבע קשיים גדולים במינוי סניגורים. קשיים אלו נבעו מהמספר הגדול של תיקים פליליים שנפתחו באותה תקופה בבית-המשפט המחוזי, לעומת מספרם הקטן יחסית של עורכי-הדין במחוז הדרום.

בעקבות קשיים אלו מונו, בתיאום עם לשכת עורכי-הדין, כמה עורכי-דין לשמש סניגורים ממונים דרך קבע.

כיום ממלאים תפקיד זה, בתיאום עם הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין, שני עורכי-דין, כאשר התנאי הבסיסי להסדר עמם הוא נכונותם לקבל עליהם כל מינוי, בכל שעה ובכל זמן, ללא הסתייגויות.

עם זאת, מובן שכל שופט רשאי לחרוג מההסדר הנ"ל, במקרים מתאימים, ולמנות סניגור אחר.

לנוכח פנייתו של חבר הכנסת אלסאנע תשקול הנהלת בתי-המשפט מחדש את ההסדר המתואר לעיל, ותבדוק את התאמתו לנסיבות הנוכחיות במחוז הדרום.

אני מקווה שעם חקיקת חוק הסניגוריה הציבורית, שכבר הועבר בקריאה הראשונה בכנסת, יופעלו הסדרים חדשים בנושא זה גם במחוז הדרום.

תביעות נזיקין נגד המדינה עקב פגיעות באינתיפאדה

חבר הכנסת ז' המר שאל את שר המשפטים ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

נמסר לי על גל של תביעות נגד המדינה עקב פגיעות באינתיפאדה, בעקבות ההסכם עם אש"ף.

רצוני לשאול:

1. כמה תביעות כאלו עומדות כנגד המדינה, ובאילו סכומים?

2. האם קיימת מדיניות לגבי תביעות כאלו, ומה היא?

תשובת שר המשפטים ד' ליבאי:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אין זה נכון שקיים גל תביעות נגד המדינה בעקבות ההסכם עם אש"ף. הנכון הוא שבשנים האחרונות הוגשו תביעות רבות נגד המדינה עקב פגיעות במהלך האינתיפאדה, אך לא ניתן להצביע על קשר בין קצב הגשת התביעות להתקדמות במשא-ומתן עם אש"ף.

2. במצב החוקי הקיים המדיניות לגבי תביעות אלו זהה למדיניות לגבי כלל התביעות, ולפיה נשקלת עמדת הפרקליטות בהתחשב בנסיבות העניין ובניתוח המשפטי המתחייב מנסיבות אלו.

היו"ר ס' טריף:

אני רוצה להודות מכל הלב לשר המשפטים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, בשל העניין הציבורי בשאילתא מס' 5183, אולי – – –

היו"ר ס' טריף:

אי-אפשר, אדוני. אני מצטער, אתה מכיר את הכללים. אני לא רוצה לחרוג מהם ואני לא רוצה לעשות כאן תקדימים. תודה רבה.

שר האוצר, בבקשה, אדוני.

דן תיכון (הליכוד):

עם כל הכבוד לך, אדוני היושב-ראש, הדבר אפשרי.

היו"ר ס' טריף:

תמיד יש חידושים שחבר הכנסת דן תיכון מביא אותם. אשמח אם תגיד לי זאת אחר כך. עד כמה שלי ידוע, זה בלתי אפשרי.

דן תיכון (הליכוד):

שמע לי, כשיש נושא שמעניין את הציבור, מוותרים על הכלל הזה. כך נהגו במשך שנים רבות.

היו"ר ס' טריף:

כל שאילתא מעניינת את הציבור, אדוני. נכון אולי שכך נהגו, אבל גם כשמדובר בנוהג, שהוא לא תקין, מוטב שלא להמשיך בו. יש כל מיני שינויים בנהגים האלה.

דן תיכון (הליכוד):

נוהג הוא חלק מן התקנון.

היו"ר ס' טריף:

אני יודע, אבל לא ידוע לי על הנוהג שאתה מדבר עליו עכשיו, חבר הכנסת דן תיכון.

אנחנו עוברים עכשיו לשאילתות לשר האוצר.

שירות קרדיולוגית ילדים בבית-החולים "רמב"ם"

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר האוצר ביום כ"ה באדר ב' התשנ"ה (27 במרס 1995):

נודע לי כי בשל מחלוקת בין משרדך לסוכנות היהודית מתעכבת העברת כספים להעברת השירות של קרדיולוגית ילדים מבית-החולים "רמב"ם" ל"בית הילד". מצ"ב מכתב מנהל היחידה הקרדיולוגית בבית-החולים "רמב"ם" בעניין זה.

רצוני לשאול:

1. מה סלע המחלוקת בין משרד האוצר לסוכנות היהודית?

2. מה נעשה בשנה האחרונה לפתרון מחלוקת זו?

3. מתי תיפתר המחלוקת?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. הסוכנות היהודית חתמה על חוזה עם אגודת הידידים של בית-החולים "רמב"ם" לבניית בית-חולים לילדים בבית-החולים.

בניגוד לחוזה שעליו חתומה הסוכנות, הפסיקה הסוכנות את העברת התשלומים לקראת סוף בניית בית-החולים, בטענה שהעבירה יותר מדי כסף. כן נטען על-ידי הסוכנות, כי הממשלה צריכה לממן את השלמות העבודה, וכן לפצות את הסוכנות על תשלומי יתר בגובה של 2.5 מיליוני דולר. הנושא מסובך, מאחר שמדובר בניהול עיזבון משנות ה-60 וה-70.

הוצע למנות בורר מוסמך, אולם הסוכנות מתנגדת לכך.

ללא קשר למחויבות הסוכנות, נבחנות עתה דרכים, במשותף בין משרדי האוצר והבריאות, כיצד לסייע לבית-החולים, כך שהוויכוח עם הסוכנות לא יעכב את העברת שירות קרדיולוגית ילדים.

פיצוי נכי רדיפות הנאצים

חבר הכנסת ע' פרץ שאל את שר האוצר ביום כ"ד באייר התשנ"ה (24 במאי 1995):

מידיעה שפורסמה בעיתון "הארץ" מיום 25 באפריל 1995 עולה, כי תשלומי הפיצוי לנכי רדיפות הנאצים נעשים על-ידי ממשלת ישראל ולא על-ידי הגרמנים ישירות. התשלום הישיר ניתן לממשלה, שמפרישה חלק מזערי לנכי המלחמה עצמם.

רצוני לשאול:

1. האם נכונה הידיעה?

2. מדוע אין הניצולים מקבלים את הכסף ישירות?

3. מה ייעשה בנדון?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. הידיעה אינה מדויקת כלל. בהסכם לוקסמבורג, שנערך בין ממשלת ישראל לממשלת גרמניה המערבית בשנת 1952, קיבלה מדינת ישראל פיצויים בסכום של כ-3 מיליארדי מארקים גרמניים, במטרה לסייע במימון בניית תשתית כלכלית במדינה, שתאפשר קליטת שארית הפליטה ושיקומה.

הכסף לא יועד לפי ההסכם לנפגעי הנאצים ישירות, על בסיס אינדיבידואלי, ואולם במסגרת אותו הסכם ובלחץ ממשלת גרמניה לקחה על עצמה מדינת ישראל לפצות את הנכים שהגיעו ארצה עד סוף שנת 1953. בעקבות זאת חוקקה ממשלת ישראל את חוק נכי רדיפות הנאצים, שהינו המסגרת החקיקתית שמכוחה ניתנים תגמולים וזכויות נוספות לאותם נכי רדיפות הנאצים שעלו עד שנת 1953.

3. שיעור התגמולים שניתן לנכי רדיפות הנאצים הוא בסטנדרדים המקובלים במדינה לגבי קבוצות נכים נוספות, ובהתאם ליכולתה הכלכלית של המדינה.

אנו בוחנים כיום את הגדלת הפיצוי לנכי הרדיפות.

מס רכוש על מגרשים שלא ניתן לבנות עליהם

חבר הכנסת י' לס שאל את שר האוצר ביום ב' בסיוון התשנ"ה (31 במאי 1995):

בהמשך לפניית ציבור שהגיעה למשרדי על-ידי בעלי מגרשים שתוכנית המיתאר לגביהם אומנם הופקדה, אך הטיפול בה לא הסתיים במשך עשרות שנים – בעל המגרש נאלץ לשלם מס רכוש מייד לאחר ההפקדה, אך אינו יכול לממש את הרכוש מפני שהטיפול לא הסתיים.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין הגבלה של זמן על מתן אישור סופי לתוכנית מיתאר?

2. מה ייעשה למניעת תשלומי מס אלה?

שר האוצר א' שוחט:

1. הנושא נמצא בתחום טיפולו של משרד הפנים. לפיכך הייתי מציע להפנות את השאלה לשר הפנים, ולא אלי.

2. מס רכוש מוטל על קרקע בהתאם לשווייה בשוק החופשי, סמוך לתחילת שנת המס. מחיר השוק מביא בחשבון את אפשרויות הניצול של הקרקע ואת הפוטנציאל לניצולה בעתיד. לפיכך, גם בקביעת השווי לצורך מס רכוש מביאים בחשבון את כל המגבלות המוטלות על אותה קרקע בשנת המס הרלוונטית.

בעל קרקע הרואה את עצמו מקופח בקביעת שווי הקרקע יכול להשיג על השומה ולערור עליה בפני ועדת ערר ציבורית.

אציין כי מרבית הקרקעות במדינת ישראל המחויבות במס רכוש אינן זמינות לבנייה.

אין בכוונת משרד האוצר להימנע מגביית תשלום המס בנסיבות המתוארות בשאלתא.

היו"ר ס' טריף:

שאלה נוספת לחבר הכנסת לס, בבקשה, קצרה ויעילה.

יורם לס (העבודה):

אדוני שר האוצר, זה עתה שמעתי מדברך, שמרבית הקרקעות במדינה אינן זמינות לבנייה, ואנשים משלמים 2.5% לשנה. אני מכיר אישית אנשים שבמשך 20 שנה הקרקע שלהם תקועה באיזו ועדה, והם מזמן שילמו את מלוא ערך הנכס לממשלה. בדבר הזה צריך לעשות רפורמה, ולעשות את הדבר הצודק והמינימלי – –

היו"ר ס' טריף:

תיקון מס רכוש, אני מפנה אותך.

יורם לס (העבודה):

– – – לעשות את הדבר ההגיוני המינימלי ולגבות מס רכוש רק מקרקע שאפשר למכור אותה או לתת אותה לקבלן. אחרת זה רצחת וגם ירשת.

היו"ר ס' טריף:

השאלה ברורה. בבקשה, אדוני השר.

פיני בדש (צומת):

זה קיים.

שר האוצר א' שוחט:

אני לא רוצה להרחיב ולדבר על כל האפשרויות הקיימות, ואיך נוהג מס רכוש בבעלי קרקעות למיניהם. יש לנו בעיה מיוחדת, שנבעה מבעיות במגזר הערבי, שם דרך הטיפול המסורתית בקרקע היא שונה מזו שבמגזר היהודי.

מס רכוש הוא מס חשוב מאוד. אני מוכן לבדוק את הדברים שאמרת, חבר הכנסת לס. אני מניח גם, שאנחנו כל הזמן פועלים בנושא הזה.

עם זאת, לא אוכל להגיד שבעל קרקע שיש לה ערך מסחרי, אפילו אינו ניתן למימוש ברגע זה או אחר, לא יהיה חייב בתשלום. שמעת שאנחנו עושים את זה בהתאם לערך הקרקע ולשוויה, ושווי הקרקע נקבע על-פי הזמינות לבנייה. לכן אני לא יכול להיענות בחיוב לתביעה שהעלית כפשוטה.

אני מוכן להגיד באופן כללי ביותר, שאני מעביר את הסוגיה הזאת לשלטונות מס רכוש בנציבות מס הכנסה במגמה לבדוק מה אפשר לעשות כדי להקל על אלה שאינם יכולים לשלם.

מדגם מס הכנסה

חבר הכנסת א' ויינשטיין שאל את שר האוצר ביום ב' בסיוון התשנ"ה (31 במאי 1995):

רצוני לשאול:

כמה פעולות מדגם נעשו על-ידי מס הכנסה בכל אחת מחמש השנים שחלפו בין סוגי הנישומים הבאים: א. עצמאים; ב. חברות; ג. מושבים; ד. קיבוצים?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הנתונים להלן מתארים את כמות התיקים שלהם הוצאו שומות בכל אחת מהשנים 1990 עד 1994 שנבדקו ב"ביקורת מדגם" באגף מס הכנסה, בהתאם לסיווג התיקים כדלקמן:

שנת עבודה 1990: תיקי עצמאים – 1,276; תיקי חברות – 323; תיקי מושבים – 11; אגודות שיתופיות – 25; תיקי קיבוצים – אין; סך הכול – 1,635.

שנת עבודה 1991: תיקי עצמאים – 1,328; תיקי חברות – 389; תיקי מושבים – 24; אגודות שיתופיות – 22; תיקי קיבוצים – 2; סך הכול – 1,765.

שנת עבודה 1992: תיקי עצמאים – 1,217; תיקי חברות – 449; תיקי מושבים – אין; אגודות שיתופיות – אין; תיקי קיבוצים – אין; סך הכול – 1,666.

שנת עבודה 1993: תיקי עצמאים – 1,154; תיקי חברות – 462; תיקי מושבים – 1; אגודות שיתופיות – אין; תיקי קיבוצים – אין; סך הכול – 1,617.

שנת עבודה 1994: תיקי עצמאים – 1,036; תיקי חברות – 433; תיקי מושבים – 9; אגודות שיתופיות – 1; תיקי קיבוצים – 55; סך הכול – 1,534.

בשנים 1992-1993 חל שינוי לגבי סיווג התיקים, כך שתיקי חברות כוללים גם תיקי אגודות שיתופיות וכדומה. לפיכך אין בשלב זה באפשרותנו להפריד את הנתונים שנתבקשו לגבי שנים אלו מפאת שינוי הסיווג.

חישוב מס הכנסה להורה

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר האוצר ביום ב' בסיוון התשנ"ה (31 במאי 1995):

לצורך חישוב מס הכנסה, ילד נחשב כבוגר מתחילת שנת המס שבה ימלאו לו 18, ובהתאם לכך גם מופסקות נקודות הזיכוי הנוספות לאמהות חד-הוריות. משרד החינוך, לעומת זאת, קבע כגבול הרישום לכיתה א' את התאריך 10 בדצמבר.

רצוני לשאול:

מדוע אין משרד האוצר מתחשב בעובדה שהרישום לבית-הספר אינו ב-1 בינואר וממשיך לתת את נקודות הזיכוי שנה נוספת לפחות למאחרים להיכנס לבית-הספר משום שנולדו אחרי 10 בדצמבר?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מתן נקודת הזיכוי אינו קשור למועד כניסת תלמיד לבית-הספר.

נקודת זיכוי בגין ילד ניתנת במשך 18 שנה, מתחילת שנת המס שבה נולד הילד, ללא קשר למועד במהלך השנה שבו נולד, עד תחילת שנת המס שבה מלאו לו 18 שנה.

בימים אלו אנו שוקדים על שיטה חדשה, ולפיה תינתן נקודת הזיכוי באופן מדויק מיום הלידה ועד ליום שבו ימלאו לילד 18 שנה.

הריבית על הלוואות ביטוח חיים

חבר הכנסת י' בא-גד שאל את שר האוצר ביום ב' בסיוון התשנ"ה (31 במאי 1995):

חברות הביטוח – "מגדל", "מנורה" וכו' – גובות 7.5% צמוד במקרה שמבוטח מבקש לקבל הלוואה של כספו, בעוד בבנקים ניתן לקבל הלוואות של 4%–4.5% צמוד.

רצוני לשאול:

1. מדוע הלוואה של כספך, וכשארין צורך בערבים, עולה פי-שניים מהלוואה בבנק?

2. מה ייעשה לתיקון המצב?

3. מדוע ניתן לקבל הלוואה בחברות הביטוח רק 50% שנשאר מכספך, והאם לא ניתן לדרג גובה הלוואה לפי השנים לפרישה?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. קביעת גובה הריבית של 7.5% בלקיחת הלוואה מחברות הביטוח, כנגד ערכי פדיון בביטוחי חיים, נעשתה בתקופה שבה ניתנה הבטחת תשואה מהממשלה של 4.5%. כלומר, העלות למבוטח היא 3% ריבית על ההלוואה.

2. איננו רואים צורך לתקן את המצב מאחר שהמבוטחים אינם מחויבים לקחת הלוואות מחברות הביטוח על חשבון הפוליסות שלהם.

3. ההלוואה, שניתנת מחברת הביטוח, מוגבלת ל-50% מהכספים שנצברו בפוליסה – מערכי הפדיון – על מנת לוודא שלא מתקבלת הטבת מס על כסף לזמן קצר. בביטוח חיים, בהיותו חיסכון לטווח ארוך, נהנה המבוטח מזיכוי וניכוי, ואילו הלוואה הופכת זאת להכנסה פנויה ולא לחיסכון.

נתונים על עובדי חברות כוח-אדם העובדים בחברות ממשלתיות

חבר הכנסת ע' פרץ שאל את שר האוצר ביום ט' בסיוון התשנ"ה (7 ביוני 1995):

מניסיונות חוזרים ונשנים לבירור נתונים על עובדי חברות כוח-אדם העובדים בחברות ממשלתיות עולה כי בלתי ניתן להשיגם.

רצוני לשאול:

1. האם הנתונים חסויים?

2. כמה עובדי חברות כוח-אדם עובדים כיום בחברות ממשלתיות?

3. האם נעשה רישום של המקצועות שאותם מאיישים העובדים הללו?

4. האם נבדקת חיוניותם של העובדים במקצועות שאותם הם מאיישים?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

המידע בנושא אינו מצוי ברשותנו.

מימון פרויקט איילון-דרום

חבר הכנסת א' יחזקאל שאל את שר האוצר ביום ט' בסיוון התשנ"ה (7 ביוני 1995):

בעקבות פרסומים בדבר הפסקת רוב העבודות של חברת "נתיבי איילון" עקב אי-הזרמת כספים מהאוצר וטענה כי העיריות באזור איילון-דרום מסרבות להשתתף במימון הפרויקט – רצוני לשאול:

1. מה אחוז המימון הנדרש מהעיריות באזור איילון-דרום?

2. האם אכן נדרש מימון זה רק מערי הדרום ולא מערי הצפון? אם כן – מדוע?

3. מה יעשה משרדך כדי לסיים את הפרשה?

חבר הכנסת ג' שגיא שאל את שר האוצר ביום ט"ז בסיוון התשנ"ה (14 ביוני 1995):

על-פי ידיעה שהתפרסמה ב"ידיעות אחרונות" מ-29 במאי 1995, הופסקה הזרמת הכספים לחברת "נתיבי איילון" עקב סירובן של עיריות חולון, בת-ים וראשון-לציון להשתתף במימון פרויקט איילון-דרום.

רצוני לשאול:

1. מה הן ההשלכות של הפסקת העבודות בפרויקט איילון-דרום?

2. באילו דרכים פועל משרד האוצר לפתרון המצב?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

היתה מחלוקת בעניין השתתפותן של הרשויות המקומיות חולון, בת-ים וראשון-לציון בעלות הקמתו של פרויקט איילון-דרום, העובר בתחום שיפוטן. בחודש יוני לובנה המחלוקת, וסוכם על דעתי, על דעת שר התחבורה ועל דעת ראשי הרשויות המקומיות, שהרשויות תשתתפנה בשיעור של 10% כל אחת, ובסך הכול – ב-30% מעלות הפרויקט. בכך התאפשר המשך העבודה בפרויקט.

מימון זה נדרש מכל רשות מקומית בפרויקטים של עורקים ראשיים העוברים בתחומיהן של רשויות, והזוכים בהשתתפות ממשלתית של 50% עד 75%, בהתאם לעניין. פרויקט איילון-צפון מבוצע באחריות מע"צ וממומן בהתאם לתנאים המתאימים לפרויקט מסוג זה.

העלאת תקרת הוותק לצורך גמלאות

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר האוצר ביום ט"ז בסיוון התשנ"ה (14 ביוני 1995):

הסכמי השכר הנוכחיים במגזר הציבורי העלו את תקרת הוותק לצורך גמלאות מ-35 ל-40 שנה.

רצוני לשאול:

1. מה היא המשמעות של העלאת תקרת הוותק לגבי תנאי הפרישה?
2. מדוע לא הוחלה העלאת תקרת הוותק הצבור ל-40 שנה גם על עובדי הדירוג המינהלי בשירות המדינה?
3. האם תבוטל אפלייתם לרעה של עובדי הדירוג המינהלי הוותיקים? אם כן – מתי?

תשובת שר האוצר א' שוחט:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משמעות העלאת תקרת הוותק לגבי תנאי הפרישה היא עלייה בשכרו המשולב של הפורש לגמלאות – ותק נכלל בשכר המשולב – כך שבכפוף לאחוז הקצבה, סכום הקצבה עולה.
 2. העלאת תקרת הוותק הצבור ל-40 שנה לא הוחלה על הדירוג המינהלי בשירות המדינה מכיוון שבהסכם השכר של הדירוג המינהלי לשנים 1993-1996 הוסכם על תוספות שכר אחרות במסגרת העלות, שלא כללו העלאת תקרת הוותק.
 3. על-פי דיווח שמסר לי הממונה על השכר, אין אפליה של הדירוג המינהלי לעומת דירוגים אחרים.
- הדירוג המינהלי קיבל תוספות שכר נדיבות בהסכם השכר לשנים 1993-1996, אשר העלו את שכרו הריאלי בשיעור ניכר.

היו"ר ס' טריף:

תודה רבה לשר האוצר.

הצעת חוק עידוד יזמות נשים (שליטה ובעלות בעסקים – הוראת שעה), התשנ"ד-1994

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ס' טריף:

סליחה, אדוני, יש לך הצעת חוק שלידה כתוב שיש רק לערוך עליה הצבעה. האם אדוני רוצה להשיב?

שר האוצר א' שוחט:

את הצעת החוק צריכה להציג חברת הכנסת ענת מאור.

היו"ר ס' טריף:

לא, לא. כתוב כאן: הצבעה. השר יכול להשיב. אם אתה מתנגד, אתה צריך לבוא לכאן.

שר האוצר א' שוחט:

אני מתנגד להצעת החוק, אבל – – –

היו"ר ס' טריף:

היא כבר נומקה. אתה יכול להשיב.

שר האוצר א' שוחט:

את כבר דיברת, חברת הכנסת מאור?

ענת מאור (מרצ):

אני כבר דיברתי בעניין.

שר האוצר א' שוחט:

אם כך, אומר מלים מספר בעניין זה.

היו"ר ס' טריף:

אני רוצה להבהיר, שאנחנו מדברים על הצעת חוק עידוד יזמות נשים (שליטה ובעלות בעסקים – הוראת שעה), התשנ"ד–1994 – הצעת חוק א'תקנא.

שר האוצר א' שוחט:

אני רוצה להציע לחברת הכנסת ענת מאור להסכים להפוך את זה להצעה לסדר-היום, ולהעביר אותה לוועדת העבודה והרווחה כדי שידונו בה שם. אני מבין שפרוצדורה כזאת אפשרית – – –

היו"ר ס' טריף:

אפשרית בהחלט. אם היא מסכימה, נוכל לעשות את זה.

ענת מאור (מרצ):

— — —

דן תיכון (הליכוד):

לוועדת הכלכלה.

היו"ר ס' טריף:

חכה רגע, אולי היא לא מסכימה.

שר האוצר א' שוחט:

אגיד בקיצור מדוע אני מציע להעביר את זה לוועדה כהצעה לסדר-היום לדיון, שכן אני לא מסכים להעברת החוק.

החוק הזה הוא חוק שיוצר כביכול אפליה מתקנת – – –

ענת מאור (מרצ):

העדפה.

שר האוצר א' שוחט:

– – – העדפה מתקנת לנשים במגזר העסקי. אבל בחוק הזה יש דברים שמעצם חקיקתם עלול להיווצר מצב של עקיפת החוק בדרכים שאינן מקובלות ואינן נוחות. אני חושב שגם חברת הכנסת ענת מאור יודעת אילו מאמצים אני עושה בכיוון של שילוב נשים בעסקים, אם במועצות מנהלים, אם בתפקידים בכירים במשרדים שונים, כמו משרדי, למשל – – –

היו"ר ס' טריף:

מינוי דירקטוריות.

שר האוצר א' שוחט:

דירקטוריות, ושתי מנכ"ליות במשרד הן נשים, גם מנהלת רשות החברות וגם הממונה על הכנסות המדינה.

ויותר מזה, יש מנגנונים שאני מאוד תומך בהם, כמו הרשות לעסקים קטנים, שעוסקת הרבה מאוד בניסיונות לפרוס שטיח אדום לפני נשים שרוצות להיכנס לעולם העסקים.

אני רוצה להגיד, שאם אנחנו רוצים להגיע לתוצר יותר גבוה, אחד הדברים שיכולים להביא אותנו לכך הוא הגדלת שיעור ההשתתפות של נשים בעבודה ובעסקים. אנחנו נמצאים במצב שבו יש גידול קבוע מדי שנה, אבל אם אנחנו רוצים שהתוצר הכללי של מדינת ישראל יהיה יותר גבוה, זה מותנה בהרבה מאוד דברים: בקליטת עלייה, במדיניות כלכלית נכונה, באווירת שלום, והוא תלוי הרבה מאוד בשאלה האם נצליח לגייס עוד מאות אלפי נשים שתהיינה חלק משוק העבודה ומהמגזר העסקי שלנו.

אבל אני חלוק עם חברת הכנסת ענת מאור על החוק, כפי שהוא מוגש. ומה אומר החוק? יש בו שניים-שלושה דברים שאינם מקובלים עלי, והם יסודיים ביותר. למשל, שבמכרזים תועדפנה חברות אשר השליטה בהן, מבחינת בעלי המניות, היא בידי נשים. זאת פרצה שמיידי קוראת למצב שבו

יפסיקו בעל ואשתו ואנשי משפחה את הבעלויות כדי לזכות במכרזים, כאשר בחזית של החברה תופיע מי שהיא כאילו בעלת המניות.

יש דברים נוספים שמכבידים עלי מאוד, כמו למשל הקצאת משאבים במסגרת הרשות לעסקים קטנים, כאשר אומרים ששליש מהכסף מיועד רק לנשים בעולם העסקי. אני בעד עזרה רבה ככל האפשר לנשים שרוצות להיכנס לעולם העסקים על-ידי מתן הלוואות והדרכה וכל מה שכרוך בזה.

אני יודע, שכן ישבתי עם נציגות הרשות לעסקים קטנים אצלי במשרד לפני יומיים, והן מתנגדות להצעת החוק והן אומרות במפורש: אנחנו יוצרות העדפה מתקנת כלפי נשים בהכשרה מיוחדת, בפריסת שטיח אדום לקבלת הלוואות. נכון שפחות נשים מקבלות באופן יחסי לגברים, שכן עולם העסקים בנוי עד עתה יותר על גברים.

לכן, אין בהתנגדותי משום התנגדות לשילובן של נשים בעולם העסקים ובשוק העבודה הישראלי. אני רואה בזה חשיבות מרובה גם לנשים, גם למשפחות וגם למשק הלאומי. אני חושב שדרך חקיקה שיש בה עיוותים שהם בוודאי ייצרו מעקפים ודברים שלא יהיו בסדר – אני חושב שזו תהיה שגיאה.

לפיכך, חברת הכנסת מאור, אני מסכים שהצעת החוק תועבר לדין בוועדה כהצעה לסדר-היום, שם אפשר יהיה לדון בנושא, להתווכח, להציג את הנתונים, להציג את העמדות השונות. אני בטוח שאחרי הדיון בוועדה גם את תשתכנעי שאני צודק. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. חברת הכנסת ענת מאור, בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה להשיב.

היו"ר ס' טריף:

אם גברתי רוצה להסכים להעביר את הצעתה לוועדה כהצעה לסדר-היום, הרי אין מקום פה לדיון.

דן תיכון (הליכוד):

אין לך אפשרות כי כתוב הצבעה. אולי רק לפני משורת הדין.

ענת מאור (מרצ):

היו"ר ס' טריף:

חברת הכנסת ענת מאור, יש לך זכות להשיב כאשר את צריכה לנמק אחרי התנגדות השר. אם את מסכימה להצעת השר להפוך את הצעתך להצעה לסדר-היום, בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, ראשית על מה אנחנו מסכימים? אנחנו מסכימים על כך – ואני שמחתי לשמוע על כך משר האוצר – שהבעיה היא לא בעיית הנשים בלבד; זו התשואה והתפוקה החשובה לקידום הכלכלה במדינה.

שנית, אני מברכת את שר האוצר על מינויים חשובים שהוא עשה במשרדו, ובכלל על המודעות שמעצם המאבק על כל הנושא חלה התקדמות מאוד חשובה בכל הרמות, בדירקטוריונים, בשירות הציבורי, בעסקים ובכלכלה.

אבל, אדוני השר, המחקרים שהבאנו בפניך, החוק שאנחנו הצענו מתבסס על חוק שעבר בארצות-הברית לפני 20 שנה. יש מחקרים מובהקים שמוכיחים כמה זה הוסיף לתל"ג בארצות-הברית, כמה זה תרם, כמה מאות אלפים ומיליוני נשים הצטרפו למעגל העסקי הפרטי. יש פתרונות הולמים לבעיה איך לא לאפשר ניצול לרעה של החוק.

לכן, אני חושבת שעקרון ההעדפה המתקנת הוא עיקרון נכון, וראינו את זה בדירקטוריונים – בתוך שנתיים גדלה כמות הנשים פי-ארבעה ורק כאלה שמתאימות – ואת זה אנחנו תמיד מדגישים – בשום אופן לא לתת מקפצה לבלתי מתאימות, כמו לא לבלתי מתאימים.

מאחר ששר האוצר פנה שאהפוך את הצעת החוק להצעה לסדר-היום, וידוע לי שהרשות לעסקים קטנים בודקת את הנושא, הוקמה ועדה שצריכה להמליץ כיצד לקדם נשים, והיא טרם הגישה את המלצותיה. אני נענית לפנייה להעביר את הנושא לוועדה, נדון ונלבן את הנושא, ואני מקווה, אדוני השר, שאתה תשתכנע.

היו"ר ס' טריף:

איזו ועדה?

ענת מאור (מרצ):

השר הציע ואני מסכימה.

שר האוצר א' שוחט:

ועדת העבודה והרווחה.

דן תיכון (הליכוד):

ועדת הכנסת.

היו"ר ס' טריף:

ועדת הכנסת תחליט לאיזו ועדה להעביר את הנושא. אם כך, נצביע על הפיכת הצעת החוק להצעה לסדר-היום בנושא עידוד יזמות נשים (שליטה ובעלות בעסקים) (הוראת שעה), התשנ"ד–1994, של חברת הכנסת ענת מאור וקבוצת חברי כנסת, שתעבור לוועדה שתקבע ועדת הכנסת. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

עשרה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים, אני קובע שההצעה תעבור לוועדת הכנסת, אשר תחליט באיזו ועדה היא תטופל.

**הצעת חוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון – הקצאת כספים לעיירות פיתוח),
התשנ"ה-1995**

(הצעת חבר הכנסת ד' מגן)

היו"ר ס' טריף:

אנחנו ממשיכים עם שר האוצר. הצעת חוק להסדר ההימורים בספורט (תיקון – הקצאת כספים לעיירות פיתוח), התשנ"ה-1995; הצעה ב'תתפה, של חבר הכנסת דוד מגן. בבקשה, אדוני.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, נכבדי שר האוצר איש ערד, אני מציע כי בחוק להסדר ההימורים בספורט, בסעיף 9, בהתייחסות ליתרה, נוסיף ונכתוב, כי שליש מהסכומים יעמוד לחלוקה לצורך פעילות בתחום הרשויות המקומיות שהוכרו על-ידי שר החינוך, התרבות והספורט כערי פיתוח, והנותר יחולק.

ההצעה מדברת על תיקון סעיף 9(ב1) לנוסח המקורי, לחוק הסדר הימורים בספורט, התשכ"ז-1967, ואת הקטע – אני מצטט: "שליש לפעילות בתחום הרשויות המקומיות שהוכרו על-ידי שר החינוך, התרבות וספורט כערי פיתוח" – לעגן כחלק אינטגרלי בסעיף, שכן לאחרונה הוסר האיזון – –

היו"ר ס' טריף:

מה זה אומר, אדוני?

דוד מגן (הליכוד):

לאחרונה, עם קבלת התיקון האחרון – – –

דן תיכון (הליכוד):

"מכבי ג'וליס".

היו"ר ס' טריף:

זה מה שאני רוצה לשמוע.

דוד מגן (הליכוד):

עם קבלת התיקון האחרון הופר האיזון בחלוקת הכספים, וחלק הארי של היתרה, אותם כספים שהמועצה להסדר הימורים יכולה לחלק בין האגודות השונות והמרכזים השונים, החלק הגדול ביותר, חלק הארי הוקדש לספורט הייצוגי, תוך שקבוצות לחץ גדולות במרכז הארץ מצליחות להטות את עיקר הכספים לטובת קבוצות כדורגל חזקות במיוחד. ההטיה הזאת נעשית על חשבון קבוצות הפועלות בפריפריה ועל חשבון ענפים אחרים.

כדי להבטיח עידוד בהיקף סביר לפיתוח הספורט בערי הפיתוח ובערים הקולטות עלייה, וכדי לסיים –

היו"ר ס' טריף:

גם ביישובי הדרוזים, אדוני, שהוכרו כתושבי ערי פיתוח.

דוד מגן (הליכוד):

בהחלט.

שר האוצר א' שוחט:

דוד מגן (הליכוד):

אדוני השר, הצעת החוק שלי מדברת על סמכותו של שר החינוך התרבות והספורט להגדיר את היישובים. לדוגמה, אני מצביע על שתי קבוצות כדורגל מפוארות, כמה קבוצות בליגה הלאומית, קבוצת הכדורגל מבית-שאן ועד קבוצת הכדורגל הלאומית בבאר-שבע או קבוצות אחרות מקריית-שמונה ועד אילת. חייבים לאפשר להן תנאים סבירים כדי שיוכלו להתמודד עם פחות קשיים גם בתחום הייצוגי.

אני מציע לקבוע, כי לפחות שליש מכספי הטוטו יושקעו תוך כדי הפעלת שיקול מיוחד לעידוד החלשים ולקירוב הרחוקים.

אדוני השר, התאכזבתי לשמוע כי אתה מתנגד להצעה, ואני מקווה שאחרי שנשמע מה הם הסייגים אולי נצליח להגיע לפתרון כלשהו. אבל, אם הסכום, השליש, מבהיל אותך או מבהיל את אנשי מועצת ההימורים, את אנשי הטוטו, אני חושב שאפשר לקבוע סכום אחר, קרוב לשליש, גם אם הוא יהיה פחות מכך.

כבר למדנו כולנו: היזהרו בבני עניים כי מהם תצא תורה. טיפוח הכישרונות הצעירים לא צריך להיעשות רק בתל-אביב. לא נגרום להגירה ולתזוזה דמוגרפית למרכז הארץ כדי שההורים ילכו בעקבות הבן או בעקבות הבת, כדי ששם היא תמצא את הדרך לפתח את כשרונותיה. אפשר לפתח את הכשרונות גם בערי הפיתוח, גם ביישובים הדרוזיים בכל אתר ואתר בארץ אם חלוקת הכספים תיעשה בצורה מושכלת וצודקת.

יושבים כאן כמה אנשים שבאים מערי הפיתוח, ממגדל-העמק, מקריית-מלאכי, מקריית-גת, מג'וליס וממקומות אחרים, שבתחום ההישגים הלימודיים, אתה יודע, אדוני איש ערד, אדוני השר תושב ערד, בתחום ההישגים הלימודיים, עם הטיפוח המיוחד שמשרד החינוך והתרבות השקיע, ולא רק בשנים האחרונות, הסטודנטים והסטודנטיות שלנו מתמודדים באוניברסיטאות ללא רגשי נחיתות גם עם אלה הנחשבים לקבוצות אליטה. אנחנו רואים זאת ביחידות המובחרות, באוניברסיטאות ובכל המוסדות. אין שום סיבה שגם בענפי הספורט אותם רגשי נחיתות לא יסולקו, ולא נטפח את הספורטאים שלנו, תושבי ערי הפיתוח. ואני מדבר במיוחד על הצעירים ועל אנשים הבאים מענפים הנחשבים לענפים זניחים, לא פופולריים, שדווקא בהם יש כשרונות.

יש דיספרופורציה, ואני אומר זאת בצער. אדוני שר האוצר, אני מצטער שיש דיספרופורציה בתרבות ההימורים; רבים מתושבי ערי הפיתוח מממנים בטעות את כספי הספורטוטו, הם אלה שמשתתפים בהגרלות, אני מדבר באחוזים, ובמקומות מבוססים יותר נוטים להשתתף פחות. לא יכול להיות שאחוז המשתתפים בעיר פיתוח יהיה גדול, והאחוז מבחינת חלוקת כספי הרווחים, היתרה, מה שנאמר בחוק, יהיה מעוות.

סיפרתי לחברי חבר הכנסת דן תיכון שאני אוהד קבוצת "מכבי קריית-גת", וכי יש שם כשרונות צעירים, וכשהקבוצה הזאת הוכיחה את עצמה בליגה הארצית בעונה האחרונה, יש חיזורים אחרי ספורטאים מצטיינים, שחקני המפתח, כדי שיעברו לערים הגדולות, לתל-אביב או לירושלים. הפיתויים הם כאלה שלא השחקנים ולא הוריהם ולא ראש העיר ולא שום גורם אחר יכולים לעמוד בהם. מדוע יהיה לאגודה חזקה תקציב לפתות אותו ספורטאי עולה לבוא אליה למרכז הארץ, ולראש עיר פיתוח, ולאגודה שפועלת בעיר הפיתוח לא יהיו האמצעים כדי להחזיק אותו ספורטאי אצלה, שיצמח ויעלה ויתמודד כפי שאחרים מתמודדים בענפים אחרים, בתחום הלימודים ובתחום המקצועות האחרים?

דן תיכון (הליכוד):

איך תחזיק מעמד קבוצת "הפועל בית-שאן" או "מכבי קריית-גת"?

דוד מגן (הליכוד):

למשל, חבר הכנסת דן תיכון, יש בספורט תופעה של סחר בבני-אדם, סחר בספורטאים בצורה בלתי-הוגנת, וגם את הסחר הזה צריך לעצור.

אדוני השר, חברי הכנסת, אני קורא באמצעות קבלת התיקון הזה למנוע את תופעת חיזוק החזקים ונישול החלשים. עלינו לחזק את היישובים החלשים ולתמוך בצורה סבירה ומאוזנת יותר גם בחזקים. את היחס הזה עלינו לתקן, והצעת החוק הזאת באה לתקן את היחס הזה.

היו"ר ס' טריף:

יישר כוח.

אדוני שר האוצר, תעזור לחלשים, אנחנו צריכים קבוצות כדורגל טובות. תגיד לנו אם שיחקת ב"הפועל ערד". הבעיה היא ששר האוצר מר שוחט לא שיחק כדורגל. אם היית שחקן כדורגל טוב אז אתה חייב – – –

דן תיכון (הליכוד):

הוא שיחק ב"הפועל תל-אביב", ושכח שהוא היה ראש מועצת ערד.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הממשלה ואני מתנגדים להצעת החוק הזאת, לא כי אנחנו מייחסים חשיבות מועטה לספורט בערי הפיתוח. נכון ציינת, הרבה מאוד שנים כיהנתי כיושב-ראש מועצה בעיירת הפיתוח ערד. אני אפילו חובב ספורט וידעתי לעשות רבות למען פיתוח הספורט במקום, במתקנים ברמה לאומית ראשונה במעלה.

אבל, הוקמה ועדה חיצונית שהיתה צריכה להתייחס לחלוקת הכספים של המועצה להסדר הימורים בספורט, והיא קבעה נהלים וקריטריונים והתייחסה לענפים השונים, ולשמחתי הרבה היא התייחסה באופן פוזיטיבי להקצאות כספיות לקבוצות ולפעילויות בפריפריה הן בנגב והן בגליל, ונתנה העדפה ברורה לדברים האלה.

אני יודע עד כמה סגן שר החינוך עמד על כך שתהיה אפליה מתקנת בכיוון הענקת יותר כסף ליישובי הפריפריה, ואכן כך נעשה. אבל אי-אפשר לעגן זאת בחקיקה, בהיקף המוצע או בהיקף כלשהו אחר, חבר הכנסת מגן. ואני יודע שאתה, כמי שהיה שר הכלכלה ויושב-ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, בוודאי שמח שהוקמה ועדה ציבורית חיצונית, אשר דנה במכלול של הקצאת הכספים ויצרה קריטריונים והביאה בחשבון בדיוק אותו דבר שלא אתאר, ואני בטוח שכראש עיריית קריית-גת לשעבר זה מעניין אותך.

לכן, אני חושב שההצעה פשוט מיותרת. הוועדה סיימה את עבודתה רק לפני כמה חודשים. דרך הקצאת הכספים נעשית על-פי קריטריונים של הוועדה הזאת. היו על כך מאבקים לא קטנים. מה שאמרת על הקבוצות העשירות יותר, חלק מהן ירד והכסף חולק בצורה יותר רציונלית לענפים רבים בספורט ולפריפריה.

לפיכך, אף שלכאורה נראה שההצעה הזאת יש עמה בשורה, היא לא במקומה ולא בזמנה. אני מציע לתת למערכת החדשה לעבוד ולפעול בקריטריונים החדשים. אני יודע שמשרד החינוך וסגן שר החינוך שוקדים על כך ללא הרף, ולכן נראה לי שמן הראוי – והייתי מציע לך שלא להצביע בעד ההצעה, שמא ישתמע שאני או חברי חושבים שלא צריך לדאוג לערי פיתוח.

דוד לוי (הליכוד):

כך זה עושה רושם.

שר האוצר א' שוחט:

זה רושם מוטעה.

דן תיכון (הליכוד):

לא רושם, זה נכון.

היו"ר ס' טריף:

אני באמת רוצה לשמוע מכבוד שר האוצר, אילו קריטריונים חדשים קבעו, כדי שלא אצביע עם הצעתו של חבר הכנסת דוד מגן.

שר האוצר א' שוחט:

קבעו במפורש תוספת של 10% לקבוצות בפריפריה, בהגדרה על-ידי ועדת בן-דרור, מעבר לקריטריון הרגיל. זה נכנס כקריטריון נוסף.

לכן, אני מציע שניתן לעסוק לעבוד שנה-שנתיים. השופט בן-דרור והוועדה שלו סיימו את העבודה – סגן השר גולדמן, לפני כמה חודשים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' גולדמן:

הוועדה סיימה את עבודתה בדצמבר 1994.

שר האוצר א' שוחט:

זאת אומרת שחלוקת הכספים של 1995 נעשית כבר על-פי הקריטריונים החדשים.

דן תיכון (הליכוד):

אבל היא לא טיפלה בנושא הזה.

שר האוצר א' שוחט:

לא לא, היא נתנה העדפה, חבר הכנסת תיכון. אני מסתמך על סגן השר מיכה גולדמן, שעוסק בזה ימים ולילה, דואג לזה, ואף אחד לא יאשים אותו בקיפוח הנגב או הגליל.

לפיכך אני מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר ס' טריף:

אני מאפשר לחבר הכנסת דוד מגן לומר את דברו. אני תומך בכל לבי בהצעה הזאת. יש לי הערכה רבה למה שעושה חבר הכנסת גולדמן, שהשמיצו אותו על עבודה גדולה שהוא עשה עם קבוצות בצפון. אבל, יש מקום להגיד איך תומכים בערי הפיתוח בפריפריה בעניין הזה.

שר האוצר א' שוחט:

אתה תומך – – –

היו"ר ס' טריף:

אני אומר זאת מעל הדוכן הזה בלי בושה. יש מקום לתת תקציבים לקבוצות בפריפריה, גם בחקיקה, אם זה לא הולך בפועל. חבר הכנסת בוחבוט, אתה מסכים אתי או שאתה נגדי? אפילו חבר הכנסת גולדמן מסכים אתי. חבר הכנסת מגן, בבקשה.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אני מסכים אתך.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אין טעם להפוך את הנושא הנראה בעיני חשוב וערכי להתמודדות פוליטית. הקו המפריד בין המצביעים לכאן ולכאן צריך להיות מתוך שיקול ענייני.

חבר הכנסת רענן כהן, אני מבקש לומר את דברי ללא הפרעה, אם אפשר. נדמה לי, שעבר אליך מסר שבסופו של דבר לא תהיה התמודדות כרגיל, אז מדוע מטרידים כאן את כולם?

דוד לוי (הליכוד):

אבל רענן תומך. אתה לא תומך בערי פיתוח?

היו"ר ס' טריף:

בערי הפיתוח הוא תומך, בחוק – לא.

רענן כהן (העבודה):

דוד לוי (הליכוד):

אתה מצביע נגד?

רענן כהן (העבודה):

כן.

דוד לוי (הליכוד):

עכשיו אני מבין.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לא שמעתי התנגדות מפורשת של שר האוצר. בעיקרון הוא תומך בעניין.

שר האוצר א' שוחט:

דוד מגן (הליכוד):

שמעתי כל מלה שלך, אדוני השר. העבירו את המסר, אני לא יודע מה קרה כאן.

אדוני השר, דווקא על רקע התיקון שהתקבל שדיבר על 10%, ולאחר שלמדתי את הדברים עם יושב-ראש ועדת הספורט של הכנסת, חבר הכנסת שפי, אמרתי ש-10% זה לעג לרש. מי שצריך לקבוע היכן הם היעדים המועדפים הוא שר החינוך, התרבות והספורט ולא עסקן פוליטי זה או אחר. בהצעה יש משום דה-פוליטיזציה של מרכזי הספורט, ואפילו ענפי הספורט.

דוד צוקר (מרצ):

עושים את זה מלפני שנה – – –

דן תיכון (הליכוד):

מה פתאום? לא עשינו לערי פיתוח.

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דן תיכון, אתה מפריע לנו. חבר הכנסת צוקר, שר האוצר, זה לא זמנכם להשיב.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני השר, אני לא רוצה להפוך את העניין לפוליטי – –

היו"ר ס' טריף:

יפה.

דוד מגן (הליכוד):

– – ולא לוויכוח פוליטי, ואני מקבל את ההצעה. אני רק מבקש שזה יהיה בוועדת החינוך, כדי שנוכל להגיע לוועדת הספורט עם הנושא כהצעה לסדר-היום.

היו"ר ס' טריף:

תודה למציע, חבר הכנסת דוד מגן.

אנחנו נצביע על הצעה לסדר-היום להסדר ההימורים בספורט (תיקון – הקצאת כספים לעיירות פיתוח), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת דוד מגן, שתועבר לוועדת החינוך והספורט.

קריאה:

הצעה לסדר-היום.

היו"ר ס' טריף:

הצעה לסדר-היום – קראתי את זה.

ההצבעה החלה.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 33

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

33 בעד, ללא מתנגדים ונמנעים. הנושא התקבל באהדה, ואני מקווה שכך יטופל.

שלמה בוחבוט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, ערי הפיתוח.

היו"ר ס' טריף:

כן, אדוני, ערי הפיתוח והדרוזים הם ביחד. תיזהר.

הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון – הארכת מועדים), התשנ"ה-1995

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ס' טריף:

הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון – הארכת מועדים), התשנ"ה-1995; הצעה ב'תתקכ, של חברי הכנסת דוד מגן, אברהם הירשזון ושאול יהלום. ינמק מהמקום חבר הכנסת דוד מגן. בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הירשזון, יהלום, עמור ועבדכם מציינים כי נוכח פניות של אזרחים רבים המבקשים להעניק להם הזדמנות הוגנת לבירור עניינים הקשורים בתשלום מס רכוש, אנחנו מציעים לאמץ שני עקרונות שנקבעו בחוק מס ערך מוסף. למדנו את הנושא מהיועצת המשפטית של הוועדה לענייני ביקורת המדינה, עורכת-הדין המוכשרת אנה שניידר. אנחנו מציעים להסמיך את המינהל להאריך מועד ההשגה מעבר ל-30 יום כאשר הנסיבות מצדיקות זאת, כדוגמת סעיף 82(א) לחוק מס ערך מוסף. שנית, להגביל את תקופת הדיון בערר לשנה, לכל היותר, כדוגמת סעיף 82(ד) לחוק מס ערך מוסף.

הצעה זו, אם תתקבל, תתרום לצמצום הביורוקרטיה ותהווה נדבך נוסף במערכה לפישוט הליכי השירות לאזרח ובמערכה להענקת הזדמנות נאותה לאזרח להוכיח את טענותיו.

היו"ר ס' טריף:

אדוני, אני מודה לך.

אדוני שר האוצר.

שר האוצר א' שוחט:

אנחנו תומכים בהצעת החוק, היא הצעה טובה.

היו"ר ס' טריף:

אני מודה לך.

יש לי פה אחד שרוצה להסיר. אני מקווה שאתה רוצה להסיר באמת, אדוני. אני מקווה שעמדת אדוני היא לעניין.

דוד מנע (הליכוד):

אתה לא יכול להגביל אותי.

היו"ר ס' טריף:

אני לא יכול להגביל אותך תקנונית, אבל אני פונה אליך על-פי השכל הישר.

דוד מנע (הליכוד):

את השכל הישר תשאיר לי.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, דבר. נראה איך תצביע. הציבור ישפוט.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, מאחר שנושא הדין הוא קרן פיצויים, ומאחר שדיברו בזמנו על הנושא של פסטיבל ערד, כשההורים והמשפחות יתבעו גם פיצויים עבור הנזק שנגרם, אני מבקש לייחד כמה מלים, אדוני השר, בנושא שקשור גם לתביעה הזאת וגם לדברים שנאמרים.

אתמול פורסם הדוח שבגינינו כמובן יתבעו פיצויים והרבה פיצויים, אבל משום-מה יש פה השתקה, ואני רוצה לנצל את הבמה הזאת ואת המיקרופון הזה – –

שר האוצר א' שוחט:

יש הצעות לסדר-היום בעניין הזה.

דוד מנע (הליכוד):

– – ולומר דברים שאמרתי אתמול, ומשום מה כל כלי התקשורת התעלמו מהם, לצערי. הדברים המפורשים הם: על שרת האמנויות להסיק מסקנות אישיות ולהתפטר מתפקידה בשל אירועי ערד.

ענת מאור (מרצ):

זו לא הצעת החוק. יש הצעה לסדר-היום בעניין הזה.

היו"ר ס' טריף:

אני יודע, אבל הוא מנצל את הצעת החוק ואני לא יכול למנוע זאת ממנו.

דוד מנע (הליכוד):

משום-מה, בגלל מהותו של משרד האמנויות, משום שיש איזו שרה שהיא מין פרה קדושה במדינה הזאת, כל כלי התקשורת כמעט מתעלמים מהדרישה הלגיטימית שיצאה אתמול, שהשרה הזאת תסיק את המסקנות המתבקשות.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני רוצה לשאול אותך שאלה.

דוד מנע (הליכוד):

לא יכול להיות שכל משרד יתחיל לבדוק את עצמו, אלא יש פה מסקנה אחת ברורה, והיא שעל השרה הזאת להתפטר. לצערי, את הדברים האלה לא אמרו ולא הדגישו לכל אורך הכיסוי התקשורתי של העניין הזה. לכן אני מנצל את ההקשר שנאמר פה – קרן פיצויים, אני יודע שרוצים לתבוע הרבה פיצויים בגין האירועים האלה, ולומר דברים שהסתירו אותם ולא אומרים אותם. אתמול בבית הזה היתה דרישה, שנשמעה פה, שהשרה הזאת צריכה ללכת, כי היא האחראית הישירה לפסטיבל הדמים בערד, ויפה שעה אחת קודם.

עמנואל זיסמן (העבודה):

האם ידוע לך שיש במשרד של השרה שולמית אלוני נהלים וקריטריונים לגבי פסטיבלים?

דוד מנע (הליכוד):

לא, אבל אני אגיד לך מה כן יש שם. יש במשרד הזה אדם בשם דוקטור דן רונן, שהוא ראש מינהל האמנויות במשרד, והוא חבר ועדת החקירה שמונתה מטעם השרה לבדוק את פסטיבל ערד, והוא חבר הנהלת העמותה של פסטיבל ערד. אתה מבין? נותנים לחתול לשמור על השמנת. לכן, הדוח הוא לא רציני.

דן תיכון (הליכוד):

תאמין לי שזה הרבה יותר מסובך: הם נותנים את המימון של העסק הזה.

דוד מנע (הליכוד):

המימון, רוב רובו, מיליון שקל, הוא מטעם משרד האמנויות. בפרסומים שהיו לפסטיבל ערד הכותרת היתה "משרד האמנויות", ועכשיו כולם מתעלמים. למה? כי השרה היא ממרצ? למה, כי השרה היא ממפלגה מסוימת? מה היה קורה אם היה שר מהליכוד בעניין הזה? מה היו עושים בבית הזה אם שר

אחר מהימין היה עושה את זה? משום שהיא מרצ אסור לתקוף אותה, כולם צריכים לשתוק ולא לומר דבר? השרה הזאת צריכה להתפטר.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

כשהיו אסונות, כשהיה שר תחבורה מטעם הליכוד, מישהו תבע את התפטרותו, כשהיה אסון כל כך –

דוד מנע (הליכוד):

מעולם לא היה אסון בסדר גודל כזה.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

התנגשות הרכבת באוטובוס.

היו"ר ס' טריף:

זמנך תם, אדוני, ואני מודה לך. אני מודה לשר החינוך על ההבהרה החשובה.

חברי הכנסת, ניגש להצבעה. הנושא הוא יבוא ויהיה בו דיון מרתק בוודאי. הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון – הארכת מועדים), התשנ"ה-1995. ההצבעה בקריאה טרומית והנושא יעבור לוועדת הכספים להכנה לקריאה ראשונה.

הצבעה מס' 18

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 17

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון הארכת מועדים),

התשנ"ה-1995, לדיון מוקדם בוועדת הכספים נתקבלה.

היו"ר ס' טריף:

17 תומכים, ללא מתנגדים, ללא נמנעים. אני קובע שהצעת החוק התקבלה, והיא תעבור להכנה לקריאה ראשונה לוועדת הכספים של הכנסת. חבר הכנסת דוד מגן, אני מברך אותך.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ס' טריף:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת. בבקשה, גברתי.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת:

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת – הצעת חוק העמותות (תיקון מס' 3), התשנ"ה–1995, של חברי הכנסת יהושע מצא ודוד מגן.

לדיון מוקדם – הצעת חוק להקמת ועדת חקירה ממלכתית לפסטיבל ערד, התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת דוד מנע; הצעת חוק לתיקון פקודת בתי-הסוהר (העברה לבית-סוהר), התשנ"ה–1995, של חברי הכנסת י' מצא וא' ורדיגר; הצעת חוק היטלי סחר (תיקון מס' 2), התשנ"ה–1995, של חברי הכנסת ג' שגיא וג' פת; הצעת חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק) (תיקון – סדרים בנוהלי גידול), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת שלמה בוחבוט; הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון – העתקת מקום מגורי עולה חדש למגורי קבע), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק שירותי הובלה ושירותי גרורים, התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת פני בדש; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (הגדלת הזיכוי ממס), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת עמיר פרץ; הצעת חוק לביטול האמנה הפלשתינית, התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת יהושע מצא; הצעת חוק הביטוח הלאומי (התחשבות בוותק בעבודה לגבי עולים), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת אפרים גור; הצעת חוק הבטחת הכנסה (תיקון – זכאות לעולה), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת אפרים גור; הצעת חוק הפיקוח על סוכני הביטוח (תיקון – סוכן מומחה), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת רענן כהן.

עוד הונחו על שולחן הכנסת מסקנות ועדת הפנים ואיכות הסביבה בנושאים: 1. ההחלטה להפוך את אתר הפסולת דודאים לאתר הפסולת המרכזי בארץ; 2. הקמת אתר דודאים כאתר פסולת ארצי. תודה.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד הסובל מירידה בשמיעה), התשנ"ה-1994

(הצעת חבר הכנסת ח' דיין)

היו"ר ס' טריף:

אנחנו ממשיכים בהצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד הסובל מירידה בשמיעה), התשנ"ה-1995, מס' ב'תצב, של חבר הכנסת חיים דיין. הנמקה מהמקום. בבקשה, חבר הכנסת דיין.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת חוק זו היא בהסכמה, וההנמקה היא מהמקום.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

במה מדובר?

היו"ר ס' טריף:

מדובר על חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד הסובל מירידה בשמיעה). גברתי לא הקשיבה ולכן האי-הבנה. בבקשה, חבר הכנסת דיין.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק שאני מעלה היום מדברת על הקלות לילדים חירשים, כאשר במדינת ישראל יש 1,500 ילדים שלוקים בשמיעתם ומקבלים גמלת נכות מגיל אפס עד גיל שמונה, בסך 1,045 ש"ח, ומגיל שמונה עד 14 מקבלים 50% גמלת נכות בסך 520 ש"ח לכל אחד.

הצעת החוק שלי באה להרחיב את הסעיפים האלה על מנת לאפשר לאותם ילדים לסיים את לימודיהם ולקבל את הגמלה עד גיל 18 לפחות.

אני חייב לציין, שוועדת השרים לענייני חקיקה אישרה את הנושא הזה ביום שני. נראה שהרגש שלי ושל שרת העבודה והרווחה עובדים יחד; בלי שנדע זה על פעולתו של זה הביאה השרה תקנות לאישור על-ידי ועדת העבודה והרווחה, וזה אכן אושר.

אני רוצה לברך את השרה על הרגישות שלה, כאשר, כאמור, איש לא ידע על פעילותו של רעהו בנושא. אני רוצה להודות לה ולברך גם את הילדים שיקבלו את הגמלה כראוי להם.

לכן, אינני חושב שיש טעם להצביע על הצעת החוק לאחר שהשרה העבירה את התקנות, ואני שוב מברך אותה על כך. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. גברתי השרה, בבקשה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת חיים דיין בהצעתו המקורית הציע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולקבוע, כי הגמלה לילד נכה הניתנת כיום לילד הסובל מירידה בשמיעה עד גיל 14 תשולם עד גיל 18.

תוכנה של הצעת החוק מקובל עלי, ואמר כאן חבר הכנסת דיין, אדוני היושב-ראש, שאכן אני הגשתי תיקון לתקנות לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, בלי ששנינו ידענו שזה כבר אושר. ואכן, זה אושר אתמול בישיבת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, ולפי האישור הילדים הסובלים מליקוי שמיעה יקבלו קצבה מהביטוח הלאומי עד גיל 18.

לכן, אני מקבלת את מה שהציע כאן חבר הכנסת דיין, להסתפק בהודעה, וגם אני רוצה לברך אותו על היוזמה ועל הרגישות. תודה רבה.

היו"ר ס' טריף:

תודה.

בכל זאת, חבר הכנסת מנע רוצה להסיר.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אין מה להסיר.

היו"ר ס' טריף:

בכל זאת הוא רוצה להסיר, זו זכותו לפי התקנון. מה אני יכול לעשות? בטח יש לו נושא אחר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, לא יכולה להיות לו הצעה אחרת, כי חבר הכנסת דיין למעשה הסיר את הצעת החוק שלו.

היו"ר ס' טריף:

סליחה, הסרת את החוק?

חיים דיין (צומת):

כן.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

כן, הוא הסיר.

היו"ר ס' טריף:

אם כך, סליחה, אני מודה לך. אני לא הבנתי את זה. אני מודה לחבר הכנסת מנע, אבל אם חבר הכנסת חיים דיין הסיר את הצעת החוק שלו, אין מה לעשות. אני פשוט לא שמתי לב.

אני מודה לשרת העבודה והרווחה ולמציע.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד חולה במחלה ממארת), התשנ"ה-1995

(הצעת חבר הכנסת מ' שטרית)

היו"ר ס' טריף:

אנו ממשיכים: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ילד חולה במחלה ממארת), התשנ"ה-1995; הצעה ג'קז, של חבר הכנסת מאיר שטרית, בבקשה. תשיב שרת העבודה והרווחה.

מאיר שטרית (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גברתי השרה, הצעת החוק שלי באה לטפל בנושא של ילדים חולי סרטן בתחום של קבלת קצבת נכות להוריהם.

במצב הנוכחי, כאשר ילד חולה סרטן, ונקבע שהוא חולה סרטן, הוא זכאי לקצבת נכות של הביטוח הלאומי או בעצם משפחתו זכאית לכך. אלא מאי? החוק קובע שקבלת קצבת הנכות מגיעה לילד או למשפחתו כל עוד הילד נמצא בטיפול כימותראפי.

אולם, תקופת הטיפול הכימותראפי איננה תקופת הטיפול היחידה שבה הילד חולה. הטיפול יכול להימשך חודש ולאחר מכן הפסקה, ועוד פעם חודש והפסקה, כלומר חודשיים-שלושה בהפסקות. זה לא אומר שברגע שהילד סיים את הטיפול הכימותראפי הוא איננו חולה עוד. לצערי הרב, הוא ממשיך להיות חולה והמחלה לא נגמרת על-ידי טיפול כימותראפי אחד או שניים. גם לאחר שהילד עבר את הטיפולים הכימותראפיים, על-פי התקנות הרפואיות, עד שנקבע כי מישו מהילדים הבריא, התקופה שנקבעה מבחינה רפואית היא שעברו חמש שנים מהיום שהוא חלה בסרטן והגוף שלו נקי ממחלת הסרטן; רק אז אפשר לקבוע שהילד הבריא ממחלת הסרטן. כך נוהגים המוסדות הרפואיים במדינה ובכל העולם. כך קובעים שילד בריא.

במצב הנוכחי, כאשר ילד גומר לקבל את הטיפול הכימותראפי, מפסיקים להוריו את קצבת הנכות. אני מבקש להביא לידיעת חברי הכנסת, שילד החולה במחלה ממארת, גם אם הוא לא מקבל טיפול כימותראפי, מדי שבוע בשבוע הוריו צריכים להסיע אותו לבית-החולים, לעשות בדיקת דם כל שבוע כדי לדעת מה מצב המחלה בגופו. דרך הבדיקות האלה עולים על זה שהמחלה התפתחה מחדש או לא התפתחה, או שיש איזה שינוי. לפי זה קובעים אם הילד צריך לשוב ולקבל טיפול כימותראפי.

אני לא מדבר על החרדה ועל התקווה שביניהן מזרקים ההורים והילד בתקופת הטיפול והבדיקות האלה מדי שבוע בשבוע. אבל, להורים יש הוצאות אדירות בגין הנסיעות האלה לבית-החולים, הבדיקות הרפואיות והטיפול השבועי והשוטף.

לכן, אין שום היגיון שבתום הטיפול הכימותראפי יפסיקו את קצבת הנכות לילד החולה. הצעת החוק שלי מציעה, שילד שחלה במחלה ממארת, הוריו יקבלו קצבת נכות עבורו למשך התקופה עד שהרופא יקבע שהוא בריא.

אני ניהלתי בעניין הזה משא-ומתן עם האוצר, הם רצו להגביל את התקופה הזאת בזמן. אני אמרתי שאני מסכים לכך. מה שנראה בעיני הגיוני וסביר הוא לתת מראש קצבת נכות לשלוש שנים. בתום שלוש השנים האלה הילד יעשה בדיקה מחודשת, ואם יימצא בריא, בוודאי שהוריו ישמחו לא רק לוותר על הקצבה אלא גם יסכימו לשלם קצבה לביטוח הלאומי, ובלבד שילדם יהיה בריא.

אבל, היה והוא נשאר חולה, יחדשו שוב את קצבתו פעם נוספת אחרי שלוש שנים. זה לדעתי זמן סביר כדי שלא לטרטר את ההורים ואת הילד פעם נוספת על מנת לקבל קצבת נכות.

לצערי, גברתי השרה, הפרוצדורה היא לא נעימה. כאשר הילד חולה והוא גמר טיפולים כימותראפיים, כדי לבדוק את זכאותו מחדש או שגוררים את הילד החולה למוסד לביטוח הלאומי כדי שעובדת סוציאלית תבדוק אותו, או שבאה אליו הביתה העובדת הסוציאלית ואומרת לו: תקום, תתלבש, תהלך בחדר, תחזור. זה שהוא יכול להתלבש, לא אומר שהילד לא חולה. זו איננה יכולה להיות קביעה שבגללה הילד לא זכאי לקצבת נכות, כאשר להוריו יש הוצאות אדירות בגין המחלה, מעבר להפסד ימי עבודה, מעבר להוצאות הנסיעות לטיפול ולבדיקות, שכל זה עולה להם כסף רב.

אני חושב שקצבת הנכות נועדה בדיוק למטרה הזאת – לתת סיוע להורים הנמצאים במצוקה בגלל מחלת ילדם.

אחרי שהגעתי להסכם עם האוצר על כך, גם הבטחתי שנעביר את החוק לקריאה טרומית אבל אני לא אגיש אותו לקריאה ראשונה, אלא נגיע עם הממשלה לסיכום או להסכם או לניסוח משותף על דעתה של הממשלה. אין כאן שום רצון "לסבן" או "לסדר" מישו, ואני אומר זאת לפרוטוקול. אין לי התנגדות לשינוי הניסוח בין הקריאה הטרומית לקריאה הראשונה בוועדת העבודה והרווחה. אנחנו יכולים לנסח את הדברים לתקופה שתקבע על-ידי הביטוח הלאומי ואנשי האוצר כתקופה שנראית הגיונית וסבירה כדי לחדש את הקצבה הזאת.

לכן חשבתי, שאפשר באמת היום להביא את הצעת החוק לקריאה טרומית. לאחר מכן יש לנו פגרה של שלושה חודשים, ואז אפשר לקיים את הדיונים בין המוסד לביטוח הלאומי וביני עם אנשי האוצר, עד שנגיע לוועדה, ואחרי הפגרה נוכל לקדם את החוק ולהביאו לקריאה ראשונה ולעזור לאותם ילדים ומשפחות הנמצאים במצב הזה.

גברתי השרה, כמה נתונים. היום יש בארץ בערך 500 ילדים חולי סרטן. מדי שנה נוספים למעגל הזה כ-100 ילדים. כלומר, גם אם עושים את החשבון הכספי, ונניח שכולם יקבלו את קצבת הנכות הזאת, הרי מדובר על סכום של בערך 900 ש"ח לחודש לילד. אם הם ישולמו ל-100 ילדים, הרי זה אומר 90,000 ש"ח לחודש. אם נכפיל את זה ב-12 חודשים, נגיע לסכום של בערך מיליון ש"ח לשנה.

זו מהות ההוצאה, אם כל הילדים נשארים חולים ומקבלים קצבה באופן קבוע. כך שהצד הכספי פה איננו דבר כל כך מהותי, שיכול לשנות משהו בתקציב המדינה. אני חושב שזו עזרה גדולה מאוד למשפחות. הסכום הכספי שמדובר בו הוא לא גדול. לצערי הרב, חצי מהילדים האלה נפטרים.

חיים דיין (צומת):

קודם כול שיתרמו לקייטנה לילדים אלה.

מאיר שטרית (הליכוד):

לצערי הרב, חצי מהילדים האלה נפטרים עוד בתקופת המחלה. לכן לא מצאתי שום סיבה שלא להעביר את הצעת החוק הזו בקריאה טרומית לוועדה, כדי שתכין אותו לקריאה ראשונה. היה וכל זה איננו משכנע, אני מקווה שנמצא פתרון.

אני חושב שהחוק הוא חשוב, גברתי השרה. גם דיברתי עכשיו עם שר האוצר, וגם הוא הופתע, כיוון שאנשיו עצמם, אנשי אגף התקציבים, שאתם ישבתי על הפרטים, הסכימו לעניין, ולצערי הרב, חרף זאת – כנראה, בגלל אי-הבנה – אני מבין שוועדת השרים החליטה אתמול להתנגד להצעת החוק. צר לי על כך. אני חושב שהרגישות פה איננה במקומה, בעיקר כשאני מבטיח מראש, ולפרוטוקול, שלא אביא את הצעת החוק לקריאה ראשונה אלא אם תהיה הסכמת הממשלה, ואין לי ספק שתהיה הסכמת הממשלה על העניין, כי הפרטים, אם זה יהיה שלוש שנים או שנתיים-וחצי, הם באמת לא משמעותיים. תודה.

שאל עמור (הליכוד):

סליחה, שאלה.

היו"ר ס' טריף:

בבקשה, אדוני.

שאל עמור (הליכוד):

לצערנו הרב, ילדים כאלה מקבלים לא רק טיפול כימותראפי, אלא גם הקרנות וכו', ולפעמים הם מקבלים טיפול משולב. החוק צריך לחול גם על הסוג השני של הטיפול.

מאיר שטרית (הליכוד):

הצעת החוק שלי קובעת שילד חולה סרטן, אוטומטית זכאי לקצבת נכות עד תום תקופת מחלתו. אני מוכן להגדיר את זה בזמן של שלוש שנים, כלומר, על-פי הצעתי, כפי שסיכמתי עם אגף התקציבים, בתום שלוש שנים תיעשה בדיקה מחדש של זכאותו. היה והוא בריא, הוא ישמח לוותר על הקצבה הזו, אבל אם הוא עדיין חולה, שיקבל אותה. זה לא משנה איזה טיפול הוא מקבל. החוק הקיים היום קובע, שרק ילד שמקבל טיפול כימותראפי זכאי לקצבת נכות. זאת אומרת, אם הוא מקבל הקרנות, למשל, אני לא בטוח שהוא נופל בקטיגוריה הזו, על-פי החוק היבש, אף שלדעתי הביטוח הלאומי נוהג לקולא, ואלה שמקבלים הקרנות מקבלים בכל זאת קצבת נכות כזו. אין לי חשד לגבי רצונו של הביטוח הלאומי בעניין הזה.

החוק שלי פותר את הבעיה אוטומטית. הם לא צריכים לעבור ועדות, לא צריך לטרטר אותם ואת ההורים שלהם. גם כך הם נמצאים בצרה צרורה. הם יקבלו אוטומטית את קצבת הנכות לשלוש

שנים. בתום שלוש שנים יבדקו מחדש. נניח ש"נפספס" 5% שבאמת הבריאו לפני תום שלוש השנים. הלוואי שזה יהיה הפספוס של הממשלה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. גברתי שרת העבודה והרווחה, בבקשה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אני מבקשת, אדוני היושב-ראש, להשיב מהמקום.

שלא בקשר להצעת החוק של חבר הכנסת מאיר שטרית, השתתפתי אתמול בישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה, והצלחתי להעביר שם גם את חוק עקרת הבית וגם את חוק עובדים זרים כדי שנוכל להתמודד קצת עם החרפה, ועלתה הצעתו של חבר הכנסת מאיר שטרית. היו שם נציגי האוצר. איש לא לימד סניגוריה על החוק, איש לא ידע על מה הוא מדבר.

מה שלי נראה כששמעתי הוא שההצעה כפי שהיא היא הצעה גורפת. ראשית, אני רוצה לומר כאן, שהיום 10,000 ילדים מקבלים גמלת נכות על מחלות שונות. ועדת השרים לענייני חקיקה החליטה להתנגד להצעה. אני אינני מוכנה להתנגד להצעה.

דוד לוי (הליכוד):

ישר כוח.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

לי על ההצעה הזאת נודע רק אתמול, ואני מכירה את הרגישות, והיא רגישות אמיתית, ואין לי שום ספק שאנחנו נגיע לידי הסכמה. לכן הצעתי לחבר הכנסת שטרית: הוא מעלה את ההצעה היום. אנחנו נבוא כבר מוכנים, בהסכמה אתך במהלך הפגרה, ונביא את זה להצבעה כאן, ואני גם אתערב ואבקש גם מיושב-ראש ועדת העבודה והרווחה לקדם את הטיפול בהצעת החקיקה הזאת.

היו"ר ס' טריף:

הוא יושב כאן ושומע אותך, גברתי.

יוסי כץ (העבודה):

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

זו ההצעה שלי, קיבל אותה חבר הכנסת שטרית, ואני שמחה שאנחנו יחד נמצא את הפתרון; זו ההנחיה שלי למנכ"ל המוסד לביטוח לאומי. תודה.

היו"ר ס' טריף:

תודה, גברתי.

אני מבין שאתה מקבל את הודעת השרה.

מאיר שטרית (הליכוד):

כן.

היו"ר ס' טריף:

יפה מאוד. אם כך, אנחנו נדחה את ההצבעה על העניין הזה. אני מברך את השרה ואת חבר הכנסת שטרית.

הצעת חוק הטיפול בדרי רחוב, התשנ"ה-1995

(הצעת חבר הכנסת ח' דיין)

היו"ר ס' טריף:

אנו עוברים להצעת החוק הבאה: הצעת חוק הטיפול בדרי רחוב, התשנ"ה-1995, של חבר הכנסת חיים דיין; הצעה ב'תתלה. חבר הכנסת חיים דיין, יש לך היום שורה של חוקים. בבקשה.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת המכובדים, עניין דרי הרחוב עלה כאן בבית הזה כמה פעמים, ולצערי הרב, כל פעם שהיו כתבה בעיתונות או פרסום לגבי מציאתו של דר רחוב ללא רוח חיים העלו כאן את הנושא לדיון, ואלה דיונים כואבים מאוד, ואין ספק שחשוב לדון בנושא, איך לטפל באותם דרי רחוב, והיום אנחנו מגיעים ל-900 דרי רחוב בישראל. אלה הנתונים שידועים לנו, ויש גם נתונים שלא ידועים לנו.

בזמנו העלה חברי, חבר הכנסת דוד מנע, את הצעת החוק בדבר דרי רחוב והיא נפלה כאן, כי הממשלה התנגדה. אבל בהתייעצות עם שרת העבודה והרווחה, הגברת אורה נמיר, חשבתי איך ניתן לבוא ולהעלות את הצעת החוק הזאת, לא בהיבט הפוליטי, אלא כדי לעזור ישירות לאותם דרי רחוב שנמצאים במצוקה. היה סיכום בינינו שהנושא הזה יעבור ליועץ המשפטי, כדי שהיועץ המשפטי ייתן סמכות למשרד העבודה והרווחה, דרך צו, לקחת אותם דרי רחוב שנשקפת סכנה לחייהם – ולא מדובר כאן באדם שהוא שפוי ומסוגל לשלוט בעצמו, אלא באדם שאינו שפוי ואינו שולט בעצמו – להציל את חייהם ולהכניס אותם תחת קורת-גג.

הנושא הזה הגיע לוועדת השרים לענייני חקיקה, וועדת השרים לענייני חקיקה החליטה לדחות את הצעת החוק אף שהיתה הסכמה ביני לבין השרה.

אני רוצה לומר, שדר רחוב הינו אדם אשר פיתח יכולת מיוחדת לחיות בתנאי חיים קשים ביותר. בשל השהייה ברחוב, ניתן לזהות אצל רבים מהם רמה כלכלית נמוכה, בדידות, התנהגות בלתי מקובלת, מוזרות, דפוסים אנטי-חברתיים, דימוי עצמי וביטחון עצמי נמוכים. כמו כן, הם שרויים בדרך כלל בהזנחה גופנית ונפשית קשה. כך מגדירים דר רחוב. יש להבחין בין אוכלוסיית דרי הרחוב אשר אינם רוצים או אינם יכולים לטפל בעניינם ולשנות את מצבם, לבין אוכלוסיית חסרי הדיור שהם אנשים שיש להם דיור כלשהו, או שהיה להם פתרון דיור בעבר, אולם הם נקלעו לקשיים מחירפים בתשלומי שכר הדירה או המשכנתאות.

יש הגדרה בחוק מה הוא "דר רחוב", איך אנחנו רוצים בעצם לטפל בדר רחוב, ובסיכום שנשלח דרך משרד העבודה והרווחה, השירות לרווחת הפרט והמשפחה – את זה לקחתי משירותי המידע – הם אומרים: "הדרך להגשת סיוע במצב של סכנת חיים (מוות ברחוב): יש לפעול ברמה של הגנה וחילוץ, דאגה לצרכיו הבסיסיים, כגון: קורת גג, ביגוד, מזון ושירות רפואי". עד כאן, גברתי השרה, אני מסכים אתך, אבל מה קורה כשאדם שרוי במצב נפשי כזה שהוא אומר, אני לא רוצה ללכת, או מתנהג בצורה כזאת שלא יכולים לקחת אותו. הרי יש חופש הפרט, רצון האדם, כן לקחת אותו, לא לקחת אותו, בו בזמן שאנחנו יודעים שאם לא ניקח אותו הוא פשוט ימות, ואם אנחנו לא נכפה עליו להגיע לפחות לאיזו קורת גג, הוא ימות. ותאמיני לי, גברתי השרה, הרי אנחנו יודעים שאותם דרי רחוב יושבים ברחוב עם אותו בקבוק אלכוהול שמחמם אותם בחורף. התמותה בחורף גוברת לעומת התמותה בקיץ, והדבר היחיד שמחמם אותם זה האלכוהול, ואז הם מתמכרים ולא שולטים בעצמם והם מוזנחים ביותר, והתוצאה הסופית בדרך כלל היא שאנו מוצאים אותם כגרוטאות, ללא רוח חיים.

אני יודע שגברתי השרה עשתה מאמצים גם לא דרך חוק, שהרי פתחת מרכזים לקליטת אותם חסרי דיור, אם בחיפה, אם בתל-אביב, אם באילת, בבאר-שבע, בנצרת-עילית, בירושלים. הנתונים האלה נמצאים כאן לפני; אבל כל עוד, גברתי השרה, לא תהיה איזו סמכות, לפחות של שר, ויכול להיות שאת לא מסכימה אתי, את לא רוצה את הסמכות הזאת במשרד העבודה והרווחה, אף שאני הייתי

בעד הסמכות הזאת, למה? – כי יש סמכות מינימלית לעובד סוציאלי לבוא ולקבוע מה רמת החיים של אותו אדם, באיזה מצב הוא שרוי.

אני מבין שהמשרד התנגד משיקולים משפטיים, ומבחינתי, אין לי בעיה. אם זה לא משרד העבודה והרווחה, מצדי, תוטל הסמכות על משרד המשפטים, והוא יטיל על בית-המשפט; שבית-המשפט, בהמלצת עובדת סוציאלית, יוציא צו כזה, ויוכלו לקחת את אותו דר רחוב לבית-תמחוי כדי שהוא יוכל לקבל, לפחות לימים מספר, כעזרה ראשונה, מזון חם, ביגוד, מקלחת ומה שצריך.

אולי זה המקום לבקש מגברתי השרה, ואני אומר – אף-על-פי שהממשלה מתנגדת, אני לא חושב שהכנסת הזאת לא הצליחה לשנות סעיפים בחוק, גם חוקים. גם החוק הנוגע לחירשים שהגיע לוועדת העבודה והרווחה קיבל שינויים בסעיפים כאלה ואחרים, ואינני חושב שבגלל התנגדות בדבר סמכות – מי יטיל את הצו – החוק הזה צריך ליפול היום. לדעתי, צריך להעביר את החוק הזה לטובת אותם דרי רחוב, לטובת אותם מסכנים, לטובת אותם מחוסרי יכולת; להעביר את החוק הזה בקריאה טרומית לוועדת העבודה והרווחה. בוועדת העבודה והרווחה יתכנסו גם היועצים המשפטיים של משרד המשפטים, גם הנציגים של המוסד לביטוח לאומי, גם הנציגים של משרד העבודה והרווחה, ושם נוכל לדון בצורה מכובדת בשיקולים אמיתיים, איך לפתור את בעייתם של דרי רחוב, נושא שמבחינתי אין לו שום היבט פוליטי. לבוא להציל נפש – בשבילי המציל נפש אחת בישראל כאילו הציל עולם ומלואו.

יש משפט אחד שאנחנו תמיד צריכים לזכור אותו: אל תשליכני לעת זיקנה. זאת המחויבות של כל חבר כנסת וכל אזרח, במיוחד אם יש בני משפחה.

המטרה שלנו היא להציל את האנשים, ואני מקווה, גברתי השרה, שאולי תשתכנעי לתמוך בחוק הזה כדי שיגיע לדיון הרבה יותר מעמיק בוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר ס' טריף:

תודה לחבר הכנסת חיים דיין. אני מזמין את שרת העבודה והרווחה, הגברת נמיר, להשיב. בבקשה, גברתי.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אפשר לבקש מחבר הכנסת דיין לשמוע את התשובה?

היו"ר ס' טריף:

חבר הכנסת דיין, הקשבה מלאה. אוזניו תהיינה כרויות מייד, גברתי.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

תודה.

דן תיכון (הליכוד):

את בעד או נגד?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אין לך סבלנות? אתה ממהר לאיזה מקום?

היו"ר ס' טריף:

הוא גם עומד מתחילת הישיבה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אתה רואה איך גייסתי את כל הסיעה שלי כדי להצביע נגד, אתה רואה?

היו"ר ס' טריף:

לחבר הכנסת תיכון אין סבלנות.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

חבר הכנסת תיכון, שב. כבר מזמן לא שמעת אותי.

היו"ר ס' טריף:

שב, שב, קבל את ההזמנה ברוחב לב ותקשיב – – –

דן תיכון (הליכוד):

אני רואה שחסרה לך המליאה; את מתגעגעת.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

נכון, אני אוהבת את הכנסת, אתה יודע את זה, וזה לא ייחשב לי כחיסרון, נכון, חבר הכנסת תיכון?

היו"ר ס' טריף:

להיפך.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בשנים האחרונות, במיוחד בשנתיים וחצי, שלוש השנים האחרונות, עלה מספרם של דרי רחוב הנמצאים בסיכון לחייהם ולבריאותם, ואף אירעו מקרי מוות של דרי רחוב כתוצאה מאלכוהוליזם או כתוצאה מחשיפתם למזג אוויר גשום וקשה – ואני רוצה לקבוע שבלמעלה מ-90% מהמקרים זאת תוצאה של אלכוהוליזם.

משרד העבודה והרווחה נערך לסייע לדרי רחוב, ובמסגרת פעילות זאת הקמנו יחידות מיוחדות לטיפול בהם, דבר שלא היה קיים בעבר. יחידות אלה מטפלות בכ-570 דרי רחוב בירושלים, בתל-אביב, בחיפה, בבאר-שבע, בנצרת-עילית ובאילת. יחידות אלה פועלות להגנה על דרי הרחוב באמצעות מתן קורת-גג זמנית והספקת צרכים בסיסיים כגון מזון, ביגוד ושירות רפואי.

דן תיכון (הליכוד):

כמה הומלסים, להערכתך, יש בארץ?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אני לא חושבת שיש הרבה יותר ממה שאני אומרת. זה תלוי גם למה אנחנו מתכוונים כאשר אנחנו אומרים – הומלסים, כי יש כאלה, וכאן מגיעה השאלה של החוק. עשיתי דבר שאסור לי לעשותו על-פי החוק כשנתתי הוראה לעובדות ולעובדים הסוציאליים בחורף, כשמצאו דרי רחוב שסירבו להתפנות מהמקומות ששם מצאו אותם חשופים לגשם ולקור, לקחת אותם בכוח למקום סגור.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אבל, גברתי, הרשימה שלך – – – זה אומר שבמקומות אחרים הטיפול שונה?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

כן. אני מניתי את המקומות, חבר הכנסת יהלום, ששם אנחנו יודעים שהמספר של דרי הרחוב – שוב, רובם כתוצאה משתיית יתר של אלכוהול – הוא במקומות האלה, ולפי זה – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

אין בפתח-תקווה שני דרי רחוב?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אם תיתן לי לגמור, אני מייד אומר לך משהו על פתח-תקווה, כי בפתח-תקווה אנחנו באמת עושים דבר שיפתור בעיה, או צריך להתמודד עם בעיה שהיא כמעט כלל-ארצית. אני שוב חוזרת, שמה שאנחנו עושים באותן יחידות, באותן דירות לדרי רחוב, זאת הדאגה למזון, לביגוד ולשירות רפואי, מלבד קורת-גג. במקביל נעשית פעילות משלימה במטרה לסייע לדרי הרחוב להשתלב ככל האפשר בקהילה או בסידור במסגרת מוסדית. כאן, חבר הכנסת יהלום, אני רוצה להוסיף, שאנחנו מפעילים – עוד לא פתחנו רשמית, כי אצלי יש מדיניות שלא פותחים מבנים. אנחנו פותחים יחידות עבודה חדשות רק כאשר הן מופעלות, ומופעלות באופן מלא, ואני מדברת על פתיחה רשמית.

קיבלנו מ"עמידר" דירה גדולה בפתח-תקווה, ואני רוצה לציין לשבח גם את ראש עיריית פתח-תקווה, שהיה מוכן שיחידה ארצית כזאת תקום בעירו שלו. לא כל ראשי הערים מסכימים שיחידות המיועדות לאוכלוסיות חלשות כאלה או אחרות – ואני אביא לדוגמה את הנושא של המפגרים – יהיו בעירם, אם לא מדובר לפחות במחצית מהחוסים שהם בני אותה עיר.

כל הייעוד של המבנה שלנו בפתח-תקווה הוא לטפל באלכוהוליסטים כרוניים, שזו הבעיה הכי קשה בקרב דרי הרחוב, ושם הם יקבלו טיפול מיוחד, שכמותו אנחנו לא נותנים ביחידות הרגילות שלנו לדרי הרחוב.

על-פי הצעת החוק של חבר הכנסת דיין, תהיה לפקיד הסעד סמכות לפנות בכל מקרה דר רחוב מהרחוב למעון. כן מציע חבר הכנסת דיין להקים מעונות לקליטת דרי רחוב בכל מחוז בארץ. בהקשר זה מתעוררת שאלה יסודית, והיא: האם ניתן לפנות דר רחוב על מנת שיקבל טיפול בניגוד לרצונו?

היו"ר ע' עלי:

צלצלו כבר?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

מחד גיסא, קיימת זכותו היסודית של כל אדם להחליט, האם יקבל טיפול או לא, היינו להתנגד לטיפול אם אינו רוצה בכך. מאידך גיסא, קדושת החיים היא ערך עליון, שיש להגן עליו. והפתרון הוא במציאת האיזון בין זכויות וערכי יסוד שונים.

רבותי, אין צורך בכל הגיוס שאתם עושים, תאמינו לי. חבל שאתם מבזבזים את המרץ. אם זה מעניין אתכם – אני אשמח מאוד, חבר הכנסת זנדברג, אם תקשיב, אבל אם זה רק למטרה של הצבעה, חבל על האנרגיה שלך.

היו"ר ע' עלי:

את תומכת בהצעה?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

שלום אדוני, חברי, חבר הכנסת עלי – – –

היו"ר ע' עלי:

תרגיעי אותם קצת; הם מתוחים.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

ראית איך הם רצו מבוהלים?

חיים דיין (צומת):

לי חשוב שחברי כנסת מהסיעה שלי – – –

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אני 22 שנים בבית, אני מכירה את הכללים.

משרד העבודה והרווחה הפיץ בימים אלה תזכיר חוק בנושא הנדון, שבו קיים האיזון הדרוש בכך שהסמכות להורות על העברת דר רחוב למקום שבו יקבל טיפול, תהיה רק במקרים שבהם דר הרחוב אינו מסוגל כלל להביע דעה, אם בשל היותו במצב שבו לא ניתן ליצור עמו קשר, למשל כשהוא נתון להשפעת אלכוהול או סמים, או שכושר שיפוטו פגום בשל סיבה אחרת.

יתירה מזאת, הסמכות להורות על העברת דר הרחוב למקום טיפול ניתנת, על-פי הצעתנו, לבית-המשפט ולא לגוף מינהלי כמו פקיד סעד, כמוצע בהצעת החוק של חבר הכנסת דיין.

לפיכך, הצעת החוק של חבר הכנסת דיין, אף כי כוונתה טובה, הינה גורפת מדי, ולא מתקיים בה האיזון הדרוש שאותו הזכרתי קודם בדברי.

נוסף על כך, אם אתה עומד על כך שבכל מחוז או בכל אשכול של יישובים יוקם דיור מיוחד, עלותה התקציבית של ההצעה, משום שהיא מחייבת הקמת מעון בכל מחוז בלי להתחשב בצרכים האמיתיים, היא גבוהה ביותר.

חבר הכנסת דיין, מאחר שיש לי חלק גדול מאוד ביוזמה בטיפול בדרי הרחוב, אני רוצה להציע לך הצעה, ואם תקבל אותה. אני אציע להצביע בעד הצעת החוק שלך. יש כבר הצעת חוק אחרת על חלק מהנושא של החוק שלך – על שולחן ועדת העבודה והרווחה של הכנסת – שאני אישרתי אותה מעל הדוכן הזה. אני רוצה לבקש לצרף את ההצעה שלך לאותה הצעה, אבל יש לי בקשה נוספת, שהדיון בהצעת החוק שאתה מציע יתקיים תוך כדי הבנה ושיתוף פעולה עם משרד העבודה והרווחה. אם אתה מוכן שאנחנו נעבוד כך, אני ברצון מציעה לכנסת להעביר את הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת להכנה משולבת לקריאה ראשונה למליאת הכנסת. אתה מסכים?

היו"ר ע' עלי:

אני חושב שזו הצעה הוגנת, חבר הכנסת דיין. תסכים וגמרנו.

חיים דיין (צומת):

היו"ר ע' עלי:

תיגש למיקרופון. תודה רבה לשרה.

חיים דיין (צומת):

אדוני היושב-ראש, גברתי השרה, עוד הפעם אני אומר שאני מרגיש ממש שיתוף פעולה יוצא מן הכלל בנושאים החברתיים ביני לבינך. אני מקבל את הצעתך להעביר את זה לדיון בוועדה, כי אמרתי שהנושא אינו נובע משיקול פוליטי אלא הוא לטובת האנשים. אני מאמין שגם הדרך שלך היא כזאת, ואני מקבל את ההחלטה שלך. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת חוק הטיפול בדרי רחוב, התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת חיים דיין, יצביע.

הצבעה מס' 19

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 13

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הטיפול בדרי רחוב, התשנ"ה–1995,

לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

ובכן, בעד – 13, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה. היא תועבר לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ותצורף להצעה המונחת על שולחן הוועדה, ותידון יחד עם אותה הצעה להכנה לקריאה ראשונה. תודה רבה.

הצעת חוק לרפורמה בחינוך ויום חינוך ארוך, התשנ"ה-1995

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ע' עלי:

כעת הצעת חוק לרפורמה בחינוך ויום חינוך ארוך, התשנ"ה-1995, מס' ג'ה. חבר הכנסת יוסף ונונו, בבקשה.

יוסף ונונו (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מציג את הצעת החוק לשינויים ולרפורמה בחינוך ולשילוב של הארכת יום הלימודים עד השעה 15:00, ארבעה ימים בשבוע, תוך כדי קיצור שעות הלימוד ביום שישי עד השעה 12:00. פה יש שילוב של כמה נושאים חשובים וחיוניים, עם קביעת שלבים והדרגתיות, כאשר בשלב הראשון אני מציע שזה יחול על ערי הפיתוח והשכונות, לרבות המגזר הערבי והדרוזי.

ברור שלשם כך צריכים להתחיל בתהליך הדרגתי של הקטנת הצפיפות של מספר התלמידים בכיתות. יש לציין שדווקא באזורי פיתוח, שקלטו אחוז גבוה מאוד של עולים חדשים, ודווקא ציבור עולים, שזו אוכלוסייה לא קלה, עצם הגידול בה הוא ברוך, אבל הם הגדילו בצורה חדה, בתוך תקופה קצרה, את הצפיפות של הכיתות, כאשר מצד אחד, בהרבה כיתות אחוז העולים הוא 30%-40%, מספר שמצריך עבודה רבה, ומצד שני הצפיפות של הכיתות האלה גדלה בצורה חדה מאוד; יש לי דוגמאות של כמה יישובים שאוכלוסייתם גדלה ב-30% עד 40%, כאשר יש להיערך, על-פי התוכנית ששר החינוך עצמו הכריז עליה, להכניס מיזוג אוויר לכל בתי-הספר בתוך כמה שנים, וכמובן יש להכשיר את המורים ואת כוח-האדם כדי שנוכל להיערך גם להארכת יום הלימודים.

הכוונה היא שבית-הספר יהפוך באופן ממשי לבית-ספר קהילתי, בשילוב של מערכת החינוך הלא-פורמלית.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ונונו, כמה צריכה לעלות התוכנית שלך? יש לך הערכה? בהצעת החוק שלך לא כתוב.

יוסף ונונו (העבודה):

לא הרבה.

היו"ר ע' עלי:

מה זה לא הרבה, זה 2 מיליארדים, 3 מיליארדים.

יוסף ונונו (העבודה):

לא, לא. אני אומר לך, כיוון שמדברים על הדרגתיות, על פריסת התוכנית על פני כמה שנים, אם ניקח את ערי הפיתוח והשכונות, בחלק גדול מהיישובים האלה, למעשה בכולם כבר לומדים עד השעה 14:00. זה בלי קרן-קרב ובלי תוכניות טיפוח ודברים אחרים. לכן בנושא השעות, התוספת היא שולית לחלוטין. המטרה היא רק לעשות מסגרת מסודרת.

שאול יהלום (מפד"ל):

כל המגזר הערבי והדרוזי.

יוסף ונונו (העבודה):

אני אומר לך, שכבר השנה, בספטמבר 1995, הארכת יום הלימודים עד השעה 14:00 תחול על כל השכונות ביישובים, בשיקום שכונות, לרבות המגזר הערבי והדרוזי.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ונונו, לפי חוק התקציב, חייבת להיות בדברי ההסבר על הצעת חוק כזאת הערכה תקציבית. כאן אין דבר כזה. אני רוצה להעיר למזכירות הכנסת, אני לא יודע איך הצעת החוק הזאת התקבלה בלי שיש כאן איזו הערכה של תקציב. כאן מצביעים על דבר שאני בעדו, אני בטוח שכל אחד כאן בעדו. אני מבקש לדעת אם יש לך הערכות כאלה.

יוסף ונונו (העבודה):

ההערכה התקציבית היא לגבי נושא שעות הלימודים, שזה הנושא המרכזי של הצעת החוק. אני מעריך שבסכומים של 30-40 מיליון שקל אפשר – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

מה, להאריך עד השעה 14:00?

יוסף ונונו (העבודה):

עד השעה 15:00, כיוון שעד שעה 14:00 זה כבר מתקצב. עד שעה 14:00, יש סיכום כבר בשנת התקציב הזאת, שבערי פיתוח כבר האריכו להם בספטמבר 1994 לשעה 14:00. לשיקום שכונות יש החלטה שיאריכו את הלימודים עד השעה 14:30 בספטמבר 1995. כלומר, מדובר באותם מקומות שעל-פי קרן-קרב או תוכנית אחרת, אין להם הארכה עד השעה 15:00. ברוב המקומות יש כבר הארכה עד השעה 15:00.

לכן, התוספת היא שולית. אני גם מפחית פה שעה אחת מיום שישי, במקום עד שעה 13:00 – עד השעה 12:00. שעה אחת של יום שישי עוברת לאחד מימי השבוע. אני גם משלב פה את החינוך הלא-פורמלי והחינוך הפורמלי, לרבות הכנת שיעורי בית מודרכת, לא על כל כיתה בנפרד אלא כמה כיתות ביחד. לכן, התוספת פה היא שולית, והיא לא מצריכה יותר מ-30-40 מיליון שקל. את זה אוכיח בדיונים בוועדה.

היו"ר ע' עלי:

מכל מקום, שלא תהיינה אי-הבנות, כשהנושא יונח לקריאה ראשונה, חייבת להיות הערכה תקציבית מבוססת.

יוסף ונונו (העבודה):

נכון הוא, שמשרד החינוך הקים ועדה על-פי אותה החלטה בראשית שנה זו, אבל הוועדה היתה אמורה לגמור את העבודה שלה עד סוף מאי, כך היה מדובר. כרגע היא לא גומרת את עבודתה. רצוי שהדיונים יהיו גם בוועדה המקצועית במשרד החינוך, במקביל גם בוועדת החינוך בכנסת. אפשר ללכת במקביל ולשלב את האחד עם השני.

לכן, אין פה עניין של מחטף אלא יש פה עניין של דיון ועיון מעמיקים על מנת להגיע לשינויים האלה. אני בטוח שנגיע לשינויים האלה בהסכמה מלאה עם משרד החינוך. לא מחר הולכים כבר לגמור קריאה שנייה ושלישית.

זה לא אומר לגבי ההישגים הגדולים של משרד החינוך, לרבות ערי הפיתוח. נוספו פה הרבה מאוד שעות, 300,000 שעות. הוסיפו תוכניות בנושאי מדע. תקציב החינוך גדל ריאלית ב-64%. לכן אנחנו צריכים עכשיו להוביל את המערכת לאותם דברים שהם חיוניים וחשובים ביותר.

היו"ר ע' עלי:

ליושב-ראש הקואליציה יש שאלה. גש למיקרופון.

רענן כהן (העבודה):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש. חברי וידידי חבר הכנסת ד"ר יוסף ונונו, הממשלה הזאת השקיעה מעל ומעבר בתחום החינוך, אני פונה אליך להפוך את הצעת החוק להצעה לסדר-היום, כי הבעיה לא תיפתר במסגרת הזאת. אני לא רוצה שנצביע כפי שאנחנו חושבים להצביע. מתוך כבוד אני רוצה להפוך אותה להצעה לסדר-היום, ובוועדה נדון. בסך הכול, בתחום הזה עשינו מעל ומעבר לכל דבר אחר.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

יוסף ונונו (העבודה):

אני חוזר ומדגיש, שנעשה הרבה מאוד ויש הרבה הישגים. כבר נשאלתי לפני כן. אני חושב שחשוב מאוד שיהיו דיונים אפקטיביים במקביל, גם בוועדה שמשרד החינוך הקים וגם בוועדת החינוך של הכנסת, מתוך מטרה לדחוף את הנושא ולהביא למערכת שכולנו נוכל להסכים לה. לכן, אני לא יכול לקבל את ההצעה להפוך את הצעת החוק להצעה לסדר-היום. אני בטוח שהנושא הזה יידון במשך חודשים רבים. אני לא משלה את עצמי שעד ינואר 1996 הוא ייגמר.

רן כהן (מרצ):

אתה חושב שכל מי שיעלה על הבריקדות יהיה סגן שר?

יוסף ונונו (העבודה):

זה לא בריקדות. אין פה בריקדות. אני חושב שפה יוצרים מסלול – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

עובדה שאלי דיין הוא סגן שר בישראל.

יוסף ונונו (העבודה):

לכן אני שוב מבקש להעביר את הצעת החוק לוועדת החינוך. בוועדה יש זמן מספיק לדון לעומקם של הדברים.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת ונונו.

שר החינוך, בבקשה. מכל מקום אתה לא מסכים להיענות לפנייה להפוך את הצעת החוק להצעה לסדר-היום, ואתה מבקש הצבעה. אני מבקש לצלצל.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני ברשותך רוצה להתייחס לא למה שצריך לעשות.

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת רענן כהן, ידידי הטוב, את המשא-ומתן יש לנהל מחוץ לאולם המליאה.

חבר הכנסת זיסמן, תכה את זה על אוסלו או על חינוך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

בנושא הזה אנחנו מטפלים.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לומר לכם, שלאחר שנים ארוכות מאוד של קיצוצים אכזריים בתקציב החינוך, אנחנו רואים לא רק גידול גדול מאוד בתקציב המשרד, אלא דברים מאוד מאוד משמעותיים בנושאים שהם חשובים ויקרים לכל חברי הכנסת.

שאול יהלום (מפד"ל):

כמה החליטה הממשלה לקצץ במשרד החינוך במסגרת ההחלטה על קיצוץ של 2 מיליארדים?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

עוד לא החליטה.

שאל יהלום (מפד"ל):

כמה היא תקצץ?

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

אני לא יודע. הסיוע הזה שקיבלה מערכת החינוך, גידול ריאלי של 64% בשלוש שנים, חולק בערך – אני אומר זאת כדי לפשט את העניין – מחצית לשיפור שכר עובדי הוראה והמורים, לאחר שנשחק בצורה קשה מאוד במשך השנים, מה שפגע גם ביכולת המערכת לגייס מורים ולתגמל את ציבור המורים המסור שיש לנו; וכמחצית המחצית, כלומר רבע, הלכה למבצע הגדול של מחשוב מערכת החינוך והתוכנית השאפתנית, אולי השאפתנית והמוצלחת ביותר בעולם של מדע וטכנולוגיה – "מחר 98"; ומחצית המחצית השנייה הלכה להארכת יום הלימודים, לסיוע לשכבות החלשות, לטיפול תלמידים גבוליים ולעזרה מסיבית לחינוך המיוחד.

שאל יהלום (מפד"ל):

חבל שאדוני שכח במסגרת החלוקה הזאת לתת אותו יחס גם למסקנות ועדת-שנהר בנושאי יהדות.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

מסקנות ועדת-שנהר, שאנחנו מפעילים אותן לאחר שנים שלא נעשה בהן דבר, הן לא צורכי תקציב בשלב זה. אנחנו הקצבנו סכום של 8 מיליוני שקלים לצורך הכנת התוכנית והמסגרת, כך שבגידול של מיליארדים של שקלים זה לא שואב תקציב גדול, אבל זה חלק חשוב מאוד מהתוכנית הערכית של המשרד.

שאל יהלום (מפד"ל):

זה אומר – קבורתן של המסקנות.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לא, להיפך. חבר הכנסת יהלום, אני תמיד מתקנא באומץ הלב שיש לך. בכל זאת המפלגה שלכם שלטה במשרד החינוך הרבה שנים ולא עשו דברים חיוניים ביותר. יום הלימודים קוצץ עד כדי בושה וחרפה, לארבע שעות ביום; הצפיפות בכיתה עלתה; לא היתה תוכנית סיוע אחת מוחשית, ממשית לתלמידים חלשים.

אני רוצה לומר לך דבר אחד, אם כבר אתה אומר, חבר הכנסת שאול יהלום. תוכנית מב"ר – מעבר לבגרות, אולי התוכנית הכי חשובה לחיזוק תלמידים חלשים, כשאנחנו קיבלנו את המשרד, 800 תלמידים השתתפו בה. בשנת הלימודים התשנ"ו – 9,800 תלמידים. כשאנחנו קיבלנו את המשרד מכס היו 120 מועדוניות משפחתיות. בשנה הבאה יהיו לנו למעלה מ-450. היו 1,900 תלמידים במועדוניות המשפחתיות כשאנחנו קיבלנו – יהיו לנו 8,000. גידול במאות אחוזים.

אני אומר לך, צריך אומץ לב או משהו יותר מזה כדי לבוא ולתקוף אותנו שאנחנו לא עושים. לאחר שנים שלא עשו דבר בלימודי יהדות, אנחנו קיבלנו את המלצות ועדת-שנהר, מפעילים אותן, מכניסים אותן לתוך כל המערכת. לאחר שבתקופתכם לימודי היהדות בחינוך הממלכתי הידרדרו לשפל המדרגה.

שאול יהלום (מפד"ל):

איך אתה מעז להגיד.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

לשפל המדרגה בחינוך הממלכתי.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מבקש להפסיק.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

בכנסת הזאת אפשר לזרוק כל דבר. אני רק רוצה לתת נתון אחד. מספר השעות לכיתה בבית-ספר יסודי, בזמן שהממשלה הזאת קיבלה את השלטון היה 37.4; בשנת הלימודים הבאה עלינו לטובה – 44.5. על זה אי-אפשר להתווכח, אלה נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אי-אפשר להתווכח על מספר הניגשים לבגרות, על הגידול המדהים בחינוך הטכנולוגי, גם בניגשים וגם בזכאים.

חבר הכנסת ונונו מעלה כמנהג המקום שורה של הצעות, חלקן טובות, חלקן מרחיקות לכת – אפילו היה כסף להן – שאומדן זהיר שלהן הוא 2 מיליארדי שקלים. זה הכול. בצדק, אני מודה ליושב-ראש שהתעלה ברוב הגינותו ויושרו מחילוקי דעות פוליטיים ואמר: רגע אחד, חובה אלמנטרית על חבר כנסת להסביר לנו מאין ניקח את הכסף הזה. מבריאות? מרווחה? מתשלומי הביטוח הלאומי? מתקציב הביטחון, שלא עלה ריאלית כל כך הרבה שנים, או ממסים?

דן תיכון (הליכוד):

מסבסוד המס המקביל.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

עם כל הכבוד, בשאלת יום חינוך ארוך אנחנו גם הקמנו ועדה על דעת הממשלה, שתסיים את תפקידה בסוף השנה, בראשותו של פרופסור חיים אדלר.

אני מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר החינוך. שר האוצר, אתה מבקש להגיב?

שר האוצר א' שוחט:

מוותר.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת ונונו, בבקשה.

יוסף ונונו (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני יודע שהממשלה התנגדה להצעת החוק, אולי בגלל הנחה שהעלות שלה, כפי שמנסים להפחיד פה, היא 2 מיליארדים.

אני מתייחס במפורש לחלק המרכזי של הצעת החוק: הארכת יום הלימודים עד שעה 15:00, בערי הפיתוח ובשכונות. כבר היום יש החלטה ובערי פיתוח כבר לומדים עד השעה 14:00, והחל מחודש ספטמבר יתחילו ללמוד בשכונות עד השעה 14:00. זה מלבד כל התוכניות הנוספות שמופעלות שם, ואשר מאריכות את יום הלימודים עד 14:30-15:00. לכן השינוי לא עולה מיליארדים כפי שמנסים להפחיד כאן.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

רק מיזוג אוויר זה – – –

יוסף ונונו (העבודה):

אתה עצמך הכרזת שאתה רוצה בתוך חמש שנים להתקין מיזוג אוויר בכל היישובים.

שר החינוך, התרבות והספורט א' רובינשטיין:

— — —

היו"ר ע' עלי:

שר החינוך, אתה הסברת את עמדתך היטב, למה לך קריאות ביניים?

יוסף ונונו (העבודה):

אין צורך לקחת את הדבר הקיצוני ובאמצעותו להסביר את הטיעונים.

אני חושב שעושים עוול. אני יודע שלמרות ההישגים יש בעיות קשות ויש קשיים שלא מתמודדים אתם. מצויים בידי נתונים מפורטים לגבי כמה יישובים בדרום. במקביל להישגים נוצרו בעיות קשות, הצפיפות גדלה משמעותית ב-30%-40%. בכיתות רבות יש 30%-40% עולים. העולים באזורים האלה הם אוכלוסייה לא קלה, הם אוכלוסייה קשה.

אתה חושב שהוועדה שהקמת תציע פתרון. על כך כבר התווכחנו, מכיוון שידענו שזה לא ייגמר עד סוף חודש מאי. זאת עובדה. עברנו את חודש יולי ואנחנו כבר בראשית אוגוסט, והוועדה לא סיימה.

לכן אני מאמין, שאם הנושא יועבר לדיון בוועדת החינוך, אולי נוכל להגיע להסכמות.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לך, אדוני.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת חוק לרפורמה בחינוך ויום חינוך ארוך, התשנ"ה-1995, של חבר הכנסת ונונו? חבר הכנסת ונונו, לאיזו ועדה אתה מציע להעביר את הצעתך?

יוסף ונונו (העבודה):

ועדת החינוך.

היו"ר ע' עלי:

נא להצביע.

הצבעה מס' 20

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 10

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 21

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק לרפורמה בחינוך

ויום חינוך ארוך, התשנ"ה-1995, נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

עשרה בעד, 21 מתנגדים. הצעת החוק לא אושרה.

אנחנו עוברים להצעת חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וסגניו וכהונתם) (תיקון), מאת חבר הכנסת בוחבוט. איננו באולם. ההצעה נמחקה.

הצעת חוק קיצור הליכי קבלת אזרחות (הוראות שעה), התשנ"ה-1995

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים להצעת חוק ג'סח, הצעת חוק קיצור הליכי קבלת אזרחות (הוראות שעה). חבר הכנסת אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בהזדמנות זו אני רוצה לברך את שר הפנים אהוד ברק. זו הפעם הראשונה מאז הוא שר הפנים שאני מעלה הצעה שנוגעת למשרדו. אני מקווה שבמסגרת תפקידו כשר הפנים הוא יאמץ מדיניות חדשה בכל הנוגע לבעיות של המגזר הערבי-הבדואי בנגב.

יש לי תחושה שבמשך השנים שעברו בכלל לא היתה מדיניות למשרד הפנים. במחוז הדרום היו פקידים שניהלו את העניינים. לפעמים אפילו לא היתה עקביות במעשיהם, והפקידים עשו כראות עיניהם.

אני מציע כאן הצעת חוק שחברי כנסת מימין ומשמאל שביקרו בנגב ונפגשו עם אנשים שהעלו בפניהם את הבעיה שאני מעלה, הזדעזעו לשמוע את הממצאים שהוצגו בפניהם.

אין זו הצעת חוק שמחייבת עלות תקציבית נוספת או שתכביד על שר האוצר. זו הצעת חוק המתייחסת לבעיה אנושית אלמנטרית – להכיר במעמדם של תושבים כאזרחי המדינה, תושבים שחיים כאן במשך עשרות שנים. אין שום היגיון בכך שהתושבים האלה לא יוכרו כאזרחי המדינה ולא יקבלו את הזכות הבסיסית והאלמנטרית לשאת את הדרכון הישראלי ולהשתתף במערכת הישראלית ולהביע את עמדותיהם. אני סבור שהמצב הנוכחי איננו צודק, איננו סביר ואיננו הגיוני. לא ייתכן שהמצב העגום והאומלל הזה ימשיך לשרור.

אני רוצה להביא לפניכם, חברי הכנסת, כמה דוגמאות. גברת בשם זאיידה אבו-עמרה, בת 60. ראש הממשלה דאז, מר יצחק שמיר, במסגרת תפקידו הקודם, שולח לה תעודת אזרחות ותיק ומברך אותה; זה במסגרת המכתבים ששלח לאזרחים ותיקים. הגברת אבו-עמרה שמרה את התעודה מטעם ראש ממשלת ישראל ואת המכתב שבו הוא כותב לה שמספר תעודת הזהות שלה הוא כך וכך, שחוק האזרחים הוותיקים התקבל בכנסת ומטרתו העיקרית היא פתיחת סדרת מאמצים כדי להקל על אזרחיה הוותיקים של מדינת ישראל ולשפר את איכות חייהם. אזרחים ותיקים על-פי החוק הם אשה מגיל 60 וגבר מגיל 65.

המכתב נשלח בחודש מאי 1992. גברת אבו-עמרה ניגשת למשרד הפנים בבאר-שבע, ברחוב רמב"ם, למרשם האוכלוסין. פקיד משרד הפנים שם אומר לה: גברתי, את לא אזרחית מדינת ישראל. היא אומרת לו: אבל ראש הממשלה שולח לי מכתב ואומר לי שאני אזרח ותיק. אומר לה הפקיד: לא

מעניין אותי. אומרת לו: בספח של תעודת הזהות כתוב שאני נושאת אזרחות ישראלית. הוא אומר לה: זו טעות טכנית של המחשב, אני לא אשם. הוא לוקח את הספח, קורע אותו וזורק אותו לסל האשפה.

סאלח טריף (העבודה):

זה קורה גם עם אלה ששירתו בצה"ל?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני אגיע לזה.

הפקיד מוציא תעודת זהות חדשה, שבה לא מופיעה האזרחות. הוא אומר לה: תגישי בקשה להתאזרח. היא מגישה בקשה להתאזרח. הבקשה מוגשת בחודש אוקטובר 1994, לפני כעשרה חודשים. הבקשה שלה לא נענית. בעלה פנה אלי, ואני שולח מכתב למשרד הפנים. מחזירים לי מכתב שבו הם מאשרים את קבלת המכתב שלי ומודיעים שהמכתב נמצא בטיפול אצל הגורמים המתאימים. עד היום אין לאשה הזאת אזרחות ישראלית. זה מקרה אחד.

מקרה נוסף: תושב הנגב שרצה לשרת ושירת בצבא – ומי כמוך, אדוני שר הפנים, מכיר את הסוגיה של בדואים ששירתו בתפקיד גששים – יש לו מספר אישי: 4643746. הוא שירת בצבא 20 שנה, במסגרת שירות קבע. הוא פונה למשרד הפנים, למינהל מרשם האוכלוסין, כדי לקבל אזרחות ישראלית, והם אומרים לו: שירות צבאי זה משהו, ואזרחות ישראלית היא משהו אחר. הם דחו את בקשתו. האדם הזה אינו מקבל את האזרחות הישראלית. שמו של אדם זה הוא סאלם זרנון. אני מוכן לתת גם את מספר תעודת הזהות שלו. הוא מגיש בקשה להתאזרחות, ואז אומרים לו: אתה נשוי לתושבת יהודה ושומרון – כך הם אומרים, אני אומר הגדה המערבית.

שאול יהלום (מפד"ל):

אם אתה רוצה שנתמך בחוק, אל תגיד גדה מערבית אלא יהודה ושומרון.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

ואז תתמוך בחוק?

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הנושא מורכב, בעייתי ואמיתי, ואני רוצה לומר משהו.

היו"ר ע' עלי:

אתה מסכים? לא על חשבונך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני מסכים, אם אתה מאשר.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, האם זה נוהג קבוע, שעל כל חוק ידבר יושב-ראש סיעת העבודה?

היו"ר ע' עלי:

זה בתחום תפקידי להחליט. חברת הכנסת ענת מאור, זו הפעם הראשונה שאני מעיר לך היום. הגברת שם, אם תדברי במליאה, להבא לא תיכנסי.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, האם זה נוהג חדש, שיושב-ראש סיעת העבודה ידבר על כל נושא?

היו"ר ע' עלי:

זה עניין שלי. אתה לא חולק על כך שזה בתחום סמכותי.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני רק שואל.

טלב אלסאנע (מד"ע):

הוא קיבל רשות מהיושב-ראש.

שאלו יהלום (מפד"ל):

רק שאלתי אם זה נוהג חדש.

סאלח טריף (העבודה):

ואתה חייב להגיב על כל נושא?

אברהם הירשזון (הליכוד):

אבל זו פגיעה אישית ברבין.

פיני בדש (צומת):

לא, זו פגיעה אישית ברענן.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, גמרנו עם הבדיחות? חבר הכנסת יהלום שאל שאלה חשובה: אנו נוהגים כך לא אחת. חבר הכנסת רענן כהן שלח לי פתק, שהוא מבקש מחבר הכנסת אלסאנע להפוך את הצעת החוק שלו להצעה לסדר-היום, ודבר זה יקל את הדיון כאן. בעבר הועלה הנושא בין היתר על-ידי חבר הכנסת סאלח טריף בקשר לדרוזים. אם זה יכול לקדם את הדיון ולקצר אותו, למה שלא נסכים לכך?

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך מאוד. שוחחתי גם עם שר הפנים, ואני מברך אותו. אני חושב שהנושא הזה רציני מאוד, אני מכיר במקרה את הבעיה. הנושא מחייב טיפול ודיון. אני מציע שתהפוך את הצעת החוק להצעה לסדר-היום, ותדבר אישית עם השר, כדי לראות כיצד אנו מתמודדים עם השאלה הסבוכה והמורכבת הזו שצריך לפתור אותה. אני לא מנסה להתחמק, אני פונה אליך בבקשה.

היו"ר ע' עלי:

הצעתך ברורה.

חיים אורון (מרצ):

אפשר להציע הצעה נוספת?

היו"ר ע' עלי:

בבקשה, תיגש למיקרופון. אם שאול יהלום ירצה להציע הצעה, גם לו אפשר. למה לא? זה נושא רציני, צריך לברר אותו.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, תודה. חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני מציע שלא לוותר על הצעת החוק, אלא שהשר יבקש לדחות את ההצבעה לראשית מושב החורף. ההצעה תהיה על סדר-היום, כי הנושא חייב פתרון. אם עד כינוסה מחדש של הכנסת יסתמן פתרון, תיחסך החקיקה. אם לא, תבקש הצבעה במועד הזה, כי אני חושב שאתה צודק בנושא שהעלית.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. חבר הכנסת דראושה, האם יש לך מה להוסיף? בבקשה, ובכך נגמור את העניין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על שאפשרת גם לי לומר משפט אחד בנושא זה. אם שר הפנים יבוא ויודיע היום שהוא מתכוון לפתור את הבעיה הזאת, הרי זו כוונת החוק, לא נמשיך בחקיקה ונקבל את ההצעה להפוך אותה להצעה לסדר-היום. הדבר תלוי בתשובתו של שר הפנים, ואני אכן מקווה שהיא תפתור את הבעיה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת סאלח טריף, בקצרה. אני מבקש לגמור את העניין הזה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, לכבוד העניין, אני חושב שהפיכת הצעת החוק להצעה לסדר-היום היא הצעה נכונה, משום שכוונת שר הפנים – בוודאי הנוכחי ובוודאי הקודם – היא לפתור את הבעיה, בוודאי כאשר מדובר באנשים ששירתו בצבא.

היו"ר ע' עלי:

כבודו מסכים?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני רוצה להתייחס לכך. אני רוצה לציין שהנושא הזה לא חדש. הוא בן שנים רבות. הצעה רגילה היא לא הצעה מקדמת, כי העניין הועלה כמה פעמים. הצעת החוק שלי מוגשת בקריאה טרומית, היא לא תעבור מחר בקריאה שנייה ושלישית, ולכבוד השר יהיו זמן ושהות לבדוק את העניין בצורה מעמיקה. היתה לי ישיבה גם עם מנהל מרשם האוכלוסין וגם עם שר הפנים לשעבר. אומנם היה ניסיון והיה איזה שינוי: מרשם האוכלוסין שלח לכל תושב שאין לו אזרחות מכתב, שיכול היה למלא ולהחזיר ללא תשלום אגרה, אבל אין התחייבות מבחינת לוח הזמנים. אנשים שלחו לפני עשרה חודשים ולא קיבלו תשובה. דבר שני, יש לי מכתבים המוכיחים שמשרד הפנים נוהג בצורה תמוהה מאוד. למשל, אדם ששירת בצבא במשך 20 שנה, והוא עומד בכל התנאים. לא רק שהוא שירת 20 שנה בצבא והוא תושב מדינת ישראל 20 שנה, הוא גם נולד במדינת ישראל, והוריו לא עזבו את גבולות המדינה. אין סיבה שלא להיענות לבקשתו. שלושה ילדים שלו נולדו בבית-החולים "סורוקה". אתה יודע, כבוד שר הפנים, למה דוחים את בקשתו להתאזרחות? אומרים לו שאשתו מהגדה המערבית. איזה היגיון יש בכך? זה מעבר לבינתי, זה דבר אבסורדי.

דבר נוסף: בדואית בת 65 הגישה בקשה לקבל אזרחות. אתה יודע מה עונים לה? אומרים לה: את לא יודעת את השפה העברית. זאת אומרת שהיא צריכה ללכת לאולפן ולהתחיל ללמוד עברית. היא צריכה לעבור בחינה על מנת שתקבל אזרחות. מה זאת אומרת? היא יודעת את השפה הערבית שהיא שפה רשמית במדינה. יתירה מזו, הם דחו את בקשתה וגם את בקשת הבעל שלה שידע עברית, משום שאשתו לא ידעה את השפה העברית. אני קורא לך מכתב שנשלח ב-2 בינואר 1994, לאחד עוד אסאלם מגדפי ולאשתו דהיינה. במכתב נאמר שדוחים את הבקשה בגלל אי-ידיעת השפה העברית.

ובמקרים נוספים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה מתכוון לפרט את כל המקרים?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני רוצה להביא את הנימוקים האבסורדיים לשלילת אזרחות: אי-ידיעת שפה, או נימוק נוסף – יש לך תיק שעומד לבירור בבית-דין. מה אומר התיק הזה? לפני עשר שנים, העדרים שלו נכנסו לשטחי אש – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

בכוונה הם נכנסו לשטחי אש.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כל הזמן אתה מוצא כוונה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היהלום שבכנסת.

טלב אלסאנע (מד"ע):

לפני עשר שנים לא הגישו נגדו כתב אישום, אבל יש רישום פלילי, אז דוחים את הבקשה להתאזרחות, משום שיש לו תיק שעומד לבירור כבר חמש או עשר שנים. הרי אם אין הרשעה, אין אפשרות לעכב את קבלת האזרחות. צריך להוציא פעם אחת הנחיות בעניין כמו אי-ידיעת השפה, בעניין אשתו ובעניין הרישום הפלילי. צריך להסיר את כל הסיפורים האלה, ולהגיד להם פעם אחת ולתמיד: תושבי המדינה יותר מ-20 שנה, כאלה ששירתו במדינה וכאלה שנולדו במדינה – יש להיענות לבקשת האזרחות שלהם בתוך חודש, חודשיים או שלושה חודשים, אבל אנשים אלה ראויים בסופו של דבר, לקבל דרכון ישראלי ולהשתתף בבחירות.

לפני שבוע אשה שרצתה לצאת להודו להשתלת כליה לא יכלה לצאת מפני שאין לה דרכון ישראלי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

טוב שהיא לא נסעה להודו. היא היתה חוזרת חולה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כאן היא לא יכלה לקבל טיפול ולכן היא גם נפטרה.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, סליחה, מספיק. אני מבקש לסיים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

כבוד שר הפנים, בכל העניין שנוגע לנגב יש אבסורד שלם שחוגג. צריך לרענן את המערכת. יש שם מנהל מחוז ששמו שלום דנינו. לדעתי, צריך לבדוק את כל הסוגיה הזאת, לנהל הכול בצורה יסודית ולגבש מדיניות חדשה.

אני מבקש להעביר את הצעת החוק בקריאה טרומית לוועדה.

היו"ר ע' עלי:

לוועדת הפנים?

טלב אלסאנע (מד"ע):

אני מבקש להעביר את הצעת החוק בקריאה טרומית. אחר כך יש קריאה ראשונה, קריאה שנייה וקריאה שלישית. זה ייקח שנה-וחצי.

קריאות:

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע):

אם בתוך שנה יהיה פתרון – אני מתחייב שלא להביא את החוק.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה, אדוני. לא אמרת לאיזו ועדה להעביר את הצעת החוק.

דוד צוקר (מרצ):

אני מציע את ועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ע' עלי:

אדוני שר הפנים, בבקשה. אני חושב ששר הפנים יבקש להעביר את הצעת החוק לוועדת הפנים, ואז נעביר את הנושא לוועדת הכנסת.

עמנואל זיסמן (העבודה):

זה נאום הבכורה של שר הפנים.

היו"ר ע' עלי:

אני יודע. לכן אני מבקש שקט, רבותי. זה נאום בכורה.

שר הפנים א' ברק:

אני מצר על כך שחבר הכנסת טלב אלסאנע לא נענה להצעות של כמה חברי כנסת לדון – –

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

רבותי, אני מבקש להפסיק. זה נאום בכורה.

שר הפנים א' ברק:

— — בהצעתו כהצעה לסדר-היום ולהעבירה אחר כך לוועדת הפנים.

אני מבחין בין המקרים שתוארו, שאכן נראים על פניהם כמקרים שראוי לבחון אותם כל אחד לגופו, לבין הצעת החוק. לגבי המקרים – חבר הכנסת אלסאנע, את המקרים האלה אנחנו נבחן. לעומת זאת, לגבי הצעת החוק – אני רוצה לומר לחברי הכנסת, שהצעת החוק שהעלה כאן חבר הכנסת טלב אלסאנע עלולה ליצור הבדל בין מבקשי אזרחות שונים בבואה לאפשר הליך מקוצר בעת בדיקת בקשות האזרחות של מתאזרחים מקרב אוכלוסיית הבדואים שבנגב.

חבר הכנסת אלסאנע יודע, שבשנה האחרונה התרכז מאמץ במתן פתרונות אזרחות לבדואים בנגב. מינהל האוכלוסין במשרד הפנים, שמודע לבעיה, פנה לכל התושבים והציע להם תהליכי התאזרחות. אבל חקיקה שתיצור ערוץ של התאזרחות מהירה, השונה מערוצי ההתאזרחות כלפי אנשים אחרים, עלולה ליצור מצב מפלה, שלא ראוי שניצור אותו בחוק. זה היה ההיגיון מאחורי ההחלטה של ועדת השרים לענייני חקיקה שלא להסכים להצעת החוק ולבקש מהכנסת להסירה מסדר-היום.

אני חוזר ואומר, שאת המקרים לגופם אנחנו נבחן, ולעומת זאת אני מבקש מהכנסת להסיר את הצעת החוק מסדר-היום. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר הפנים.

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

סליחה, אני מבקש להפסיק. לא נתתי רשות לאיש לדבר. היות שזה היה נאום בכורה של שר הפנים

— — —

יורם לס (העבודה):

היושב-ראש צריך לברך את השר.

היו"ר ע' עלי:

אולי תרשה לי? עם כל הכבוד לך, גילית כעת את אמריקה.

היות שזה היה נאום בכורה של שר הפנים, אני מבקש לנצל את הזכות שניתנת לי כיושב-ראש הישיבה לברך את שר הפנים החדש, את ידידי הטוב רב-אלוף במילואים אהוד ברק.

הכרתי את שר הפנים בתפקידיו הקודמים, ומתוך היכרות קרובה למדתי להעריך ולא רק להכיר אלא גם להוקיר את יכולתו, את סגולותיו האנושיות והאישיות ואת כשרונותיו הברוכים. בתחומים שונים הוא הביא את הצבא לפסגות, עם חשיבה מיוחדת ומעניינת. הוא הביא את צה"ל להתייעלות, לחיסכון, לתפיסה חדשה של ראייה לטווחים ארוכים יותר, עם תוכניות חומש בצבא.

אהוד, אני יודע שרבים בציבור מעריכים אותך מאוד על פעילותך, על יכולתך, על כשרונותיך. היום בוודאי רבים גם מצפים ממך רבות. רמת הציפיות ממך היא גבוהה, ולפעמים זה קצת לא פשוט להתמודד עם זה. אבל אני משוכנע שבתפקידך כשר הפנים תדע לקדם את המשרד החשוב הזה. לשלטון המקומי יש מקום של כבוד וחשיבות גדולה מאוד מול השלטון המרכזי. בשנים האחרונות, עם שינוי שיטת הבחירה, הצטרפו לרשויות המקומיות גם ראשי ערים שהם באמת מנהיגות אותנטית, רצינית מאוד. השלטון המקומי מתמודד עם אתגרים קשים ועם נושאים חשובים מאוד, שקשורים לאיכות החיים, לאיכות הסביבה, לטיפול קהילה, וזה תפקיד מאוד רציני, הרבה יותר ממה שמייחסים לו. זה גם תפקיד קשה, מפני שכאן מדובר באוכלוסיות שונות, שחלק מהן נמצאות בקשיים, ויש פערים גדולים בין אוכלוסיות שונות. יש לטפל בעניין הזה עם הרבה מרץ, נמרצות ונחרצות.

נדמה לי שאתה האדם הנכון במקום הנכון, ואני באמת רוצה לאחל לך מכל לב הרבה הצלחה. אני משוכנע שתתרום עוד תרומה חשובה מאוד לכל נושא הממשל והפוליטיקה בארץ.

איחולי הלבביים. בהצלחה רבה.

חבר הכנסת דראושה, יש לך זכות להגיב. בבקשה.

קריאות:

היו"ר ע' עלי:

רבתי, אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת רענן כהן, בבקשה.

פיני בדש (צומת):

חבר הכנסת רענן כהן, אני מבקש, בלי לחץ על השר החדש.

שר הפנים א' ברק:

השר הוא בלתי-לחיץ.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ציפיתי משר הפנים החדש שהוא יבוא ויבשר על פתרון הסוגיה הזאת של אזרחים שנולדו בתוך מדינתם, בתוך ארצם, ואינם מקבלים אזרחות. ציפיתי ממך שתבוא ותבשר על פתרון. אבל מה שאתה מציע זה להסיר את ההצעה ולהפוך את הצעת החוק להצעה לסדר-היום. אני לא חושב שכך אנחנו פותרים את הבעיה.

אנחנו גם הסכמנו להצעת הפשרה של חבר הכנסת חיים אורון, לדחות את ההצבעה, כדי שבתוך שלושה חודשים אתה תלמד את הסוגיה. אולי יהיה צורך באיזו תקנה פנימית במשרד הפנים ותפתור את הבעיה. אנחנו אכן מוכנים להסדר כזה. אנחנו מוכנים לדחות את ההצבעה. תהיה לך ארכה של שלושה חודשים. תעשה את התקנות שאתה רוצה במשרד הפנים ותפתור את הבעיה. אבל אי-אפשר להמשיך עם המצב הקיים, שבו אזרחים – הם, הוריהם והסבים שלהם – נולדו בארץ, וזה דורות רבים הם בתוך מדינת ישראל, חלקם משרתים בצבא, אבל הם לא יכולים לקבל אזרחות, לא יכולים לקבל דרכון ולא יכולים לנסוע לחוץ-לארץ. אני חושב שזה עוול מתמשך, שצריך לשים לו קץ.

אני חושב שאתה, כשר פנים חדש, זה התפקיד שלך לבוא ולפתור את הסוגיה הזאת.

אני רוצה להוסיף עוד הערה. כבוד שר הפנים, היום במשרד הפנים – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ע' עלי:

רבתי, מה קורה כאן? אני מבקש להפסיק. חבר הכנסת חיים אורון, אני מכבד אותך. למה לך שאעיר לך? רבתי, לא מנהלים כאן משאים-ומתנים. חברת הכנסת מאור, נא לשבת.

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ע' עלי:

תן לו לסיים ואחר כך נקבע. רבותי, לא אנהל כאן משא-ומתן, עם כל הכבוד. לא אתן לנהל משא-ומתן. נגמר העניין. אחר כך אפשר לך להציע הצעה ובזה נסיים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כבוד שר הפנים, אני רוצה לומר, שיש נשים שהתחתנו לפני 30 שנה, נשים מהגדה או מכל מקום בעולם. הן התחתנו עם אזרחים ישראלים. הבעל עם דרכון, אבל אשתו לא יכולה לנסוע אתו למצרים או לירדן מפני שאין לה דרכון. זו אשה זקנה בדרך כלל, וכשבאים ומחייבים אותה לעשות מבחן בעברית – היא לא יודעת עברית. דורשים ממנה לקרוא ולכתוב בעברית והיא לא יודעת והיא לא מסוגלת ללמוד. יש אפילו כאלה שהלכו לאולפנים ולא הצליחו במבחן הזה. הם למדו עברית ולא הצליחו.

אני חושב שצריך לפטור בתקנות של משרד הפנים את האזרח שלא קיבל עדיין אזרחות, שהוא אזרח בפועל, אזרח מדינת ישראל, מסוגיית המבחן, וגם מהסיפור הזה שמי שלא נולד אזרח לא יכול להיות אזרח, גם אם הוריו וסביו נולדו פה.

יו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

על כן, אדוני היושב-ראש, כדי להקל את פתרון הבעיה הזאת אנחנו מקבלים את הצעת שר הפנים להפוך את ההצעה להצעה לסדר-היום ולהעבירה לוועדה לענייני ביקורת המדינה.

קריאה:

לוועדת הפנים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לוועדה לביקורת המדינה או לוועדת החוקה, חוק ומשפט. ועדת החוקה, חוק ומשפט – – –

היו"ר ע' עלי:

הבנו את הנקודה. רבותי, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ההצעה להפוך את הצעת החוק הזו להצעה לסדר-היום והעברתה לוועדת הכנסת שתחליט באיזו מן הוועדות היא תידון? נא להצביע.

הצבעה מס' 21

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 23

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

23 בעד, אין מתנגדים, נמנע אחד. הוחלט להפוך את הצעת החוק הזו להצעה לסדר-היום, והיא תועבר לוועדת הכנסת שתחליט באיזו ועדה יידון הנושא.

דוד צוקר (מרצ):

אבל המציע עצמו – – –

היו"ר ע' עלי:

עם כל הכבוד, אין התניות. הוא אמר ועדת הפנים ואמר גם ועדה אחרת, והשר הציע את ועדת הפנים. האם אני יכול לנהל כאן עכשיו משא-ומתן? בזאת נגמר העניין.

חבר הכנסת הירשזון, אולי נסיים תחילה את הצעות החוק, ואחר כך נעבור לשאילתא שלך בעל-פה.

הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (תקציב המועצה), התשנ"ה-1995

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים להצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (תקציב המועצה), התשנ"ה-1995; הצעת חוק ג'קעח. הנמקה מן המקום. זה יגמר מהר. אחר כך נעבור לשאילתא בעל-פה של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

בבקשה, חבר הכנסת ונונו.

יוסף ונונו (העבודה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, ברכה לשר הפנים והצלחה בתפקידו.

הצעת החוק באה להסדיר את אישור תקציב הרשות המקומיות, בין שזו עירייה, בין שזו מועצה מקומית ובין שזו מועצה אזורית; היא באה להבטיח ולחייב שהתקציב יאושר עד תאריך מסוים – לפי ההצעה, עד 31 בינואר בכל שנה, כאשר הדיון יכול להידחות לסוף פברואר.

הצעת החוק באה גם להבטיח שהמשרדים הממשלתיים ייתנו את התחייבויותיהם לרשות המקומית עד לתאריך הזה, על מנת שלא יהיה עוד המצב הקיים היום, שבמשך כל השנה אין תקציב מאושר, ולעתים לא ברור מה היא ההתחייבות של המשרדים הממשלתיים השונים, כמו משרד החינוך, הרווחה, הפנים ועוד. הצעת חוק זו באה למנוע מצב שבו משק גדול של 15 מיליארד שקל פועל בלי אישור תקציבי.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. רבותי, ההנמקה מן המקום היא בת דקה. זו פריווילגיה מיוחדת.

יוסף ונונו (העבודה):

הבטחתי – – –

היו"ר ע' עלי:

גמרנו את העניין. נא לשבת. מספיק עם המשחקים האלה.

בבקשה, אדוני השר.

שר הפנים א' ברק:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הכיוון הכללי של הצעת החוק נראה לי נכון. ראוי בעיני שנכון בתוקף חוק תהליך שבו יובטח שהתכנון ואישור התקציב של רשות מקומית יקדמו לפעולת הרשות בשנת תקציב נתונה ולא יפגר אחריה. וזה הדבר שביסודו חבר הכנסת ד"ר יוסף ונונו מציע את הצעת החוק שלו.

אני משוכנע שבזמן הדיון בוועדת הפנים יעלו עוד דקויות מהרבה סוגים של הסתייגויות, והוועדה תיכנס לגופם של הדברים. אני מקווה שבמהרה יצא מתחת ידיה של הכנסת חוק טוב בנושא החשוב הזה. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר הפנים.

חבר הכנסת יהלום מבקש להסיר. בבקשה לדון. נא לצלצל.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני מצטרף לברכות להופעתו הראשונה בכנסת של שר הפנים ומאחל לו הצלחה בתפקידו.

למעשה, כאשר מישהו מציע להסיר את הצעת החוק הזו מסדר-היום – חוק טוב כזה, שאומר שמכאן ואילך צריכה להיות תוכנית כספית של הרשויות המקומיות, שמשרד הפנים, יחד עם כל משרדי הממשלה, צריך לתת להן את האפשרויות הכספיות במועדים קצובים לפי תוכנית, והן לא יכולות לפעול לפי תקציב שיאושר מראש לפני התחלת שנת התקציב. ואם לא יהיה תקציב מעוגן כזה, הרי שלא תהיה לרשות המקומית, לפחות לפי הצעת החוק, האפשרות להוציא מתקציבה.

אני אומר שאני מתנגד לחוק הזה בגלל מועדו. החוק שהוצע כאן היום אומר למעשה שעד היום נעשו הדברים שלא על-פי נוהל תקין. החוק הזה צריך היה להתקבל לפני 45 שנה. העובדה שהוא הובא לכאן במועד הזה, אחרי כל כך הרבה שנים לקיום המדינה, אומרת שעד היום נעשו הדברים מן היד אל הפה, ותקציבים – – –

שלמה בוחבוט (העבודה):

שאל ילום (מפד"ל):

נכון, נכון. אינני בא להצדיק משהו ולא להטיף למישהו אחר. אני בא להגיד שהעובדה ש-40 שנה, לפחות, ובמיוחד בשנים האחרונות, המדינה מתנהגת כלפי הרשויות המקומיות – והרשויות המקומיות כלפי המשרדים המתוקצבים – שלא על-פי נוהל ברור ותוכנית תקציבית כזאת, מעידה על כך שאולי יש עוד הרבה תחומים שאנחנו צריכים לחזור בהם בתשובה, לבדוק את עצמנו ולערוך עבורם תוכנית תקציבית, כפי שהחוק הזה מחייב לגבי הרשויות המקומיות. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת ילום.

אנחנו ניגשים להצבעה. הנושא אינו פשוט כל כך. הוא מורכב, הוא תלוי בתקציב המדינה, וצריך לבדוק אותו בצורה יסודית. מי בעד הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (תקציב המועצה), התשנ"ה-1995, והעברתו לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנה לקריאה ראשונה, יצביע.

הצבעה מס' 22

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 12

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (תקציב המועצה),

התשנ"ה-1995, לדיון מוקדם בוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

12 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. הצעת החוק אושרה, והיא תועבר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה להכנה לקריאה ראשונה.

חבר הכנסת זיסמן, אני מאוד מבקש מכם שלא תפריעו בזמן ההצבעה ובזמן שקוראים את תוצאות ההצבעה. אני באמת לא מבין מה קורה כאן לאחרונה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני מבקש סליחה.

היו"ר ע' עלי:

הייתי בוועדה של חבר הכנסת דדי צוקר וראיתי איזה סדר יש שם. הוא לא נותן לאיש לפצות פה. הכול לפי רשות, הכול מסודר. גם כאן צריך לנהוג כך.

שאלות בעל-פה היו"ר ע' עלי:

אנחנו עוברים לשאלת בעל-פה של חבר הכנסת הירשזון.

מעמד מוניציפלי לשערי-תקווה

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני השר, תרשה גם לי להצטרף למברכים אותך על נאומך הראשון בכנסת ולאחל לך הצלחה בתפקידך החדש. אני חושב שהמשרד ראוי לשר כמון, ואתה ראוי למשרד. אני מקווה שהמשרד בהנהגתך יצעד קדימה, כי זה חשוב למדינת ישראל.

אדוני השר, והרי השאלתא:

תושבי היישוב שערי-תקווה דורשים מעמד של מועצה מקומית.

רצוני לשאול:

1. לפי אילו אמות מידה מכריז משרדך על הקמת מועצה מקומית?

2. מה הוא מספר התושבים המינימלי שאליו צריך היישוב להגיע על מנת לקבל מעמד של מועצה מקומית?

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת הירשזון.

שר הפנים, בבקשה.

שר הפנים א' ברק:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להשיב על שאילתא בעל-פה מס' 494 של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

2-1. שר הפנים, בבואו להכריז על הקמת מועצה מקומית במקום כלשהו, מתנה את הקמת המועצה בקיומם של כמה תנאים מינימליים, שאחד מהם הוא מספר התושבים ביישוב על-פי מרשם האוכלוסין.

הפעולה הזאת של שר הפנים קיבלה גם חיזוק חוקי בחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ג-1992, שקבע את המספר המינימלי האמור על 3,000 תושבים.

לפי נתוני מרשם האוכלוסין, נכון לסוף חודש מאי 1995, בשערי-תקווה יש 2,113 נפשות. אשר על כן אין באפשרותי להקים במקום מועצה מקומית. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר הפנים.

שאלה נוספת לחבר הכנסת הירשזון, בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני השר, ראשית אני מודה לך על תשובתך, וברצוני לשאול, האם אנחנו יכולים היום לבשר לתושבי שערי-תקווה, שאם הם יגיעו ל-3,000 משפחות, שר הפנים אכן יעניק להם מעמד של מועצה? תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. שר הפנים, בבקשה.

שר הפנים א' ברק:

הרבה לפני 3,000 משפחות. כשהם יגיעו ל-3,000 נפשות שר הפנים ישקול את העניין ויחליט.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר הפנים.

הצעת חוק העונשין (תיקון – מימון הפסקת היריון), התשנ"ה-1994

(הצעת חבר הכנסת י' לס)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו ממשיכים בסדר-יומנו: הצעת חוק העונשין (תיקון – מימון הפסקת היריון), התשנ"ה-1994, מאת חבר הכנסת יורם לס – הצעת חוק ב'תסה. שר המשפטים ישיב.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כפי שידוע, במדינת ישראל אשה לא יכולה לקום בבוקר ולהחליט שהיא רוצה הפלה. אני אומר את זה לכל חברי מהמפלגות הדתיות שמכבדים אותנו בנוכחותם בדיון הזה. היא לא יכולה לעשות את זה מתוך עצמה. יש במדינת ישראל חוק, אפילו חוק חמור, פקודת העונשין, ולפיו אשה שצריכה לעשות הפלה חייבת לבוא בפני ועדה להפסקת היריון בבית-חולים או במתקן רפואי מוכר, ורק ואך ורק אם הוועדה הזאת, שפועלת במסגרת חוק של מדינת ישראל, ובמסגרת הסטטוס-קוו, ולאחר לחצים כאלה ואחרים, רק אם הוועדה הזאת, לאחר שחקרה ובדקה ושקלה ומצאה סיבות כבדות משקל על-פי החוק שאותה אשה אכן ראוי שתעשה הפלה – רק אז היא יכולה לגשת ולעשות הפלה. והנה אני אביא מקרה מהחיים.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה הצעתך?

יורם לס (העבודה):

אני מנסה לפרש אותה. הרי היא הונחה על שולחן הכנסת, ידידי חבר הכנסת יהלום, ונגיע להצעתו. אני חושב ששם ההצעה – מימון הפלות – השם מדבר בעד עצמו. אבל אני בכל זאת אחזור לדוגמה מהחיים.

נערה בת 16, עולה חדשה, נכנסה להיריון, וניגשה לוועדה על-פי החוק. הוועדה אישרה לה הפלה. אותה נערה מבוטחת בקופת-חולים מסוימת, קופת-חולים לאומית, ובאה קופת-חולים לאומית ואומרת את מה שכל אדם, ובוודאי כל רופא, יגיד – שהיריון זה לא מחלה. הרי איש לא אמר שהיריון זה מחלה, אז למה שקופת-חולים תממן את זה? ורק בזכות זה שהמקרה הגיע לעיתון, כמובן, ואז מתגייס מי שצריך להתגייס ומקבצים פה נדבה ושם נדבה, ו"נעמת" – רק בזכות זה אותה נערה, מימנו לה את המחיר הממוצע של 1,200 שקל שגובה היום מתקן רפואי מאשה עבור הפלה.

לבי לא עם אשה כזו או אחרת באיזו שכונת רווחה, אבל לבי עם הבנות, בדרך כלל ממשפחות לא מהעשירון העליון, ובמקרים רבים ממשפחות מצוקה, נערות שמעולם לא היו חשופות לחינוך מיני מפני שהן מעולם לא היו במתקן או במערכת חינוכית – עולות חדשות – – –

משה גפני (יהדות התורה):

מה עם כל הנשים במצוקה שיש להן מחלות קשות?

היו"ר ע' עלי:

אני מתאר לעצמי שגם הצופים וגם כאן יודעים מה עמדתך. תן לסיים ונצביע.

משה גפני (יהדות התורה):

אני רוצה להבין: מה עם אלה שבמצוקה שיש להם מחלות?

היו"ר ע' עלי:

אין כאן מה להבין. מספיק.

יורם לס (העבודה):

חבר הכנסת גפני, הרי אין חילוקי דעות ביני לבינך בדבר הצורך להילחם במחלות. עבדך גם פועל בנושאים האלה. אני פונה ללב החברתי שלך. אני יודע את עמדתך בנושא הפלות ואני מכבד אותה, זכותך. אני גם יודע שיש ארגון, ואני מברך על פעולתו, שנותן כסף לנשים שלא תעשינה הפלה כדי לתמוך בתינוק. אני מאוד בעד ילודה במדינת ישראל ואנחנו יחסית מתברכים בילודה; בוודאי יחסית לאזורים כמו מערב-אירופה הילודה בישראל היא גבוהה מאוד. יש גידול שלילי באוכלוסייה בגרמניה היום, יותר מתים מאשר נולדים. זה לא המצב אצלנו. עמדתך ידועה לי.

אני מדבר על בעיה חברתית. מה שאני מבקש מהממשלה זה לא 2 מיליארדי דולר או שקל ליום חינוך ארוך שיש לגביו ספקות. על-פי נתוני הממשלה, שאני חולק עליהם, מדובר ב-10 מיליוני שקל. אני מדבר על 5 מיליוני שקל, ואם נעשה מבחן הכנסה – פחות. אני מדבר על נתונים של המועצה לשלום הילד, שאני מאוד מברך את פעולתה, שהיא באמת יוצאת מן הכלל, על 1,700 קטינות שלא יכולות להיות אמהות שנכנסות להיריון כל שנה. אלה הנתונים. אפשר לפתור את בעייתן של 1,700 הקטינות האלה במיליון ו-700,000 שקל. ממשלה שנותנת למעסיקים 2 מיליארדי שקל כאילו שום דבר, בהינף קולמוס, לא יכולה – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

אתה מוכן שהחוק שלך יחול רק לגבי קטינות? החוק הזה הוא גורף.

יורם לס (העבודה):

אני מבקש, אני לא מוכן. הרי אני בא אל הכנסת ומבקש. מה אני מבקש? אני מבקש מהכנסת ומהממשלה שיאשרו להעביר את החוק הזה בקריאה טרומית לוועדה. בוועדה אפשר לעשות מבחן הכנסה. אני עונה על שאלתך. אני מוכן שבחוק יהיה מבחן. אשה בשכונת פאר ברעננה לא צריכה "ליהנות" מהחוק הזה.

אני מבקש מעמיתי מהמפלגות הדתיות שיראו את זה כחוק שבא לענות על צורך חברתי במדינה שיש בה הפלה חוקית על-פי חוק מדינה שמחייב את כולנו. ואז בוועדה נכתוב אותו באופן שהוא יהיה ממוקד אך ורק באותן בנות מסכנות, סליחה על הביטוי, ואני מסיים, שמוצאות את עצמן במצב נורא, שאין להן, לא 1,000 עד 2,000 שקל, אין להן 100 שקל, והממשלה תיקח על עצמה את המטלה הזאת. תודה רבה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת לס.

לפני ששר המשפטים יעלה, אני מבקש לברך קבוצה של נערות ונערים נחמדים מעפולה הנמצאים כאן, שעומדים לפני שליחות. אני מברך אתכם ומאחל לכם הצלחה.

שר המשפטים, בבקשה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מה הקשר שלך לעפולה?

היו"ר ע' עלי:

תנחש, תפעיל את הדמיון שלך. רבותי, כמה שהם נחמדים. לא מגיעה להם ברכה?

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, להלן נוסח סעיף 316 לחוק העונשין, שאותו מבקש חבר הכנסת יורם לס לתקן:

"(א) הוועדה רשאית, לאחר שנתקבלה הסכמתה המודעת של האשה, לתת אישור להפסקת ההיריון אם ראתה שיש הצדקה לכך מחמת אחת מאלה:

(1) האשה היא למטה מגיל הנישואין, או מלאו לה ארבעים שנה;

(2) ההיריון נובע מיחסים אסורים לפי החוק הפלילי או מיחסי עריות, או שהוא שלא מנישואין;

(3) הוולד עלול להיות בעל מום גופני או נפשי;

(4) המשך ההיריון עלול לסכן את חיי האשה או לגרום לאשה נזק גופני או נפשי.

(ב) לעניין סעיף זה, "הסכמה מודעת" של אשה להפסקת הריונה – הסכמתה בכתב לאחר שהוסברו לה הסיכונים הגופניים והנפשיים הכרוכים בהפסקת ההיריון; לעניין זה הסכמתה של קטינה אינה טעונה אישור נציגה.

(ג) לא תסרב הוועדה לתת אישור בטרם נתנה לאשה הזדמנות להופיע בפניה ולמסור לוועדה את נימוקיה.

(ד) האישור יהיה בכתב ויפרש את הסיבה המצדיקה את הפסקת ההיריון."

חבר הכנסת לס הנכבד מציע להוסיף אחרי (ד) סעיף קטן (ה) לאמור: "ניתן אישור להפסקת ההיריון על-ידי הוועדה, תישא מדינת ישראל בהוצאות הפסקת ההיריון". כלומר, הוא מבקש לחייב בחוק העונשין את המדינה לממן את הוצאות הפסקת ההיריון.

אנו מתנגדים לתיקון המוצע מהסיבות הבאות:

לפי סעיף 321 לחוק, שר הבריאות ממונה על ביצוע סימן זה, דהיינו, על אותם סעיפים שקראתי בפניכם. והוא, שר הבריאות, בהתייעצות עם שר המשפטים ועם מה שמכונה פה ועדת השירותים הציבוריים של הכנסת, רשאי להתקין תקנות לביצוע, ובין השאר בענייני נוהל למתן אישורים לפי סעיף 316.

שר הבריאות ד"ר סנה, שביקשנו את חוות-דעתו, מתנגד להצעת החוק בנימוק הפשוט שקופות-החולים מממנות את הפסקת ההיריון לקטינות, ואין שום צורך ולא מקום להטיל את המימון על אוצר המדינה. שר האוצר מתנגד להצעה משום שלא הוצע שום מקור למימון העלויות ליישום החוק.

מכל מקום, לפי עמדת שר הבריאות אין צורך בתיקון המוצע, שכן אם הפסקת ההיריון היא חוקית באותן נסיבות שעליהן מדבר חבר הכנסת יורם לס, על קופות-החולים לממן את ההפלה, לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

גם מההיבט המשפטי אין מקום לתקן את חוק העונשין ולקבוע בו את נושא המימון, משום שמבחינת אופיו ומהותו חוק העונשין אינו כולל הסדרי מימון. חוק העונשין כולל הגדרה של התנהגות אסורה, דהיינו הגדרה של עבירות, לעתים קביעת הגנות וקביעת סנקציות, עונשים על התנהגות אסורה. אבל לא תמצאו בחוק העונשין הסדרי מימון שכרוכים בתשלומים הנובעים מאיזו פעולה שקיבלה היתר. זאת אפשר לעשות בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, זאת אפשר לעשות בחוקי ביטוח לאומי, אבל זה לא התפקיד של חוקי העונשין. לכן, גם מבחינה זו, מבחינת המיקום, אין מקום לתיקון החוק.

לכן, דעתנו היא שעם כל הכוונה הטובה, ואין לי ספק שכוונתו של חבר הכנסת לס טובה, אנחנו מוכנים לשקול הצעה במסגרת אחרת, אם ייראה לנו שבאמת יש פה בעיה סוציאלית שאין לה פתרון. אבל בשלב זה אני סומך על דברי שר הבריאות, ולכן אבקש מכם להתנגד להצעת חוק זו.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר המשפטים.

חבר הכנסת לס רוצה להשיב. בבקשה, זכותך.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מציע לחבר הכנסת לס, מאחר שיש כאן הצהרה של הממשלה שאין בעיה מעשית, להעביר את העניין הזה כהצעה לסדר-היום, והיה ויתברר שבאמת יש בעיה, זה בוודאי יבוא אחרי הפגרה.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת יהלום, תודה רבה.

חבר הכנסת לס, בבקשה.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, לאור המצב שהשתרר אני מקבל את הצעתו של חבר הכנסת יהלום ומבקש, אם התקנון מאפשר – – –

היו"ר ע' עלי:

רק השר יכול להציע את זה.

יורם לס (העבודה):

ובהסכמת השר, להפוך את זה להצעה לסדר-היום, להעביר אותה לוועדת העבודה והרווחה, לזמן לוועדת העבודה והרווחה את הנוגעים בדבר, כדי שהבעיה החברתית הקשה הזו תגיע לפתרונה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה.

השר מסכים?

שר המשפטים ד' ליבאי:

כן.

היו"ר ע' עלי:

השר מסכים. רבותי, מי בעד הצעתו של חבר הכנסת לס, שהופכת להצעה לסדר-היום, והעברתה לוועדת העבודה והרווחה, שיצביע.

הצבעה מס' 23

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 9

נגד – 12

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדה לא נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 9, נגד – 12, ללא נמנעים. ההצעה הוסרה מסדר-היום.

הצעת חוק העונשין (תיקון – מניעת הפצת סרטי אלימות), התשנ"ה-1995

(הצעת חבר הכנסת ד' מנע)

היו"ר ע' עלי:

אנחנו ממשיכים כעת עם הצעת חוק העונשין (תיקון – מניעת הפצת סרטי אלימות), התשנ"ה-1995 – הצעת חוק ב'תשכו. חבר הכנסת דוד מנע, בבקשה.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני מתכבד להגיש לכנסת הצעת חוק העונשין (תיקון – מניעת הפצת סרטי אלימות), התשנ"ה-1995. מדובר במניעת הפצתם של סרטי "סנאף", כפי שנקראים "סרטים לבנים". הכוונה היא לסרטים שקונים להם בזמן האחרון אחיזה בארץ, סרטים המובאים מארצות-הברית או ממדינות אחרות, ואלה סרטים שבהם מבוצעות בפועל עבירות פליליות, כמו, לדוגמה, רצח.

כדי שהציבור וחברי הכנסת יבינו במה מדובר, הכוונה היא לסרטים שבהם מבוצע אקט של רצח בפועל. אני זוכר כתבה שלמה בעיתון "ידיעות אחרונות" בנושא הזה, מאת יעל פישבין, כתבה יפה, ממצה. גם בטלוויזיה פחדו להראות חלק מאותם סרטי זוועה.

כדי לסבר את האוזן אומר, שמדובר, לדוגמה, בסרט שבו מנסים לפתות צעירה לבוא לאיזה בית, אותה צעירה באה לאותו בית, והאנשים שהזמינו אותה רוצחים אותה, אך ורק למען הסרט, אך ורק למען הפקת סרט. ואותו סרט מזויע של מקרה רצח מופץ בקלטות שאותן קונים אספנים למיניהם בכל רחבי העולם. אלה "סרטים לבנים", או בעגה המקצועית – סרטי "סנאף". הסרטים האלה מגיעים לארץ, ויש גם אספנים שמגיעים לארץ ואוספים את הסרטים האלה, ויש אפילו החלפות של סרטים מהסוג הזה.

לצערי, החוק היום אינו נוגע לסוג זה של סרטי זוועה שמופצים היום בארץ, וכפי שראיתי ושמעתי מאנשים שידעו על כך או ראו את זה, מדובר באחת הזוועות הגדולות בשנים האחרונות במדינת ישראל.

על-פי שיחה מוקדמת שהיתה לי עם השר, לצערי, הממשלה מתנגדת להצעת חוק זו.

אני רוצה להפנות את תשומת לבם של הכתבים שכתבו בנושא הזה, שהרי אחרי שכתבו את הכתבה המזוועה הזאת בעיתון שאלו: מה עושים אותם חברי כנסת שהעלו את הצעות החוק האלה? מה עושים אותם חברי כנסת שהבטיחו לטפל בזה? ובכן, היום בכנסת – וזאת התשובה גם לאנשי "ידיעות אחרונות" – אנחנו מעלים את זה כאן בכנסת. שאלתם, מה יהיה עם הצעת חוק? הרי הכנסת דנה ודנה ודנה, ומתי ישימו סוף לדבר הזה? ובכן, זאת התשובה. אני מעלה כאן את הצעת החוק שיזמתי לפני כחצי שנה, עוד בינואר 1995, אחרי שהכתבה הזו פורסמה בכלי התקשורת, ואני מעלה זאת כהצעת חוק, כתיקון לחוק העונשין, שעל-פיו כל מי שמפיק, או מפיק, או סוחר, או מוכר סרטים או קלטות שבהם מבוצעות עבירות של רצח לשם רצח, או מכילים מראות של אלימות כמו רצח – דינם של האנשים האלה יהיה מאסר שלוש שנים.

כפי שצינתי, התופעה הזו קונה לה אחיזה בחודשים האחרונים אצל הצעירים, גם מבוגרים צופים בזה, והמעשים האלה, אומרים שיגיעו בעתיד גם לארץ. והדברים האלה לא יעלו על הדעת. איך מפיצים סרט של רצח?

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת מנע, אמרת גם שיש לזה ביטוי, "סרטים לבנים". כך הבנתי קודם.

דוד מנע (הליכוד):

קוראים לזה בעגה המקצועית "סרטים לבנים", ובחוף-לארץ קוראים לזה סרטי "סנאף". מכינים חדר להסרטה, מפתים צעיר לבוא בכל מיני תואנות, הוא בא לחדר, מתחילים לצלם אותו ורוצחים אותו. רוצחים אותו בשביל הסרט, ואחר כך מפיצים את הסרט ב-50, 60 ו-100 דולר. הדבר הזה נעשה באנגליה, במדינות שונות במערב אירופה, ואומרים שמקור הסרטים האלה אפילו במזרח הרחוק.

אני מקווה שזה לא יגיע לארץ, אבל אנחנו בכנסת חייבים לשים מחסום לזה, ויפה שעה אחת קודם. אני קורא לכל חברי הכנסת לאשר את הצעת החוק הזאת ככתבה וכלשונה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת מנע.

שר המשפטים, בבקשה.

סרטי "סנאף", "סרטים לבנים" אלימים מאוד, הם תופעה מתפשטת, ויש להם השפעה הרסנית על בני הנוער.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני לא ראיתי דברים כאלה. מה זה?

היו"ר ע' עלי:

גם אני לא בקיא בעניין הזה. מהספרות ומהמעקב בתקשורת ובעיתונות אני מבין שהדברים האלה קיימים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני חושב שהממשלה נגד זה. זה יחייב את הממשלה לעשות צנזורה, והצנזור יצטרך לראות את התועבה הזאת. כיצד הממשלה יכולה להעניש בני-אדם?

היו"ר ע' עלי:

בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

נכבדי היושב-ראש, חברי הכנסת, שמעתי את הדברים שאמר ממקומו חבר הכנסת רביץ הנכבד, והוא שואל: אם אנחנו מבקשים לאסור דבר מסוים, הרי שמישהו יצטרך לבדוק ולבלוש אחר קלטות אלה, ויהיה עליו לצפות בהן, ומה יהיה עליו?

מכל מקום, הנושא המועלה בהצעת החוק של חבר הכנסת דוד מנע ראוי בהחלט לדיון ציבורי ולליבון, משום שמדובר בהצעת החוק שלו בדברים חמורים ביותר, בפשעים, בזוועות. לכן, השאלה אינה מה ההתייחסות שלנו לתופעה, אלא כיצד לנהוג בה. חבר הכנסת מנע מציע לאסור שורה של פעולות הקשורות לקלטות המתעדות עבירות חמורות ביותר, החל מאלימות ואונס ועד למעשי רצח, וההצעה מתייחסת באופן שווה לפעולות השונות המהוות את פרטי העבירה – ההפקה, ההפצה, סחר, מכירה של אותם סרטים או קלטות. העונש שהוא מציע לגבי כל אחת מההתנהגויות הפסולות הללו הוא עונש מאסר מרבי של שלוש שנים.

אנו סבורים שההתנהגויות המתוארות בהצעת החוק כבר מהוות עבירה בדין הקיים. במה שנוגע להפקתה של קלטת המתעדת מעשי אלימות אמיתיים, מעשי אלימות שמבוצעים במציאות שלא בבחינת בימיו והסרטה גרידא, הרי שניתן לראות בכל מי שמעורב בהפקה שכזאת שותף לעבירה המבוצעת שהוא בא לתמוך בה ולסייע לה בהתנהגותו, או בא לשדל מישהו לבצע את העבירה. הכול תלוי בנסיבות המקרה. כך שאילו היה מדובר במי שמבצע את ההפקה ומודע לכך שלצורך עשיית רווח מקלטת הוא שותף לרצח, לאלימות, לאינסוס או לדברים מעין אלה, אין בעיה לחוק להשיג אותו ולהאשימו בעבירה עצמה.

לגבי התנהגויות אחרות – הפצה, סחר, מכירה של קלטות או סרטים כאמור, סבורני שאלה עבירות הכלולות בעבירה לפי סעיף 214 לחוק העונשין, העבירה הידועה של פרסום והצגת תועבה. "העושה אחת מאלה דינו מאסר שלוש שנים: מפרסם פרסום תועבה או מכינו לצורכי פרסום". בהגדרת פרסום בסעיף 2 מדובר בהפצת דבר, הצגתו במקום ציבורי, מכירתו או הצעתו למכירה או הפצתו בשידורי טלוויזיה לציבור. ובכן, סעיף 214 כבר אוסר את הפעולות האמורות לגבי פרסום תועבה, ואין לנו בחוק, ובמכוון אין לנו, הגדרה מגבילה של המושג "תועבה", שהמילונים מפרשים אותו כנוולות, שיקץ, ניוון ודבר מאוס.

שאל יהלום (מפד"ל):

אדוני השר, אבל הטענה היא שלא עושים דבר.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אז הבעיה היא לא החסר כל כך שבחוק אלא לכל היותר, אכיפת החוק – אם אכן זו בעיה – ואני אינני יודע, כי אני לא השר הממונה בנושא הזה על אכיפת החוק – מן הראוי לעורר את המשטרה לפעולה, שהיא תחרים קסטות מעין אלה ותביא את מי שמפיץ אותן – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

המשטרה עסוקה בערוץ-7.

שר המשפטים ד' ליבאי:

יפה. במקרה כזה – ואתה מתנגד לפעולתה זו שהיתה – ברור – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

ראש הממשלה בא כדי להוריד את העניין של סרטי "סנאף"?

שר המשפטים ד' ליבאי:

ראש הממשלה הוא ראש וראשון לסיעתנו.

יוסף בא-גד (מולדת):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת בא-גד, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

כאשר הסיעה מתארגנת, הוא בא בראש המחנה.

היו"ר ע' עלי:

שר המשפטים, רק רגע.

רבותי, כשאני מנהל את הישיבה, לא אסכים שיהיו כאן דיבורים ורעש, עם כל הכבוד לכם. לא על כל דבר צריך להעיר כאן ולהגיב.

שר המשפטים ד' ליבאי:

כך שלנו נראה שהעבירה הזאת, המטפלת בדברי תועבה, יכולה גם לענות על הסוגיה שהועלתה בפנינו על-ידי חבר הכנסת דוד מנע, וזאת בשל השחתת המוסר והמידות הטמונה בסרטים ובקלטות שהוא דיבר עליהם.

האמת היא שאנחנו דנו בנושא בוועדת השרים וחשבנו שיש מקום להמשיך ולדון עם מומחים ועם שמיעת הנוגעים בדבר ברשויות השונות ולבדוק אם באמת חסר משהו בחוק בנושא הזה או לא. בשלב זה לא שוכנענו שחסרה חקיקה, לכן אנחנו לא יכולים לתמוך בהצעת החוק כפי שהיא. יכול להיות שאילו דנו בוועדה יותר עם הרשויות הנוגעות בדבר ובאנו למסקנה שיש מקום לפעולה, היינו ממנים ועדת מומחים מסוימת שתיתן לנו דין-וחשבון ונדע מהן כל ההשלכות של ההצעה.

לכן, אם חבר הכנסת מנע מוכן להעביר זאת כהצעה לסדר-היום, והוא מבקש שהדבר ייבדק בוועדה, אני לא אתנגד, כי הנושא ראוי לבדיקה. אם הוא רוצה כבר לומר לנו שצריך לחוקק לפי דרכו שלו, אנחנו נתנגד ונבקש להסיר את הצעת החוק מסדר-היום.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר המשפטים.

חבר הכנסת מנע, אתה רוצה להגיב? חבר הכנסת מנע, בבקשה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אפשר להגיד משפט?

היו"ר ע' עלי:

תגיד עד שהוא יגיע.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת מנע ושר המשפטים, אני מציע שלא להפוך את ההצעה להצעה לסדר-היום אלא שתסכימו לדחות את ההצבעה לשלושה חודשים עד אחרי הפגרה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. אנחנו לא מנהלים כאן משאים ומתנים. היתה הצעה, גמרנו.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, לכאורה זה מאוד פשוט לבוא ולומר: תהפוך את ההצעה להצעה לסדר-היום, היא תעבור לוועדה הרגילה, ידונו בה, והכול יהיה בסדר. אני מתייחס לעניין שפורסם בזמנו בעיתון "ידיעות אחרונות" ולקריאה של רבים לחוקק חוק שיאסור הפצת סרטי רצח בארץ. הדבר הזה אינו כרגע בספר החוקים. אין שום מניעה לאדם לתעד רצח לשם רצח רק בשביל להפיק סרט ולמכור אותו לאנשים. כפי שציינתי, התופעה הזאת קיימת בארצות מערב אירופה וזה הגיע גם לארץ. הקלטות האלה הן משחיתות, הקלטות האלה הן מזיקות, הקלטות האלה הופכות לשוק פרוע במדינת ישראל.

הרי שאלו בכתבת מעקב מה עשתה הכנסת בעניין. הנה, הצעת חוק שהעליתי אני והעלו גם חברי כנסת אחרים, וטוב לי יותר שהכנסת, על-פי המלצה של שר המשפטים, תדחה או תאשר. אם תדחה, תהיה תשובה בוודאי לכל האנשים האלה. אם יקבלו זאת אני אשמח מאוד, כי בסופו של עניין זה דבר לא פוליטי, המדובר בהפקת קלטות של רצח לשם רצח, וכפי שציינתי קיים שוק פרוע בנושא במדינה. אני חושב שזה נושא שהוא לא טוב, החוק לא אוסר אותו היום, ולכן הצעת החוק שלי היא לאסור זאת בחוק.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת דוד מנע.

אני מבין שלא נענית לבקשה להפוך את הצעת החוק שלך להצעה לסדר-היום, ואנחנו ניגשים להצבעה.

לאיזו ועדה אתם מציעים להעביר?

דוד מנע (הליכוד):

לוועדת החינוך.

שר המשפטים ד' ליבאי:

לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ע' עלי:

אם כך, נעביר לוועדת הכנסת, שתקבע לאיזו ועדה תועבר הצעת החוק.

מי בעד הצעת חוק העונשין (תיקון – מניעת הפצת סרטי אלימות), התשנ"ה-1995, והעברתה לוועדת הכנסת שתחליט באיזו ועדה הנושא יידון? נא להצביע.

הצבעה מס' 24

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 11

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 13

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק העונשין (תיקון – מניעת הפצת סרטי

אלימות), התשנ"ה-1995, נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 11, נגד – 13, הצעת החוק הוסרה מסדר-היום.

הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – נישואין אזרחיים), התשנ"ה-1995

(הצעת חברת הכנסת נ' חזן)

היו"ר ע' עלי:

אנו עוברים להצעת חוק ג'ז, הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – נישואין אזרחיים), התשנ"ה-1995, של חברת הכנסת נעמי חזן, בבקשה.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבדת להציג את הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – נישואין אזרחיים), התשנ"ה-1995.

בדברי הפתיחה שלי הייתי רוצה להציג את הבעיה שהצעת החוק הזאת באה לתת לה מענה.

בתקופה האחרונה, בחמש-שש השנים האחרונות, עלו יהודים רבים ממדינות ברית-המועצות לשעבר ארצה, כאשר הם נישאו בארץ מוצאם בנישואין אזרחיים. כאשר הם הגיעו למדינת ישראל, הם נרשמו במרשם האוכלוסין כנשואים. אגב, אין לגביהם ספק בדבר יהדותם.

לדאבוני הרב, במקרים רבים הנישואין האלה לא עלו יפה ובני הזוג נפרדו. כאשר הם נפרדו נוצר לדעתי מצב בעייתי ביותר, שאין אפשרות לבני הזוג לדרוש מזונות על-פי חוק בתי-הדין הרבניים (נישואין וגירושין), כאשר ברור לחלוטין שהנישואין אינם מוכרים על-פי החוק האזרחי, או במקרים מסוימים, כפי שיודעים היושבים כאן, ניתן לתת גירושין אבל רק גט לחומרה ועניין המזונות אינו מוסדר לגבי בני הזוג.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מזונות למי, לילדים? הרי לבני הזוג אין דמי מזונות בשום מקרה. אם הם נפרדים, אין דמי מזונות.

נעמי חזן (מרצ):

לכן, הסעד כביכול החוקי היחיד שיש להם הוא התיקון לדיני המשפחה – מזונות. בתיקון הזה, וזו אגב חקיקה מאוד נאורה, משנת 1959, באים להסדיר את הבעיה של מזונות לגבי אלה שלא חל עליהם הדין האזרחי. אבל, לגבי היהודים שנישואים בנישואין אזרחיים, מגיעים ארצה ונפרדים, גם כאן אין מענה. יש מענה לגבי הילדים, אבל לגבי בני הזוג אין מענה כלשהו.

אדרבה, סעיף 2(ב) אומר בפירוש, שאדם שאינו יהודי או מוסלמי או דרוזי או חבר אחת העדות הדתיות המפורטות בתוספת הראשונה לפקודת הירושה, או שלא חל עליו הדין האזרחי, חייב במזונות בן זוגו, והוראות חוק זה יחולו על מזונות אלה. אבל, זה לא חל במקרה דנן.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גברת פרופסור חזן, תסלחי לי, אני באמת רוצה להבין. האם לאחר הגירושין בנישואין דתיים הבעל חייב במזונות לאשתו ולהיפך? החבילה נפרדה והעניין נגמר. האם את מדברת על תקופה שלפני הגירושין?

נעמי חזן (מרצ):

נכון שהופרדה החבילה ובמקרים רבים כשזוג נפרד יש גם מזונות לילדים וגם מזונות לבני הזוג.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אין דבר כזה.

נעמי חזן (מרצ):

אני מדברת על אוכלוסייה שלמה, שאין מענה חוקי על הבעיות שלה. יש מענה לגבי כל אוכלוסייה אחרת, פרט לאלה שנישאים בחוץ-לארץ בנישואין אזרחיים, לאחר מכן עולים ארצה, הזוג נפרד בארץ, ובתקופה הזאת מגיעים מזונות לילדים על-פי החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), אבל לבני הזוג לא מגיעים מזונות. לקבוצות אחרות כן, אבל לקבוצה זו לא.

לפי דעתי, ולא רק לפי דעתי, אני יכולה להביא מעל דוכן הכנסת ראיות מעכשיו ועד הודעה חדשה לכך שזה גורם סבל נורא, בעיקר לבנות זוג שהגיעו ארצה, בעליהן נטשו אותן ואין מענה מבחינת המזונות לבני הזוג.

שאול יהלום (מפד"ל):

נעמי חזן (מרצ):

חבר הכנסת שאול יהלום, תרשה לי קודם כול לדבר. אם יש לך שאלות, אני אשמח להשיב אחרי שאציג את הפרובלמטיקה. היא קיימת והיא אמיתית. היום בני זוג בארץ שנפרדים יכולים לקבל דמי מזונות, אבל לא אלה שנישאים בנישואין אזרחיים.

משה גפני (יהדות התורה):

זה לא נכון.

רן כהן (מרצ):

חברת הכנסת נעמי חזן, אני יכול להבהיר משהו?

נעמי חזן (מרצ):

בבקשה, חבר הכנסת רן כהן, אני אשמח אם תסייע לי.

היו"ר ע' עלי:

זה על חשבון זמנך, את מסכימה?

נעמי חזן (מרצ):

אני מסכימה, על חשבון זמני.

רן כהן (מרצ):

כאשר זוג נפרד פרידה רשמית, לא מגיעים בכלל מזונות. לעומת זאת, בכל תקופת הפרידה בין בני הזוג עד שהם מתגרשים, כן מגיעים מזונות.

נעמי חזן (מרצ):

נכון, וזה בדיוק המקרה. מגיעים מזונות גם לבני הזוג, אבל לא במקרים שאני עוסקת בהם עכשיו. ואני לא מדברת על 500 או על 1,000 מקרים, אלא על אלפי מקרים שבהם הילדים מקבלים מזונות בתקופת הפרידה ובני הזוג אינם מקבלים.

הצעת החוק הזאת היא הצעה פשוטה, אנושית ויהודית. היא באה לתת מענה על בעיה אמיתית שקיימת בשטח. אני הייתי מצפה מכל חברי הכנסת, גם מהסיעות הדתיות והחרדיות, להבין שמדובר פה בניסיון לסתום פרצה בחוק שמונעת מבני זוג בזמן הפירוד לפני הגירושין לקבל מזונות על-פי חוק.

אני ערה לכך שיש פה בעיה דווקא בשימוש במרשם האוכלוסין כראיה משפטית לנישואין. זה הובא לתשומת לבי. לכן, אדוני שר המשפטים, אני מציעה להכניס תיקון להצעה, שיאמר כי אדם שאיננו חייב במזונות בן זוגו לפי הדין האישי החל עליו, אך הוא רשום כנשוי על-פי חוק מרשם האוכלוסין ואין ספק לגבי תוקף נישואיו, חייב במזונות בן זוגו.

אני פונה לחברי הכנסת שנמצאים כאן: אל תשאירו קבוצה שלמה של אנשים ללא מענה חוקי לגבי מזונות שחלים על כל יהודי שחל עליו הדין האישי בזמן הפרידה, בטרם הגירושין. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

נכבדי היושב-ראש, חברי הכנסת, אנו מתנגדים להצעת חוק זו, אשר עומדת בניגוד לעקרונות היסוד של המשפט בישראל בענייני המעמד האישי. יתירה מזאת, כפי שאבאר, קבלת ההצעה עשויה לגרום שינוי לרעה במצבם של מי שזכאים כיום להירשם במרשם האוכלוסין כנשואים.

לפי המוצע, תיקבע בחוק הוראה, שלפיה בן זוג אשר רשום כנשוי על-פי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, יהיה חייב במזונות בן זוגו על-פי החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), התשי"ט-1959.

ראשית, באשר למעמדו של רישום זה שעליו מושתתת ההצעה: לפי סעיף 3 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, גדרם של הרישומים בענייני הלאום, הדת, המצב האישי, כגון שהוא רווק, נשוי או אלמן, ושם בן הזוג, הוא שהם אינם מהווים ראיה לכאורה על נכונותם. אכן, לפי פסיקתו של בית-המשפט העליון בבג"ץ 143/62, שלזינגר נגד שר הפנים, פסקי-דין י"ז, 225, פקיד הרישום חייב לרשום בן זוג כנשוי אם הומצאה לו ראיה בדבר עריכתם של הנישואין. זאת משום שאין זה מתפקידו לבדוק מה תוקפם של הנישואין לפי הדין האישי החל באותו מקרה. הלכה זו של בית-המשפט נקבעה על שום שהרישום אינו מהווה סממן להכרה בתוקפם של הנישואין במשפט הישראלי, והתוקף נקבע וייקבע לפי הדין האישי.

לעומת זאת, ההוראה המוצעת באה לתת תוקף לרישום כשלעצמו ולהקנות על פיו זכויות. נמצא כי עם חקיקת הוראה זו, כפי שמבקשת חברת הכנסת הנכבדה, תבטל ממילא ההלכה המחייבת את פקיד הרישום לרשום בן זוג כנשוי על יסוד ראיה אשר לא מוכיחה את תוקפם לפי הדין האישי, ויתבקשו ראיות, תתבקש פסיקה לגבי תוקפו של אותו מעמד שהוא מבקש לרשום.

אשר לחלקה השני של ההוראה, סעיף 2 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) מורה, כי מי שלא חל עליו דין אישי יהא חייב במזונות בן זוגו, אולם החוק עצמו אינו קובע מה גדר החובה לתשלום מזונות אלה. לכן, כאשר בני זוג חיים יחדיו, נקבע בחוק כי "באין הסכם בין הצדדים, המזונות ייקבעו על-ידי

בית-המשפט בשים לב לנסיבות – – – לפי מחסורו של הזכאי ויכולתו של החייב". אולם, כאשר בני הזוג אינם חיים יחדיו – ולפי הדין בישראל אין מניעה מבן זוג שנישואין אזרחיים מלהיפרד באופן חד-צדדי – הרי שחובה זו תפוג מאלה.

זה אף המצב לפי הדין הקיים, שכן מעמדם של בני זוג שנישאו בנישואין אזרחיים הוא כמי שהינם "ידועים בציבור כבני זוג". במעמד משפטי זה הדין הנוהג, כפי שמסכמו פרופסור מנשה שווה, הוא: "בעוד שמוטלת על אדם החובה לזון את אשתו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, לא מוטלת עליו חובה מכוח הדין לזון את הידועה בציבור כאשתו, אלא אם כן נערך הסכם מפורש או מכללא בין הצדדים, ואז מושתתת חובה זו על ההסכם", ראו במאמרו של מנשה שווה, "הידועה בציבור כאשתו – הגדרתה, מעמדה וזכויותיה", ב"עיוני משפט" ג', עמוד 511. חקיקת החוק המוצע לא תעלה ולא תוריד אפוא לגבי חובת המזונות של בני זוג שנישאו בנישואין אזרחיים.

עם זאת, משמעותה של ההצעה, כאמור, להלכה ולא למעשה לעניין המזונות, היא שההצעה באה לתת מעמד לנישואין אזרחיים לגבי מי שיש להם עדה דתית מוכרת; זאת בניגוד לעקרונות המשפט הישראלי מכוח דברי המלך הנזכרים, כי ענייני המעמד האישי, כאמור, נקבעים על-פי דיני העדות הדתיות. בכך באה ההצעה לפגוע בסטטוס-קוו הקיים בענייני דת ומדינה.

גישתנו היא שפגיעה בעניינים אלה, כידוע, עלולה לגרום לפילוגים בעמנו, ובמידת האפשר, יש להגיע לפתרונות בדרך של הבנה ושיתוף בין בני הפלוגתא. דברים אלה אינם על דרך המליצה בלבד, והם נוגעים לבעיה שעליה מנסה הצעת החוק לענות, קרי, היש מקום להכיר בהסכם מכללא בין מי שנישאו בנישואין אזרחיים.

כך, לדוגמה, פסק הראשון לציון הרב עוזיאל, זכרו לברכה, בספרו "משפטי עוזיאל", חלק ד', סימן ע"ז, כי לפי המשפט העברי גבר חייב במזונות בת זוגו אם הם נישאו בנישואין אזרחיים, שמכוחם הוא חייב לפרנסה. דעה זו אומנם שנויה במחלוקת בין הפוסקים במשפט העברי, אולם בנסיבות הקיימות, שבהן יש בישראל מאות אלפי יהודים שנישאו על כורחם בנישואין אזרחיים, יש מקום לדיון משותף על ההלכה שראוי שתונהג בישראל בין מי ששואפים שישורר שלום בציבור הישראלי, המעוניין להמשיך לקיים את מסורת דת ישראל בענייני המשפחה.

לכן, בשלב זה, חברי חברי הכנסת, ובימים אלו אין אנו צריכים לעודד עוד מחלוקות בקרבנו, שעלולות לפלג את העם כולו באחת ממושכלות היסוד של קיומנו ואחדותנו.

מהנימוקים הללו, שחלקם ערכיים, חלקם מעשיים, אנו מתנגדים להצעת החוק ומבקשים להסיר אותה מסדר-היום. תודה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לשר המשפטים.

חברת הכנסת חזן מבקשת להשיב, ואחר כך ניגש להצבעה. נא לצלצל.

נעמי חזן (מרצ):

שר המשפטים, בתשובתו ובדחייתו, את הצעת החוק השתמש בשני טיעונים. הטיעון הראשון היה טיעון חוקי, שאני בדברי הפתיחה שלי – – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, רגע, חברת הכנסת חזן. אני מבקש מחברת הכנסת מאור לשבת, כנ"ל חברת הכנסת גוז'נסקי. חברת הכנסת יעל דיין, הדיבורים שם מפריעים. את גם נואמת. חבר הכנסת רענן כהן.

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת גוטמן, נא לשבת. זה מפריע.

נעמי חזן (מרצ):

אם תרשה לי, אחזור על הדברים שבהם פתחתי. הטיעונים של שר המשפטים היו משני סוגים. הטיעון הראשון היה טיעון חוקי, שיש בעיה עם הניסוח הספציפי – – –

היו"ר ע' עלי:

אני מבקש מהעוזרים לשבת. מי שלא יושב, אני אבקש מהסדרנים להוציא אותו מכאן.

נעמי חזן (מרצ):

הטיעון הראשון היה שיש בעיה עם הניסוח הספציפי של הצעת החוק שלי, משום שהיא מקבלת רישום במרשם האוכלוסין כראיה משפטית. על כן הבהרתי בדברי הפתיחה שלי, שאני ערה לבעיה הזאת וכי אני מוכנה לקבל תיקון שלא יטיל ספק בתקפות הנישואין האזרחיים שנעשו בחוץ-לארץ, וחובת ההוכחה תחול על בני הזוג. לפי דעתי, מבחינה חוקית צרה ניתן בהחלט להתגבר על הבעיה הזאת.

אבל שר המשפטים העלה גם עניין אחר. הוא העלה את העניין של פגיעה בסטטוס-קוו ברמה העקרונית.

מדינת ישראל היא מדינת חוק, ואם החוק האזרחי או החוק הדתי, הדין הדתי, אינם יכולים לתת מענה על בעיות של אלפי אנשים, אזי אנחנו נמצאים במצוקה אמיתית, כי לפי דעתי זהו אות קלון למדינת ישראל, שהיא יודעת שחיים בקרבה אנשים ואין להם סעד משפטי בבתי-הדין האזרחיים, וודאי שלא בבתי-הדין הרבניים.

מה שניסיתי לעשות בהצעת החוק הזאת הוא לתת תשובה אמיתית, עניינית, הומנית וגם יהודית לאנשים השרויים במצוקה אמיתית, ואם הכנסת הזאת רוצה לומר – –

קריאות:

— — —

נעמי חזן (מרצ):

— — שהיא לא מוכנה להתייחס לבעיות אישיות של אזרחי המדינה, אז שתקום ותצביע נגד החוק הזה.

אם תרשה לי, אדוני שר המשפטים, ציטוט קטן מהפסיקה של בית-המשפט העליון, משנת 1983: "אכן, מצויות בחוק המזונות הוראות מתקדמות וחשובות, שראוי כי יחולו על כלל תושבי המדינה – –

היו"ר ע' עלי:

סליחה, היא סיימה את דבריה. לא להפריע.

נעמי חזן (מרצ):

— — ללא הבדל עדה, ושהן יחייבו לא רק בבתי-המשפט הרגילים הדנים בעניין על-פי חוק המזונות, אלא גם בבתי-הדין הדתיים". תודה רבה. אני מבקשת את תמיכתכם.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה. רבותי, אנחנו מצביעים. באיזו ועדה את מבקשת שהנושא יידון? חברת הכנסת חזן, באיזו ועדה?

שר המשפטים, באיזו ועדה, אם הנושא יאושר?

שר המשפטים ד' ליבאי:

ועדת החוקה, חוק ומשפט.

היו"ר ע' עלי:

רבותי, מי בעד הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – נישואין אזרחיים), התשנ"ה–1995, של חברת הכנסת נעמי חזן והעברתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט, להכנה לקריאה ראשונה, יצביע. אני לא אצביע עד אשר תגיעי למקומך, אבל אפשר לקרוא – ברשותך.

הצבעה מס' 25

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 5

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 19

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום הצעת חוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות) (תיקון – נישואין אזרחיים), התשנ"ה–1995, נתקבלה.

היו"ר ע' עלי:

בעד – 5, נגד – 19, ובכן הצעת החוק הוסרה מסדר-היום.

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ראש האופוזיציה)

(הצעת חבר הכנסת ע' לנדאו)

היו"ר ע' עלי:

יעלה ויבוא חבר הכנסת עוזי לנדאו. הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ראש האופוזיציה), שסימנה תתתקכ"ב.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר המשפטים, מדינת ישראל עוברת שינויים מהפכניים בשיטת הממשל שלה. יהיה כאן שקט?

היו"ר ע' עלי:

רבותי חברי הכנסת, נא להפסיק. חברת הכנסת גוז'נסקי. להפסיק את הדיבורים כאן. פניתי היום ארבע או חמש פעמים לכל העוזרים בפילה שיושבים שם ומפריעים לנו; אל תגרמו לי להרחיק אתכם מהאולם. חברת הכנסת חזן, לפני רגע עמדת על הדוכן וכל דיבור הפריע לך. למה את עושה לו את זה? בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, תודה רבה. אדוני שר המשפטים, מדינת ישראל עוברת שינויים מהפכניים מבחינת מבנה הממשל שלה. בבחירות הקרובות ראש הממשלה ייבחר ישירות, חברי הכנסת של המפלגות הגדולות נבחרים בפריימריס לקראת הבחירות הקרובות. משמעות הדברים האלה היא חיזוק מפליג של מעמדו של ראש הממשלה עד למידה חסרת תקדים. עדיין לא דיקטטורה, אבל לא רחוק מכך. ומן הצד השני הכנסת נחלשת, אין עוד אי-אמון אפקטיבי כפי שהוא היום. הכנסת וחבריה לא יצביעו באותה מידה של חופש בהצעת אי-אמון עתידית בראש הממשלה שייבחר ישירות, משום שמשמעות הדברים היא לא רק בחירות חדשות לראש הממשלה, אלא גם פיזור של הכנסת ובחירות חדשות לכנסת. אני אינני מכיר חבר כנסת שיוציא את גזר-דינו להתאבד לדעת. מי שיושב כאן ירצה לשבת את מלוא התקופה – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

מאבד עצמו לדעת.

עוזי לנדאו (הליכוד):

מה אמרתי?

אלי גולדשמידט (העבודה):

להתאבד לדעת.

עוזי לבדאו (הליכוד):

אני מודה על התיקון. המפלגות, מספרן יגדל, את הניתוחים האלה כבר ראינו, הן נעשו על-ידי כמה מוסדות אקדמיים שעוסקים בסוגיה הזאת. כוחן ייחלש, כוחו של ראש הממשלה לשחק ביניהן ולשחדן יגדל, אבל מעבר לכך, בשם הפריימריס, ייחלש לאין שיעור מעמדן של המפלגות מבפנים. מעמד מוסדותיהן ירד, ואם חברי הכנסת, כדי להיבחר, צריכים לפנות אל הציבור הרחב, מי צריך את לשכת מפלגת העבודה, מי צריך את מרכז הליכוד? לא צריך את המוסדות. המוסדות הופכים להיות תפאורה לזירה העיקרית – הלוא היא הצבעת הציבור כולו. נוכח תהליך זה של החלשה מובהקת של הכנסת וחזקתו גדול של ראש הממשלה, צריך לנקוט צעדים מהותיים לחיזוק הכנסת, וצריך גם לחזקה אפילו מן הצד הסמלי שבדבר. צריך להכניס רוח חיים לפרלמנט.

נשמת אפה של הדמוקרטיה היא אופוזיציה חזקה, מגובשת, שמסוגלת להעמיד בפני ראש הממשלה לחץ נגדי, דעה מגובשת אחרת, דבר שהוא שונה ואשר בו יצטרך ראש הממשלה להתחשב. פרלמנט שיש בו אופוזיציה – יש בו רוח חיים. אם יש אופוזיציה – יש דמוקרטיה. אם אין אופוזיציה – הדמוקרטיה היא עממית, ועל כן צריכה היתה, לפי דעתי, הממשלה, לא פחות מן האופוזיציה, לראות מה הצעדים שיש לנקוט על מנת שפעילות אופוזיציונית, נמרצת, אחראית, תוסיף להתקיים גם בתנאים המכבידים, המשתנים, של הפרלמנטריזם הישראלי.

הצעת החוק הזאת מציעה את אחד הכלים האלה, והוא להעניק מעמד מיוחד לראש האופוזיציה, מעמד מיוחד בחוק, אשר יקנה לו קדימה מיוחדת בדיוני הכנסת, תנאי עבודה ושכר מיוחדים, אלה ייקבעו במיוחד לצורך זה בתקנון.

אני מציע, למשל, שהצעות לסדר-היום, כמו הצעות אי-אמון והצעות חוק הנוגעות ישירות לראש הממשלה, אשר הוגשו על-ידי ראש האופוזיציה, ועל כן יש בשל כך אולי חשיבות מיוחדת בהן – ייענו על-ידי ראש הממשלה אישית. אני מציע כי הצעות חוק שיגיש ראש האופוזיציה תהיינה פטורות מן הצורך לדיון טרומי, והן יובאו, ישירות, לדיון בקריאה ראשונה. אני מציע כי ראש הממשלה ייוועץ בראש האופוזיציה בעתות חירום לאומיות. אפשר שחלק מן הדברים נעשים גם ממילא בהעדר חוק, אבל יש חשיבות, לדעתי, להעניק לדברים האלה מעמד חוקי כדי שהכנסת תביע את החשיבות שהיא רוחשת לאופוזיציה. היום זו אופוזיציה מימין, מחר זו תהיה אופוזיציה משמאל, והחקיקה שאנחנו מחוקקים היא חקיקה ארוכת טווח.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מציע דבר שהוא יוצא דופן – – –

היו"ר ע' עלי:

רק רגע. חבר הכנסת כ"ץ-עוז, אתה מפריע לי להקשיב – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

סליחה, אני אשם.

היו"ר ע' עלי:

הקול שלו רועם כל כך – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

– – –

היו"ר ע' עלי:

אבל זה מפריע לי להקשיב.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני רואה שלית דין אבל יש דיין בכנסת הזאת, שאיננו מקל על האפשרות לקיים דיון, חבר הכנסת דיין.

היו"ר ע' עלי:

הוא לפחות היה בשקט. שם זה קול רועם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

יש כאן, אדוני הדובר, בעיה. אנחנו לא יודעים למי אתה מכון את החוק; לראש מפלגת העבודה או לראש הליכוד?

עוזי לנדאו (הליכוד):

עד הבחירות הקרובות אני מכון את החוק לראש האופוזיציה מן הליכוד. לאחר הבחירות הקרובות אני מכון אותו לראש הממשלה, לעתיד ראש האופוזיציה.

אריה דרעי (ש"ס):

אם היית מבטיח לי שחבר הכנסת ביבי יכהן כראש אופוזיציה בחמש השנים הקרובות, הייתי תומך בחוק, היות שאני בעד ביבי נתניהו, אבל ברבין – אני לא מוכן לתמוך.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת לנדאו, אתה לא מצטער לשמוע הצהרה כזאת מפי יושב-ראש תנועה חשובה בישראל.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני שמח לראות את הרב דרעי מכניס משב רוח מרענן לדיוני הכנסת השוממים הללו.

היו"ר ע' עלי:

חבר הכנסת דרעי, דברך נרשמו בהערכה. כך אומר הנואם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

יש לי עוד שאלה. חבר הכנסת לנדאו, אני חושב שאתה, חס וחלילה, מתכוון לראש האופוזיציה רבין, מכיוון שאף אחד ממפלגתך איננו כאן כדי לתמוך ואתה סומך על הדתיים המסכנים.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני מוכרח לומר לך, אני תמיד סומך על הדתיים, שלעולם אינם מסכנים.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת לנדאו, אני קובע שהדתיים קובעים מאוד.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני אינני יודע מה קובעים הדתיים, אני יודע רק שבכל קואליציה עתידית המפלגות הדתיות מקומן בפנים.

היו"ר ע' עלי:

סגן שר החוץ, חבר הכנסת אלי דיין, אני מבקש לברך אותך לבחירתך כסגן שר החוץ, לאחל לך הצלחה בתפקיד. הפעם מפלגת העבודה בחרה מועמד רציני.

אלי גולדשמידט (העבודה):

עד לפני שהוא נבחר הוא קרא את "ידיעות אחרונות". עכשיו הוא קורא את ה"הראלד טריביון".

היו"ר ע' עלי:

המעמד הזה גם מחייב. המעמד של סגן שר החוץ מחייב להיות סולידי, לא להפריע.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אני מציע שייקח תחת חסותו את כל נספחי התרבות שמפיצים כפירה בכל מקום שהם נמצאים בו. הוא בחור דתי, שייקח אותם בידיו.

היו"ר ע' עלי:

טוב, בהצלחה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חבר הכנסת רביץ, אני גם מציע שסגן שר החוץ יסתייע בשר המשטרה. יש היום במשטרה נימוקים כבדי משקל, ואם רמקול לא עוזר, אני שומע שגז מדמיע הוא אלמנט משכנע מאוד.

אדוני היושב-ראש, ההצעה כאן להעניק מעמד מיוחד לראש האופוזיציה איננה המצאה ישראלית, בוודאי לא שלי. מי מאתנו מקורי. בדמוקרטיה ידועות בעולם יש לראש האופוזיציה מעמד חשוב, שונה במובהק מזה של חבר כנסת סתם. אני מדבר על מדינות כמו בריטניה, ארצות-הברית, אוסטרליה, בלגיה וכיוצא באלה. בבריטניה אומנם אין הדבר הזה בצורת חוק, אבל המסורת שם קובעת מעמד מיוחד לראש האופוזיציה. הנה, כאשר מדבר ראש האופוזיציה, ראש הממשלה באולם מקשיב. כאשר ראש האופוזיציה שואל, ראש הממשלה משיב. וכאשר יש בין השניים דו-קרב הפרלמנט מלא והטלוויזיה מצלמת, והציבור הבריטי דרוך. הדבר הוא מיוחד, הוא בעל חשיבות.

בארצות-הברית בבית-הנבחרים, בסנאט, ששם נבחרים האנשים למקומותיהם בפריימריס, שם מעמד האנשים נקבע על-פי הבכירות שלהם, by seniority. יש ראש המיעוט בסנאט ובבית-הנבחרים, יש ראש סיעת הרוב שם. גם ראשי הוועדות נקבעים בדרך הייררכית מובהקת, מיוחדת. כך נקבע מעמדם. משום שכשם שיש מנהיג לרוב, יש מנהיג למיעוט. אין, כמו שאומרים החברה, בלאגאן, יש סדר, יש הייררכיה.

אני מציע להעתיק מן הרעיונות האלה למדינת ישראל. אני מדגיש ומציין, שאני אינני מעלה עמדה שיש בה איזה קורט או גוון או איזה מניע מפלגתי, בוודאי לא אידיאולוגי. הדיון הזה צריך שיחצה מפלגות. בהצעה שלי יש פנים גם לכאן וגם לכאן. אינני אומר שהיא כולה ללא חסרונות. אבל, אדוני השר, נוכח האופי המשתנה של הפרלמנטריזם הישראלי, נוכח התופעות הבלתי רצויות שהולכות ומתגלעות ועתידות להשפיע קשה על תפקודה של הכנסת הבאה, אני מצפה לגישה ממשלתית שיש בה גם רוחב דעת וגם פתיחות, ואשר על-פיה יציע השר, כך אני מקווה, להעביר את ההצעה הזאת לדיוניה של ועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה רבה.

היו"ר ע' עלי:

תודה רבה לחבר הכנסת עוזי לנדאו. שר המשפטים, בבקשה. נא לצלצל.

השר לאיכות הסביבה י' שריד:

אם יהיה לראש האופוזיציה טוב, זה יפחית מהמוטיבציה שלו להיות ראש ממשלה.

היו"ר ע' עלי:

אז למה אתם לא תומכים בזה?

שר המשפטים ד' ליבאי:

מסתבר שהובאה הצעה, נכבדי היושב-ראש, שכנראה לשום צד, לא לימין ולא לשמאל, אין עניין לתמוך בה. משום שאלה שחושבים שראש הממשלה הנוכחי או חבריו יעברו לאופוזיציה אינם מעוניינים להקנות לו באופוזיציה עוד מעמד ועוד כוחות ועוד סמכויות. זה לגבי אלה שיושבים היום באופוזיציה.

רן כהן (מרצ):

בוודאי לגבי אלה שיושבים היום בקואליציה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אלה שיושבים בקואליציה הרי משוכנעים שהם ימשיכו לשבת בקואליציה. מכל מקום, נכבדי היושב-ראש, הבעיה אינה פשוטה, היא בעיה חוקתית ממדרגה ראשונה. מבקשים פה לתת מעמד מיוחד לראש האופוזיציה במקביל למעמדו של ראש הממשלה.

כל המושג של ראש האופוזיציה לא קיים בשיטה שלנו, ולא בכדי, ולא צריך להכניס אותו באופן מלאכותי. כי אם באנגליה מקובל שיש תחרות, שיש התמודדות בין שתי מפלגות גדולות, ראש האחת הוא המכהן כראש הממשלה. ממילא ראש המפלגה הגדולה השנייה מכהן כראש האופוזיציה באותו בית.

אצלנו אין שיטה שכזאת, ששתי מפלגות גדולות מתמודדות זו מול זו, כשלעתים יש אולי מפלגה שלישית ולעתים היא איננה. האינטרס של ראש הסיעה הגדולה אינו זהה, גם בהיותו ראש סיעה אופוזיציונית, לאינטרס של ראש סיעה שנייה או שלישית או רביעית באופוזיציה, באופן שהם כמובן מאליו יעניקו לו מעמד וזכויות כמוצע כאן, שבעצם יבואו מבחינה עניינית ורעיונית על חשבונם. מאחר שאצלנו האופוזיציה היא רב-מפלגתית, אי-אפשר להעתיק לשיטתנו את השיטה הבריטית.

מה מבקש כאן חבר הכנסת עוזי לנדאו, מה הוא מציע לנו? ראשית הוא אומר שראש האופוזיציה – זה יהיה ראש הסיעה הגדולה בכנסת. ויכול להיות שהכנסת מורכבת מאופוזיציה, שראש הסיעה הגדולה הוא עדיין מיעוט בקרב כל סיעות האופוזיציה, אבל הוא רוצה להעניק לו, ובלבד שתומכים בו 15 חברי כנסת, מעמד מיוחד. וזה לא דווקא צודק והגייוני, בהתחשב בכוחן של סיעות האופוזיציה כולן יחדיו.

שנית, הוא אומר: "ראש האופוזיציה יהיה זכאי לקדימות מיוחדת בדיוני הכנסת ולתנאי עבודה ושכר מיוחדים, שייקבעו לצורך עניין זה בתקנון". מקובל עלינו שהשכר ותנאי העבודה של חברי הכנסת לא קבועים בחוק ולא קבועים בחוק-יסוד, הם קבועים בהסדרים אחרים, אפילו לא בתקנון הכנסת. אז מה שלא קבוע לגבי כל חבר מחברי הכנסת – צריך לעשות דין מיוחד לראש האופוזיציה ולקבוע את תנאי עבודתו ושכרו בחוק.

שלישית, נאמר פה ש"הצעות לסדר-היום, הצעות אי-אמון והצעות חוק הנוגעות ישירות לראש הממשלה שהוגשו על-ידי ראש האופוזיציה ייענו על-ידי ראש הממשלה אישית". הטלת חובות על ראש הממשלה עניין בחוק-יסוד: הממשלה, ולא במין חוק שיעסוק בכנסת.

רביעית, כתוב: "הצעות חוק שיגיש ראש האופוזיציה פטורות מהצורך בדיון טרומי ויובאו ישירות לדיון בקריאה ראשונה". וכאן אני שואל באיזו מידה, למשל, הצעת חוק של נתניהו משקפת הצעת חוק של דרעי או הצעת חוק של המר או הצעת חוק של חד"ש או של הסיעה המתקדמת? מה לסיעה המתקדמת, שנמצאת כרגע באופוזיציה, ולהצעת חוק של ביבי נתניהו באופן שזאת תקבל בהכרח קדימות, תקפוץ על פני שלבי חקיקה ויהיה לה מעמד חסין?

בקיצור, הדברים לא שווים, ומן הראוי, לפי דעתנו, להסיר את הצעת החוק מסדר-היום.

היו"ר ע' מאור:

תודה רבה לשר המשפטים. אם כן, חבר הכנסת עוזי לנדאו מבקש את זכות התגובה. חמש דקות בבקשה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אני שמעתי את שר המשפטים עם צליל כועס בדבריו, ואני מתפלא. אין שום סיבה לכעוס. אין גם שום סיבה להתגולל על הפרטים שאני מציע. אם לחזק את מעמדו של ראש האופוזיציה, כך הצעתי, בכך יכולה לדון ועדת החוקה. אני הצעתי הצעת חוק שתפקידה לחזק את מעמדו של ראש האופוזיציה. על הדרכים אפשר להתווכח.

מה שאני מצטער עליו הוא דרך תגובתו של השר, שאין זו פעם ראשונה שאני נתקל בה בשבועות האחרונים בכנסת; לא שלו, אבל של הממשלה, אשר מסיבות בלתי מובנות יוצאת נגד הצעת חוק בלי שהנימוקים הם די ברורים ודי מובהקים.

אני רק אזכיר: לפני כארבעה שבועות עלתה בכנסת הצעת חוק שתפקידה היה להגן על חיילים המשתתפים בתחקיר מבצעי מפני שימוש בעדות שהם מוסרים, מפני שימוש נגדם בעדות הזאת, במשפט פלילי. בית-המשפט הציע זאת במשפט צאליים-ב'. אני יודע שעמדת הפרקליטות הצבאית והצבא היא בעד החוק הזה. משרד מבקר המדינה אמר באופנים שונים, זאת התרשמותי, שהוא בעד זה. וכאן לא היה אפשר להבין מדוע הממשלה מתנגדת, ובכל אופן – התנגדה. גם היום אני חייב לומר, שאינני מבין מה הם הטעמים האמיתיים להתנגדות.

אני אומר את הדברים האלה משום שהמגמה הניבטת היום מן הממשלה בדרך כלל היא שאיננה כורה אוזן לחשיבות חיזוקה של הכנסת נוכח התהליכים אשר מצד אחד מחזקים את מעמד ראש הממשלה ומן הצד השני מחלישים את מעמדה של הכנסת.

אני יכול לומר, שבפוליטיקה אפשר לקבל התנגדות לתיאבון, יש בה אינטרס, אדם נהנה להתנגד, והיא יכולה להביא לו פורקן ליצרים. אבל מדוע התנגדות להכעיס אם הנושא הוא נושא חשוב?

אסיים רק ואזכיר, שהיום בשעות הצהריים התקיים דיון די חריף. היה כאן שר המשטרה ונשא נאום חריף מאוד. הוא עלה לאוקטבות גבוהות, הוא הציג את עמדת הממשלה, והדברים נקבו עד תהום, עד כמה הממשלה ומדיניותה מוצלחות, עד כמה האופוזיציה נכשלה. והנה, מן האוקטבות האלה אנחנו יורדים לתוצאות ההצבעה, שמשמעותן כישלון חמור לממשלה. איך אמרה זאת פרשת השבוע החולף במלותיה? "ויסעו ממקהלת ויחנו בתחת". תוצאות ההצבעה היום – 53 נגד הממשלה, 50 בעד הממשלה – הן סימן למושב הבא. אין לממשלה הזאת רוב בכנסת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

יש.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני רוצה להאמין שלממשלה הזאת לא יהיה גם רוב אחרי הבחירות. ופה אינני מבין את האינטרס של מפלגת העבודה. הנה בא נציג של האופוזיציה ומציע לרפד את דרכה של הקואליציה הנוכחית אל האופוזיציה בכנסת הבאה, והקואליציה מתנגדת. הייתי לפחות מצפה למצוא קצת תבונה בדרכה של הקואליציה הנוכחית. אבל מי אני שאציע לתקן זאת.

גברתי היושבת-ראש, אם הממשלה מתנגדת, אם ההתנגדות עקשנית, אני אציע לשר המשפטים, אפשר שיקבל זאת, להפוך הצעת חוק זו להצעה רגילה לסדר-היום ולהעביר אותה לדיוניה של ועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת עוזי לנדאו.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה בקריאה טרומית על הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ראש האופוזיציה), של חבר הכנסת עוזי לנדאו, והעברתה לוועדת החוקה, חוק ומשפט להכנתה לקריאה ראשונה. נא להצביע.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, אני חוזרת על ההצבעה. יש פה טעות. אנחנו חוזרים על ההצבעה. נא להצביע.

הצבעה מס' 27

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 4

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום – 27

נמנעים – 1

ההצעה להסיר את הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון – ראש האופוזיציה)

מסדר-היום נתקבלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

ארבעה תומכים, 27 מתנגדים, נמנע אחד. אני קובעת שהצעת החוק לא התקבלה.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היתה טעות בהצבעתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו לא מוסיפים קולות.

הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון) (הארכת מועד), התשנ"ה-1995

(קריאה ראשונה)

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום: הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון) (הארכת מועד), התשנ"ה-1995, קריאה ראשונה, של חבר הכנסת רפאל אלול. יציג את ההצעה חבר הכנסת רפאל אלול. בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הצעת החוק הזאת באה לתקן טעות על מנת לאפשר למפלגות שלא הספיקו לקבל הלוואה מהמדינה להאריך את המועד על מנת שתתאפשר להן קבלת הלוואה מהמדינה. מדובר בתיקון מס' 16 לחוק מימון מפלגות, והכוונה היא להאריך את מועד אפשרות קבלת הלוואה עד 31 בדצמבר 1995.

הצעת החוק המקורית דיברה על שישה חודשים מיום קבלת החוק. יש כמה מפלגות שלא יצליחו לעמוד בתאריך הזה. לכן, כל הכוונה היא להאריך את זה עד סוף שנה זו כדי לאפשר לאותן מפלגות לקבל את הלוואה, על מנת שימשיכו לתפקד.

אני אודה לחברים אם יאשרו את הצעת החוק הזאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רפאל אלול.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת לדיון בהצעת החוק. רשימת הנואמים סגורה. לכל נואם שלוש דקות. נואם שלא יהיה נוכח במליאה וייקרא שמו, לא יוכל לנאום.

אני מזמינה את ראשון הדוברים, חבר הכנסת אלי גולדשמידט.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מוותר.

היו"ר א' סלמוביץ:

אינו נוכח.

קריאות:

נוכח.

היו"ר א' סלמוביץ:

לא ראיתי אותך, חבר הכנסת גולדשמידט. אתה לא יושב במקומך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני יושב במקומי.

היו"ר א' סלמוביץ:

זה מקומך החדש, כנראה. מוותר.

חבר הכנסת יוסף בא-גד, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת עובדיה עלי, ואחריו – חבר הכנסת דוד מנע, אחרון הדוברים.

דוד מנע (הליכוד):

מוותר.

היו"ר א' סלמוביץ:

מוותר.

יוסף בא-גד (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, עקרונית אני לא מתנגד לעניין הדחייה, אבל בהזדמנות חגיגית זו, ולא כל כך חגיגית, אני רוצה לשאול פה, האם מצפונכם שקט עם עצם חוק מימון המפלגות? האם אתם לא חושבים שאנחנו לא משמשים דוגמה לעם?

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה אתם לא מוותרים על זה?

רפאל פנחסי (ש"ס):

רפאל אלול (העבודה):

אלי גולדשמידט (העבודה):

תודיע עכשיו שאתה מוותר.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני יכול להודיע. לא שואלים אותי.

רפאל אלול (העבודה):

רפאל פנחסי (ש"ס):

יוסף בא-גד (מולדת):

אני אצהיר. אני מבין שנגעתי בנקודה מאוד רגישה.

רפאל אלול (העבודה):

של מי? שלך.

יוסף בא-גד (מולדת):

של כל המפלגות. אני מעז לקום ולומר, שחוק מימון מפלגות גובל בדברים שאינם מתאימים למוסר תקופתנו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת להפסיק את ההפרעות.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מקווה שהיושבת-ראש תגן על זכותי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אולי תנמק גם למה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אם תיתנו לי, אני אנמק גם למה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אם זה דבר לא מוסרי, למה אתה משתמש בכספי מימון מפלגות? יש לך הזדמנות מעל הבמה לוותר על זה. העם מחכה לשמוע.

יוסף בא-גד (מולדת):

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, שאלת ואני אתן תשובה.

רחבעם זאבי (מולדת):

זה מימון מפלגות, זה לא מימון חברי כנסת. זה לא הולך לסיעה, זה לא הולך לחברי הכנסת.

רפאל אלול (העבודה):

למה הוא לא מוותר?

יוסף בא-גד (מולדת):

על מה לוותר?

קריאות:

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מעז לומר, כיום כל מפלגה מקבלת בין 50,000 ל-60,000 שקל עבור כל חבר כנסת. נוסף על כך יש יחידת מימון נוספת. לקראת הבחירות יקבלו, לפי המדד של היום, כמיליון שקל לחבר כנסת. אם אחד יבוא ויאמר שהוא מוותר, הוא גורם עוול, מפני שהוא חייב להתמודד, ואם כולם הולכים ברמה כזו, הוא לא יכול לפגר. אבל אם יהיה לכולנו העוז לומר, במדינה שיש בה בעיות של קו העוני, במדינה שיש בה בעיות של מחסור בתקציב, עם כל הסיבות שהממשלה מבזבזת לעדיפויות שונות – גם לבוא ולומר: הגדילו והרחיבו את מימון המפלגות על חשבון העם, על חשבון תקציב שאיננו.

אני חוזר ואומר, לא יכולה מפלגה אחת לומר: אני מוותרת, מפני שאז היא תיכשל בבחירות.

לדעתי, אסור לקבל את החוק הזה. אני אתנגד לו בתוקף וגם אגיש הסתייגות. אני שומע שכבר מבשלים ומכינים אותו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית שיתקיימו היום. מה פתאום הבהילות? גם זה מראה שעושים פה דבר מתחת לשולחן במהירות.

רפאל אלול (העבודה):

למה אתה מאשים בדבר כזה?

יוסף בא-גד (מולדת):

לא התייעצתי עם אף אחד. אני אומר את זה על-פי צו מצפוני.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

רואים שלא התייעצת.

יוסף בא-גד (מולדת):

רואים? אתה נכנסת, חבר כנסת חדש, אתה לא צריך להשתלב בנורמות הקיימות כאן.

אנחנו מוכרחים להפחית את הפרסום, את הבזבז. אם כולנו נקטין את גודל המודעות, את המכתבים, את הפרסומים ואת כל הדברים האלה – אנחנו ניראה אחרת.

אני חוזר וקורא לכם ברגע של חשבון נפש: תתעלו על עצמכם, אל תתמכו בחוק הזה, נוריד, בתנאי שכולם יורידו, ואז העם יעריך אותנו. כיום המצב הוא, שלעם הזה נמאס מהמפלגות. אם אנחנו רוצים לשנות את היחס, אנחנו – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פנחסי, ד'. אני מבקשת להפסיק את זה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני אומר: אל תגורו מפני איש. אנחנו צריכים לדעת לא להתבייש ולא לחשוש. אני קורא לכם, אני יודע שאני קול קורא במדבר, לא לקבל את החוק ולהקים ועדה שתטיל על כולם סייגים להפחית ממימון מפלגות למען נזקקי עם ישראל.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת בא-גד. אני מזמינה את חבר הכנסת עובדיה עלי – אינו נוכח. חבר הכנסת דוד מנע – מוותר. אם כך, חבר הכנסת אלול, אתה רוצה לחזור?

רפאל אלול (העבודה):

כן.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת פנחסי, מה העירנות המיוחדת הזאת היום? חבר הכנסת פנחסי, בסדר, מדברים על כסף, אבל לא צריך עד כדי כך. לא עד כדי כך. מה זה?

רפאל אלול (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, נזעקתי לכאן, הרב בא-גד, ברשותך – – –

אריה דרעי (ש"ס):

היושבת-ראש, מה היתה ההערה הזאת לחבר הכנסת פנחסי?

היו"ר א' סלמוביץ:

זו הערה, קבל אותה איך שאתה רוצה. יש אנשים שכסף גורם להם להתרגשות.

אריה דרעי (ש"ס):

איך קבעת שלרב פנחסי זה גורם התרגשות?

היו"ר א' סלמוביץ:

איך קבעתי? כך קבעתי.

אריה דרעי (ש"ס):

מה זה קבעת?

היו"ר א' סלמוביץ:

אדוני, חבר הכנסת דרעי, אם אתה רוצה לתת פירושי רש"י לקביעות שלי, אז בבקשה.

אריה דרעי (ש"ס):

שום פירושי רש"י.

היו"ר א' סלמוביץ:

שמעת מה ששמעת, אם זה לא מוצא חן בעיניך – תתלונן.

אריה דרעי (ש"ס):

זו חוצפה.

היו"ר א' סלמוביץ:

זו חוצפה, בבקשה תתלונן.

אריה דרעי (ש"ס):

זו חוצפה.

היו"ר א' סלמוביץ:

עכשיו אתה מתחצף אלי כיושבת-ראש הישיבה.

אריה דרעי (ש"ס):

אם תתנהגי כיושבת-ראש לא אתחצף אלייך. אם תתנהגי כמו אני לא רוצה לומר מה, אני כן אתחצף אלייך.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה לא רוצה להגיד כמו מה, ממש התבטאות יוצאת מן הכלל.

אריה דרעי (ש"ס):

היו"ר א' סלמוביץ:

עכשיו אני קוראת אותך לסדר בפעם הראשונה.

אריה דרעי (ש"ס):

את יכולה לקרוא שלוש פעמים.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת אלול, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי חברי הכנסת, לפני שבוע-שבועיים היינו בוועדת הכנסת, והרב בא-גד היה בישיבה שם, על פירוק סיעת מולדת.

רחבעם זאבי (מולדת):

לא פירוק, התפלגות.

רפאל אלול (העבודה):

התפלגות, סליחה. חבר הכנסת זאבי בא ואמר, על מה אתה מדבר? הרב בא-גד מבקש ממני כסף באופן אישי, להעביר לו על מנת שיישאר אתי בסיעה, ודיבר על סחטנות. שמע, אולי מה שאמרת טוב לומר בחדרי חדרים, אף אחד לא שמע את זה. אני אומר את זה כאן קבל עם ועדה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני רוצה הודעה אישית.

רפאל אלול (העבודה):

אני אומר את זה כאן קבל עם ועדה. אני רוצה לשמוע שאתה מודיע לחבר הכנסת זאבי, שאתה מוותר על הכסף שלך, מוותר על מה שביקשת קודם, ואין בעיה. אתה מהווה עכשיו מחצית מהסיעה, תתרום חצי מהכסף לאותם נצרכים. אני אתן לך רשימה ארוכה של אלה שפנו אלי ואני מנסה להשיג להם כל מיני מקורות.

לבוא לכאן ולהתחסד ולהשתמש כאן בצביעות – אני נגד.

גם לקיים מפלגה צריך כסף.

חבר הכנסת בא-גד, אם מה שאמרת טוב בשביל להתפרסם וזה נחמד – על הכיפאק. אני חושב שמה שעשית עכשיו הוא פגיעה בחברך חברי הכנסת. לכן אני מציע לך שתהיה נאה דורש ונאה מקיים. אני בטוח שאתה מורה טוב לתלמידיך. נראה אותך מודיע בכתב לכל חברי הכנסת, שאתה מוותר על מה שביקשת מחבר הכנסת זאבי. בפעם הבאה תתמודד בלי המימון הזה. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רפי אלול.

יוסף בא-גד (מולדת):

הודעה אישית.

היו"ר א' סלמוביץ:

אין עוד. אתה רוצה הודעה אישית – בסוף הישיבה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. על איזו ועדה אנחנו מדברים? ועדת החוקה, חוק ומשפט? ועדת הכנסת?

רפאל אלול (העבודה):

כספים.

היו"ר א' סלמוביץ:

זה בא מוועדת הכספים? בא מוועדת הכספים.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה בקריאה ראשונה על הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון) (הארכת מועד), התשנ"ה–1995, של חבר הכנסת רפאל אלול, והעברתה לוועדת הכספים להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית. נא להצביע.

הצבעה מס' 28

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 13

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון) (הארכת מועד),

התשנ"ה-1995, לוועדת הכספים נתקבלה.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

הרב בא-גד נמלט על נפשו.

היו"ר א' סלמוביץ:

13 תומכים, אחד מתנגד, אין נמנעים. אני קובעת שהצעת החוק התקבלה בקריאה ראשונה, והיא מועברת לוועדת הכספים להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

הצעה לסדר-היום

שנה להטלת הפצצה על הירשימה

היו"ר א' סלמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום – הצעה לסדר-היום מס' 7428, בנושא: 50 שנה להטלת הפצצה על הירשימה, של חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

דילגו על ההצעות של חברי הכנסת הירשזון ומנע?

היו"ר א' סלמוביץ:

לא דילגו על שום דבר. שינו את הסדר.

חברת הכנסת גוז'נסקי, בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אדוני סגן השר, זו הזדמנות לברך אותך לכניסתך לעבודה.

ב-6 באוגוסט, כלומר ביום ראשון הקרוב, ימלאו 50 שנה להטלת פצצת האטום על העיר הירושמה ביפן. שלושה ימים מאוחר יותר הוטלה פצצת אטום על העיר נגסקי. שתי פצצות האטום האלה גרמו למותם של 350,000 איש, וגרמו לפציעתם ולנכותם של כ-400,000 איש, שרובם סבלו מהנזקים של הקרינה הרדיואקטיבית. בסך הכול נהרגו או נפצעו קרוב למיליון איש משתי פצצות בלבד.

50 שנה חלפו מהיום הנורא הזה, שבו האנושות למדה מניסיונה המר, מה המחיר הכבד והאיום שהיא תשלם אם לא תגביל את מירוצי החימוש הגרעיני.

אני רוצה לציין, שבאפריל שנה זו הוארך תוקפה של האמנה הבין-לאומית למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני, שנכנסה לתוקפה ב-1970. כלומר, קיימת היום, לשמחתנו, אמנה בין-לאומית שעוסקת בנושא של הגבלת ההפצה של הנשק הגרעיני. האמנה הזאת נתמכת על-ידי 170 מדינות, אבל, לצערי הרב, לצערנו ולצערם של כל שוחרי השלום, ממשלות ישראל סירבו, וגם הממשלה שמכהנת כעת מסרבת לחתום על האמנה הבין-לאומית למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני.

אני רוצה להזכיר, שהטלת פצצות האטום לפני 50 שנה על שתי ערים ביפן לא היתה כורח המציאות, שכן מלחמת העולם השנייה באירופה כבר הסתיימה ומלחמת העולם במזרח הרחוק היתה כבר קרוב לסיומה. גם היום כל המומחים והפרשנים מסכימים לכך שהיה פה ניסיון של ארצות-הברית לקבוע בפני העולם כולו את עליונותה הצבאית באמצעות הנשק הגרעיני במחיר חייהם ובמחיר נכותם של קרוב למיליון איש.

לפני 50 שנה הטלת הפצצה סימנה את פתיחתה של המלחמה הקרה. לכאורה צריכה היתה ארצות-הברית היום, לאחר קריסתה של ברית-המועצות, לקום ולומר שכבר אין מקום למירוצי חימוש גרעיני. אבל, בפועל מירוצי החימוש הגרעיני נמשך. אף שקיימת האמנה שהזכרתי קודם לכן, אין הסכמים על חיסול מלאי הנשק הגרעיני הקיים, שמספיק להשמיד את כדור הארץ 7,000 פעם. אין הסכמה על הפסקת פיתוח נשק להשמדה המונית, אין הסכמה על ביטול הניסויים הגרעיניים, וכידוע ממשלת צרפת התכוונה רק לאחרונה לשוב ולבצע ניסויים גרעיניים באוקיינוס השקט.

לכן, נוכח מצב זה, אני חושבת שמדינת ישראל, ממשלת ישראל וכנסת ישראל, צריכות לומר את דברן: לומר דבר של ניחומים לאלה שעדיין סוחבים על גופם את הפגיעה של הקרינה הרדיואקטיבית

ומזכירים לכולנו מה המשמעות של שימוש בנשק גרעיני. אבל אנחנו צריכים לומר גם כמה חשוב המאבק לחיסול הנשק הגרעיני במיוחד באזור שלנו, ובמיוחד למדינת ישראל. כמדינה קטנה, צפופת אוכלוסייה, ישראל צריכה להיות המדינה הראשונה המובילה במערכה לחיסול הנשק הגרעיני ולפירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני ומכל נשק אחר להשמדה המונית, לרבות נשק כימי, ביולוגי וכו'.

בארץ מתנהל כבר שנים ויכוח אמיתי על הנושא, האם פוטנציאל גרעיני מקנה ביטחון או להיפך – מזיק לביטחון. מקורות של המודיעין האמריקני מסרו, שהמאגר הגרעיני של ישראל כולל 230 פצצות גרעין. לפי המודיעין הרוסי – בין 100 ל-200 פצצות. יש גם נתונים אחרים. אבל אפילו היתה לישראל רק פצצת גרעין אחת – לא 100 ולא 200 אלא רק אחת – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אין אף אחת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אפילו היתה אחת – תקשיב, אדוני, אני ציטטתי מה שאומרים המקורות, ואני אומרת את דעתי, שהבעיה היא לא אם יש אחת, 100 או 200. הבעיה הבסיסית היא שמדינת ישראל, מבחינת האינטרס הלאומי שלה, צריכה ליזום ביטול כל אפשרות של ייצור, החסנה ובוודאי שימוש בנשק גרעיני באזור שלנו.

אני רוצה לומר, שלאחרונה התפרסם מאמר בביטאון מקצועי, International Security, המדבר על שלוש המדינות הגרעיניות הלא-מוכרזות – חוץ מישראל, מדובר גם בהודו ובפקיסטן, כשלוש המדינות הנחשבות בעולם כמדינות גרעיניות לא מוצהרות. הוא אמר שמשלושתן יש לישראל המאגר הגדול ביותר.

מה הטענה שלי? הטענה הבסיסית שלי היא, שממשלת ישראל צריכה: א. לחתום על האמנה הבין-לאומית לאי-הפצת הנשק הגרעיני; ב. להיות היוזמת והמדרבנת של הסדר אזורי שיחסל את כל מלאי הנשק, לרבות מלאי הנשק להשמדה המונית הקיים בעירק, לרבות מלאי הנשק להשמדה המונית הקיים בכל ארץ אחרת במזרח התיכון. תכתיב גרעיני לא היה ולא יהיה לעולם פתרון לסכסוכים, ואני לא חושבת שהאזור שלנו יכול לסבול מה שסבלה יפן. אנחנו לא יכולים להעלות על הדעת מיליון קורבנות, ובוודאי אנחנו לא יכולים להעלות על הדעת מספר הרבה יותר גדול, בהתחשב בהתקדמות הטכנולוגית ב-50 השנים האחרונות.

לכן אני חושבת, שטוב תעשה ממשלת ישראל אם היא תחשוב שמבחינת האינטרס הלאומי והקיומי צריך לפעול לפירוז האזור מנשק גרעיני ולחתימה על האמנה. אני מעריכה שהנשק הגרעיני עלול להיות מכשול בפני הסדרים. רק לאחרונה היה משבר חמור ביחסים בין ישראל למצרים, לפני חודש אפריל – לפני כינוס הוועידה. בסופו של דבר הדברים הסתדרו. אבל, אני חושבת שהנשק הגרעיני מטיל צל עלינו ועל השכנים. לכן, מאחר שזה מכשול ומאחר שזה בזבז עצום של משאבים, שמדינת ישראל צריכה להפנותם לתחומים אחרים – אני חושבת שיש קשר הדוק בין קידום התהליך המדיני לבין הצורך שלנו ללחום בכל הכוח שלנו לפירוז האזור מנשק גרעיני.

אני מעריכה שמדינת ישראל היום, עם הממשלה הקיימת היום, עשתה צעדים חשובים הראויים לציון בכך שהגיעה להסדרים עם הפלשתינים, עם אש"ף. נחתמו הסכמים, היום המצב די מדאיג מכמה בחינות, משום שהשלב הבא של ההסדר עדיין תקוע, והתאריכים שנקבעו, חלפו עברו ועדיין אין הסדר. אני חושבת שאין סיבה לעכב את ההסדר. אני חושבת שאפשר, עם רצון טוב, להגיע במהירות להסדר, כדי שנוכל כבר בשנה הבאה לגשת למשא-ומתן על הסדר הקבע, לאחר שתהיה בשטחים הפלשתיניים רשות פלשתינית נבחרת.

רון נחמן (הליכוד):

בשטחים המשוחררים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

זה דבר חשוב ביותר, שתהיה רשות פלשתינית נבחרת. חשוב ביותר שיהיה עוד צד אחד שיבטא את הרשות הפלשתינית הנפרדת, ואני מעריכה שהממשלה הזאת, אם תהיה עקבית במדיניות שלה, תוכל להוליך אותנו עד לבחירות להסדרים הרבה יותר מתקדמים גם עם הפלשתינים, גם עם סוריה, ובכך לפתוח דרך להסדרים אזוריים של שיתוף פעולה.

אבל, כל התוכנית הזאת שעליה אנו מדברים צריכה להיות מושלמת. צריכה להיות לה השלמה בתוכנית המדברת על חיסול הנשק הגרעיני, וכל האמצעים וכל המתקנים שקיימים באזור, לרבות בישראל, שיכולים לשמש לפיתוח נשק גרעיני.

אני רוצה להזכיר שממשלת דרום-אפריקה בראשות נלסון מנדלה הודיעה לאחרונה, שאכן היה שיתוף פעולה גרעיני עם ישראל. בינתיים יש שם ממשלה חדשה, שאינה מפתחת נשק גרעיני, לא מעוניינת לפתח נשק גרעיני, ואני רוצה לומר שנעשה טובה לעצמנו אם במקביל לקידום התהליך המדיני – במקביל לקידום ההסדרים עם הפלשתינים, עם סוריה ועם כל המדינות השכנות – ניאבק גם לפירוז האזור מנשק גרעיני.

בהקשר הזה אני רוצה להזכיר ולומר, שהכוח הצבאי של ישראל שימש הרבה פעמים כמין אשליה שאפשר להסתתר מאחוריה. היו הרבה ממשלות לצערי הרב שחשבו שאפשר לאלץ בכוח את השכנים להסכים להסדרים שאינם מקובלים עליהם. אני חושבת שאנחנו עלינו על דרך חדשה, הממשלה הזאת עלתה על דרך חדשה, וטוב היא תעשה אם תשלים את זה במערכה שהצעד הראשון בה הוא חתימת ישראל על האמנה הבין-לאומית למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אני מזמינה את סגן שר החוץ להתייחס להצעה.

סגן שר החוץ א' דיין:

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול אני מברך את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי על הברכות, וגם על כך שהיא מעלה לסדר-היום הצעה חשובה, שבאה להזכיר את הקורבנות.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני, אני חושב שזו הופעת הבכורה שלך כסגן שר, אם אינני טועה.

סגן שר החוץ א' דיין:

לא, היתה לי הופעה קודמת.

רון נחמן (הליכוד):

אם כך, אני מברך אותך בפעם השנייה.

סגן שר החוץ א' דיין:

תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

גם אני מצטרפת לברכות.

סגן שר החוץ א' דיין:

תודה ליושבת-ראש.

אבנר חי שאקי (מפד"ל):

גם אני מצטרף.

סגן שר החוץ א' דיין:

תודה. ההצעה לסדר-היום באה להזכיר את הקורבנות שהיו במלחמת העולם השנייה, בשלהי מלחמת העולם השנייה, כתוצאה מהטלת הפצצות על הירושמה ונגסקי. מיליון איש נפגעו, ויש שאומרים – יותר, כי גם הצאצאים שלהם נפגעו. ראינו את התוצאות ההרסניות של נשק כה קטלני.

עם זאת, כמובן, למען ההגינות, לא עלינו לשפוט את המעשה הזה של האמריקנים, אלא יש לשפוט אותו באותו קנה מידה שהיה אז, ולהתייחס למצב שהיה אז. יש היום מומחים והיסטוריונים שאומרים כי הטלת הפצצה בעצם מנעה קורבנות מעבר לאלה שלצערנו נפגעו כתוצאה מהפצצה הזו. על כך יש ויכוח.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני סגן שר החוץ, הם לא העזו לזרוק פצצה על אירופה, על גרמניה, אלא על יפן. כאן רואים גם כן עם מי הם גזענים ועם מי לא.

סגן שר החוץ א' דיין:

גם את הנושא הזה הייתי מציע שנשאיר לפסיקת ההיסטוריה. כמובן, אין לנו היום לא הזמן ולא הכלים להכריע בסוגיות הגדולות האלה, שבאודאי יש עליהן חילוקי דעות, לכאן ולכאן.

בכל אופן, לקחי השימוש בנשק האטומי, כפי שראינו בשלהי מלחמת העולם השנייה, הפכו במהלך 50 השנים האחרונות ליסוד חשוב ביותר בעיצוב היחסים במערכת הבין-לאומית. לקחים אלה מיושמים בעידן שלאחר המלחמה הקרה, במאמץ בין-לאומי הולך ונמשך לצמצום תפוצת הנשק הגרעיני. מדינת ישראל שותפה למאמץ זה, לרבות בדיונים המתנהלים להפסקה מוחלטת של הניסויים הגרעיניים.

אני חושב שחברת הכנסת תמר גוז'נסקי צריכה לברך, והיא ברכה בעצם על קידום תהליך השלום. במסגרת תהליך השלום מתנהלים גם הדיונים הרב-צדדיים. אחד הדיונים החשובים מתקיים בוועדה שבה משתתפות מדינות רבות, לרבות ישראל, ולרבות מדינות ערב והפלשתינים, וזו הוועדה לבקרת נשק. ישראל מצדה שותפה לדיונים האלה, והיא גם חותרת להקמתו בבוא העת במזרח התיכון של אזור מפורז מנשק גרעיני, כימי, ביולוגי וטילים. הדיונים מתקיימים בכוונה להגיע להסכמות. יש הסכמות אלה ואחרות ויש עדיין חילוקי דעות. המטרה והיעד שצריך לשאוף אליהם – ולכן הוועדה נקראת ועדת פר"ן, פירוק הנשק – הם להגיע באמת לאותו פירוק נשק כללי, לא רק בנושא שדיברת עליו, חברת הכנסת גוז'נסקי, אלא בכל נשק שהוא מסוכן, שיכול לגרום לכך שיהיו אווירה אחרת ומצב אחר. כל דבר מהדברים האלה יבוא בעתו.

המדיניות הזאת של ישראל, שלפיה היא עושה את הדברים במסגרת הדיונים של אותה ועדה, במסגרת שיתוף פעולה, כאשר יש גם התקדמות והבנות בסוגיות האלה, מחזקת את תהליך השלום. במקביל בעצם הרי המטרה של כל הוועדות האלה, המולטילטרליות, לרבות הוועדה שבאה לדון

בפירוק הנשק, היא לאפשר ליחסים הביטורליים להשתפר, להתקדם ולהגיע בבוא העת ובזמן הקרוב לאותו הסדר קבע גם עם הפלשתינים ואולי גם עם הסורים. זה, כמובן, יפתור גם את בעיית לבנון. בכך נביא להסכם שלום כולל במזרח התיכון וגם לפתרון הבעיה הזאת.

לכן, הנני פונה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי – כמובן, מטעמים ידועים לא אוכל להתייחס לכל הנתונים שהעלית – ומבקש להסתפק בדברי התשובה האלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן שר החוץ, חבר הכנסת דיין.

יש לנו פה הצעה נוספת של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, האם את מסתפקת בהודעתו?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אני מסתפקת.

היו"ר א' סלמוביץ:

אם כן, אין לנו הצעה נוספת. אני מצטערת, חבר הכנסת הירשזון.

שאלות ותשובות

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום: שאלות ותשובות לשר התחבורה. אני מזמינה את שר התחבורה לדון להשיב על שאלות רגילות.

מחירי הנסיעה בקווי "אגד"

חבר הכנסת ר' נחמן שאל את שר התחבורה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית מסובסדים.

רצוני לשאול:

1. כיצד נקבע מחיר הנסיעה של קו תחבורה?

2. מהם הקריטריונים שלפיהם נקבע הסבסוד בכל קו תחבורה?

3. מדוע לא נכלל אזור ירושלים-רבתי באזור ירושלים מבחינת תחבורה?

שר התחבורה י' קיסר:

1. גברתי היושבת-ראש, חברי חבר הכנסת רון נחמן, בתשובה על השאלה הראשונה שלך, תעריפי הנסיעה בקווים נקבעו על-פי תקדימים או השוואה עם קו קיים בעל מאפיינים דומים. בשנים האחרונות משרדי מיישם רפורמה מקיפה, שמנסה לקבוע באופן רציונלי את התעריפים בקווי התחבורה הציבורית. מכיוון שיש להם עלות כספית – ואנשים אוהבים שמורידים, לא שמעלים – אנחנו עושים זאת בהדרגה, כדי לא לפגוע באוכלוסיות שכתוצאה מהרפורמה תצטרכנה לשלם יותר. אם אתה עושה השוואה – חלק אתה מעלה וחלק אתה מוריד. אלה שאתה מוריד להם את התעריפים נהנים ואלה שאתה מעלה להם את התעריפים מתלוננים. לכן, החלטנו לעשות זאת בהדרגה כדי שלא להכביד על האוכלוסייה שכתוצאה מן ההשוואה על-פי קריטריונים אובייקטיביים תצטרך אולי לשלם יותר.

2. סבסוד תעריפי הנסיעה בקווי השירות באוטובוסים מתייחס בכלל למערכת הקווים המופעלת על-ידי המפעיל, והוא לא מתקיים על בסיס קווי פרטני. אנחנו לא עוסקים בכך, אלא בדרך כלל אנחנו מקיימים דיון משותף עם הקואופרטיב.

3. דיברת על ירושלים-רבתי – בדומה ליתר ערי ישראל, בירושלים קיים תעריף נסיעה אחיד, והוא חל על שטח השיפוט של העיר. אזור ירושלים כולל יישובים שהמרחק וזמני הנסיעה אליהם שונים במידה שאינה מאפשרת להחיל עליהם תעריף עירוני אחיד. זאת בדומה למקובל גם באזורים האחרים של הארץ, במטרופולין, כמו בתל-אביב ובחיפה.

היו"ר א' סלמוביץ:

שאלה נוספת לחבר הכנסת נחמן. בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, תודה על התשובה. הייתי רוצה לדעת את הדבר הבא: אם הפלשתינים וישראל יחתמו במהלך אוגוסט על ההסכם להרחבת האוטונומיה, איך ייסעו האוטובוסים של התחבורה הציבורית באותם אזורים שיהיו תחת שליטת הרשות הפלשתינית? האם הם יוכלו להעלות נוסעים יהודים וערבים? האם ישלמו בכסף ישראלי או בכסף פלשתיני?

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה. בבקשה.

שר התחבורה י' קיסר:

אני מצטער, אני לא יכול לענות לך במעמד זה, כי אינני יודע. עדיין אין בידי ואין בידי אף אחד ההסכם לפרטיו. כידוע לך, נושא התחבורה איננו מאותם תחומים שמועברים לרשות הפלשתינית לניהול עצמי. שם יש בעיות קשות, שהן גם בעיות ביטחוניות. לכן, אני לא יכול להגיד לך בשלב זה איך ייעשה הדבר. אין לי כל ספק, שנושא התחבורה הציבורית של הישראלים יהיה, יופעל ויוגן על-ידי ישראלים, אלא אם כן יהיו דברים אחרים שאותם אנחנו נראה בהסכם. אבל לא אוכל להגיד לך עכשיו פרטים, כי אני מניח שעדיין אין פרטים מלאים בתחום הזה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה.

קשיי תחבורה בדרך לכותל המערבי

חבר הכנסת א' ורדיגר שאל את שר התחבורה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

פורסם בעיתונות על "פקק תנועה וסיוט תחבורתי בשער האשפות" בדרך אל הכותל המערבי. אזרחים רבים מתלוננים על צפיפות יתר, בפרט בחודשי הקיץ בקווים לכותל המערבי.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך לקשיים בתחבורה הציבורית בדרך לכותל המערבי?

2. מה יפעל המשרד על מנת לשפר את התחבורה ואת דרכי הגישה לכותל?

שר התחבורה י' קיסר:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חברי השואל, בתשובה על השאלתא של חבר הכנסת אברהם ורדיגר ברצוני להבהיר כדלקמן:

1. באופן כללי אין גודש תנועה בשער האשפות, למעט בימי חג ובימים שני וחמישי בשבוע, שבהם מתקיימים אירועי בר-מצווה ברחבת הכותל. כידוע לך, שער האשפות נבנה לפני שנים רבות והוא לא נבנה לתנועה דו-סטריית. לכן, יש לפרקים לחץ-מה בתנועה, אולם על-פי רוב זרימת התנועה מתנהלת איכשהו.

2. יש תוכנית, שעדיין לא מופעלת, של מניעת כניסת רכב פרטי לתחום העיר העתיקה, דבר שבהחלט יקל את העומס. אבל, כאמור, התוכנית הזאת טרם מתבצעת. אנחנו בוחנים אותה.

בכלל, בירושלים יש בעיות קשות מאוד של תנועה, ולכן הממשלה החליטה להגדיל את התקציבים המיועדים לפיתוח רשת הכבישים בירושלים. עיניכם הרואות במה מדובר. מדובר בכריית מנהרה מצפון העיר לדרומה, הרחבת כבישים, כביש מס' 1, כביש מס' 4, הגבעה-הצרפתית ודומים להם. ירושלים גדלה והתפתחה, ויש עומס תנועה. לצערי, הרבה שנים אולי לא כל כך השקיעו בתשתיות בכלל, ובכלל זה בירושלים. אני שמח שבמסגרת שינוי סדרי עדיפויות הממשלה משקיעה מיליונים. לירושלים בלבד יש תקציב של קרוב ל-400 מיליון שקל במהלך שלוש השנים האחרונות.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת ורדיגר.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

אדוני השר, בזמן האחרון חופרת רשות העתיקות בקרבת הכותל המערבי וחוסמת את הגישה לכותל. זה אומנם לא שייך ישירות לשר התחבורה, אבל התחבורה אינה יכולה להתקרב למקום. החפירות מפריעות לתחבורה.

שאלתי: האם ניתן לדרוש מהגופים האחראים לזרז את סיום העבודות במקום, כדי שהציבור הגדול שזורם לכותל יוכל להגיע לשם בתחבורה?

שר התחבורה י' קיסר:

הייתי שמח מאוד אם רשות העתיקות תזרז את החפירות, ולא רק בירושלים. בארץ שלנו מקובל, שכל שאתה מרבה לחפור, אתה מוצא יותר עתיקות, ואז במקום לקצר את התהליך אתה מאריך אותו. אביא לך דוגמה: החלטנו על כריית מנהרה מהכניסה לחיפה עד לצ'ק-פוסט כדי להקל בתחבורה שם. והנה התגלו שם סימנים של עתיקות. אמרו לנו: תנו לנו 2 מיליון שקל, ואנחנו נבדוק. נתנו 2 מיליון שקל, והתברר שעכשיו צריכים 27 מיליון שקל, כי כשרק התחילו לחפור גילו שיש שם עיר עתיקה. וככה אנחנו נעצרים, ועוד מעט לא כדאי לחפור שם מנהרה. כשיחפרו את המנהרה ימצאו שם ערים.

זה אופיה של ירושלים, שהיא עיר עתיקה הבנויה שכבה על שכבה, ולא אני אוכל להורות לרשות העתיקות מה לעשות. אתה יודע שרשות העתיקות היא עצמאית מאוד מכוח חוק, ומשרדי ממשלה רבים מתקשים לפעמים – אבל מבינים את תפקידה של רשות העתיקות. ולכן גם אני לא יכול להבטיח לך שאני יכול להגיד להם: חברה, תזדרזו, כי זה מפריע לתנועה. כל אחד מבין שזה מפריע לתנועה, אבל את תפקידם הם עושים.

תנאי קבלה לקורס קציני בטיחות בתעבורה

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר התחבורה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

משרד התחבורה אפשר למועצת המובילים והמסיעים לקיים קורס קצר, שבסופו יקבלו מסיימיו כתבי הסמכה לשמש כקציני בטיחות.

בתקנות התעבורה 579-587 כתוב מהם תנאי הקבלה לקורס. לאנשי מועצת המובילים והמסיעים ניתנו הנחות הנוגדות תקנות אלה.

רצוני לשאול:

מדוע משרדך נותן הנחות בתנאי הקבלה לאנשי מועצת המובילים, ולא לפי החוק?

תשובת שר התחבורה י' קיסר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד התחבורה אישר למועמדים של מועצת המובילים והמסיעים לעבור קורס מכין לקראת הכשרתם לשמש כקציני בטיחות בתעבורה. כל המועמדים עברו מיון באמצעות "מכון הדסה" ואושרו על-ידי הרשות להיכנס לקורס זה.

בניגוד לבוגרי קורס רגיל לקציני בטיחות בתעבורה בוגרי קורס זה לא יוסמכו לשמש כקציני בטיחות בתעבורה, אלא אם כן לאחר גמר הקורס ישלימו את כל התנאים הנדרשים על מנת לשמש כקציני בטיחות בהתאם לתקנות התעבורה הרלוונטיות ויעמדו בכל המבחנים כפי שנדרש מקצין בטיחות על-פי הדין.

מדיניות משרדי היא, שבסוף התהליך תהיה רמה אחת לכל קציני הבטיחות, כאשר הדרך המוצעת למועמדי מועצת המובילים והמסיעים תאפשר הוספה של כ-50-100 קציני בטיחות בחברות שעד כה, לצערנו, לא העסיקו קצין בטיחות בתעבודה.

בכל מקרה, אנו שומרים בקפידה על הוראות החוק והתקנות כנדרש.

ממצאי ביקורת במינהל התעופה האזרחית

חבר הכנסת א' פורז שאל את שר התחבורה ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

לאחרונה התפרסם, כי בביקורת שערך מינהל התעופה הפדרלי האמריקני – FAA – במינהל התעופה האזרחית נמצאו ליקויים חמורים באופן הניהול של מינהל התעופה האזרחית, וכי חלק מבכירי המינהל אינם בעלי כישורים מתאימים לצורך מילוי תפקידם.

רצוני לשאול:

האם ממצאי הביקורת הובאו לידיעת השר, ואם כן – כיצד נערך המשרד לטיפול בליקויים אלה?

חבר הכנסת ח' מירום שאל את שר התחבורה ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

פורסם בתקשורת, כי בבדיקה שערכה רשות התעופה הפדרלית של ארצות-הברית במינהל התעופה האזרחית בישראל נמצאו נוהלי עבודה לא תקינים ובעלי תפקידים בכירים שאינם כשירים למלא את תפקידם.

עוד נכתב, כי מינהל התעופה מודע לליקויים אך לא עושה דבר לתקנם.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מודע לבדיקה ולתוצאותיה?

2. מדוע אין משרדך דואג לאכיפת הנהלים על מינהל התעופה?

3. כיצד יטפל משרדך לטפל בעניין זה?

תשובת שר התחבורה י' קיסר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברצוני להשיב לחברי הכנסת פורז ומירום ביחד, שכן שאלתם זהה.

ביום 19 ביולי, בדברי מעל דוכן זה בתשובה על הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שגיא, הבהרתי כי אכן ממצאי הדוח נמצאים בידי ונלמדו היטב במשרדי.

הבהרתי כאן באופן חד-משמעי, כי בכל הקשור לבדיקות שנערכו ב"אל על" נמצאה מחלקת תחזוקה חזקה ומערכת אבטחת איכות מצוינת. בבדיקות נקודתיות של נוהלי אחזקה של המטוסים, ספרות טכנית, מתקני שיפוצים והרכבת מנועים ומתקני בדיקת איכות אחרים – כל אלה העלו עמידה מלאה בתקנות.

באשר לפיקוח של מינהל התעופה האזרחית, צוות ה-FAA קבע, כי שיטת הפיקוח הנקוטה על-ידי מינהל התעופה הישראלי זה שנים, ולפיה מוסמכים מפקחים ובוחנים מתוך עובדים פעילים של חברת התעופה לבצע פיקוח על מטוסי וטייסי החברה שבה הם מועסקים, אינה עומדת בדרישות ארגון התעופה הבין-לאומי.

הצוות מצא גם שמספר המפקחים הקיים במינהל, יחסית להיקף הפעילות, אינו מניח את הדעת, ולא בכל המקרים הבוחנים והמפקחים מוסמכים בתחומים שבהם הם מקיימים את פעולת הפיקוח.

אנו מקבלים את הערות ה-FAA במלוא הרצינות. אנו מודעים לכך שפעולות שלטוניות מן הראוי שיבוצעו על-ידי נציגי השלטון, קרי, ישירות על-ידי מינהל התעופה האזרחית, ואין הוא יכול להסמך את "אל על" או גוף אחר לבחון את הטייסים ולפקח על התחזוקה ולפעול בשמו. זה שנים שאנו מנסים לאייש פונקציות פיקוח שלטוניות אלה באנשים בתקן המשרד, אולם ללא הצלחה, שכן שום אדם העונה על דרישות התפקיד לא יהיה מוכן לבצעו בתנאי התשלום הניתנים בסקטור הציבורי, כאשר בחוץ הוא יכול לקבל שכר הגבוה פי-שבעה משכרו בממשלה. אגב, זאת בעיה מערכתית של הסקטור הציבורי, שיש להקדיש מחשבה רבה לפתרונה.

דוח ה-FAA איננו סופי. בחודש ספטמבר אמור להיערך ביקור של נציג ה-FAA בארץ, כדי לוודא את אופן ההיערכות שלנו לעמידה בתקנות. ה-FAA מוכן לסייע בידינו להתאים עצמנו בזמן קצר לעמידה בדרישות, עקב הרמה הגבוהה של התעופה בארץ.

מייד עם הגעת הדיווח הראשוני על ממצאי הסיקור למשרדי, הוריתי לנמל התעופה להתאים מייד את קיום המבחנים והפיקוח בארץ לעמידה בכל הדרישות של ארגון התעופה הבין-לאומי, וזאת בתוך 120 יום שנדרשים מאתנו.

בהנחייתי, המשרד ומינהל התעופה האזרחי מבצעים, בסיוע האוצר והנציגות, את הצעדים הבאים: גיוס מייד של שני קברניטים, טייסים בעלי הסמכות כבוחנים, ושני מהנדסים-טכנאים לתגבור יכולת מינהל התעופה האזרחית לבצע בדיקות פיקוח על בדיקות המפקחים הראשיים של חברות התעופה.

תינתן לטייסים האפשרות לשמור על כושר הטיסה שלהם בכך שיעבדו במשרה חלקית בחברת תעופה שאותה הם לא מרשיינים; תינתן השתלמות מיידית של ארבעה מפקחים תוך כדי עבודה בתחנות עבודה של ה-FAA בארצות-הברית; עריכת שלושה קורסים בארץ; הערכות ורענון ההסמכות לכל המפקחים בארץ; סיכום נושאים אדמיניסטרטיביים ומשפטיים שיאפשרו למפקחים להיות עובדי מדינה ולהמשיך לטוס.

ועידת חברי קואופרטיב "דן" בליל שבת

חבר הכנסת א' רביץ שאל את שר התחבורה ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

נמסר לי, כי הנהלת חברת "דן" קבעה את מועד ועידת חברי הקואופרטיב לליל שבת, י"ז בתמוז התשנ"ה, פרשת פנחס. מדובר באספה של מאות חברים, שתגרום לחילול שבת פומבי וגדול.

רצוני לשאול:

1. מה ייעשה בנדון, במיוחד לנוכח העובדה שמדובר בחברה המסובסדת על-ידי משרדך?

2. מה ייעשה למניעת פגיעה קשה בציבור של מאות אלפי נוסעים דתיים המשתמשים בשירותי החברה, וכן בחברים הדתיים של "דן"?

תשובת שר התחבורה י' קיסר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

מבירור שקיימנו עולה, כי הנהלת קואופרטיב "דן" קיימה ביום 14 ביולי 1995, ט"ז בתמוז התשנ"ה, אספה כללית שנתית של חברי האגודה, כמתחייב מתקנון האגודה.

החברה מסרה לנו בתשובה על תלונתך, כי עקב קשיים בהשגת מקום מתאים נאלצה הנהלת הקואופרטיב לקיים את האספה במועד הנ"ל.

לשאלות המפורטות בשאלתא:

1. משרדנו אינו קובע להנהלת קואופרטיב "דן" היכן ומתי לקיים אספות כנ"ל והתכנסויות אחרות. נדגיש כי סמכויותינו על-פי הדין מתמקדות בהיבטים הנוגעים לקיום השירות ולהפעלתו הסדירה.

2. למיטב הכרתנו, מחויבת הנהלת "דן" לגלות עירנות לרגשות הציבור וחבריה הדתיים, ואנו נפנה את תשומת לבך לכך.

הפנינו את תשומת לבם להערותיך, ואני מקווה כי בעתיד יימנעו מלקיים אספות של האגודה בשבת.

פקקי תנועה בכניסה לירושלים

חבר הכנסת א' שפירא שאל את שר התחבורה ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

סבל רב נגרם ומשאבים של זמן וכסף הולכים לאיבוד מדי יום בגלל סתימת עורקי התחבורה בכניסה לירושלים, שבה נוצרים פקקי תנועה גדולים וארוכים.

רצוני לשאול:

האם יש למשרדך תוכניות לפתרון הבעיה, ומתי יבוצעו?

תשובת שר התחבורה י' קיסר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. על מנת לפתור את בעיית הצפיפות בכניסה לירושלים מתבצעות עתה כמה עבודות:

1. במסגרת סלילת כביש מס' 4 מתבצעת כריית מנהרה מתחת לצומת הכניסה לעיר לתנועה שתעבור מצפון לדרום ומדרום לצפון, ותאפשר זרימה טובה יותר בכניסה לירושלים.

2. כמו-כן מתוכננים עתה הצמתים הקרובים לכניסה לעיר. צומת רחוב העלייה מתבטל, צומת זמני חדש יבוצע בחיבור כביש המרכז העירוני הראשי לרחוב בן-דור.

3. כמו-כן מתוכננות מחדש תוכנות הרמזורים.

ב. לוח הזמנים לביצוע הינו כלהלן:

תכנון מחדש של תוכנות הרמזורים יסתיים בספטמבר 1995, כריית המנהרה תסתיים בסוף שנת 1996, וכביש מס' 4 יושלם בסוף 1997, תחילת 1998.

ג. אנו מקווים שהדבר יביא בסופו של דבר להקלה ניכרת בתנועה לירושלים ובתוכה. נציין כי היו יומיים של קריסת מערכת הבקרה המרכזית, דבר שגרם לעומס רב בצמתים, ועיריית ירושלים מתעתדת להחליף את חומרת המערכת.

ד. נערכה עתה בדיקה לפיתוח מערכת רכבתית בירושלים, במטרה לאפשר תחבורה ציבורית אלטרנטיבית למכונית ולכביש.

קו אוטובוס חדש מאילת לקריית-שמונה בשבת

חבר הכנסת ש' יהלום שאל את שר התחבורה ביום י"ט בתמוז התשנ"ה (17 ביולי 1995):

על-פי הידיעה הרצ"ב ב"מעריב" (7 ביולי 1995) מופעל קו אוטובוסים חדש מאילת לקריית-שמונה בשבת.

רצוני לשאול:

1. האם אישר השר הפעלת קו בשבת?

2. האם קיבל "אגד" היתר חוקי ממשד העבודה והרווחה להפעלת הקו בשבת?

3. האם תואם הדבר את זכות האזרח הדתי במדינה?

4. כיצד יסביר השר את הסתירה בין הפעלת הקו בשבת לבין תשובתו אלי על שאלתא מס' 4652 מיום 5 באפריל 1995?

תשובת שר התחבורה י' קיסר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד התחבורה מקפיד לשמור על הסטטוס-קוו בכל הנוגע ליציאות אוטובוסים בשבת, על-פי ההסדרים משנת 1991.

קו "אגד" מס' 998, קריית-שמונה-אילת, הופעל בראשית חודש יוני שנה זו לחודשי הקיץ בלבד ובאופן ניסיוני. בקו פועלת נסיעה אחת ביום ו' מקריית-שמונה לאילת, וביום שבת מאילת.

הקו נפתח לאור בקשות חוזרות ונשנות מצד אזרחים, ביניהם רבים הדואגים לשלום ילדיהם, תושבי בית-שאן, עפולה, טבריה, קריית-שמונה, וכן מיישובי וקיבוצי האזור, לאפשר הגעתם באמצעות תחבורה ציבורית מאילת למחוז חפצם. הקו נפתח לחודשי יולי-אוגוסט על-פי נתוני הביקוש.

קו השירות דנן נכלל בכמה קטיגוריות, אשר לגביהן מותר למפקח על התעבורה ליתן רשיונות הפעלה לקווי שירות בימי מנוחה, בהתאם לתקנה 386א לתקנות התעבורה, זאת בהיותו קו המשרת נוסעים ליישוב ספר, קו שהינו חיוני לביטחון הציבור, או קו שהינו חיוני מבחינת קיום שירותי תחבורה ציבורית.

המפקח על התעבורה, בהסתמך על תקנה 386א לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, התיר נסיעה מאילת לפני צאת השבת, בדומה לכל יתר הקווים הפועלים מאילת למרכז הארץ ולצפונה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד השר התחבורה.

הצעה לסדר-היום

הקטל שאין לו סוף בכבישי הארץ

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים כעת לנושא הבא בסדר-היום – הצעה לסדר-היום מס' 7408, בנושא: הקטל שאין לו סוף בכבישי הארץ, של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

אברהם הירשזון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, אדוני השר, נתוני תאונות הדרכים מצביעים על מצב עגום מאוד בכבישי ישראל. מתחילת החודש – 118 תאונות. נפגעים קשים מתחילת חודש יוני – 199. מתחילת ינואר 1995 עד יוני 1995 – 10,691 תאונות דרכים, ואולי ברגע זה מדובר ביותר. מתחילת השנה – למעלה מ-400 הרוגים, ואינני רוצה לנקוב במספר המדויק, כי, לצערי הרב, אי-אפשר לנקוב בו. איננו יודעים באיזו דקה ישתנה הנתון הזה במדינת ישראל. הקטל הנורא הזה בכבישי ישראל הוא יום-יום ושעה-שעה.

אדוני השר, ה"פתח", ה"חמאס", "הג'יהאד האסלאמי" וכל הקבוצות האחרות אינם מצליחים לקטול בתושבי מדינת ישראל במשך כל השנים כמו שעשו תאונות הדרכים, שהן אולי האויב מספר אחת של מדינת ישראל.

ולמרות הכול, אני אומר, הממשלה שאננה, משום שכאשר אנחנו נלחמים נגד אויבינו – הקמנו את זה"ל, בנינו אסטרטגיית לחימה, יש מטה, יש צבא, אנחנו מקדישים לזה תקציבים, וכך אנחנו נאבקים וכך אנחנו נלחמים. אבל בנושא תאונות הדרכים אנחנו עוסקים, לצערי הרב, בסטטיסטיקות.

אני מבקש, אדוני השר, שכאשר תעלה לכאן לא תעסוק בסטטיסטיקה, אם בשנה החולפת פחת מספר תאונות הדרכים ב-1.47%, או שמספר ההרוגים ירד או עלה ב-0.41%, כי אין לזה שום משמעות. המשמעות היא שלמעלה מ-400 ההרוגים מורכבים משרה, לאה, יעקב, אברהם, יצחק, וכך 400 ויותר שמות, וכל יום מיתוספים שמות. אין שום משמעות לסטטיסטיקה. והממשלה פועלת ונוהגת בנושא הזה בחוסר אחריות אלמנטרית. שאם לא כן, הייתם צריכים לבוא לכנסת הזאת ולהציג בפניה תוכנית בלתי שגריתית, לא דבר שביום-יום, תוכנית מפורטת הלכה למעשה כיצד הממשלה הזאת נאבקת בתאונות דרכים.

אינני פונה אליך אישית, אדוני השר, אלא כמי שמייצג פה את הממשלה. טענותי מופנות אל ראש הממשלה ואל כל הממשלה, משום שזה לא עניין למשרד התחבורה בלבד, זה בהחלט עניין לממשלה כולה, זה בהחלט עניין של אכיפת חוקים, זה בהחלט עניין של אסטרטגיית לחימה, כיצד נאבקים בנושא, הקמת מטה מיוחד.

אדוני השר, שלא כהרגלי, אינני מתכוון לבקש דיון בכנסת בנושא הזה, אינני מתכוון להעביר את הנושא לוועדה לדיון בה, כי אין לזה שום משמעות. יש לנו כבר 25,000 הצעות בוועדה ו-25,000 הצעות לדיון במליאה. אני מבקש להסתפק בדברים שאתה תאמר, אבל אני מאוד מקווה ומאחל, למען עם ישראל, שתבוא ותבשר לנו דברים חדשים, ומהפך במאבק בתאונות הדרכים. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אברהם הירשזון. אדוני שר התחבורה, בבקשה.

שר התחבורה י' קיסר:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חברי חבר הכנסת אברהם הירשזון, אכן אתה צודק, חבר הכנסת אברהם הירשזון, כי המאבק בתאונות הדרכים הוא מאבק ללא סוף כל עוד יש לנו הרוגים ונפגעים ומספרם גדול מאוד.

לצערי, חודש יולי בשנה זו, כפי שאתה בעצמך אמרת, היה חודש יוצא דופן, קטלני ועגום, גם לאור המספרים הגבוהים בלאו הכי. בחודש זה נהרגו 64 איש, וזה מספר מפחיד ומבהיל. מספרים דומים היו לנו בעבר: בנובמבר 1993, שבו נהרגו 61 איש, ובאוגוסט 1987, שבו נהרגו 57 איש.

כידוע לך, כמעט כל שבוע אני נדרש לנושא הזה מעל הבמה, ומדי פעם יש לי הזדמנות לשוב ולחזור ולספר מה עושה הממשלה. יש האומרים: צריך להכריז מצב חירום. בסדר, הכרזנו מצב חירום, so what. אתה צריך לעשות מעשים. ובתאונות דרכים מדובר בריבוי מעשים שמשפיעים על נהגים, ובראש ובראשונה יש לעשות פעולות אכיפה וענישה.

בהמשך דברי אומר אילו דברים חדשים עושה לפחות המשרד שאני מופקד עליו. כידוע לך, אני לא עוסק בממשלה בשום דבר מלבד תחבורה, ולא תראה אותי בשום ריאיון אחר מלבד בנושא תחבורה, כי אני קבעתי לעצמי שאעסוק אך ורק בתחום התחבורה, כאשר נושא תאונות הדרכים עומד אצלי במקום הראשון, כי מדובר בחיי אדם.

אמרת בצדק, נהרגים בתאונות דרכים כמעט פי-עשרה מהנהרגים בכל מעשי הטרור, והעם בחלקו עובר על כך לסדר-היום, גם בעיתונות, כאילו אלה דברים של מה בכך – לעומת התעוררות, ובצדק, כשעובר עלינו איזה מעשה טרור, אם בלבנון או אירוע של מתאבדים.

על-פי הנתונים – ואני עוקב שבוע אחר שבוע, חודש אחר חודש – במחצית השנה של 1995 היתה ירידה של 8% במספר ההרוגים, ואמרתי: הנה עלינו על דרך המלך, מתחילה ירידה. בא חודש יולי וטפח לנו על פרצופנו. נכון, כואב הלב, אבל אנחנו לא נירגע כל עוד יש הרוגים. הנתונים שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על מחצית 1995 מעידים על ירידה של 8% במספר ההרוגים.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה לסיים.

שר התחבורה י' קיסר:

גברתי היושבת-ראש, ברשותך, אני רוצה לומר לחבר הכנסת הירשזון מהם הדברים החדשים שיזמנו ומה הפעולות שעשינו, כי הגורם האנושי הוא הקובע. 95% מכל התאונות הן תוצאה של הגורם האנושי.

היו"ר א' סלמוביץ:

בבקשה, עוד דקה.

שר התחבורה י' קיסר:

הגדלנו כחובת לימוד – 30 שעות, במקום 12 שעות שהיו. הכנסנו אכיפה בנמלים וליד המחצבות, עם מכשיר נייד לבדיקת עומס יתר. חייבנו הכשרת מסיעי התלמידים לקראת שנת הלימודים כתנאי לכך שיוכלו להסיע תלמידים. חייבנו מבחן מעשי לנהגים שרוצים רשיון גבוה יותר למשאיות של 4 טונות ומעלה. יש לנו למעלה מ-1,100 קציני בטיחות במשרדי תובלה, שכל תפקידם הוא לעסוק בבטיחות. בכל רשות מקומית הקמנו מטה בטיחות עם רכז בטיחות והכשרנו את כולם בקורסים מיוחדים איך הם צריכים לעבוד. הכללנו את נושא הבטיחות לתלמידי בתי-הספר מגן-הילדים עד כיתה י"ב, תוכנית ארבע-שנתית, והיא מתקדמת לפי התוכנית. בשנה האחרונה כ-43,000 תלמידי כיתות י"א קיבלו על-ידינו, על-ידי משרד התחבורה, 30 שעות לכל בית-ספר עבור הכשרה מיוחדת בנושא בטיחות. יצאנו במרכז לרכישת דמיינים – מה שנקרא סימולטורים – להוראת נהגים עוד לפני שהנהג עולה למכונית. ציידנו את המשטרה בצידוד חדיש גם לנושא שמירת מרחק, גם לנושא מהירות וגם למדידת רמת האלכוהול.

יכולתי למנות פעולות מפעולות שונות. אני חושב שכל עוד הנושא הזה לא ירד מסדר-היום, אנחנו נוכל להתקדם, כי צריך לחנך את האזרח שגם הוא שותף, ולא רק הממשלה. הממשלה יכולה לעשות פעולות, אבל בסוף מכריע הנהג עצמו, או הולך הרגל.

הממשלה קיימה לפני שלושה שבועות דיון מיוחד בנושא הזה, והיא קבעה שצריך לעסוק בשני תחומים, שאחד מהם נמצא עכשיו בוועדת שרים לענייני חקיקה ובשני אנחנו עדיין מתדיינים עם האוצר. האחד – החמרת הענישה לעבריינים, בעיקר בעבירות קשות; השני – הגדלת האכיפה על-ידי גיוס שוטרים. כידוע לך, יש על כך מאבק עם האוצר. אני מקווה שיעלה בידינו להגדיל את מספר השוטרים כדי להגביר את האכיפה. במקום שיש אכיפה מספר התאונות יורד.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד שר התחבורה.

מה אדוני השר מציע?

שר התחבורה י' קיסר:

להסתפק בהודעתו.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת הירשזון, אתה מסתפק?

אברהם הירשזון (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, מאחר שאני רואה שלממשלה אין מדיניות, אני מסתפק בהודעה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה מסתפק.

שאלות ותשובות

היו"ר א' סלמוביץ:

אם כך, אנחנו עוברים כעת לנושא הבא על סדר-היום: שאלות ותשובות לשרת העבודה והרווחה. בבקשה.

הוצאת ילד מהחזקת אמו

חברת הכנסת א' סלמוביץ שאלה את שרת העבודה והרווחה ביום ט"ז בסיוון התשנ"ה (14 ביוני 1995):

בנה הפעוט של א"ש – שמה המלא מופיע במקור – אם חד-הורית, הוצא מהחזקתה והועבר למשפחה אומנת לאחר שפנתה ללשכת הרווחה בבקשה לעזרה, ומאז היא מנהלת מאבקים על החזרת הילד להחזקתה. רצ"ב מכתבה של הגברת א"ש.

רצוני לשאול:

האם וכיצד יפעל משרדך להחזרת הילד לאמו?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

המדובר באשה בת 29, שנולד לה בן מחוץ למסגרת הנישואין. האשה, שבעיותיה המשפחתיות והבריאותיות קשות, מטופלת על-ידי לשכת הרווחה באזור מגוריה. לאחר ניסיונות לסייע לה לגדל את הילד בעצמה ובעזרת חונכת, ביקשה האשה כי בנה יימסר למשפחה אומנת. הקטין נמסר למשפחה אומנת בתוקף צו ביניים לחוק הנוער. בספטמבר הקרוב יערך דיון לגבי הצו הקבוע.

בהסכמתך, גברתי חברת הכנסת סלמוביץ, יימסרו פרטים סוציאליים נוספים לפרוטוקול, והכנתי העתק גם בשבילך. אני מבקשת שהוא יישמר שמור ולא גלוי, פשוט מתוך יחס של שמירה על צנעת הפרט.

(להלן הדברים שנמסרו לפרוטוקול:)

מדובר באשה בת 29, בת למשפחה רב-בעייתית. אביה נפטר לפני כחמש שנים משתיית יתר, שני אחים ידועים כמשתמשים בסמים, אחות אחת סובלת מאנורקסיה. היחסים במשפחתה המקורית קשים ומלווים באלימות. בינואר 1991 נולד הבן, כאשר בעת ההיריון ביקשה להפסיקו, אך בשל העובדה שהיתה כבר בשלב מתקדם של הריונה לא ניתן היה לבצע זאת. האשה התגוררה בבית אמה לאחר הלידה, אך בשל היחסים הקשים במשפחתה סודרה בדירה, בעזרת עובדי לשכת הרווחה הנמצאים עמה בקשר צמוד. נעשו ניסיונות לעזור לה לגדל את הילד בעזרת סומכת-חונכת, אולם לבקשתה הועבר הילד למשפחה אומנת. לאחר בדיקת מסוגלות הוחזר הילד לביתה לניסיון נוסף, אולם לאחר שהאם תקפה את הילד, הוא הוצא שוב מהבית על-ידי פקיד סעד. כיום הילד נמצא מחוץ לבית בתוקף צו ביניים, שהוצא על-ידי כבוד השופט מלמד, עד לדיון לגבי הצו הקבוע.

היו"ר א' סלמוביץ:

גברתי השרה, אם תרשי לי הערה קטנה. בנוגע לצו הביניים שאת מדברת עליו, שבעקבותיו נמסר הקטין למשפחה אומנת, אני רוצה להעיר שלדברי הפונה, לדברי האשה, היא לא ידעה כלל על צו, ומשרד הרווחה – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, לא מקובל לשאול.

היו"ר א' סלמוביץ:

מותר לי לשאול.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

לא מקובל שהיושבת-ראש שואלת שאלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבל יש נוהג ואנחנו עובדים לפי נוהג.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

— — — זה לא מקובל

היו"ר א' סלמוביץ:

אני אומרת לך שמקובל. כבר שלוש שנים אני מנהלת פה ישיבות ואני יודעת על מה אני מדברת. אתה יכול לבדוק.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

לא, זה לא מקובל.

היו"ר א' סלמוביץ:

עליך זה לא מקובל. מה לעשות? אנחנו פועלים — — —

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

ב-15 השנים שאני יושבתי בכנסת ובשלוש השנים שאת יושבת בכנסת — זה לא היה מקובל.

היו"ר א' סלמוביץ:

בשלוש השנים שאני יושבת כאן — מקובל. תבדוק, אדוני.

הערה קטנה. אני רוצה רק להעיר, שבנוגע לצו שאת מדברת עליו, לא הוצג בפני האשה שום צו, ולטענתה היא לא יודעת בכלל על קיומו של צו כזה. לכן, הדברים מאוד תמוהים ומוזרים. תודה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אני רוצה להשיב. אני לא מכירה את העניין הזה לגופו, אבל יש מקרים רבים שבהם אנחנו מדעת לא מוסרים דברים לאדם שזה נוגע בו, כי אני רואה כאן שיש בעיה עם אותה אשה, ואני לא רוצה להרחיב את הדיבור, אבל אני מניחה שזו היתה הסיבה. אני מוכנה לבדוק פעם נוספת, כי לא תמיד גם הדיווח יכול להיות מדויק. אני מתייחסת למקרה הספציפי הזה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה.

בדיקת תלונות בנושא האגודה השיתופית יפה-נוף

חבר הכנסת ד' מנע שאל את שרת העבודה והרווחה ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

בעבר הועברו תלונות אל רשם האגודות השיתופיות במשרדך בנושא של יפה-נוף (מורשת ב'), יישוב קהילתי כפרי, אגודה שיתופית בע"מ.

רצוני לשאול:

1. האם נבדקו כל התלונות שהועברו לרשם האגודות השיתופיות?

2. אם כן – מה המסקנות שהתבקשו בעקבות התלונות הללו?

3. אם לא – מתי יבדוק הרשם את כל התלונות הללו?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

1-3. כן. הנושא נדון במסגרת בג"ץ 309/94, שלום כתב נגד רשם האגודות השיתופיות ואחרים. בהסכמת הצדדים, הוחלט על פירוק האגודה, בהתאם לסעיף 46(1) לפקודת האגודות השיתופיות.

היו"ר א' סלמוביץ:

שאלה נוספת לחבר הכנסת מנע.

דוד מנע (הליכוד):

גברתי השרה, בהמשך לשאלתך, מה יהיה ההמשך? האם יקימו מחדש את האגודה הזאת? האם יקימו מחדש את היישוב הזה? האם יבואו מחדש ליישוב הזה? מה יהיה ההמשך של היישוב הזה?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

הנושא של היישוב הזה הוא מאוד מורכב. אני מניחה שבגלל זה אתה גם שאלת את השאלות. זה מושב – מורשת א' – שהיה כפר שיתופי של חרדים. התושבים המקוריים ברחו ולבתיים נכנסו גרעין מסוים, אני לא רוצה כאן להתייחס לשמות. שלום כתב, שהוא אחד מאנשי מורשת א', שהיה בין אלה שעזבו, עתר לבג"ץ על מנת שלא יהיה פירוק של האגודה השיתופית והם יוכלו להישאר ולגור שם בתור מורשת ב'.

בג"ץ קיבל את עמדת רשם האגודות שאי-אפשר להכשיר ישיבה במקום של אנשים שלפי השגתו ודעתו השתלטו על המקום ולא היו תושבים שלו. כלומר, הם התיישבו שם באופן בלתי-חוקי. הוחלט על פירוק האגודה, על החזרת הנכסים לסוכנות ועל מציאת גרעין חדש.

אני רוצה לציין שהליך פירוק יכול לקחת גם כמה שנים. אני חושבת שגם אתה יודע זאת כעורך-דין, ולא פחות טוב ממני, שברגע שאין הסכמה, ובמקרים כאלה לעתים קרובות אין נכונות להגיע להסכמה, זה יכול להימשך זמן רב. לפי הפסיקה של בית-המשפט אנחנו מוגבלים מאוד גם במידת המעורבות שלנו.

אשפוז יולדות בבתי-חולים

חבר הכנסת ש' בניזרי שאל את שרת העבודה והרווחה ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

רצוני לשאול:

1. מי משלם לבתי-החולים עבור אשפוז יולדות בימים שלאחר הלידה?

2. מה סכום התשלום ולפי איזה תחשיב הוא נקבע?

3. מדוע לא יאושפזו היולדות לכל הימים שבעבורם משולם לבתי-החולים?

4. האם משתתף משרדך במימון ימי החלמה ליולדות אחר שחרורן מבתי-החולים?

5. אם כן – לכמה ימים, באילו סכומים ומה הם הקריטריונים לזכאות לכך?

6. אם לא – מדוע לא?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. קופות החולים משלמות לבתי-החולים עבור אשפוז יולדות. המוסד לביטוח לאומי מעביר לקופות החולים את החלק המיועד לכיסוי אשפוז לידה, מתוך סך כל דמי הביטוח, על-פי שיטת החלוקה הקבועה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

2. הסכום הוא 4,171 שקל לכל לידה, ו-43,352 שקל ללידת פג, ללא התחשבות במספר ימי האשפוז. הסכום נקבע על-פי ממוצע ימי האשפוז ועלותם.

3. היולדות מאושפזות ללא מגבלה של מספר ימים, על-פי קביעת הרופאים.

4-6. משרד העבודה והרווחה והמוסד לביטוח לאומי אינם משתתפים במימון ימי החלמה ליולדות. הצעה בנדון עלתה לדיון זה לא כבר, וירדה מהפרק בשל העלות הגבוהה הדרושה למימונה, ובשל העדר תשתית מתאימה שתוכל לשרת את כל האוכלוסייה.

הנצחת חללי פעולות איבה

חבר הכנסת י' לס שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

בהמשך לפניית ציבור שהגיעה למשרדי ממשפחת סובל אשר בנה בן ה-18 נהרג בצומת-כיסופים ואינה זוכה להנצחה הראויה לבנה, זיכרונו לברכה – רצוני לשאול:

1. מדוע ביישובי קו העימות כמו נהרייה, אין כל הבדל בין חללי צה"ל לחללי פעולות איבה והם זוכים להנצחה שווה?

2. מדוע יש אפליה שכזו בין החללים?

3. מה ייעשה לתת הנצחה נאותה לחללי פעולות איבה?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

המוסד לביטוח לאומי נוהג בהנצחת חללי איבה באותה מדיניות ולפי אותם קווים מנחים אשר נקבעו לגבי הנצחת חללי צה"ל.

הסיוע ניתן בדרך של מענק והלוואה להשתתפות בהוצאות ההנצחה של המשפחה, בהתאם לסכומים הנקבעים באגף השיקום של משרד הביטחון, ללא הבחנה לגבי המיקום הגיאוגרפי.

תקבולי הביטוח הלאומי לקיבוצים ולמושבים שיתופיים

חבר הכנסת א' גולדשמידט שאל את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

המוסד לביטוח לאומי מעכב תקופה ארוכה תקבולי ביטוח לאומי המגיעים לעשרות קיבוצים ומושבים שיתופיים בגין הפרשי שומה לשנת 1992.

רצוני לשאול:

1. מדוע אין משרדך נענה לבקשת הקיבוצים והמושבים להעברת ההחזרים ולקזז דמי הביטוח המגיעים למבוטחים מהתשלומים לביטוח הלאומי?

2. האם נשקל שינוי חוק הביטוח הלאומי, לפיו יוחזרו כספי הפרשי שומה בתוך 90 יום ממועד השומה?

תשובת שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המוסד לביטוח לאומי נערך לחישוב הפרשי השומה. עם קבלת המאזנים המאושרים על-ידי ברית הפיקוח, יערוך המוסד מייד חישובים של הפרשי השומה.

2. המוסד לביטוח לאומי ישקול בחיוב להחזיר את הפרשי השומה לזכות, בתוך 90 יום ממועד ביצוע ההפרש.

תשלומי ביטוח לאומי של סטודנטים

חברת הכנסת ד' איציק שאלה את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

הגיעו לידי פניות מספר של סטודנטים המשלמים ביטוח לאומי על עבודתם. ידוע, ששכר הלימוד בישראל גבוה, וסטודנטים רבים נאלצים לעבוד למימון מחייתם ושכר הלימוד.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרדך למצב?

2. האם יוענקו הנחות ופטורים לסטודנטים עובדים?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

1. כן.

2. סטודנט עובד משלם דמי ביטוח ככל מבוטח עובד אחר. המוסד לביטוח לאומי גובה דמי ביטוח בשיעורים אחידים מקבוצות מבוטחים שונות, ובעניין זה לא חל דין שונה על סטודנטים. הגבייה במקרה זה נעשית דרך המעביד.

הקלות והפחתות ניתנות לכלל המבוטחים, ולא לקבוצה זו או אחרת בתוכה.

עם זאת, אני מבקשת לציין שלגבי סטודנט שאינו עובד נקבע בתקנות כי ישלם דמי ביטוח בשיעור מופחת. דבר זה מתאפשר, בין השאר, בשל מערכת הגבייה המרוכזת דרך האוניברסיטאות. כיום מדובר בדמי ביטוח בסכום של 13 שקלים בחודש.

היו"ר א' סלמוביץ:

שאלה נוספת לחברת הכנסת איציק.

דליה איציק (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, גברתי השרה, מאחר שיש כאן בכל זאת אווירה של חג לפני פגרה, תרשי לי להגיד לך מלה טובה על ההישג המכובד שהשגת אתמול.

אני גם מבקשת להוסיף לשאלה. נדמה לי שיש פה מעט מאוד כסף שנכנס לביטוח הלאומי והרבה מאוד כסף בשביל סטודנט שעובד, ואת הרי מצויה בפרטים ובמצב הסטודנטים הרבה יותר טוב ממני, וכבר עשית דברים גדולים במשרדך. אולי בכל זאת אפשר לחשוב על כך מחדש. יוצא לי השנה ללמוד ואני רואה את הסטודנטים הצעירים האלה, ואני מוכרחה לומר שבמצבים מסוימים לבי ממש נכמר עליהם. תודה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

קודם כול אני רוצה להודות לך על הברכות. את בוודאי מתכוונת לחוק עקרות-הבית. אני מקווה שלא יהיה על כך ערעור בממשלה ונוכל לתקן עוול גדול מאוד לגבי עקרות-בית שעבודתן איננה נחשבת כעבודה, וכשהן מגיעות לגיל 65 הן זוכות לחצי קצבת זיקנה שמצורפת לקצבת הזיקנה של בעליהן. וההצעה שלי מדברת על כך שהן תקבלנה קצבה מלאה בזכות עצמן, כי להיות עקרת-בית זו עבודה. מי שעובדת מחוץ למשק-ביתה עובדת שתי משרות.

היו"ר א' סלמוביץ:

בהחלט. אני מצטרפת לברכות.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אשר להנחות: כאשר היינו מעורבים – אני הייתי מעורבת כשרה האחראית על המוסד לביטוח לאומי – בחקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, קבענו לעצמנו כלל, נאבקנו והצלחנו לגבי ארבע קבוצות. הזקנים – שתי קבוצות. אלה שחיים רק על הביטוח הלאומי שילמו בעבר לקופת-החולים 98 שקלים בחודש, והיום הם משלמים 50 שקלים בחודש. כל הגמלאים, בלי יוצא מן הכלל, משלמים היום פחות ביטוח בריאות מאשר שילמו לקופת-החולים קודם לכן. הקבוצה השלישית היא הקבוצה של הנכים, והקבוצה הרביעית הם כל העובדים שהכנסתם אינה עולה על השכר הממוצע במשק, שהוא 4,178 שקלים ברוטו.

נכון שיש עוד קבוצות, ואת צודקת בדברייך על הסטודנטים. אני מוכנה לבדוק זאת שוב. אני רוצה שתדעי, חברת הכנסת איציק, שהמצב היום הוא שחוק ביטוח בריאות ממלכתי – אנחנו פוחדים שמה שגובים, וגובים, ואני מאמינה שנגבה את מה שלקחנו על עצמנו, לא כל כך יספיק לכיסוי ההוצאות הרפואיות. אבל אני מוכנה לבדוק זאת, ואולי בכל זאת אפשר לעשות כאן משהו.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה.

יחסם של עובדים סוציאליים לנזקקים

חברת הכנסת א' סלמוביץ שאלה את שרת העבודה והרווחה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

פנתה אלי עמותת "הורלי", הורים לילדים שהוצאו מרשות, המקיפה מאות משפחות. לעמותה טענות קשות בדבר עובדים סוציאליים המשתמשים באלימות, מנצלים לרעה את סמכויותיהם ומתעללים בהורים. בידי מקרים ספציפיים שלגביהם אוכל ליידע את השרה.

רצוני לשאול:

1. האם מפקח משרדך על עבודת העובדים הסוציאליים? אם כן – כיצד?

2. אילו צעדים ינקוט משרדך כנגד עובדים סוציאליים המנצלים לרעה את סמכותם, אם יתאמתו הטענות?

3. כיצד יטפל משרדך בתלונות של הורים?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

1. משרד העבודה והרווחה מפקח על עבודת העובדים הסוציאליים על-ידי מפקחים מחוזיים וארציים באורח שוטף.

2-3. תסקיר פקיד הסעד, המוגש לרשות השיפוטית, גלוי לכל הצדדים. עם זאת, בוחן המשרד בצורה יסודית ביותר כל תלונה של הורים. אם יימצא שעובד סוציאלי ניצל את סמכותו לרעה, יינקטו אמצעים משמעתיים כנגדו.

אני רוצה שנזכור, שבהחלטות בית-המשפט לגבי סדרי דין יש ברוב המקרים צד אחד, לפחות, הרואה עצמו נפגע מההחלטה, ולמשרד העבודה והרווחה אין סמכות לבקר את החלטתה של הרשות

השיפוטית. אני חושבת שיש בכך מעלה, אבל אני חוזרת ומדגישה שכמעט תמיד צד אחד רואה עצמו נפגע מהחלטת בית-המשפט.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לך, גברתי שרת העבודה והרווחה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

תודה לך, וחופש נעים.

היו"ר א' סלמוביץ:

גם לך.

הצעה לסדר-היום מנהרת אבא הלל ברמת-גן ותאונות הדרכים הקטלניות בה

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים עכשיו לנושא הבא על סדר-היום. הצעה לסדר-היום מס' 7469, בנושא: מנהרת אבא הלל ברמת-גן ותאונות הדרכים הקטלניות בה, של חבר הכנסת דוד מנע.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, אפשר לדעת מה סדר-היום?

היו"ר א' סלמוביץ:

יש פה איזה שינוי. הוציאו סדר-יום מתוקן. אני פועלת על-פי סדר-היום המתוקן.

רחבעם זאבי (מולדת):

היו"ר א' סלמוביץ:

זה לא בסדר, אני תיכף אבדוק מדוע. בינתיים ניתן לחבר הכנסת מנע להציג את ההצעה לסדר-היום שלו. בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

מי עונה לו?

היו"ר א' סלמוביץ:

עונה לו שר התחבורה. בבקשה.

דוד מנע (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, נושא ההצעה שלי לסדר-היום נוגע לפרשה שאני לא יודע איך לכנות אותה. אולי אכנה אותם פרשת חלם, אולי אכנה אותה פרשה שלומיאלית של משרד התחבורה ושל הממשלה בנושא דרכים, תאונות דרכים או בנושא שקשור לתעבורה.

במה אנחנו עוסקים? אנחנו עוסקים במנהרה שנחנכה לפני שלושה חודשים ברוב עם והדר, עם נכבדי המדינה, מנהרת רחוב אבא הלל ברמת-גן בואכה בורסת היהלומים לאורך כל רחוב אבא הלל, מנהרה וצומת שמשרתים עשרות אלפי תושבים שעוברים שם וגרים שם.

ברגע שחנכו את המנהרה ביטלו את כל מעברי החצייה של התושבים, של התלמידים שהולכים לבתי-הספר וחוזרים מהם, של משפחות שיוצאות וחוצות את הכביש באופן תדיר. ביטלו את המדרכות, שמו גדרות. אנשים צריכים ללכת חצי קילומטר על מנת לעבור במעבר החצייה הקרוב ביותר לצומת. חנכו את המנהרה הזו עם הרבה רעש והרבה תקשורת, רק שכחו דבר אחד – מנהרה או גשר שישרתו את התושבים שצריכים לחצות את הכביש.

אני רוצה לציין כאן שלמרות האזהרות של התושבים, למרות ההפגנה של התושבים בעת פתיחת המנהרה, שבאו ואמרו, רבותי, זה מסכן את חיינו, איש לא שם לב. ונפצע תלמיד ונפצעה אמא ונפצע עוד ילד. חצו את הכביש, ומכוניות שיצאו מהמנהרה פגעו בהם. עד שלפני שלושה שבועות, גברתי היושבת-ראש, נהרג ילד בן 12. הוא הלך עם ווקמן, חצה את הכביש – במקום שהמנהרה נגמרת אין מעבר חצייה, כפי שאמרתי, אין גשר – נדרס ומת. הרי הזהירו אותך, אדוני שר התחבורה, והזהירו אתכם, אנשי משרד התחבורה, והזהירו אתכם, אנשי ממשלת ישראל, שיש סכנה בחלמאות מהסוג הזה.

רחבעם זאבי (מולדת):

איפה אתה רואה פה ממשלה?

דוד מנע (הליכוד):

אני בכוונה מסתכל אל השולחן הריק הזה, שזאת גם הממשלה בפועל, חבר הכנסת זאבי. השולחן הריק הזה הוא הממשלה, כי גם כשהוא מלא, הממשלה ריקה. ממשלה ריקה מתוכן, חלמאות לשמה.

מי ייתן את הדין על מותו של אותו עולה חדש בן 12, ומי ייתן את הדין על פציעתו של כל אותן משפחות? התושבים התארגנו ומחו. הוקם ועד תושבים בראשותו של מר דוד דבש ומר פתר וכל החברים שם באזור אבא הלל פינת ביאליק ברמת-גן. התושבים הפגינו יום ועוד יום ועוד יום וכל יום שישי, ואף אחד לא נתן את דעתו לעניין הזה. רק בימים האחרונים, אחרי שנהרג אותו ילד רוסי, כפי שצינתי, התחילו לשים אילו גדרות ולהתקין איזה מעבר חצייה זמני. אולי בעתיד יתקינו גשר, הוא אפילו לא בתוכניות עכשיו.

והממשלה הזאת, החלמאית הזאת, שהובילה אותנו להידרדרות גדולה מאוד מבחינה מדינית וביטחונית, אפילו בתחום חיינו הפנימיים גורמת להידרדרות שאין כדוגמתה. בפסטיבל ערד נהרגו שלושה ילדים. איש לא לקח על עצמו את האחריות. כולם בסדר. אפילו במשרד האמנויות, והרי תחת כותרתו של משרד האמנויות הזמינו את האנשים להשתתף בפסטיבל ערד, היום כולם רוחצים בניקיון כפיהם. איש לא שם ידו. מי אחראי למותם של שלושה נערים? איש לא אומר.

וגם פה, מי אחראי למותו של נער שנהרג בתאונת דרכים שעליה התריעו התושבים, שעליה התריעו עשרות ומאות התושבים שיצאו כל יום לצומת, אותם אנשים שחצו את הכביש לקניות במכולת או בצרכנייה, אותם תלמידים שחזרו מבית-הספר או הלכו לבית-הספר וחצו את הכביש תוך כדי סיכון? הרי כל יום שחצו בו את הכביש זה היה הימור. מדוע? משום שהממשלה הזאת ידעה לחפור תעלה, לחפור מנהרה, לשנות סדרי בראשית מבחינת התעבורה באזור הזה, אבל לא נתנה את דעתה על אותה הנדסת אנוש, על אותו דבר שמסייע לאותם תושבים. צחקנו תמיד על האויבים שלנו, כמה הם חלשים בהנדסת אנוש, והנה – ללא גשר, ללא מנהרה. כשחפרו את המנהרה הזאת היו צריכים לתת את הדעת על אותו גשר, אם זה גשר תחתני או גשר עילי. עכשיו, כשיתקינו אותו, הוא יעלה יותר כסף.

חבל שהממשלה הזאת, הריקה מתוכן, הממשלה השלומיאית הזאת, ממשלת חלם שהובילה אותנו אל עברי פי פחת מכל הבחינות במדינת ישראל – מדינית, ביטחונית, כלכלית וחברתית – אפילו ביטחון פנים לא נותנת לנו, לא מגינה ולא שומרת על האזרח. ואותה ממשלת חלם זו אוהבת הרבה הצגות, אוהבת הרבה טקסים, אוהבת הרבה רעשים. טקס שלום בערבה, פיקניק על מדשאות הבית הלבן עם חוסיין וערפאת ואחרים. הרי ההצגות שהיו בממשלה הזאת לא היו מעולם בשום ממשלה; הטקסים היפים. אבל כשזה נוגע לחיי האזרח הפשוט, שום דבר לא נעשה. כשהיינו מזהירים, היו אומרים: שמענו, נעבור לסדר-היום. אבל דברים כבר עולים בחיי אדם, החל מפסטיבל ערד והמשך בתאונת הדרכים ברמת-גן והמשך בתאונות הדרכים שאנחנו עדים להן בארץ. ואין איש מגן, אין איש עושה דבר.

אפילו את החוק שרצינו להעביר על הרשות למלחמה בתאונות דרכים הממשלה הזאת מעכבת. ואני יושב כאן, חבר הכנסת זאבי, רואה את שולחן הממשלה, רואה את העליבות בריקנות הזאת, רואה את הממשלה העלובה הזאת, רואה את הממשלה הריקה מתוכן הזאת, אני רואה את הממשלה הזאת, שאפילו כשהם עושים משהו הם עדיין ריקים מתוכן, והם מנהלים לנו את החיים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה צודק כשאתה אומר שזו תמונת הממשלה.

דוד מנע (הליכוד):

כן, השולחן הזה ריק, הוא לא כלום. הממשלה הזאת ריקה. אפילו כשיושבים שם אנשים היא ריקה מתוכן, גם כשזה עולה בחיי אדם, כשאנשים משלמים בחייהם על המחדל הזה. וצינתי פה, אדוני חבר הכנסת ויינשטיין, ציינתי לדוגמה את פסטיבל ערד. נפגשתי עם ההורים של אחד הנערים שנהרג. הם אומרים שאפילו היו ערוכים לפיגוע המוני שם. אנחנו כל הזמן מדברים ומדברים, אבל כשזה מתחיל לעלות בחיי אדם, אי-אפשר לשתוק עוד.

כשטענתי ששרת האמנויות צריכה להתפטר מתפקידה, משום שהיא צריכה לקחת על עצמה את האחריות, איש לא פרסם זאת, כי זה מרצ, זה יפה. אם זה היה שר מטעם הליכוד, אם היה שר מהליכוד באותה תקופה, מה היו עושים? מה היו זועקים? היום זה מרצ, אי-אפשר להתקיף כל כך, ואם מתקיפים, תמיד משתיקים אותם.

לכן, גברתי היושבת-ראש, ביקשתי שהכנסת תדון בנושא הזה אפילו כעניין סמלי, משום שאני מתקומם על העניין הזה. משום שכשנער נהרג איש לא יודע על זה, הוא חלק מ"אייטם" בחדשות. הטלוויזיה היתה, לשמחתי, בטקס חנוכת המנהרה, והיא צילמה את התושבים המפגינים, היא צילמה את מאות התושבים המפגינים. כשנהרג הילד הם ידעו להביא את התמונות מהארכיון, להציג את התושבים המתריעים על כך שהדבר הזה יכול להוות סכנה לחיי אדם. אז מי ייתן את הדין על כך? מי ייתן את הדין בעניין אותו ילד שנהרג, אותם פצועים שאמללו משפחות? איש לא ייתן את הדין, כי זאת ממשלה שלא נותנת את הדין, כי זאת ממשלה שיכולה להרשות לעצמה, כי איש לא יתקיף אותה, כי זאת ממשלה של מפלגת העבודה בראשות מרצ, מרצ בראשות העבודה, עבודה בראשות מרצ – אותו דבר.

לכן, גברתי היושבת-ראש, מצאתי לנכון להביא את זעקתם של התושבים באותו אזור, לומר לשר התחבורה: לא עוד, הפסק את הקטל הזה, כי יש בידך להפסיק את הקטל הזה.

אני זוכר שבממשלת הליכוד תקפו את שרי התחבורה ואמרו: תראו איזה קטל יש בדרכים. אני חייב לציין שבתקופת ממשלת הליכוד, ב-1990, 1991, 1992 חלה ירידה תלולה במספר ההרוגים בתאונות הדרכים, ועכשיו יש עלייה תלולה ביותר, כשהמנהרה ברמת-גן היא רק אחד הסמלים לעניין הזה. לכן אני דורש משר התחבורה למצוא מייד פתרון – מנהרה או גשר עילי – בצומת אבא הלל ברמת-גן, ויפה שעה אחת קודם.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אגב, בשנתיים האלה גם מזג האוויר היה טוב יותר.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה, חבר הכנסת דוד מנע.

חבר הכנסת יוסף בא-גד מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום. בבקשה, במסגרת דקה.

יוסף בא-גד (מולדת):

גברתי היושבת-ראש, אני באתי לזעוק את זעקת הקטל בדרכים בממדים שלא יתוארו. אני הצעתי, ואני חוזר ומציע, שבכל יום שבו יהיה, חלילה, הרוג, תהיה צפירת דומייה, כל התחבורה ברחבי הארץ תיעצר, הנהגים ידליקו אורות. אולי זה יעורר גם את הנהגים ליותר נימוסים ולדרך-ארץ ולסובלנות ולהקפדה על דרך-ארץ ויחס – הגורמים לתאונות דרכים הם, לדעתי, חוסר סובלנות ויחס – וגם יעורר את הממשלה שלא לחסוך כספים ולתמוך בחוק שנחתם על-ידי 95 חברי כנסת, להפריש מהתקציב למניעת קטל בדרכים.

אני יודע שזה מוזר, אבל הגיע הזמן לעכב את התנועה, ואם יש תאונות צריך להפסיק את התחבורה כל יום בצפירת דומייה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת בא-גד.

חבר הכנסת רענן כהן מציע להעביר את ההצעה לוועדה. בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני לא מצליח להבין. במצח נחושה עומד כאן חבר הכנסת דוד מנע, משקר לפני העם, אומר דברים שאין להם בסיס.

הממשלה הזאת היא מן הממשלות הטובות ביותר שהיו למדינת ישראל, ואתה מנצל דם של אנשים כדי להכפיש פה את הממשלה הזאת. תתבייש לך על הצורה ועל האופן.

דוד מנע (הליכוד):

אתם ממשלה שגרמה להכי הרבה הרוגים. אתם ממשלה של שקרנים, ממשלה של דם, ממשלה של דמים.

רענן כהן (העבודה):

הממשלה הזאת עשתה בתחום החינוך יותר מכל ממשלה אחרת.

היו"ר א' סלמוביץ:

חבר הכנסת מנע, חבר הכנסת מנע.

יוסף בא-גד (מולדת):

מעולם לא היה מספר כזה של נפגעים.

רענן כהן (העבודה):

אני לא פוחד מהטרור שלכם, הרי אתם יוצרים טרור, אתם יוצרים פגע בעם, אתם מנסים לחלק את העם, אתם מנסים לעשות הפגנות מול העם. אני אומר אמת.

דוד מנע (הליכוד):

כשאתה תלך למכונת אמת, המכונה תישרף.

רענן כהן (העבודה):

הממשלה הזאת נתנה 72% בחינוך. אתה תקשיב לי. אתה עמדת ושיקרת לפני העם.

דוד מנע (הליכוד):

כשאתה תלך למכונת אמת, המכונה תישרף. אתם ממשלה של שקרנים. אני מציע שתבדוק את הסטטיסטיקה. תאונות דרכים הן נושא של עם ישראל ולא של ממשלה זו או ממשלה אחרת. החוצפה שלך וההתנהגות שלך לא ראויות לכנסת הזאת. תתבייש לך.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה.

לאיזו ועדה אתה מציע?

דוד מנע (הליכוד):

כלכלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה לא יכול לבקש. חבר הכנסת רענן כהן, איזו ועדה?

רענן כהן (העבודה):

ועדת החוץ והביטחון.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה עושה דבר שלא ייעשה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אתה מציע ועדת חוץ וביטחון. חבר הכנסת מנע, האם אתה מסכים להעברת ההצעה לוועדת החוץ והביטחון?

דוד מנע (הליכוד):

ועדת הכלכלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו נצביע בעד או נגד העברת הנושא לדין בוועדת הכנסת אשר תקבע באיזו מן הוועדות הוא יידון. בבקשה להצביע.

הצבעה מס' 29

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 4

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לדין בוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

ארבעה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובעת, שהנושא יועבר לוועדת הכנסת, והיא תקבע באיזו מן הוועדות הוא יידון.

שאלות ותשובות

היו"ר א' סלמוביץ:

אנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום: שאלות ותשובות לשר המשטרה. אני מזמינה את כבוד שר המשטרה לדון להשיב על שאלות רגילות.

אני מבקשת מכבוד השר להשיב על שאלת מס' 5122 שהוגשה לראש הממשלה. אני מבקשת להעבירה לפרוטוקול, מכיון שהשואל איננו.

פגישה עם רבני יש"ע

חבר הכנסת י' לוי שאל את ראש הממשלה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

ביום ראשון, כ"ז בסיוון התשנ"ה, פנו ממזכירות רבני יש"ע וביקשו פגישה עם כבוד ראש הממשלה.

מאז לא התקבלה שום תשובה מלשכתו.

רצוני לשאול:

1. מדוע לא נקבעה פגישה לרבני יש"ע?

2. האם התכונן כבודו לפוגשם? אם כן – מתי?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. נקבעה פגישה.

2. הפגישה התקיימה ביום ראשון, 30 ביולי 1995, בלשכת ראש הממשלה בירושלים.

היו"ר א' סלמוביץ:

כעת ישיב כבוד שר המשטרה על שאילתות שהוגשו לשר המשטרה.

הונאה בכשרות

חבר הכנסת א' דרעי שאל את שר המשטרה ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

מזכיר סיעת ש"ס צבי יעקובזון הגיש תלונות נגד מפעלים החשודים לכאורה שזייפו הכשרים. אחת התלונות נסגרה בטענות כי "נסיבות העניין אינן מצדיקות המשך החקירה" ו"החשוד הוזהר". מצורף צילום התשובה.

רצוני לשאול:

1. מדוע נסיבות העניין לא הצדיקו המשך החקירה?

2. מדוע "החשוד הוזהר" ולא הומלץ להעמידו לדין פלילי על הונאה בכשרות וזיוף מסמך?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. המקרה המוזכר עוסק בעבירה של איסור הונאה בכשרות. החל מ-1 במאי 1992 נקבע בתקנות העבירות המינהליות כי העבירות על חוק איסור הונאה בכשרות הן עבירות מינהליות.

לפיכך, הטיפול בתלונה בתיק א.ת. 125/95 בתחנת חולון מקורו בטעות, מכיוון שהמשטרה היתה צריכה להעביר את התלונה להמשך הטיפול במשרד הדתות, בהתאם לתקנות העבירות המינהליות.

לאור האמור, משטרת ישראל עומדת להפיץ חוזר ליחידות החקירה השונות כדי לרענן את כללי הטיפול בנושא.

הונאה בכשרות

חבר הכנסת א' דרעי שאל את שר המשטרה ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

מזכיר סיעת ש"ס צבי יעקובזון הגיש כמה תלונות – מצורפים צילומיהן – נגד מפעלים שלגביהם טענו בד"צים שונים כי הם זייפו את הכשריהם. המתלונן טען כי המפעלים עברו על חוק הונאה בכשרות ועל החוק האוסר זיוף מסמכים.

רצוני לשאול:

1. האם נחקרו חמשת המקרים?

2. מי נחקר לגבי כל מקרה?

3. היכן עומדת חקירת כל מקרה?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

המקרים המוזכרים עוסקים בעבירות של איסור הונאה בכשרות.

החל מ-1 במאי 1992 נקבע בתקנות העבירות המינהליות כי העבירות לפי חוק איסור הונאה בכשרות הן עבירות מינהליות.

לאור האמור, עבירות של הונאה בכשרות הן בטיפול המשטרה, ובכל מקרה של הגשת תלונה למשטרה בנושא מועברת התלונה למשרד הדתות.

יחס משטרת ישראל לילדי המתיישבים בחברון

חבר הכנסת ר' זאבי שאל את שר המשטרה ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

ידוע לי כי משטרת ישראל בחברון פועלת בכוח כנגד ילדי המתיישבים היהודים. לאחרונה, הם פנו טלפונית אל ילדים וזימנום לחקירה במשטרה תוך כדי איום במעצר.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע למשטרה על שימוש בכוח כנגד ילדים יהודים בחברון?

2. מה ייעשה בנדון?

3. האם זימון ישיר של ילדים לחקירה הוא בהתאם לנוהלי המשטרה?

4. האם חקירת ילדים במשטרה לא חייבת להיות בנוכחות הוריהם?

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי, אני משיב בכבוד רב לחבר הכנסת רחבעם זאבי. מאחר שזאת הישיבה האחרונה לפני הפגרה, אני רוצה לציין את התמדתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי. לא קרה לי מקרה שהיתה תשובה על שאילתא, והוא לא היה נוכח באולם המליאה.

היו"ר א' סלמוביץ:

הוא נוכח תמיד.

שר המשטרה מ' שחל:

אמת.

2-1. שוטרי משטרת ישראל בחברון משתמשים גם בכוח סביר כאשר יש התנגדות למעצר. כל שימוש בכוח, גם כלפי קטינים, מתועד. לעתים מונצח המעצר גם בסרטי וידיאו.

3. זימון קטינים לחקירה במשטרה אינו נעשה באופן ישיר, אלא דרך ההורים, כמתחייב בחוק. היו מקרים שבהם סירבו ההורים לשתף פעולה, ואז, בלית ברירה, לאחר כמה הזמנות, הוצא צו מעצר.

4. לגבי קטינים עד גיל 14 קיימת חובת נוכחות של ההורים בחקירה המשטרתית, למעט במקרים מיוחדים. לגבי קטינים מעל גיל 14 לא קיימת חובת נוכחות של ההורים, ונוכחות ההורים בחקירה נקבעת על-פי שיקול דעתו של החוקר.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת רחבעם זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

גברתי היושבת בראש, אדוני השר, יש לי התכתבות ענפה אתך בנושא חברון, כי אני מלווה אותם ליווי צמוד, ואני חושב שאני קצת בקיא במה שקורה שם.

התשובות שאתה מוסר לנו הן בעל-פה והן בכתב אינן תואמות את מה שאני מוצא בשטח. משטרת חברון מתעללת לא רק במבוגרים אלא גם בילדים.

השאלתא שנוסחה על-ידי כאן בארבע שאלות היא understatement לעומת המצב הקיים בחברון. ולא רק בחברון, זה סרטן מידבק. זה כבר הגיע לטול-כרם, למשטרה, וכתבתי לך לפני שלושה ימים מכתב נוסף. אני לא עושה מנושא זה תמיד שאליות. אני מנסה להתכתב אתך עניינית.

הסרטן הזה הדביק את משטרת טול-כרם שטיפלה בפראות איומה בילדי קדומים. אני מכיר את העובדות לאשורן, כי אני חצי תושב שם. אני מודיע לך, שמה שאתם עושים בטיפול המשטרה בילדים יהודים לא עשיתם כל שבע השנים וחצי של האינתיפאדה לילדים ערבים. אינני מבין מדוע אתם עושים כך.

אני לא בא אליך בטענות, כי אתה יושב בקצה הפירמידה ומזינים אותך דרך כל הדרגים. אבל אם תבדוק את הדברים, כפי שכתבתי לך במכתב האחרון – תקרא לכל הצדדים אליך, תשמע אותם ותסיק מסקנות, גם אם זה לא נעים. נראה אותך.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת רחבעם זאבי, אני משיב לך שאעשה יותר מזה. אני מוכן, אם אתה מוכן, להזמין אותך לשיחה אצלי עם מפקד המחוז ועם מפקד תחנת חברון. אני יודע מי הם הקצינים. אני אישית לפחות התעניינתי בשיבוץ של טובי האנשים במשטרת ישראל. אני רוצה שתשמע גם את הצד שלהם.

רחבעם זאבי (מולדת):

מפקד המחוז הוא על הכיפאק. מפקד התחנה, בלי שאגיד את שמו, מזמן היה צריך לצאת משם, וגם על כך כתבתי לך.

שר המשטרה מ' שחל:

אני אומר לך, חבר הכנסת זאבי, מפקד התחנה הזה שכך דיברת עליו היה מפקד תחנת גבעתיים.

רחבעם זאבי (מולדת):

שיחזור לשם.

שר המשטרה מ' שחל:

שמעתי עליו רק שבחים. אני אזמין אותך אלי לפגישה עם מפקד המחוז ועם מפקד התחנה, ואני רוצה שתשמע גם את הצד שלהם. בסדר? הוגן?

רחבעם זאבי (מולדת):

תודה.

פעילות רשות העתיקות

חבר הכנסת א' רביץ שאל את שר המשטרה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

בדיון שנערך בוועדת הפנים של הכנסת התברר, כי רשות העתיקות העבירה למשרד הדתות רק כ- 200 ארגזים עם עצמות, בעוד רשות העתיקות טוענת שהעבירה 550 ארגזים, ויש בידה קבלות על כך. הקבלות ניתנו על סמך הודעה שהארגזים יועברו.

רצוני לשאול:

1. האם תורה למשטרה לחקור חשד לעבירה של קבלת דבר במרמה – הקבלות שניתנו ממשרד הדתות על סמך הודעה שארגזי העצמות יועברו?

2. האם תחקור המשטרה היכן 350 ארגזי העצמות שלא הועברו ותעמיד לדין את האחראים לאי-העברתם למשרד הדתות כחוק?

שר המשטרה מ' שחל:

1-2. שר המשטרה איננו מתערב בפעילות חקירה משטרתית.

אם תוגש תלונה בנושא זה למשטרה, המשטרה תשקול על-פי שיקוליה המקצועיים באילו הליכים משטרתיים לפעול.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אברהם רביץ, בבקשה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, אני מבין ששר המשטרה לא אמור לטפל בכל מקרה ומקרה, ויש להגיש בעניין תלונה.

אבל, אדוני השר, אנחנו מדברים כאן על דבר שהוא מכת מדינה, על דבר שחוזר על עצמו יום-יום, שעה-שעה. הדבר הזה ידוע גם לכבוד השר. אתה עצמך הלינות, שאלת, חקרת ודרשת.

לכן אני מסכים אתך שיש להגיש תלונה, אבל אנחנו עוסקים בסוגיה הפרוצה לכל רוח בכל פינה, כמעט, בארץ. אני חושב שגם ללא הפורמליות הזאת של הגשת תלונה, אם אתה תיקח לידך את הפרוטוקול של הדיון בוועדת הפנים של הכנסת, אתה תראה את הדברים כפי שהם, ויש לשים קץ אחת ולתמיד לשדידת עצמות אדם וליחס אליהן שלא בכבוד. תודה.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת רביץ, בנושא הזה לא רק שאין בינינו חילוקי דעות, אלא יש לי גם אותם סנטימנטים. אתה יודע, ויודעים גם חברי כנסת אחרים, שאני יזמתי, על-פי חוות דעת שהכנתי, תשובה וחוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה בקשר לעצמות אדם שאינן "עתיקה" על-פי חוק העתיקות. לכן, בנושא הזה תשובתי חד-משמעית. אני יודע שיש כרגע ניסיונות לשנות את חוות הדעת בכל מיני פרשנויות.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

בחקיקה.

שר המשטרה מ' שחל:

אמת. אני נגדה, ועם כל הכבוד, אני לא חושב שהמחקר יפגע אם לא ייקחו עצמות אדם.

הבעיה של החקירה כן תלויה בעובדות. אני לא יכול להסתמך סתם על חומר. אם יש עובדות לגבי 350 ארגזים, אני זקוק לתלונה. מה שאני יכול להבטיח לך הוא שאם תוגש תלונה היא תטופל כראוי על-ידי המשטרה.

גנבות רכב

חבר הכנסת י' שפי שאל את שר המשטרה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

יושב-ראש איגוד חברות הביטוח טוען: פינוי צה"ל ממרכזי הערים יחמיר באופן קיצוני את היקף גנבות הרכב בישראל.

רצוני לשאול:

1. האם הערכות המשטרה דומות להערכותיו של יושב-ראש איגוד חברות הביטוח?
2. כיצד נערכת המשטרה להתמודדות עם ההחמרה בהיקף גנבות הרכב לאחר פינוי צה"ל?
3. האם נערכת המשטרה לקראת אפשרות של החמרה בהיקפן של עבירות רכוש אחרות?

תשובת שר המשטרה מ' שחל:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה חיובית.
2. משטרת ישראל נערכת על-ידי הגברת הפעילות לאורך קו התפר, בשילוב ותיאום עם צה"ל ותוך כדי הגברת הנוכחות בקו התפר ובמעברים. יושם דגש גם בהיבט הפלילי, ובכלל זה העברת רכבים גנובים ורכוש גנוב.
3. ההיערכות העתידית של מחוז ש"י כוללת גם תגבור של מערך החקירות לטיפול בעבירות רכוש.

דקירת נער בכלא "איילון" רמלה

חבר הכנסת י' בא-גד שאל את שר המשטרה ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

נודע לי כי ביום שלישי, 27 ביוני 1995, נדקר הנער נ"מ – שמו המלא מופיע במקור – בכלא "איילון" ברמלה, ובנס היתה זו דקירה שטחית בלבד.

רצוני לשאול:

1. האם נחקר העניין? אם כן – מה הם הממצאים והתגובות?

2. כמה דקירות היו בשנים האחרונות בין כותלי הכלא וכיצד הגיב השב"ס?

3. מה ייעשה בעתיד להבטחת שלום האסירים בין כותלי הכלא?

שר המשטרה מ' שחל:

גברתי היושבת-ראש, תרשי לי גם כאן לומר מלה טובה על חבר הכנסת יוסף בא-גד, שלא זוכה, בדרך כלל, למחמאות רבות מהממשלה. אני חייב לומר שהוא חבר כנסת מתמיד בכנסת, והייתי אומר – מומחה לשירות בתי-הסוהר.

1. בעקבות הדקירה נסגר האגף לשומרי מסורת שבו נמצא האסיר ונערך תחקיר של האירוע. בעקבות התחקיר הועבר החשוד בביצוע הדקירה לבית-סוהר "דמון". משטרת ישראל פתחה בחקירה, אך האסיר סירב למסור לחוקר משטרתי מי הוא הדוקר. על-פי ממצאי החקירה המשטרית תחליט הפרקליטות על המשך הטיפול במקרה.

2. במהלך שנת 1994 היו 29 מקרים של פגיעה באסירים שטופלו ביחידות וכן 39 מקרים שבהם נפגעו האסירים ונזקקו לקבלת טיפול רפואי בבית-החולים. בשנת 1995 היו עד כה 44 מקרים של פגיעה באסירים וכן 16 מקרים של פגיעה שחייבו פינוי לבית-חולים.

3. שירות בתי-הסוהר פועל לצמצם את מספר הפגיעות באסירים באמצעות עבודה מודיעינית, חלוקת האסירים בהתאם לרמות הביטחון לבתי-הסוהר וסיווגם בהתאם באגפים השונים, וזאת כדי למנוע חיכוכים בין קבוצות יריבות.

אני רוצה להוסיף דבר משלי. בסוף השנה הזאת ייפתח, בעזרת השם, בית-סוהר חדיש, מודרני מאוד, שהוא אולי המלה האחרונה מבחינת שיקום אסירים, בית-סוהר "צלמון". אגב, אני הולך להזמין את כל חברי הכנסת.

יוסף בא-גד (מולדת):

היכן?

שר המשטרה מ' שחל:

בצלמון, בגליל. אחד המקומות היפים, וגם שיטות הבנייה הן אולי מהחדישות ביותר בעולם. אני הולך להזמין את כל 120 חברי הכנסת לפתיחה, ונציג בפניכם הכול.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

יהיו כמה שיישארו שם – – –

שר המשטרה מ' שחל:

את זה חלילה לי להגיד. אני שר המשטרה.

חלק מהבעיה של הפגיעות האלה הוא הצפיפות, כי המצב פשוט בלתי נסבל. אם אנחנו מדברים על 2.7 מ"ר מרחב מחיה לאסיר, כאשר באירופה קבעו 12 מ"ר ובפועל יש להם 10 מ"ר, לפחות – אני לא מדבר על מהפכות, אבל אני מקווה שאוכל להגיע למשהו בסביבות חמישה מ"ר לאסיר. השוני הוא שיהיו שני אסירים בחדר, יהיה מבנה אחר לגמרי, אין חצר סגורה, יש חצר פתוחה, החומה חיצונית. כל הטיפול נעשה בצורה אחרת, ועיקר הכוונה שלנו להשתדל לשקם את האסיר ולא להשאיר אותו כמקרה אבוד.

אני חושב שחלק מהבעיות ייפתר על-ידי הורדת הצפיפות. נחיה ונראה.

היו"ר א' סלמוביץ:

שאלה נוספת לחבר הכנסת יוסף בא-גד.

יוסף בא-גד (מולדת):

תודה רבה, אדוני השר, על המחמאות, תודה רבה גם על שיתוף הפעולה ההדדי, אבל תסכים אתי שמספר הפגיעות חייב לעורר דאגה אצל כולנו, כי כל פגיעה היא רצינית.

דרך אגב, לעניין צלמון – זו בשורה טובה שפותחים בית-סוהר כזה, אבל אני חושב שהוא רחוק ממרכז הארץ, ועל המשפחות יכביד דבר זה מאוד.

שר המשטרה מ' שחל:

תן לי היתר בנייה במרכז הארץ, ואני מבטיח לך שאני אבנה.

יוסף בא-גד (מולדת):

תן לי את השלטון, ואתן לך את היתר הבנייה. אני מבטיח לך שאני אפתור זאת בקלות. אני מוכן להסכם עם ערבות בנקאית. תנסה אותי. אומרים שאני ראש מדינת "נחלים", אומרים שזו מדינה לא רעה. תנסה אותי.

היות שדיברת גם על שיקום, יש שם בבית-הכלא כמה נערים שאני ביקשתי לגביהם: תנו להם אפשרות ללמוד לבחינות הבגרות. זה התחיל ביחס טוב בתל-מונד. כשהם הועברו לרמלה, נפסקו הלימודים. בואו נשקם אותם. בעתיד הם יצאו, בעזרת השם, לחיים. בחינות בגרות; הם לוחמים על אוכל כשר למהדרין, דברים קטנים. הם לא פושעים. הם עשו מה שהם עשו וקיבלו את עונשם, אבל כל היחס הטוב מגיע להם. אנא תבדוק זאת.

שר המשטרה מ' שחל:

חבר הכנסת בא-גד, תעביר לי רשימה, אנחנו מעוניינים, אנחנו נותנים להם ללמוד. אם יש מקרה כזה – לי זה לא ידוע – אני מבטיח לך שאעשה הכול כדי שהם יוכלו להגיע להשלמת לימודים.

יוסף בא-גד (מולדת):

תודה רבה. אני אעביר את השמות.

שר המשטרה מ' שחל:

בבקשה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד שר המשטרה.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא על סדר-היום: שאילתות לשרת התקשורת. בבקשה.

תחנות הממסר של "סלקום"

חבר הכנסת א' גולדשמידט שאל את שרת התקשורת ביום ט' בסיוון התשנ"ה (7 ביוני 1995):

בדיון בוועדת הכלכלה של הכנסת הסתבר שאנטנות של חברת "סלקום" ממוקמות באזורים שונים ואף על בתי-אבות, והקרינה מהן עלולה להיות מסוכנת.

רצוני לשאול:

1. האם נשקל לכונן ועדה שבה ישבו אנשי משרד הבריאות, מדענים, רופאים וכדומה, שתבחן את נושא הקרינה ומיקום האנטנות?

2. מה היא עמדת משרדך בעניין?

3. איך יטפל משרדך בעניין?

תשובת שרת התקשורת ש' אלוני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בישראל אומצו תקני הקרינה מן המחמירים הידועים בעולם, תקני ERPA של איגוד הבריאות האירופי, על-ידי המשרד לאיכות הסביבה. כל מפעילי התקשורת הסלולרית – "סלקום" ו"פלאפון" – עומדים בתקנים אלו.

2. בכל העולם, מהמדינות המפותחות ועד למתפתחות, מותקנות אנטנות שידור למיניהן, תחנות טלוויזיה, תחנות רדיו מקומיות, תאי סלולר, אנטנות וממסרים לשירותי קשר שונים באזורים צפופי אוכלוסין, על בתי מגורים ומשרדים. ישראל אינה שונה בתחום.

3. אנחנו בישראל דואגים לכך שמערכות התקשורת המודרניות ייקלטו ויופעלו לטובת המשק, החברה ואזרחי המדינה, במעקב צמוד בשיתוף עם המשרד לאיכות הסביבה להבטחת השמירה על בריאותם של תושבי המדינה.

"פלאפון" ו"סלקום"

חברת הכנסת א' סלמוביץ שאלה את שרת התקשורת ביום כ"ג בסיוון התשנ"ה (21 ביוני 1995):

ידוע לי, כי החלטת חברת "פלאפון תקשורת בע"מ" שלא לחבר מייד את מי שקונה פלאפון ממנוי קיים אלא להכניסו לתור הרגיל מונעת תחרותיות בענף, פוגעת בלקוחות ומנציחה את הקרטל בתחום זה.

רצוני לשאול:

1. האם קיים הסכם בין שתי החברות שמטרתו "יישור קו" מסחרי?
2. האם, כיצד ומתי ישנה משרדך את המצב המתואר לעיל ויפתח את השוק הסלולרי לתחרות?

שרת התקשורת ש' אלוני:

1. לא קיים הסכם שמטרתו יישור קו מסחרי בין חברת "פלאפון" לבין חברת "סלקום".
 2. מכיוון שלא קיים הסכם בין שתי החברות, מתפתחת תחרות מסחרית באופן טבעי, בהתאם למדיניות משרד התקשורת לקדם תחרות.
- החלטת חברת "פלאפון" שלא לחבר מייד את מי שקונה "פלאפון" ממנוי קיים נובעת מהכוונה למנוע מצב של שוק שחור וסחר בקווים.

קהילות משיחיות

- חבר הכנסת מ' מאיה שאל את שרת התקשורת ביום ד' באב התשנ"ה (31 ביולי 1995):
- העיתון "יום השישי" טוען כי קבוצות משיחיות מנסות להתחרות במכרזים לתחנות רדיו אזוריות. מצורף צילום הידיעה.

רצוני לשאול:

1. מה היא עמדת משרדך לגבי פרסומים משיחיים בתחנות הרדיו?
2. האם ניתן למנוע זכיית קהילות מיסיונריות במכרזים לרדיו?
3. האם כיום פועלות קבוצות מיסיונריות באמצעות תחנות הרדיו?

תשובת שרת התקשורת ש' אלוני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המשיחיות כשלעצמה אינה אסורה על-פי חוק, והמבחנים הרלוונטיים הם שלום הציבור וזכויות הפרט. פגיעה בהם היא עילה לאיסור הפרסום, ורק במסגרת זו אפשר לדון גם בפרסומי משיחיות.

2. רשיון להפעלת תחנת רדיו אזורית הוא פועל יוצא של זכייה במכרז שהקריטריונים בו אחידים וכוללים היבטים פיננסיים, תוכניים והנדסיים. אין התייחסות בקריטריונים אלה לפעילות מיסיונרית.

3. לא ידוע לי על פעולה מיסיונרית כלשהי באמצעות תחנות הרדיו.

מינויים למועצה הציבורית לתרבות ואמנות

חבר הכנסת ש' בוחבוט שאל את שרת האמנויות והמדע ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

רצוני לשאול:

האם עומדת השרה בהבטחותיה למנות בעלי תפקידים ציבוריים למועצה הציבורית לתרבות ואמנות, שליד מינהל התרבות והאמנות? אם לא – מדוע?

תשובת שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

להלן רשימת בעלי תפקידים ציבוריים שאליהם אנו פונים להיות חברים במועצה הציבורית לתרבות ואמנות:

מר גבי קדוש – ראש עיריית אילת; מר יוסי גולדברג – ראש המועצה המקומית מטולה; מר יוסי אלול – ראש המועצה המקומית חצור הגלילית; מר זאב בילסקי – ראש עיריית רעננה; מר שמואל אבואב – ראש המועצה המקומית טבעון; מר שמואל ריפמן – ראש המועצה האזורית רמת-הנגב; מר דוד בוסקילה – ראש המועצה המקומית שדרות.

תקציבי תרבות ואמנות לערי הפיתוח

חבר הכנסת ש' בוחבוט שאל את שרת האמנויות והמדע ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

1. מה הן ההוצאות התקציביות של משרד האמנויות לשנת 1995 בתחומים אלה: א. תזמורות בערי הפיתוח ובפריפריה; ב. להקות מחול; ג. חבורות זמר?

2. מה הם התקציבים במסגרת "אמנות לעם" לערי הפיתוח?

תשובת שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. להלן ההוצאות התקציביות של משרד האמנויות לשנת 1995 בתחומים שהוזכרו: א. תזמורות בערי הפיתוח ובפריפריה: סך הכול – 5,143,800 שקלים; ב. להקות מחול: סך הכול – 1,087,500 שקלים; ג. חבורות זמר: סך הכול – 33,000 שקלים.

2. התקציבים במסגרת "אמנות לעם" לערי הפיתוח: סך כל תקציב "אמנות לעם", לרבות סל תרבות – 12,223,000 שקלים. "אמנות לעם", לרבות סל תרבות, פועלת ב-211 יישובים ומועצות אזוריות. פרויקט "בית-ספר מנגן", שתקציבו 800,000 שקלים, נותן עדיפות ליישובים בפריפריה ולערי הפיתוח וכן לערים קולטות עלייה.

ביום הכאת נערה על-ידי חרדים

חבר הכנסת מ' מאיה שאל את שרת האמנויות והמדע ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

מצורפת ידיעה שפורסמה ב"משפחה" ולפיה ביים צוות הטלוויזיה הישראלית הכאת נערה כביכול על-ידי חרדים בשכונות החרדיות. נוסף על עצם המעשה היתה כאן פגיעה ברגשות הציבור.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. מה היא עמדת משרד האמנויות נוכח זאת?

תשובת שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הפרטים אינם נכונים. הטלוויזיה הישראלית אינה מכינה שום סרט על משמרת הצניעות וממילא לא היה ביום של הכאת נערה.

2. עמדת הברורה היא כי אמצעי התקשורת ככלל מחויבים לשיקוף המציאות בדיווח אובייקטיבי והוגן.

הקצבות לרכישת כתבי עת לספריות

חברת הכנסת ל" לבנת שאלה את שרת האמנויות והמדע ביום כ"ו בתמוז התשנ"ה (24 ביולי 1995):

נודע לי כי קיימים אפליה וקיפוח בנושא חלוקת הקצבות משרד המדע והאמנויות לרכישת כתבי עת לספריות.

רצוני לשאול:

1. מה הוא גובה ההקצבות לכתבי עת?

2. מה היא החלוקה המדויקת בין כתבי העת השונים?

3. מדוע כתב העת "האומה" מקופח בהשוואה ליתר כתבי העת?

4. כיצד יתוקן המצב?

תשובת שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הסכום הכולל לרכישת כתבי עת בשנת 1995 מסכום העודפים של המשרד היה 350,000 שקלים והפצתם כמנוי שנתי לספריות; זאת נוסף על 1.386 מיליון שקלים תמיכה שנתי של האגף ב-22 כתבי עת.

2. הקריטריונים לרכישה: א. ועדת כתבי עת לגבי כתבי עת ספרותיים ותיקים וחדשים; ב. רמת התפוצה ומידת העניין בספריות; ג. כתבי עת בין-תחומיים ובנושאי אמנות; ד. עדיפות לכתבי עת חדשים שהומלצו על-ידי הוועדה והם אינם מתוקצבים באופן שוטף.

כמו כן תלויה חלוקת המשאבים בעלויות של מנוי שנתי לכתב העת ומספר הגליונות המופקים לשנה.

פירוט ההקצבות לרכישת כתבי העת, באלפי שקלים: "חדרים" – 25; "שפיץ" – 36; "אב" – 13; "תיאוריה וביקורת" – 20; "אפיריון" – 11; "עיתון 77" – 35; "מאזניים" – 18; "סטודיו" – 75; "עלי שיח" – 21; "הליקון" – 20; "האומה" – 7; "מבוע" – 5; "מהות" – 10; צפון ג' – 10; "קתדרה" – 20; "פעמים" – 20; בית-מקרא – 10. סך הכול – 355.

3. כתב העת "האומה" אינו מקופח. הוא מתוקצב באופן שוטף על-ידי מינהל התרבות בסך 13,700 שקלים. זאת נוסף על הסכום שניתן לרכישתו לתפוצה בספריות.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לגברתי שרת התקשורת, האמנויות והמדע.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

תודה, גברתי.

הצעות לסדר-היום

הפסקת שידורי ערוץ-7

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים כעת לנושא הבא שעל סדר-היום: הצעות לסדר-היום מס' 7480, 7481, 7486, 7487, 7488, 7489 ו-7490, בנושא: הפסקת שידורי ערוץ-7, של כמה מציעים. אני מזמינה את ראשון המציעים, חבר הכנסת מיכאל איתן.

רחבעם זאבי (מולדת):

ויתרנו לחבר הכנסת רענן כהן.

היו"ר א' סלמוביץ:

אבל חבר הכנסת מיכאל איתן לא היה פה כדי לוותר.

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא יודע שהעברנו את הזכות לחבר הכנסת רענן כהן.

היו"ר א' סלמוביץ:

אה, הוא יודע מזה. והוא הסכים? טוב. אם כך, אני מזמינה, בהסכמה, את חבר הכנסת רענן כהן. בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אני מבקש להסיר את אחת ההצעות.

רענן כהן (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני מודה לחבר הכנסת רחבעם זאבי ולחבר הכנסת שאול יהלום על שאפשרו לי להקדים. אני פשוט צריך להיות בהרצאה.

אני רוצה לומר כאן, גברתי השרה, בחיים הציבוריים – ואני האחרון שצריך לתת לך שיעור בתחום הזה, נכנסתי לחיים הציבוריים הרבה אחרייך – צריך להיות גם חכם ולא רק צודק.

נדמה לי שאני מוכרח להגיד, שהתחושה שלי היא שסגירת התחנה בעיתוי הנוכחי לא היתה במקומה, גם אם אמרנו שעל-פי החוק צריך לסגור את כל התחנות, ואני אומר שמבחינה חוקית את צודקת במאה אחוז. הרי היא מלבה את היצרים ונותנת נשק מיותר בידי המסיתים נגד פעילות הממשלה ונגד פעילות כלל הציבור. היא לא היתה במקומה, היא לא היתה נחוצה.

אחד מבסיסי הדמוקרטיה הוא סובלנות. יש לשמור על הבסיס החשוב הזה כל עוד אין הפרעה לסדר הציבורי.

אני חושב שיכולנו לגלות קצת סבלנות, קצת תעוזה של זמן – אף שאני מסכים למה שקורה. היום יש אווירה לא כל כך טובה בעם. אנחנו חייבים לאחד את העם הזה. העם הזה כוחו באיחודו, כוחו בעוצמתו, וכל פעולה כזאת יכולה רק לרסק אותנו. הפעולה הזאת היתה מיותרת. אילו יכולתי להימנע מהפעולה הזאת הייתי עושה זאת. ייתכן שהיה צריך לסגור את התחנה מזמן, לפני זמן רב, כמו שהיינו צריכים לסגור תחנות פיראטיות רבות אחרות, כי החוק מחייב, אבל בעיתוי הנוכחי? אני חושב שהיינו צריכים להבליג ולהמתין להרגעת הרוחות.

הבטחתי לקצר מאוד בדברי. רציתי להביע את דעתי. אני מצטער מאוד לומר את דעתי כפי שאני אומר אותה כאן לפני השרה, אבל אני חושב שהדבר הזה היה מיותר, חבל שנעשה, ואם לא היינו עושים אותו היה טוב לעם ישראל, היה טוב לדמוקרטיה, היה טוב לאנשים. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת רענן כהן.

אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לפני – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לא להפריע.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי השרה – – –

היו"ר א' סלמוביץ:

אפשר לבקש שקט? אפשר לבקש שקט? סליחה, אני מבקשת שקט.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, גברתי השרה, רק לפני חודשים מספר עמדתי כאן, על הבמה הזאת, הגנתי כמיטב יכולתי על עמדתך ועל מעמדך ותקפתי את מי שתקפו אותך בניו-יורק בעת מצעד ההצדעה לישראל. עשיתי זאת אף שאני חולק על דעותייך, אף שאלה שעשו את מה שעשו כלפייך עשו זאת מתוך סערת רגשות שהיה לך, אולי, חלק לא קטן בהוצאתם מן הכוח אל הפועל על-ידי אמירות שלך שהיו מקוממות מאוד ומרגיזות מאוד, היה לי אומץ לב לעמוד כאן ולהגן עלייך נגד

חברים שלי, כשחשבתי שהדמוקרטיה מחייבת שכולנו נעמוד על משמר כבודו של שר בישראל, על ערכי דמוקרטיה. כשלא היה לי נוח, לא היה לי נוח לעמוד כאן ולהגן עלייך.

שנים רבות נלחמת למען זכויות האזרח, למען ערכים של חופש הביטוי, חופש הדיבור, כשהיה לך נוח, כשהיית באופוזיציה. היום את בשלטון ואת צריכה להיבחן לא בדיבור נגד שלטון אחר שפוגע בזכויות אלא להיות את עצמך השלטון ולספוג את הביקורת ולהגן על המבקרים.

אין לי, לצערי הרב, מלים אחרות אלא לומר לך, ואני אומר זאת בצער, שנכשלת. הפעם נכשלת כישלון חרוץ. ולא רק אני אומר זאת, אומרים זאת רבים וטובים מכל קצווי הקשת הפוליטית. אולי הייתי מצפה ממך שתודי בטעותך ותסיקי את המסקנות ותעשי כמיטב יכולתך על מנת לתקן את המעוות. כמיטב יכולתך.

אני רוצה לקרוא לך קטעים של אחד הכתבים שאלה דעותיו. מה הוא כותב היום על המתנחלים ועל ערוץ-7? הוא כותב, שערוץ-7 מבטא את מה שחושבים ואומרים בהתנחלויות. לא אחת שידרה התחנה דברים מתועבים ברוח כהניסטית. השיח הציבורי בישראל היה נקי יותר ללא השידורים האלה. אני מסתייג בכל תוקף ממה שהוא אומר, אבל הוא אומר זאת. הוא אומר על המתנחלים ועל התחנה שהם מנסים לגזול את הסיכוי לחיות עם הפלשתינים בדו-קיום ללא אלימות. זמני מצומצם. הוא מעביר ביקורת קשה וחמורה, הוא, הכתב הזה, הוא שמאלן קיצוני, תום שגב, ודעותי רחוקות מדעותיו. אני חושב על דעותיו מה שהוא חושב, אולי, על דעותי. כל אחד מאתנו רואה בדעות של עמיתו סכנה ואסון גדול, אבל דווקא הוא אומר במפורש ששגית. אותו אדם שמתייחס כך למתנחלים ולתחנת השידור אומר: אי-אפשר לעצור את זכות הביטוי, אי-אפשר לעצור את הצורך של האנשים לדבר.

אני מסיים בדבריו היפים: אם ינסו לקחת וכו' וכו', הם יפנו אותה לחופים זרים אם לא ייתנו להם לעגון בישראל, ובסוף הוא מסכם ואומר: הם ידברו לא מפני שהם רוצים לעשות כסף, כטענת השרה אלוני השבוע. הם ידברו מפני שהם חשים שהם צודקים ומפני שיש ציבור גדול הזקוק לקולם. כך אומר תום שגב. ואיפה את?

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת, כמעט עמדתי להחרים לך את המשדרים אם לא היית מפסיק. תודה. תם זמנך.

חבר הכנסת שאול יהלום, בבקשה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אם מישהו חיפש השבוע את הביטוי הממוקד ביותר המאפיין ביותר את הדמוקרטיה שלנו מבחינת האטימות, חסימת הפיות, מניעת חופש הביטוי, הבולשביזם הפוליטי, הוא לא היה צריך לחפש הרבה, הוא מצא אותם בדמותה ובצלמה של שרת התקשורת הגברת שולמית אלוני.

אני שמח מאוד על שנתנו כאן כולנו את זכות הדיבור ליושב-ראש הקואליציה, יושב-ראש סיעת העבודה חבר הכנסת רענן כהן, ועל כך ששמענו אותו. לא רק כטיפשות הוא הגדיר את מעשיה של השרה, זה הרבה מעבר לכך. זאת פגיעה בזכויות והרס של אחת מאושיות הדמוקרטיה הישראלית, חופש הביטוי, ובימים אלה בפרט חופש הביטוי של המתנגדים לממשלה.

נראה ששרת התקשורת לא רק פוחדת מהדעות האלה אלא היא אומרת: אני לא מוכנה לדמוקרטיה אמיתית במדינת ישראל, ואני אסגור את הפיות, אחסום את פיותיהם של מי שמתנגדים לדעותי.

אבל אם הדבר היה רק בגדר מה שאמרתי הייתי אומר שמדובר בשרה אטומה, חוסמת פיות, אבל מדובר פה בדבר חמור פי אלף. שליחה של השרה שולמית אלוני, עובד משרדה, מסר עדות שקר למשטרה. הוא מטעה את משטרת ישראל ואת בית-משפט השלום של מדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, מצוי בידי דוח משטרת. הדוח המשטירתי של משטרת ישראל שהוצא היום מונח לפני. הדוח הזה חתום על-ידי ניצב-משנה בני קניין, עוזר המפקח"ל וראש לשכתו. מספר הדוח מהיום, 2 באוגוסט 1995, ו' באב, רא/0101. והנה כך כותבת משטרת ישראל במסמך רשמי, בסעיף 3:

"ב-30 ביולי 1995, נתקבלה תלונה בתחנת אשדוד ממפקח אלחוט במשרד התקשורת כנגד תחנת השידור ערוץ-7 הממוקמת בספינת 'הצב'. על-פי התלונה היה ביום ו', 28 ביולי 1995, שידור מתוך נמל אשדוד". בזמן הגשת התלונה שוהה האונייה בנמל אשדוד עקב תקלה.

אדוני היושב-ראש, לא היה שידור ביום שישי 28 ביולי. אין כאן שאלה אם היה כאן שידור או לא היה כאן שידור – כל מאות אלפי מאזיני ערוץ-7 יודעים, זאת עובדה יסודית בחיי הערוץ, שבתשעת הימים הוא יוצא לפגרה. השידורים הופסקו. באחריותי, אני מוכן להביא עשרות עובדים למכונת אמת. ביום שישי מסר אדם עדות שקר על כך שביום שישי היו שידורים מאשדוד.

שרת התקשורת ש' אלוני:

יום חמישי.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי, זה הדוח המשטירתי. אני יכול לתת לך העתק, בבקשה.

היו"ר י' עזרן:

אני מבקש אותו.

שאלו יהלום (מפד"ל):

את אומרת שמשטרת ישראל גם משקרת? גם היא מפקח אצלך.

היו"ר י' עזרן:

אני מבקש לסיים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אם כבר את מתווכחת עם מסמך רשמי של מפכ"ל משטרת ישראל שהוצא היום – מה קורה כאן? לא די שהעובד שלך משקר לשופטת שלום ולמשטרה, את עוד אומרת שהמשטרה משקרת? תראי למה הגעת. הרגע אמרת.

היו"ר י' עזרן:

סליחה, סליחה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

נכון, אדוני היושב-ראש?

היו"ר י' עזרן:

אני לא שמעתי שהיא אמרה שהמשטרה שיקרה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אני קורא שכתוב יום ו', 28 ביולי. היא אומרת יום חמישי. היא אומרת שהמשטרה משקרת. אין לי דרך אחרת להגדיר זאת.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

מה אתה, מליץ?

היו"ר י' עזרן:

אני לא מליץ, הוא שאל אותי אם שמעתי.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אסור לו?

היו"ר י' עזרן:

הוא שאל אותי אם שמעתי. אמרתי שלא. סליחה, הרב ורדיגר, אני מבקש ממך בכל לשון של בקשה. הוא פנה אלי ושאל אם יש בסעיף 3 – אמרתי שיש. הוא שאל אותי, שמעת שאמרה שמסטר ישראל משקרת, אמרתי, לא. מה, אני אגיד דבר שאני לא שמעתי?

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אכן צודק הנך. אבל אני רק רוצה להבהיר לך את דברי. אני קראתי, וזה שורש העניין, האם היו שידורים מתחומי מדינת ישראל. בגלל זה ניתן הצו, בגלל זה לקחו את המכשירים, בגלל זה לקחו פטיש והרסו שם מכשירי שידור. שופטת שלום לא היתה מוציאה צו אם היו אומרים שלא היה שידור. זו כל מהות העניין – מתי היה השידור.

כידוע לכבודך, שנינו באופוזיציה, ואין לנו השפעה על מפכ"ל המשטרה. ובכן, המשטרה אומרת יום ו', כך אמר העובד של הגברת אלוני, חתום על-ידי ניצב משנה, רל"ש המפכ"ל. אומרת שולמית אלוני, לא, המשטרה משקרת, יום חמישי. אז היא כבר טוענת שהמשטרה משקרת. כל העולם שקר, רק אבירת הדמוקרטיה וחופש הביטוי שולמית אלוני היא סמל האמת הצרופה הטהורה. נכון?

היו"ר י' עזרן:

הבהרת את עצמך היטב. נתתי לך שתי דקות. סיים, בבקשה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, מתבקש, וזה דבר טבעי והכרחי, שהגברת שולמית אלוני תתפטר. אם שרה כזאת שולחת את האיש שלה לשקר ולהטעות את משטרת ישראל בבית-משפט השלום, אם שרה כזאת ממונה על נושא תקשורת, על נושא של תחנות, על נושא של רדיו – אוי לדמוקרטיה הישראלית. למה הגענו. היא חייבת להתפטר היום.

ובמשפט סיום, אדוני היושב-ראש, אני קורא מכאן לראש הממשלה ולשר המשטרה, שגם הם הוטעו על-ידי שליחתם החייבת להתפטר, להגיד, טעינו, לבטל את כל מה שנעשה, להחזיר את כל הציוד לערוץ-7 ולתת להם את ברכת הדרך אחרי צום תשעה באב – אנחנו מאחלים לכל בית ישראל צום קל – להמשיך ולשדר, ובנחמת ירושלים ננוחם.

היו"ר י' עזרן:

תודה לחבר הכנסת שאול יהלום.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

חבל שלא מינו אותך להיות שומר הדמוקרטיה.

שאול יהלום (מפד"ל):

מי שמדבר.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

יותר ממך.

שאול יהלום (מפד"ל):

שבוע אתה בכנסת.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

שומר הדמוקרטיה.

היו"ר י' עזרן:

כמעט יש לנו קרב כצ'לה בכצ'לה. נכון, אבל הוא יושב למעלה, הוא לא מתערב. אני מאוד מבקש.

חבר הכנסת רן כהן – איננו נוכח. חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, השעה מאוחרת.

היו"ר י' עזרן:

מה אני יכול לעשות, אני יכול להחרים את המיקרופונים? לא יכול. להשתיק אותם? גם לא יכול. בבית הדמוקרטיה אתה רוצה שנשתיק אנשים? אני מבקש מאוד לצמצם עד כמה שאפשר.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, למחצית העם לפחות אין כמעט אורגן ביטוי אלקטרוני. לפעמים מכניסים אותנו, לרוב לא. הייתי יכול לנצל את כל הזמן שעומד לרשותי כפול מאה כדי להוכיח את הקיפוח שמקפחים אותנו ברשתות האלקטרוניות השונות.

רק לאחרונה, לפני שבוע, קיבלתי מכתב התנצלות ממנהל הטלוויזיה, ובו הוא אומר, טענותיך צודקות, נתתי הוראה לתקן זאת. אחרי כן כבר שלחתי לו שתי תלונות נוספות.

על הרקע הזה, גברתי השרה, הוקמה רשת רדיו לאומית שנותנת ביטוי לחצי העם. העם חצוי, אין מה לעשות. אבל אין חצי עם יכול להישאר באלם בלי שהוא יוכל להביא את דברו אל הציבור.

אברהם פורז (מרצ):

חבר הכנסת זאבי, ערוץ-7 הוקם בתקופה שהיתה ממשלת ליכוד לאומי.

רחבעם זאבי (מולדת):

ערוץ-7 הוקם מתי שהוקם, אבל היום הוא נותן ביטוי, חבר הכנסת פורז, לכל מי שמרגיש שהוא רוצה הד וביטוי לדבריו, והתחנות הממלכתיות והחצי ממלכתיות חסומות בפניו. כאשר המצב הוא כזה, ויש לנו רק תחנה אחת מסכנה, והיא עושה כל אשר לאל ידה להיות בסדר עם החוק – היא משדרת מחוץ למים הטריטוריאליים, וזה עולה לה מיליון דולר בשנה רק כדי להיות בסדר עם החוק, ויש לה תקופה שבה היא לא משדרת, היא נכנסת לשיפוצים בנמל אשדוד, וכולם יודעים שאין שידורים של ערוץ-7. איש לא פותח את התחנה הזאת בימים אלה. אז משהו שמע שידור, פתאום התפרצו לרשת?

אני מופיע בערוץ-7 כל יום שני ב-17:00. אבל באותו יום ב-17:00 פשטו כוחותייך על הספינה ופירקו ממנה ציוד, מפני שלא דיברתי, מפני שלא היה שידור.

האם את רוצה, גברת אלוני, שבארץ-ישראל יהיו רק תחנות שידור של ממשלת השמאל ועוד אש"ף ועוד "חמאס" ועוד ג'האד? אלה הן התחנות הפועלות בהשראת הממשלה הזאת. לנו, לחצי העם, לפחות, חלוצים, מגשימים, לוחמים, יסתמו את הפה? לא יקום ולא יהיה. ערוץ-7 ימשיך לשדר. הוא חייב להמשיך ולשדר גם אם תעשו לו את התרגילים האנטי-דמוקרטיים – וכל הימים וכל השנים שמעתי אותך כנושאת הדגל של חופש הדיבור, חופש ההבעה וזכויות הפרט. היית האבירה של הדגלים האלה, של הנסים האלה. והיום, כשהצטרפת לשלטון, התחלפו היוצרות? אזימות הפוך? לא יקום ולא יהיה. ערוץ-7 ימשיך לשדר, לא יסתמו לנו את הפה. תודה.

היו"ר י' עזרן:

אני מודה לך מאוד, ובאמת לא סתמתי לך את הפה עד שסיימת.

חבר הכנסת האשם מחאמיד.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני חייב לומר באופן הברור ביותר שאני נגד סתימת פיות. אני האחרון שארצה ואסכים לסתימת פיות.

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, לומר על מה מדובר. לא הטעם החוקי מעניין אותי. לא העניין הטריטוריאלי מעניין אותי. לא מסיבה זו היה צריך לסגור את התחנה הזאת. לא משום שזו תחנה פיראטית צריך לסגור אותה. הטעם החוקי, לדעתי, הוא טעם משני.

זה ערוץ של הסתה והצתה גזענית ללא הרף העובר על חוקי העונשין כל יום, כל שעה, כל דקה. ערוץ שבירך והילל את הטבח בחברון, את גולדשטיין. זה ערוץ, שאחד ממגשי התוכניות בו הביע את משאלתו להיות נגר. למה נגר, חבר הכנסת יהלום? כדי לבנות גרדומים לחברי הממשלה הנוכחית.

ואני לא בא להגן על אף ממשלה. אבל אדם שמתבטא בצורה כזאת, אינני חושב שזכותו לדבר בתחנה אל העם במדינת ישראל.

אדוני היושב-ראש, אומר כמה דברים בקיצור נמרץ. ביום ב', 9 בינואר 1995, בשעה 13:35, נאמר: "במדינה יהודית יש לנו ממשלה הנשענת על ערבים, וזה לא מתקבל על הדעת. נזכור כולנו שזו אינה ממשלה לגיטימית, גם אם כביכול זכתה בבחירות דמוקרטיות. זהו שלטון רשע שמצווה להילחם בו ולמגר אותו".

יום ב', 13 במרס 1995, ב-16:05: "רבות דיברנו באירועים אלה ובדמותו של האיש ברוך גולדשטיין, אך עדיין מוקדם לקבוע אם אירועי מערת המכפלה הביאו תועלת או נזק, ונשמח לשמוע את דעת מאזינינו בעניין זה".

ב-15 בדצמבר 1994, ב-14:10: "אין זה פלא שבית-המשפט העליון פנה תמיד נגד הרב מאיר כהנא, זכר צדיק וקדוש לברכה. אין זה פלא שבג"ץ הכריז כגזעניות את הצעות החוק של הרב כהנא לאסור יחסי אישות בין יהודים ולא-יהודים ולאסור על לא-יהודים להחזיק כל תפקיד וכל שררה במדינת ישראל. עדיין לא מאוחר מדי למחנה הדתי הלאומי להכיר בטעות וללכת היום בדרכו של הרב מאיר כהנא, זכר צדיק וקדוש לברכה".

יום ג', 24 בינואר 1995, ב-16:30: "הימין אצלנו אימפוטנטי. אני כל פעם בא להפגנה בירושלים ויוצא עוד יותר מתוסכל. מה זה שווה לעמוד כמה אלפי אנשים חצי שעה, לשמוע לפעמים נאום של ביבי נתניהו וללכת הביתה בשקט? לא פלא שרבין אומר שההפגנות לא מזיזות לו. אם היו אלפי אנשים מתפרצים פנימה ופשט תופסים את רבין באופן פיזי וגוררים אותו החוצה, זה כבר היה מזיז לו. הגיע הזמן להוריד את הכפפות ולטפל ברבין כמו שצריך".

אדוני היושב-ראש, יש לי ציטוטים רבים. עד הבוקר אני יכול להמשיך. לכן, אני לא מבין על מה מגינים פה. לא עניין של סתימת פיות יש כאן. אם היו משדרים דעות פוליטיות, מילא. אני בעד שישדרו דעות פוליטיות שמנוגדות לשלי. אבל כאלה דעות גזעניות, הסתה גזענית שקראתי וציטטתי? לכן, סגירה טכנית של ערוץ-7 איננה טיפול שורש, זה לא מספיק. היה צריך לטפל בתופעה של הסתה גזענית, לסגור את התחנה מזמן בגלל התופעה הגזענית וההסתה הגזענית.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שבגין הדברים שאמרתי וציטטתי מהתחנה הגזענית הזאת – אני לא קורא לזה לסתום פה, זה לסתום ביב או ביוב גזעני. תודה.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת הרב ורדיגר, בבקשה.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ההתנכלות הבולשביקית של שליחי שרת התקשורת לאוניית ערוץ-7 תוך כדי ניצול העובדה שעגנה בנמל אשדוד לצורך שיפוצים בימים שאין ערוץ-7 משדר בהם עקב האבל הלאומי של תשעת הימים, מקוממת לא רק את החוגים הימניים, כפי שזה משתקף בחלק מהעיתונות, אלא את רובו של עם ישראל בארץ ובגולה.

מובן שהמיעוט מבית-מדרשם של הבולשביקים השמאלנים חוגג, אבל החגיגה הזאת רק זמנית.

נדמה לי, שבצעד זה תרמה הממשלה לחיזוקן של המפלגות הלאומיות בישראל ושל אלה המייצגים את ציבור שומרי תורה ונאמני ארץ-ישראל האמיתיים. ידע הקהל וישפוט, והוא ישפוט בבוא היום, מי הם אלה אשר רוממות חופש הביטוי בפיהם ואשר מוכיחים שלמעשה הם הם סותמי פיות ופוחדים מכל רוח הנושבת שלא בהתאם למדיניותם.

הצעד הזה, אשר בא כמעט במקביל לפינוי בכוח של מתיישבים נאמני ארץ-ישראל, אשר תקעו יתד על אדמת ארצנו בגבעת-הדגן, להסתער על אוניית ערוץ-7, להחרים ציוד יקר ולחבול בו, כאשר כאמור התחנה שבתה ולא שידרה – צעד זה מוכיח את העצבנות שתקפה את ממשלת הכניעה עקב ההתפתחויות האחרונות אשר נגרמו על-ידי מעשיה הבלתי אחראיים.

בכל זאת יש לי הרושם, ואולי יותר מרושם, שראש הממשלה לא היה מודע לאותו צעד בולשביקי, הדבר לא תואם עמו, וכך גם נמסר לי מחוגי המקורבים ללשכת ראש הממשלה. אין ספק שהמעשה הבלתי דמוקרטי הזה נעשה בפקודת שרת התקשורת, אשר ידועה כמי שיודעת להפר את חוקי ישראל בקריירה הארוכה שלה בכנסת – כגון מתן לגיטימציה של נישואין בניגוד לחוק, עריכת הסכמי נישואין במשרדה כעורכת-דין בניגוד לחוקי המדינה – ובמאבקה בחוקים שחוקקה הכנסת בנושאים דתיים הנוגעים לקודשי ישראל והמעוגנים בחוקי המדינה.

מעניין, רבותי חברי הכנסת, שרק ימים מספר אחרי האסון בפסטיבל ערד, במקום להסיק מסקנות ולהתפטר מן הממשלה כאחראית מבחינה מיניסטריאלית לשלושת הקורבנות של פסטיבל הדמים, משתמטת אלוני מאחריות. אחרים ייתנו את הדין, והיא כמובן יוצאת נקייה.

היא גם לא ראתה לנכון להופיע בכנסת בעת הדיון על נושא פסטיבל הדמים בערד, תוך כדי זלזול מופגן בבית המחוקקים, ויעיד על כך יושב-ראש הישיבה, סגן יושב-ראש הכנסת חבר הכנסת רפי אדרי, אשר ראה במעשה זה דבר חמור מאוד.

יש כנראה אנשים שהם מעל החוק – כך התבטאה אלוני כלפי אנשי ערוץ-7 – וכל העסק – כך אמרה – היתממות. אני מצטט מהעיתון. אומנם, נראה שהיא נמנית עם אלה שהם מעל החוק – תמיד היא יוצאת נקייה מפעולותיה הבלתי חוקיות.

נראה שהיא שכחה גם שרבין, ראש הממשלה, העביר אותה ממשרתה, ממשרד החינוך.

מפאת כישלונותיה בפסטיבל הדמים בערד והשיטות הבולשיביות שבהן את פועלת אינך ראוייה לשמש שרה בממשלה, בממשלה יהודית, ועליך להתפטר מיד.

וערוץ-7 ימשיך להביא קצת אורה לבתי ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד):

קצת אורה וקצת תורה.

היו"ר י' עזרן:

תודה לחבר הכנסת ורדיגר.

חבר הכנסת שאול גוטמן, בבקשה.

שאול גוטמן (ימין ישראל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עתה הכול ברור. ממשלת עבודה-מרצ החליטה להילחם בדמוקרטיה בגלוי וברגל גסה. עתה אין כבר התייפפות, אין הסתתרות מאחורי מלים יפות בשם הדמוקרטיה. ממשלת ישראל פתחה במתקפה מכוערת על הדמוקרטיה בישראל. ממשלה רעה זו המפלרטטת עם ארגון טרור שחרת על דגלו את השמדת מדינת ישראל מתקנאת במרחב הסובב אותנו. איך אמר מר רבין? – ללא בג"ץ וללא "בצלם". זוכרים? זוכרים איך התקנא במלך חוסיין?

ובכן, ממשלה רעה זו רוצה שמדינת ישראל תדמה למשטרים סביבנו.

שולמית אלוני, הכוהנת הגדולה של זכויות האזרח וחופש הדיבור, מתנפלת בגסות על ערוץ-7.

רבותי חברי הכנסת, מיהו ומהו ערוץ-7? מדינת ישראל, המתגאה כי היא מדינת העם היהודי, הופכת לפחות ופחות יהודית. השפה העברית בתחנות הרדיו הולכת ונעלמת. הלועזית הולכת ומשתלטת. התרבות העכשווית היא קוסמופוליטית. התכנים המשתלטים על חיינו זרים לתרבות ישראל. התהליך התרבותי העובר על מדינת ישראל לוקח מן הדור הצעיר כלים חשובים הנחוצים להזדהות עם מדינת ישראל כמדינת העם היהודי.

והנה קם ערוץ-7 כמשב רוח מרענן, כתחנה יהודית המשמיעה עברית בלבד. ערוץ-7 מגדיל לעשות בתוכניות של לימוד תורה, מחשבה יהודית ותרבות יהודית. מאז קום המדינה עוד לא היתה עדנה כזו לשפה העברית ובין השאר לשירים העבריים.

אך שומו שמים, תכנים נפלאים אלה הם לצנינים בעיני ממשלת עבודה-מרצ. יש חשש שהנוער יזדהה, חס ושלום, עם המדינה היהודית, וההיטמעות שלנו במרחב השמי תרד, חס ושלום, לטמיון.

מעשה הטרור כנגד ערוץ-7, מעשה הפיראטיות הזה של ממשלת עבודה-מרצ, נועד לסתימת פיות. פיראטים אלה מעוניינים לשמוע רק את עצמם. חופש הדיבור קיים רק כאשר מדובר בעמדות השמאל ובפגיעה במורשת ישראל.

שולמית אלוני מצטמררת כאשר היא נתקלת בתכנים יהודיים. קבר רחל הוא קבר שיח' בעיניה. קבר רחל, שהוא סמל האם היהודייה בכל הדורות, אינו מבטא את תכניה ואינו מדבר אליה. מה לה ולרחל אמנו? מה לה ולנו?

אדוני היושב-ראש, מעניין לדעת אילו מזימות אנטי-דמוקרטיות נוספות באמתחתה של הממשלה. ראינו פעולה פאשיסטית של מעצרים מינהליים של אזרחים אוהבי הארץ. מעצרים מינהליים אלה שנועדו במקורם כדי להגן עלינו מפני אויבינו הפכו בידי ממשלה רעה זו למכשיר לרדיפה פוליטית ולסתימת פיות.

ממשלה זו משתמשת במשטרת ישראל כמכשיר אכזרי הפוגע פיזית בנשים. ממשלת ישראל מפקירה את מתיישבי יש"ע לפורעים הפלשתינים, ובכך משתפת פעולה עם הגרועים שבאויבי ישראל.

ועתה שלב חדש: חיסול ערוץ תקשורת, חביב הקהל הישראלי. בכך ירדה רמתה של הממשלה לרמת המשטרים הערביים.

רבותי חברי הכנסת, אין חשש. ערוץ-7 ימשיך לשדר. קול האמת ימשיך ויפרח. קול היהדות ימשיך וישגשג. השפה העברית תמשיך להיות נזר ראשינו. הפאשיזם בדמות עבודה-מרצ ירד מן השלטון. תודה.

היו"ר י' עזרן:

תודה, חבר הכנסת גוטמן.

וכעת חבר הכנסת דב שילנסקי, שיש לו הצעה רגילה. הזמן שלו עשר דקות. בבקשה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ערוץ-7 הוא ערוץ הרדיו היחיד במדינת ישראל הכולל יהדות וציונות.

השלטון דהיום בישראל השתלט טוטלית על אמצעי התקשורת הממלכתיים ואף פיטר כאלה שאינם קופצים לדום לכל רמז של הממשלה. השלטון הכניס במקומם את עושי דברו והטיל פחד על אחרים, שאובייקטיבית או סובייקטיבית חוששים שאם לא ירקדו לפי חליל הממשלה יקופחו במעמדם, בתפקידם ובפרנסתם, ואולי גם יסולקו.

שמעתי שחברים שלי אומרים, שאת שידורי ערוץ-7 רוצים לשמוע לפחות מחצית העם היושב בציון. אני אגדיר זאת אחרת: למעלה ממחצית היהודים הגרים בארץ-ישראל לא רק רוצים אלא גם זכאים לשמוע את שידורי ערוץ-7. גם להם, גם לנו מגיע משהו בארץ הזאת. אנחנו תרמנו את מיטבנו למדינה הזאת, תרמנו ותורמים. מגיע לנו שלא רק נעשה ונקריב למען האומה והמולדת, אלא גם שנוכל להשמיע את קולנו.

"האבירים", שחופש הביטוי בגרונם, רוצים להשתיק את הצינור היחיד שדרכו אנו יכולים להשמיע את קולנו, צינור שלא עולה למדינה אף גרוש, בניגוד לאמצעי התקשורת הממלכתיים הפועלים בכספי המסים שכל אזרחי המדינה משלמים אותם.

אין בכך שמץ של הגינות אצל אנשי השררה; עד כדי חוצפה – לוקחים כסף מאתנו, ובכספים האלה משרתים את יריבינו ואף מסיתים נגדנו.

אני חבר כנסת פעיל, מבלה במשכן הכנסת משעות הבוקר ועד שעות הלילה המאוחרות. יש לי דעות משלי, ולשם הגשמתן הגעתי לכנסת. השקפה, אם היא לא מובאת לציבור הרחב, אין לה אפקט.

השמאל מביא את השקפתו באמצעי התקשורת הממלכתיים. גם לי מגיע משהו מהעוגה הכללית, אך סך הכול מקבל אני לפעמים פירוורים. ערוץ-7 נתן לי אפשרות להתבטא, ואני מודה להם.

המדינה עצרה לחקירה שניים מהקשורים בערוץ-7. קראתי גם שאת ידידי הטוב, היהודי הצדיק המכונה כצ'לה – לא כצ'לה זה שיושב באולם למטה אלא כצ'לה זה שיושב ביצע למעלה, גם הוא יועמד למשפט.

אני מתארח בשידורי ערוץ-7 מאז הקמתו, כשהיה עדיין קטן, עם אחוזי האזנה מצומצמים. שמעתי שלפינה שלי מאזינים רבים. יש אומרים שתרמתי במידת מה להאזנה רבה יותר לערוץ-7. אם זה כך, אני מאוד גאה ושמח. אם זה כך, וידידי כצ'לה ואחרים יועמדו לדין, חייב גם אני לעמוד למשפט. אם יש בערוץ-7 אשמה, גם אני אשם. אני מודיע שלא אדרוש חסינות – אסיר אותה בהתנדבות. אשמה? איפה האשמה? הרי גם את, השרה שולמית אלוני, יודעת שאין פה כל אשמה.

לאלה שלא יודעים, אבהיר לא רק ציבורית אלא גם משפטית: סעיף 5א(א) לפקודת הטלגרף האלחוטי [נוסח חדש], התשל"ב-1972, קובע: לא יתקין אדם, לא יפעיל ולא יקיים כלי שיט הרשום בישראל. והרי כולם יודעים שכלי השיט הזה לא רשום בישראל. ויתירה מזו, סעיף 11 קובע: "לא יינקטו הליכים לפי פקודה זו נגד אדם, פרט לאישום בשל הקמת מקלט רדיו או בשל קיומו, אלא לפי צו מאת היועץ המשפטי לממשלה."

כבוד השרה, עברת על כך, לא היה אישור של היועץ המשפטי לממשלה. באמצעי התקשורת פורסם, שמושרד התקשורת שבראשו את, השרה שולמית אלוני, עומדת, גילה באמצעות מכשיר מיוחד כי ביום שישי האחרון שידרה התחנה מנמל אשדוד ולא מחוץ למים הטריטוריאליים. הפינה שלי בערוץ-7 משודרת בכל יום שישי אחרי חדשות 10:00. ביום שישי האחרון, א' באב, היא לא שודרה. נאמר לי במפורש שהפינה שלי לא תשודר, כי ערוץ-7, שחלק גדול משידוריו הוא מוזיקה – הרבה מוזיקה; מוזיקה יהודית שמשמחת את הלב ומעשירה את הנשמה – לא משדר בתקופה זו שבין המצרים, בין א' באב לבין מוצאי תשעה באב.

אני משוכנע, שערוץ-7 לא שידר ביום שישי האחרון, בא' באב, והתצהיר של הקוזאקים שלך, השרה שולמית אלוני, הוא שקר וכזב. אני דורש מהיועץ המשפטי לממשלה להעמיד לדין את מי שחתם על התצהיר השקרי וכן את מי שכיוון אותו לכך. פה יש עבירה על החוק.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אפשר לשאול אותך שאלה?

דב שילנסקי (הליכוד):

רגע, תרשה לי.

היו"ר י' עזרן:

אחר כך אפשר לך.

דב שילנסקי (הליכוד):

אחר כך אסכים לכל שאלה. כבוד השרה, אולי תאזיני לי בשנייה זו. גברתי השרה, עתה, כאשר ברור לכל אחד שהפעולה הפיראטית של משרדך, שנעשתה כלפי האונייה של ערוץ-7, נעשתה על-פי צו שהוצא על סמך תצהיר שקרי – איני מדבר עכשיו על כך שיש להעמיד לדין את החותם על התצהיר – אני שואל, האם תיתני עוד הערב הוראה להחזיר את הציווד של ערוץ-7 לאונייה? הוא הוצא על סמך תצהיר שקרי, הוא הוצא במרמה, הוא הוצא בניגוד לחוק, הוא הוצא על סמך שקר, ואת הרי מדברת על צדק ויושר. נראה איזה אומץ יש לך, נראה איך תתעלי על עצמך, נראה איך תראי דוגמה ותצווי עוד היום להחזיר את הציווד. אל תהיה איפה ואיפה, שכלפי אזרח של יומיום ימצו את הדין, וכלפי אחרים לא ימצו את הדין.

עכשיו אני ניגש לקטע אחר ושואל: היכן היו כל הצדיקים, כאשר אייבי נתן שידר מספינתו שלרוב עמדה במים הטריטוריאליים של ישראל, שלא כערוץ-7 שפעל מחוץ למים הטריטוריאליים של ישראל? איפה הם היו? אני אגיד לכם איפה הם היו: הם כולם התראיינו ברדיו של אייבי נתן. אני בטוח שאין שר – אולי השר שהיה אז רמטכ"ל, היה בצבא, ולא יכול היה להתראיין – שלא התראיין

אצל אייבי נתן. כל חברי הכנסת מהצד הזה התראיינו – לי לא נתנו להתראיין, אותי לא ראיינו, אבל אותם כן.

פעם אחת קרה מקרה והוצע לי להתראיין אצל אייבי נתן, ואז הוא ביקש ממני תשלום; תשלום בצורת מתן מודעה הקשורה לספינה של אייבי נתן.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אפשר לשאול אותך שאלה?

דב שילנסקי (הליכוד):

כאשר אגמור – כמה שתרצה. יש לי נאום מוכן, אני רוצה לסיים את נאומי. אחר כך, אם היושב-ראש ירשה, אז בבקשה.

ממני אייבי נתן ביקש כסף. אייבי נתן הפיץ דעות הנוגדות את השקפת המחנה הלאומי, אף הסית בכל לשון, ולא דווקא בלשון נקייה, נגד הממשלה. לא הסכמתי להתראיין אצל אייבי נתן תמורת תשלום. ערוץ-7 לא דרש ממני כסף, וכאשר תרמתי סכום צנוע כאזרחים רבים אחרים, היה זה מכל הלב ובאהבה.

תיבוש ותיכלם ממשלה זאת, המתרחקת מדרך הדמוקרטיה ומתקרבת לדיקטטורה. יבושו וייכלמו כל אחד משריה, ובראשם כמובן השרה שולמית אלוני, ראש תנועת זכויות האזרח, זכויות האזרח שהיא רומסת בצעד זה שעשתה כבצעדים אחרים, ברגל גסה. ראש תנועת מרצ שרוממות חופש הביטוי בגרונה וסתימת פיות במעשיה.

השרה שולמית אלוני, יש לך עוד אפשרות להתחיל לתקן את העוול, את הדבר הלא חוקי, את הדבר הרע מאוד – ואני משתמש בלשון המעטה – לתקן את הדבר הזה עוד הערב. את עומדת במבחן, כולנו צופים וכולנו נראה אותך.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז, אתה רוצה לשאול? אני מרשה לך.

דב שילנסקי (הליכוד):

בבקשה, תשאל. אני מוכן לעמוד פה כל היום וכל הערב.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

הקשבתי לך ולא הבינתי בסופו של דבר מה טענתך. אחת משתיים: אם באמת העניין שקרי, ואם באמת התלונה איננה תלונה, חזקה על המשטרה ובית-המשפט שיפתרו את העניין ויחזירו את הציוד. את מי אתה מאשים, בעצם? אתה בעצם מאשים את בתי-המשפט ואת המשטרה בישראל, ולא את השרה שולמית אלוני. אחת משתיים: אם זה לא נכון, הם יוכיחו זאת. הרי אינך חושד במערכות הצדק, אתה חושד רק בשולמית אלוני. או שמא אתה חושד גם בהן?

דב שילנסקי (הליכוד):

אני רוצה להגיד לך: עמד פה על הבמה שר המשטרה משה שחל, ומשום מה משך כלפיו את כל האש – את האש שהיתה צריכה להיות מופנית כלפי שולמית אלוני ומשרדה. אפילו אם לא כלפיה, יש לה אחריות מיניסטריאלית. בית-המשפט פוסק על-פי החומר שמגישים לו: הגישו לו תצהיר, תצהיר שקרי. המשטרה פעלה על-פי צו בית-המשפט שהוצא על סמך התצהיר השקרי.

קריאה:

— — —

דב שילנסקי (הליכוד):

עכשיו אתה אומר לי כך. את השיטה הזאת למדנו כבר מהשלטון שלכם.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

לא, אנחנו למדנו מכם.

דב שילנסקי (הליכוד):

תן לי לסיים. שאלת שאלה. שמעתי אותך. שאלת שאלה, תשמע את התשובה. אתה לא יכול לשאול שאלה ולא לתת לי אפשרות להשיב. את הטקטיקה, את הטריק הזה של השלטון שלכם אנחנו מכירים. זה קורה גם בכנסת. לצערי הרב, בקדנציה הזאת זה קורה בכנסת וזה קורה בממשלה.

אתה אומר כך: אנחנו לקחנו את הציוד, אנחנו נחזיק את הציוד. אתם תלכו לבתי-המשפט, אתם תגישו תלונה, אתם תיקחו עורכי-דין, אתם תשקיעו כסף. טחנות הצדק טוחנות לאט. זה ייקח שנה,

אולי שנה וחצי, יהיה איזה פסק-דין של בית-משפט השלום, יערערו למחוזי, מהמחוזי יערערו לעליון, והתחנה לא תפעל. חוכמות כאלה, ידידי כצ'לה היושב למטה, והזכרתי את ידידי כצ'לה היושב למעלה, אנחנו מכירים. תודה רבה.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

ועדיין לא ענית על שאלתי.

דב שילנסקי (הליכוד):

עניתי על שאלתך. למה? ענתי. הצעד שלך לא מקובל עלי.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אתה ענית על עניין אחר שלא קשור לנושא.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז, אולי אבהיר את מה שהוא אמר. הוא אמר שבינתיים יחזירו את השידור ויתדיינו בבית-המשפט. זה מה שהוא אמר במלים אחרות.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

זאת בהנחה שהוא צודק – – –

היו"ר י' עזרן:

זה מה שהוא ביקש. עכשיו השרה תענה לו.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אבל מי זה אמר שהוא צודק?

היו"ר י' עזרני:

אני אמרתי? בינתיים – – –

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

מה קרה? אנחנו כאן נפסוק – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

הייתי בספינה ביום שישי.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

מאין אתה יודע? היית שם?

יוסף בא-גד (מולדת):

אני יודע.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אתה מבקש ממני להאמין לך. זה הדבר האחרון שאעשה. יום שישי – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

ראש חודש ביום שישי.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

הרי אתם מבקשים שאנחנו נהפוך לבית-משפט שקובע איזה תצהיר אמין ואמיתי. דבר זה לא נעשה כאן.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז, יצאת ידי חובה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אני רואה שחבר הכנסת כ"ץ-עוז נדבק בבולשביזם ממש.

היו"ר י' עזרן:

נו, נו, נו.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

נביא המפד"ל.

היו"ר י' עזרן:

גברתי השרה, בבקשה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית, אני מברכת את הדוברים על כך שהם נעשו מגיני הדמוקרטיה. זו היתה חוויה יוצאת מן הכלל להקשיב כיצד חברים שמעודדים את ההתנגדות לחוק, חברים שיקריהם מתפרעים עכשיו ליד המשטרה במגרש הרוסים ויש כבר פצועים, חברים ששליחיהם הגיעו ב-02:00-24:00 ועשו מהומה ביישוב מפני שגרה שם שרה והם העירו יישוב שלם מדברים פה בחום לבם על ערכי הדמוקרטיה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה סילוף. היתה ישיבה של סיעת הליכוד, וכל החברים דיברו על כך שצריך לשמור על החוק.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני לא מדברת עליך. אתה לא דיברת עכשיו.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אל תעשי הכללה. אל תעשי הכללה. האופוזיציה רוצה לשמור על החוק.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת ויינשטיין, תודה, מספיק.

שרת התקשורת ש' אלוני:

חבר הכנסת ויינשטיין, אני מחשיבה את דעותיך ואת כבודך. התייחסתי לדוברים שדיברו כאן היום. כל אחד מהם הוא אישיות משפטית בפני עצמו, ולא אמרתי שום הערה גורפת. דיברתי על החברים שדיברו היום, וכולם, כולם, לרבות חבר הכנסת של ימין ישראל שמדבר על גירוש, על גזענות, על טרנספר ועל כל הדברים למיניהם – גם הוא נשא את שם הדמוקרטיה. וזו חוויה גדולה בשבילי.

חוויה שנייה היא לשמוע את החברים מדברים על כך שיש להבטיח זכויות שוות לכל אחד, ואי-אפשר שתהיה איפה ואיפה. אנחנו כולנו, השרים וחברי הכנסת, התחייבנו לשמור על חוקי המדינה. הכנסת הזאת חוקקה חוק לא בימי אייבי נתן ולא בימים אחרים. היא חוקקה חוק האומר: "לא יקים אדם, לא יפעיל תחנת שידור ולא יקיים שידורים, אלא אם כן קיבל לכך זיכיון מאת המועצה"; "בעל זיכיון חייב ברשיון לפי פקודת הטלגרף האלחוטי ואינו חייב ברשיון לפי חוק הבזק."

ב-1 ביוני 1993 קבעה הכנסת הזאת שהעובר על הוראות סעיף זה של החוק דינו מאסר שלוש שנים או קנס של 2,280,000 שקלים חדשים.

דב שילנסקי (הליכוד):

איזה סעיף קראת לראשונה?

שרת התקשורת ש' אלוני:

קודם קראתי את סעיף 32, והוא מתייחס – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

מה זה שייך לדיון?

שרת התקשורת ש' אלוני:

ראה בית-המשפט שיש יסוד – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

יש סעיף שאני קראתי. זה סעיף שמדגיש שמדובר בישראל.

שרת התקשורת ש' אלוני:

חבר הכנסת שילנסקי, הקשבתי לך, ואני יודעת בדיוק למה התייחסת, לרבות לצורך לקבל אישור מהיועץ המשפטי לממשלה, ובידי מכתב ממנו שיש להפעיל את הדברים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

לא נכון, הוא מכחיש. לגבי הפעולה שנעשתה ביום שני הוא מכחיש שהוא נתן אישור. הוא מדבר באופן כללי על תחנות רדיו פיראטיות, אבל לא על כל פעולה. סעיף 11 קובע שלא תינקט פעולה לפי חוק זה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

החוק אומר: "ראה בית-המשפט שיש יסוד סביר לחשד שאדם עבר על הוראות המנויות בסעיף 32(א) – והכול לפי אותו חוק של הרשות השנייה – "בלא שקיבל לכך זיכיון מאת הרשות, יצווה על תפיסתם של המכשירים והציוד שבהם" וכו'.

ובכן, זה חוק שנתקבל בכנסת הזאת, הוא חד-משמעי והוא צריך לחול לגבי כולי עלמא. עוד דבר התקבל.

שאלו יהלום (מפד"ל):

— — — מדינת ישראל בשטחה הטריטוריאלי. גברתי, בארמית כולי עלמא זה כל העולם.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני מציעה לחבר הכנסת יהלום להקשיב. אשיב על כל הנקודות.

המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל הם 12 מילין ימיים שהם 20 ק"מ. על כן, כל השידורים לא היו מחוץ למים הטריטוריאליים. אם כן, הנושא הזה איננו רלוונטי ואוי ואבוי היה לנו אם המים הטריטוריאליים שלנו היו רק אותו חצי קילומטר או קילומטר שבו עומדת הספינה.

הכנסת הזאת קיבלה עוד חוק אחד, שתדירים הם רכוש ציבורי ויש לשלם עבורם. והכול חייבים בתשלום. זה נכס יקר מאוד.

מיכאל איתן (הליכוד):

לא מתאים לך לטעון טיעונים כאלה. זה לא מתאים לך.

שרת התקשורת ש' אלוני:

תקשיב לי. אני לא יודעת מה מתאים לי. מתאים לי שאני חייבת כאן בשבועה לקיים את חוקי הכנסת.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש חוק ויש רוח החוק ויש — — —

שאול גוטמן (ימין ישראל):

— — —

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת גוטמן, אם אתה רוצה להעיר — תעיר ממקומך.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

אני רוצה להעיר מכאן.

היו"ר י' עזרן:

לא, לא, סליחה, זה לא מקובל לקרוא קריאות ביניים בעמידה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני מבקשת מהיושב-ראש להגן על זכותי להשיב.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

עומדת על הדוכן פיראטית.

היו"ר י' עזרן:

אני מבקש מאוד. אני מבקש מאוד, חבר הכנסת גוטמן. אני לא סותם את פיך. נא לגשת למקומך. שב ותעיר כמו כולם.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

שודדים עולים על הדוכן.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

מה אתה בדיוק? מה זו האמירה הזאת ששודדים עולים לדוכן? אתה לא מתבייש? צא החוצה. מה זאת אומרת שאתה אומר ששודדים עולים לדוכן?

שאל גוטמן (ימין ישראל):

אני אומר. אתה מבקש.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

למי אתה חושב את עצמך?

שאול גוטמן (ימין ישראל):

אני אומר. אני אומר.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני שומע.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת כ"ץ-עוז, אני מבקש.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

אני מבקש שתעיר לו, אדוני.

היו"ר י' עזרן:

הערתי.

מיכאל איתן (הליכוד):

כצ'לה, עם כושר כזה אנחנו בבעיה. אתה תגבורת רצינית.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת גוטמן, אני מבקש מאוד, נא לא לקרוא קריאות ביניים אם אתה לא יושב במקומך. אני מבקש. זו זכותי לבקש זאת ממך.

יוסף בא-גד (מולדת):

למה כל החברים שלנו נגדה – – –

הי"ר י' עזרן:

מה קרה לך עוד הפעם, הרב בא-גד?

יוסף בא-גד (מולדת):

החברים – – –

הי"ר י' עזרן:

חבר הכנסת בא-גד, מה קורה לכם פה היום?

שרת התקשורת ש' אלוני:

רבותי חברי הכנסת, הכנסת חוקקה גם את חוק הרדיו האזורי, ויוצאים למכרזים, ואני ולא מישהו אחר דרשתי מהרשות השנייה, אף שהם שלא ששו לכך, שאחד המכרזים יהיה לרדיו מסורתי שישרת את הציבור הדתי הלאומי שהוא מיוחד במינו. והיה ויכוח, ותחילה לא רצו לקבל זאת, ובימים אלה יוצא מכרז כזה.

לאור החוק שקיבלה הכנסת, לאור התשלומים שיש לשלם עבור תדרים, לאור העובדה שיוצאים למכרזים – והגיעו תלונות אלי, למשטרה וליועץ המשפטי, והיועץ המשפטי חזר ודרש להפעיל את החוק ולאכוף אותו – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

לא לגבי ערוץ-7. הוא לא מזכיר את ערוץ-7. הוא הראה לי את כל המסמכים, ואין שם אף מלה על ערוץ-7. אל תכניסי לעניינים גם את היועץ המשפטי.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני לא רוצה להתווכח אתך על מה שאמר היועץ המשפטי ועל מה שהוא לא אמר מפני – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

מה הוא כתב, לא מה שהוא אמר. מה שהוא אומר לא שווה עד שהוא לא כותב.

שרת התקשורת ש' אלוני:

גם לא על מה שכתב היועץ המשפטי וגם לא על מה הוא אמר, ומה אמר בממשלה, וזה נמצא בפרוטוקול.

שאול יהלום (מפד"ל):

אז תביאי את הדברים בכתב, תראי מסמכים, תראי בכתב.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני אינני זקוקה לכך עכשיו, לא לך. ואני לא עומדת לדין.

שאול יהלום (מפד"ל):

ודאי שאת זקוקה, לא שאת לא זקוקה, אבל אין לך שום מסמך מהיועץ המשפטי. את אומרת דברים ללא ביסוס, וחבר הכנסת כ"ץ-עוז יעזור לך.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

— — —

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

למה שרי הממשלה שנשבעו כמוך לשמור על החוק, אומרים שהמעשה שלך היה – את יודעת מה הם אומרים. למה הם אומרים זאת לכל העיתונים, למה?

שאול יהלום (מפד"ל):

הם מתביישים – – –

שרת התקשורת ש' אלוני:

הם אומרים שפעלתי על-פי החוק – – –

אריאל וינשטיין (הליכוד):

– – –

שרת התקשורת ש' אלוני:

אינני מתווכחת עכשיו עם שרי הממשלה.

אריאל וינשטיין (הליכוד):

– – –

היו"ר י' עזרן:

אנא, חבר הכנסת וינשטיין, בבקשה, הרי צריך לסיים את הנושא.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אתם לא יכולים לשנות את העובדות. המשטרה סגרה 32 תחנות שונות, חלק מהן היא סגרה ארבע פעמים. ערוץ-2000 של החרדים פעל ונסגר שש פעמים. אם אתם אומרים שדין אחד חייב להיות כולם, אז זו סתימת פיות לרדיו-1 ול"גלי אילת", לרדיו "חזק" ולרדיו "הגל הירוק", לרדיו "קול גבעתיים", ול"גלי השרון", ל"גל פתוח", ל"ראשית", וערוץ-2000, כפי שכבר אמרתי, ורדיו "קליק", ורדיו-2, "גלי הים התיכון" וקול "מעל הכינרת" וכו' וכו', והרשימה ארוכה. אם אתם סבורים שלא לה מותר, גם לאחרים מותר.

לא שמעתי אף אדם טוען שאם אנחנו תובעים מאדם לעצור באור אדום שעה שהוא נוהג במכונית, אנחנו מונעים ממנו את חופש התנועה. לא שמעתי. לא שמעתי שאם אנחנו דורשים מאדם הנוסע במכונית לנסוע בצד ימין של הדרך, אנחנו שוללים ממנו את חופש התנועה. לא שמעתי שאדם הנוהג במכונית הזקוק לרשיון, ובלי רשיון, כשאוסרים עליו לנסוע, שוללים ממנו את חופש התנועה. לא שמעתי. לא ברור לי מדוע כל התחנות וכל האזרחים וכל המשדרים חייבים ללכת למכרז לקבל רשיון

— — —

מיכאל איתן (הליכוד):

זה לרדיו אזורי.

שרת התקשורת ש' אלוני:

— — — מדוע שר המשטרה, הפרקליטות ובתי-המשפט מחייבים לעצור את כל מפעילי התחנות האלה, שהן — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אבל הם משדרים מהארץ, וערוץ-7 משדר מחוץ למים הטריטוריאליים.

שרת התקשורת ש' אלוני:

כל התחנות האלה שידרו — — —

אברהם רביץ (יהדות התורה):

שידרו מהארץ.

שרת התקשורת ש' אלוני:

גם ערוץ-7 שידר מהארץ, כי 12 מילין הם תחום המים הטריטוריאליים של מדינת ישראל. היינו, 20 קילומטר. ועל הדבר הזה אני מציעה לכם שלא לחזור, מה עוד – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

זאת לא הפואנטה. עוד מעט נביא סרגל ונמדוד אם כמה סנטימטרים – – – אבל לא זאת הבעיה. יש בעיה של זכות דיבור של יותר מחצי עם. זאת הבעיה. יכול להיות שאת צודקת מבחינת החוק, אבל יש מושג שאת מכירה אותו – "נבל ברשות התורה". אני לא אמרתי זאת עלייך, חס וחלילה, אבל אי-אפשר תמיד להגיד: אני אמצה את הכול לפי החוק. כי אם יפעילו את השיטה הזאת נגדך, נגדי, בזכויות מגדלת, יכול להיות שגם אנחנו לא נגיע לכאן, אלא למקום אחר.

שאול יהלום (מפד"ל):

מי שנוסע במהירות של 130 קמ"ש בכביש תל-אביב-ירושלים – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

רן כהן (מרצ):

שאול יהלום (מפד"ל):

הנה הגיע חיל האוויר, חיל ההגנה – – –

היו"ר י' עזרן:

רבותי, מה קרה פה? חבר הכנסת יהלום. חבר הכנסת רן כהן, חבל שלא ניצלת את זכות הדיבור שלך, כי יכולת להתייחס למה שאמר כאן – – –

רן כהן (מרצ):

נרשמתי להסיר, כדי לדבר, ועכשיו אני רוצה להשיב להם – – –

היו"ר י' עזרן:

אדוני, אני לא מעיר לך, חלילה. אני רק אומר שהעברנו אותך ממש לסוף. אתה שומע, חבר הכנסת רן כהן?

יוסף בא-גד (מולדת):

אל תעשה שלום אתנו.

רן כהן (מרצ):

— — —

היו"ר י' עזרן:

טוב, לא רוצה להקשיב. או.קיי, תשדר איפה שאתה רוצה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

רבותי חברי הכנסת – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

אבל אני הייתי לארג' והסכמתי לוותר לרן כהן שיהיה אחרון.

רן כהן (מרצ):

אני ויתרתי לך – – –

שרת התקשורת ש' אלוני:

רבותי חברי הכנסת, אני כשרה קיבלתי הודעה שב-27 ביולי וב-28 בבוקר, 27 ביולי זה יום חמישי, וב-28 בבוקר, היו שידורים מהאונייה. עם זאת, אני לא מביאה זאת כארגומנטציה – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

ב-27 – מחוץ למים הטריטוריאליים, ב-28 – שקר.

שרת התקשורת ש' אלוני:

– – – כי החוק קובע במפורש שגם לא יחזיק משדר. קיבלתי הוראה, אמרו לי שעומדים לבצע את הסגירה בדיוק כמו שעשו 49 פעמים לערוצים האחרים, שחלקם קראתי כאן וחלקם לא קראתי, וגם הציבור החרדי שרץ כל הזמן ופותח את ערוץ-2000, גם הוא סבור שאין לו פה ואין לו ביטוי. ועל כן יש פה חוק שחוקקה הכנסת – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

זאת אומרת שהיתה הוראה שלך – – –

שאול גוטמן (ימין ישראל):

בוודאי. מה אתה שואל?

שרת התקשורת ש' אלוני:

זה היה אישור שלי כשהמנכ"ל היה באילת – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

זאת אומרת, שכשחנן פורת ואני נכנסנו אליך ב-15:30 ואמרת שזו פעם ראשונה שאת שומעת על זה – – –

שרת התקשורת ש' אלוני:

לא אמרתי פעם ראשונה שעלו על האונייה – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

– – את שיקרת לנו.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום, שב.

שאל יהלום (מפד"ל):

אמרתי: לכו, אני אברר, פעם ראשונה שאני שומעת את זה. זאת אומרת, שיקרת לנו.

שאל גוטמן (ימין ישראל):

ברור שהיא שיקרה. מה הקטע?

שרת התקשורת ש' אלוני:

לא, שעלו על האונייה. אתה באת אלי ואמרת שעלו על האונייה ומפרקים שם ציוד. אמרתי: את הדבר הזה אני שומעת בפעם הראשונה. כי מה שאמרו לי זה שהולכים לבית-המשפט, וזה היה בשעה – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

ומה עושים בבית-המשפט?

שאל גוטמן (ימין ישראל):

משחקים שש-בש.

שרת התקשורת ש' אלוני:

— — — הולכים לבית-המשפט לבצע את החוק. ואת המשך — — —

שאל יהלום (מפד"ל):

תגידי לי, את לא מתביישת? באים אלייך שני חברי כנסת ואת עושה את עצמך תמימה לחלוטין ואומרת: לכו, אני אברר. וכאן מתברר שאת כל הבוקר אישרת את הפעולה — — —

שרת התקשורת ש' אלוני:

לא ידעתי את זה בבוקר.

שאל יהלום (מפד"ל):

— — — השרים מיכה חריש ואהוד ברק — — — היא יושבת אתכם בממשלה. אתם לא מתביישים.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום, שב על מקומך, בבקשה.

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת שאל יהלום, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

יוסף בא-גד (מולדת):

את משקרת במצח נחושה.

אברהם כ"ץ-עוז (העבודה):

למה אתה אומר, משקרת?

יוסף בא-גד (מולדת):

במצח נחושה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

ב-12:00 שאלו אותי, ואמרו שהם הולכים לבית-המשפט. אתם באתם וסיפרתם לי ששוברים את האונייה והורסים אותה. אמרתי: לי לא ידוע על כך. אמרתם ששוברים את המכשירים.

שאול יהלום (מפד"ל):

שעולים על האונייה. אמרתי לך.

רן כהן (מרצ):

מה זה, שרה בחקירה?

שאול יהלום (מפד"ל):

תתבייש לך. בושה.

שאול גוטמן (ימין ישראל):

חבורה של שקרנים. המנהיגים שלך משקרים כאן מהדוכן.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום, קראתי אותך לסדר פעם אחת, מה אתה רוצה שאני אעשה כעת?

שרת התקשורת ש' אלוני:

אני רוצה לסיים. החוק נתקבל על-ידי הכנסת הזאת, החוק ברור, הביצוע נעשה על-ידי משטרת ישראל לאחר קבלת צו מבית-המשפט. יש דרך – אחת משתי הדרכים: או שהם ילכו למכרז או שתחזרו לוועדת הכנסת של הערוץ השני ותמצאו דרך לתת תשובה מתאימה מבחינת החוק. אחת התשובות הציע לכם עכשיו אחד הכתבים בעיתון, מפני שאין ארוחות חיים. אי-אפשר שכל קבוצה – מחר תקום התנועה האסלאמית, גם לה אין כלי ביטוי, והם יגידו, גם לנו מותר. כשם שכל אותן 32 –

– –

שאול יהלום (מפד"ל):

לערפאת נתת תדר – – – על מה את מדברת? מה את אומרת יקומו? כבר נתת.

שרת התקשורת ש' אלוני:

חבר הכנסת יהלום, הוויכוח עכשיו הוא על ביצוע החוק. את דעותי על דעותיך, על עמדתך, על יצר הכיבוש שלך, על יצר ההשתלטות שלך, על ההתעלמות מזכויות עם אחר, על הרצון להיות אדונים ולהפוך אותם לעם עובד או לגרש אותם – את דעתי בנושא הזה אמרתי בעבר והיא ידועה בציבור, ואני מוכנה תמיד לחזור עליה: כן, אני רוצה לעשות שלום עם ערפאת. כן, השטחים שאתם עושים שם את ההילולה הגדולה ומשתמשים בערוץ-7 כדי לתת פקודות כיצד להרוס את הצבא, כיצד להרוס את הסדר, כיצד להרוס את הדמוקרטיה – בכל הדברים האלה אין בינינו תמימות דעים.

יוסף בא-גד (מולדת):

עכשיו גילית את האמת.

שאול גוטמן (ימין ישראל):

את פיראטית.

שרת התקשורת ש' אלוני:

בדבר אחד אמרתם שיש תמימות דעים: שיש לקיים את חוקי הכנסת. בנקודה הזאת, בשיח הציבורי שקיים, אם אנחנו רוצים לקיים את חוקי הכנסת יש דרך אחת בלבד. אני מציעה להעביר את כל ההצעות שלכם לוועדה לערוץ השני, ושם תמצאו את הדרך למצוא את הביטוי.

שאול גוטמן (ימין ישראל):

שיקרת לבית-המשפט.

שרת התקשורת ש' אלוני:

אם כי לא מקובלת עלי הטענה, בשום פנים ואופן, שהרשות הציבורית, רשות השידור, לא נותנת ביטוי לאנשים החיים בשטחים הכבושים. אין פעולה שהם עושים, אין אמירה שהם אומרים, אין "בולה", אין החלטה בשם האלוהים או בשם הרבנים שהם אומרים שלא משודרת ברשות השידור הציבורית שכולנו משלמים עבורה אגרה.

לבוא ולומר שאין לציבור הזה פה פירושו לבוא ולומר שכל התוכניות שאנחנו רואים על העלייה על הקרקע, שכל התפיסות שנעשות בתיאום עם רשות השידור, שכל זה איננו קיים. כל זה קיים. אתם רוצים עוד? אני מבקשת שתמצאו איך לעשות זאת בדרך החוק. תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

דן שילון אמר שאצלכם היחס בין הופעות הקואליציה לבין הופעות האופוזיציה הוא 10:1, ואצלו – 3:1.

היו"ר י' עזרן:

תודה לשרה.

חבר הכנסת מיכאל איתן, תרשה לי, את הבוכהלטריה תנהל אחר כך.

רבתי, הנושא תם, גם אם לא הושלם.

חבר הכנסת עובדיה עלי – אינו נוכח. חבר הכנסת יוסף בא-גד מבקש להסיר את הצעת חבר הכנסת שאול יהלום. אני מבקש – במסגרת של דקה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אולי המציעים מסתפקים בהודעת השרה?

היו"ר י' עזרן:

קודם כול נראה את ההצעות האחרות, ואחר כך נצביע על כל הצעה. מה קרה לכם?

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש, גברתי השרה, בוודאי שמעת את הביטוי מודה ועוזב ירוחם. את רואה שיש כאן קואליציה כמעט מקיר לקיר נגדך.

שאול יהלום (מפד"ל):

לא. חבר הכנסת רן כהן – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

לא, גם חבר הכנסת רן כהן וגם כצ'לה, תיכף תשמעו.

היו"ר י' עזרן:

תגיד, בבקשה, חבר הכנסת כצ'לה, מה קרה לך? איך יבחינו בין כצ'לה של ערוץ-7 לבין כצ'לה שלנו? תגיד חבר הכנסת כ"ץ-עוז.

יוסף בא-גד (מולדת):

כצ'לה מעולמות עליונים לבין כצ'לה מהתחתון.

גברתי השרה, אני בטוח שקראת את קטעי העיתונות של היומיים האחרונים. אין איש שמצדד בך, לרבות משה נגבי ואחרים.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת בא-גד, ולכן?

יוסף בא-גד (מולדת):

לכן, מודה ועוזב ירוחם. תעלי, תכי על חטא, תבקשי סליחה, אולי נסלח לך. תודה.

היו"ר י' עזרן:

תודה, שלום.

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין מבקש להסיר את הצעת חבר הכנסת דב שילנסקי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מה שחשוב הוא שציבור גדול במדינה סבור שבכלי התקשורת הקיימים הוא לא מקבל ביטוי ואין סיקור לעמדותיו. זה מה שחשוב. בשעה רגישה כל כך לסגור את הפה לציבור הזה – משמעות הדבר, שאותו ציבור ישתמש, חס וחלילה, באגרופיו, וזה מה שראינו אתמול ושלשום בהפגנות. הציבור הזה רוצה כלי ביטוי. לכן, גם אם החוק לצדך, צריך גם שכל כדי להפעיל את החוק. לסגור בשעה כזאת את ערוץ-7 – משמעות הדבר היא שאת, באין משים, מעודדת אלימות. לכן צריך להחזיר את ערוץ-7, כדי שלאותו ציבור יהיה פורקן לרגשותיו, לדעותיו, כי מה שחשוב הוא מה שהוא סבור, לא מה שאנחנו חושבים על כלי התקשורת. זה מה שחשוב. גם אם אני סבור – – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת ויינשטיין, נא לסיים. תשלם אגרה גבוהה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני כבר מסיים, אדוני.

גם אם אני סבור שכלי התקשורת אובייקטיביים, ואינני בטוח, אותו ציבור שהוא חצי מהעם כרגע חש שאין לו כלי ביטוי. לכן את צריכה, אם את רוצה למנוע אלימות, לרוץ ולפתוח את הערוץ הזה. לרוץ מייד.

היו"ר י' עזרן:

תודה, חבר הכנסת ויינשטיין. לרוץ ולפתוח את הערוץ. תודה.

אחרון המסירים – חבר הכנסת רן כהן, בבקשה. הוא מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת מיכאל איתן.

גברתי השרה, מה הצעת, למעשה? להעביר לוועדה?

שרת התקשורת ש' אלוני:

לוועדת הכנסת לערוץ השני.

היו"ר י' עזרן:

תודה. אני אשאל את המציעים. גברתי, שאלתי אותך, לפי הנוהל אני אשאל גם אותם.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אין שקר גדול יותר מאשר לומר שהימין בישראל לא בא לידי ביטוי בתקשורת הדמוקרטית של מדינת ישראל. עד כדי כך הדברים הגיעו שלא רק שהם זוכים לתקשורת כמו שכל פוליטיקאי נדרש אל התקשורת ומוזמן אל התקשורת, אלא לראש האופוזיציה יש מעמד מיוחד בתקשורת. ועד כדי כך, שהם משתמשים בפעולות הטרור של אויבי ישראל כדי לזכות בתקשורת. ועד כדי כך, שהם יוזמים את כל הפעולות על כל גבעה רעננה ועל כל עץ כדי שתהיה להם תקשורת. האמת היא, שהימין בישראל בצרות צרורות, כי התהליך הולך לקראת שלו, ומה שהם רוצים בערוץ-7 זה תוספת יתר של תקשורת על פני מה שמקבלת כל הפוליטיקה הישראלית. זאת האמת. הימין הקיצוני רוצה להתנשא גם מעל החוק, לכן הוא תוקף את השרה אלוני שפעלה על-פי החוק. וכאן הסיבה העיקרית להסיר את ההצעה הזאת בשל הקנטרנות שבה. לבוא ולומר לשרה שולמית אלוני: את תתפטרי כיוון שאת פעלת על-פי החוק – זה באמת מבית-הספר המדהים בעוויות של הימין הישראלי. תודה.

היו"ר י' עזרן:

תודה, חבר הכנסת רן כהן.

אם כן, רבותי, סיימנו. חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה מסכים להעברת הצעתך לוועדת הכנסת לערוץ השני?

אברהם פורז (מרצ):

הוועדה נקראת הוועדה לעניין הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו.

היו"ר י' עזרן:

טוב, זו אריכות דברים. תעזוב אותי עכשיו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מבקש דיון במליאה.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת שאול יהלום?

שאול יהלום (מפד"ל):

לוועדת הערוץ השני.

היו"ר י' עזרן:

תודה. חבר הכנסת רן כהן, גם אתה נמנה עם המציעים. אתה מסכים להצעת השרה?

רן כהן (מרצ):

לצערי הרב – – –

היו"ר י' עזרן:

נכון, נכון. תודה.

חבר הכנסת רחבעם זאבי – איננו נוכח. חבר הכנסת האשם מחאמיד?

האשם מחאמיד (חד"ש):

לא אכפת לי שיהיה דיון במליאה.

היו"ר י' עזרן:

זה לא סגנון. כן או לא?

האשם מחאמיד (חד"ש):

לוועדה.

היו"ר י' עזרן:

תודה. נגמר. חבר הכנסת ורדיגר?

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

ועדה.

היו"ר י' עזרן:

תודה. חבר הכנסת שאול גוטמן?

שאול גוטמן (ימין ישראל):

ועדה.

היו"ר י' עזרן:

ועדה. חבר הכנסת דב שילנסקי?

דב שילנסקי (הליכוד):

ועדת הפנים של הכנסת.

היו"ר י' עזרן:

זה בלאו-הכי יגיע לוועדת הכנסת והיא תחליט.

אם כן, למעשה רק חבר הכנסת מיכאל איתן ביקש דיון במליאה. חבר הכנסת איתן, אנא ממך, תשיב לי. אתה חוזר בכך כמו כולם? אתה מצטרף לכל חבריך? אתה היחיד שרוצה דיון במליאה. אני שואל. זכותך.

מיכאל איתן (הליכוד):

הם יקבלו את רצונם, אני אקבל את רצוני.

היו"ר י' עזרן:

אדוני היקר והנכבד, אני מאוד מוקיר אותך ואת רצונך. רק שאלתיך לפני שנצביע. אנחנו ניגשים להצבעה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

היו"ר י' עזרן:

אנחנו נערוך שתי הצבעות. יש הצעה להסיר. חבר הכנסת איתן, הרי אתה מקפיד מאוד על הנהלים פה. ידוע לך, שכשיש רוב ומיעוט בודד וזוהר כמוך עכשיו בהצעה שלך, אנחנו הולכים, בדרך כלל, אחרי רבים להטות. אז מה אתה אומר?

דב שילנסקי (הליכוד):

היו"ר י' עזרן:

זה הנוהל, מה לעשות? אתה רוצה, אני אצביע, אבל זה הנוהל.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה אומר שמה שאני מבקש לא תקין?

היו"ר י' עזרן:

לא, חלילה. לא, לא אמרתי שזה לא תקין. אמרתי שהנוהל הקיים מאז אני יושב פה כמה שנים הוא שכשיש רוב אנחנו נוהגים על-פי הרוב.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אולי תרשה לי להגיד משהו. במקרים רבים כשיש מצב כזה, מצביעים על הצעות של אלה לוועדה, והצעה – – –

היו"ר י' עזרן:

סליחה, כבר היו דברים מעולם. טוב, אז נערוך שתי הצבעות. אתה מסכים?

מיכאל איתן (הליכוד):

מסכים.

היו"ר י' עזרן:

מסכים. תודה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מסכים, כן. דיון במליאה.

היו"ר י' עזרן:

במליאה. רבותי, נגמר הסיפור. חשוב שזה לא יהיה תקדים, כי הנוהל הוא הקיים. אבל אני אצביע.

מיכאל איתן (הליכוד):

אולי השרה מסכימה?

היו"ר י' עזרן:

היא לא מסכימה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה אכפת לה?

היו"ר י' עזרן:

עכשיו אתה מתווכח מה רצונה? ריבוננו של עולם, אני לא מבין אתכם. אם כן, שתי הצבעות תהיינה כאן. אחת להסיר, ואחת – דיון במליאה, ואחרי כן נצביע על העברה לוועדה. נקודה. מי שמצביע בעד פירוש דיון במליאה.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, כדי שלא להכשיל אותך, אין לך דרך אחרת על-פי הנוהל אלא להפריד – – –

היו"ר י' עזרן:

לא, לא, לא.

רן כהן (מרצ):

אחרת זה יתארך עוד יותר. אין לך דרך אחרת אלא – – –

דב שילנסקי (הליכוד):

לא, רן.

רן כהן (מרצ):

תרשה לי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אבל יכול להיות שאני רוצה להסכים להעביר לוועדה רק את הצעתי, ואת השאר אני רוצה להסיר.
זכותי.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת איתן מבקש הפרדה.

שאול יהלום (מפד"ל):

כל הצעה לחוד.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה. כל הצעה לחוד. כעת אנחנו מצביעים על הצעתו של חבר הכנסת מיכאל איתן, דיון במליאה
או להסיר. מי שמצביע בעד פירוש דיון במליאה ומי שמצביע נגד פירוש להסיר מסדר-היום.

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 10

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 2

נמנעים – 2

ההצעה לכלול את הנושא שהעלה חבר הכנסת מ' איתן בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

אם כן, עשרה בעד, שני מתנגדים, שני נמנעים. אני קובע שהנושא יידון, לכשיידון, במליאה.

מה אתם רוצים עכשיו? לאחד את כל ההצעות?

שאול יהלום (מפד"ל):

לא, לא.

היו"ר י' עזרן:

כל אחד בנפרד. כל אחד בן יחיד לאביו ולאמו. בבקשה. אם כן, אנחנו מצביעים על הצעתו של חבר הכנסת שאול יהלום. מי בעד העברה לוועדה ומי בעד להסיר מסדר-היום?

הצבעה מס' 31

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 11

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר

הכנסת ש' יהלום לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

11 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע, שההצעה הזו תעבור לוועדת הכנסת ושם יחליטו. כי יש פה שתי דעות.

שאל ילום (מפד"ל):

אין כאן שתי דעות. חבר הכנסת שילנסקי דיבר על הצעתו שלו. על הצעתי הוא מסכים שהיא תעבור לוועדת הערוץ השני.

היו"ר י' עזרן:

מה אתם רוצים עכשיו?

שאל ילום (מפד"ל):

נפרדנו.

היו"ר י' עזרן:

עכשיו אתה אומר זאת. הוא צודק. אתה ביקשת, חבר הכנסת שילנסקי, להעביר לוועדה אחרת. יש פה נוהל.

דב שילנסקי (הליכוד):

אז ההצעה שלי תעבור לוועדת הכנסת, והיא תחליט.

היו"ר י' עזרן:

הבנתי, בסדר. כיוון שהפרדנו אנחנו ננהג כך. מי שאינו נוכח הפסיד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מה שיקרה בתוצאה יהיה כך: יהיה דיון במליאה, בוועדת הפנים, ואחר כך – – –

היו"ר י' עזרן:

לא. לא נכון. חבר הכנסת מיכאל איתן, זה לא יהיה, מהסיבה הפשוטה שהנושא יעבור בלאו-הכי לוועדת הכנסת, ושם יחליטו. גמרנו.

חבר הכנסת האשם מחאמיד. מי בעד, מי נגד?

הצבעה מס' 32

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 11

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת ה' מחאמיד
לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

11 בעד, אין מתנגדים, נמנע אחד. גם הצעה זו תעבור לוועדה.

נעבור להצבעה על הצעתו של חבר הכנסת אברהם ורדיגר. בבקשה.

הצבעה מס' 33

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 11

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת א' ורדיגר לוועדה שתקבע ועדת הכנסת
נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

11 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. גם הצעה זו תעבור לוועדה.

חבר הכנסת שאול גוטמן, מי בעד? מי נגד? נצביע בהרמת ידיים. אנחנו כבר מסיימים.

הצבעה

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת ש' גוטמן לוועדה
שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

גם הצעתו של חבר הכנסת שאול גוטמן עברה לוועדה.

הצעתו של חבר הכנסת דב שילנסקי. מי בעד? מי נגד?

הצבעה

ההצעה להעביר את הנושא שהעלה חבר הכנסת ד' שילנסקי
לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

תודה. סיימנו.

שאלות ותשובות

היו"ר י' עזרן:

יש כאן שתי שאלות לשר התעשייה והמסחר שהתאזר בסבלנות.

סימון מוצרים מיובאים

חבר הכנסת א' זנדברג שאל את שר התעשייה והמסחר ביום ט' בסיוון התשנ"ה (7 ביוני 1995):

ב-22 במרס 1993 הודיעה סגניתך, חברת הכנסת מאשה לובלסקי, כי הנהלת משרדך הגיעה להסכמה על יישום הדרגתי וראשוני של סימון מוצרים מיובאים בארץ.

מאז לא ניתן אישור לסימון מוצרים מיובאים.

רצוני לשאול:

1. מה הן הסיבות לעיכוב במתן האישור?

2. מי מעכב את מתן האישור?

3. האם חל שינוי בעמדת משרדך בעניין? אם כן – מדוע?

4. מתי יותר סימון מוצרים מיובאים בארץ?

תשובת שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

4-1. נושא סימון הטובין לפני ייבואם לארץ מוסדר בחוקים וצווים שונים.

בימים אלו שוקל משרד התעשייה והמסחר הצעה לביטול חובת סימון טובין בחו"ל, למעט מוצרי טקסטיל, סיגריות וסכיני גילוח, ולהסתפק בחובת סימון בישראל.

אציין כי נושא זה מורכב וחשוב ודורש היערכות מתאימה, ועם סיום עבודת המטה הנערכת במשרדי אתן הודעתי על כך.

תוויות מחיר על מוצרים

חבר הכנסת י' שפי שאל את שר התעשייה והמסחר ביום י"ד בתמוז התשנ"ה (12 ביולי 1995):

ביולי 1991 העבירה הכנסת תיקון לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, ולפיו יחויבו רשתות השיווק והסוחרים להדביק תוויות מחיר על גבי כל מוצר.

רצוני לשאול:

1. מה היא מערכת הענישה כלפי רשתות וסוחרים אשר אינם מסמנים מוצרים?

2. אילו מוצרים פטורים מסימון תוויות מחיר ומדוע?

3. כיצד מפקח המשרד על יישום החוק הלכה למעשה?

תשובת שר התעשייה והמסחר מ' חריש:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

התיקון לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים נמצא בסעיף 21, ולפיו מחויבים רשתות השיווק והסוחרים להדביק תוויות מחיר על גבי כל מוצר.

נוסף על החוק יצא צו פיקוח על המחירים ושירותים (הצגת מחיר של סוג מצרכים מסוימים), התשנ"א-1991, המפרט את המצרכים בעלי הקלות בחוק ודרך הצגת המחיר לגביהם.

1. מערכת הענישה כלפי רשתות וסוחרים אשר אינם מסמנים מוצרים כוללת קנסות ותביעות בבית-משפט. על עבירה ראשונה של הסוחר או רשת השיווק מטיל משרד התעשייה והמסחר קנס בלבד. על עבירה שחוזרת על עצמה מגיש משרד התעשייה והמסחר תביעה לבית-משפט כנגד המוכר.

2. אין מוצרים הפטורים מסימון תוויות מחיר, אך יש כמה הקלות לגבי עשרה סוגי מצרכים שהוגדרו כיוצאים מן הכלל. הרשימה כוללת פירות וירקות, עוף שלם, פיצוחים או פירות מיובשים, מצרכי מזון

שלבקשת הצרכן ניתן עליהן שירות של חיתוך או שקילה, לחם שאינו ארוז על-ידי היצרן – פיתות, מוצרי חלב בקירור, למעט גבינות קשות, ביצים במגשים פתוחים, פרחים ועציצים ועוד. הקלות אלו נותנות אפשרות לסימון המחיר על המכל או על המדף במקום סימון על גבי המוצר עצמו, מכיוון שאין אפשרות ריאלית לסימון על גבי המוצר.

3. משרד התעשייה והמסחר מפקח על יישום החוק בהקפדה רבה. מבקרי המחוזות עורכים הן ביקורות יזומות ברשתות השיווק ובקרוב הסוחרים והן ביקורות בעקבות תלונות של אזרחים. הביקורות נערכות בתדירות גבוהה מאוד בארבעת מחוזות התעשייה והמסחר, ודיווחים שוטפים בנושא מוגשים מדי חודש למינהל סחר פנים במשרד התעשייה והמסחר.

היו"ר י' עזרן:

תודה לאדוני השר על המאמץ הכביר.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר י' עזרן:

יש כאן הודעה למזכיר הכנסת, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות היושב-ראש, אני מתכבד להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית – הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה-1995, שהחזירה ועדת הכספים לכנסת. תודה רבה.

הצעה לסדר-היום

דור הכיפות הסרוגות

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דב שילנסקי, הצעה לסדר-היום מס' 7456, בנושא: דור כיפות הסרוגות. בבקשה.

שרת התקשורת ש' אלוני:

מי יענה לו?

היו"ר י' עזרן:

שר הפנים.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, עליתי ועתה עומד אנוכי על הבמה בחרדת קודש. שיר תהילה הערב בפי לכיפה הסרוגה ולדור חובשיה, תפארת לעם ישראל.

אנו רואים אותם בשדה ובעיר, בבית-המדרש ובאוניברסיטה, בסדנא ובמשרד, באזרחות ובצבא.

לצערנו, רואים אנו בשנים האחרונות יותר ויותר, יותר מדי, לוויית צבאיות, ונוער חובש כיפות סרוגות מזיל דמעה על חברם שנפל.

רפאל פנחסי (ש"ס):

איפה כל חובשי הכיפות בבית הזה? שיבואו לשמוע.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת, למה אתה מפריע? הוא כעת באמצע השירה, שירת הלל. כבודו יודע שכתוב ב"שולחן ערוך" שב"הלל" אסור לדבר כמו ב"קריאת שמע". כך כתוב. אם כן, אדוני ישתוק וישמע.

רפאל פנחסי (ש"ס):

איפה כל חובשי הכיפות הסרוגות?

דב שילנסקי (הליכוד):

בעצב מרכין אני ראש. לבי עם המשפחות השכולות. אני מבקר בבתי-החולים ורואה את המשפחות החרדות בפרוזדורים, מתפעל מהרוח האמיצה של הפצועים, ואני שולח להם הבראה שלמה ומהירה.

בעבר היינו מצינים את בני הקיבוצים, שהשיעור שלהם ביחידות המובחרות היה מעל ומעבר לשיעורם באוכלוסייה הכללית, וכן גם אחוז הנופלים מביניהם. היום התופעה הזו עברה לדור הכיפות הסרוגות. ואני רוצה להדגיש: אסור לעשות הבחנה בין דם לדם. אני מבכה כל אחד מבנינו שנופל, ללא הבחנה לאיזה מגזר בעם הוא משתייך, לאיזו עדה, לאיזו מפלגה, ללא הבדל, בין שהוא דתי ובין שהוא חילוני. כולם בשר מבשרנו, כולם יקרים, כולם אהובים, וכל הנופלים בשליחות העם קדושים המה.

היום בכוונתי לעשות צדק עם דור הכיפות הסרוגות. התודעה הציבורית שלנו טרם תפסה מה רב מספרם של חובשי הכיפות הסרוגות ביחידות המובחרות, ובאופן טבעי גם הנופלים מקרבם. דור הכיפות הסרוגות הם לא רק החלוצים האמיתיים של דורנו ביישוב ארץ-ישראל, הם גם לוחמים למופת בשורות צה"ל, וכשהם מגיעים לבקו"ם היינו למחנה הצבאי שבו מתבצע החיול, מתחרות יחידות רבות על הזכות לקבל אותם, ומפקדים רבים עושים מאמצים גדולים לא רק לקליטתם בגלל היותם לוחמים מעולים וחיילים למופת, אלא גם מפני שנעים להיות בקרבם ובחברתם, והשפעתם חיובית על הסביבה ומשפיעה לטובה גם על חיילים אחרים.

רבי יהודה אומר: כשעמדו ישראל על הים, זה אומר אין אני יורד תחילה לים, וזה אומר אין אני יורד תחילה לים. מתוך שהיו עומדין ונוטלין עצה, קפץ נחשון בן עמינדב וירד תחילה לים. מאז משמש נחשון בן עמינדב בתולדותינו כמופת להתנדבות, להולכים בראש, למעמידים את ענין העם והמדינה לפני טובתם האישית.

סופר לי כי בביקורו של אחד האלופים באחת הסיירות הופתע להיווכח כי שני-שלישים מהיחידה מורכב מ"הסדרניקים". שמעתי היום נתונים, הם עצובים, אבל שאלתי ובדקתי ונאמר לי, ש-40% מהנופלים הם היום מבין אותם "הסדרניקים", כפי שקוראים להם. מאוד עצוב.

ואני חוזר ואומר: אין הבדל בין דם לדם, אבל חייב אני, פשוט הרגשתי צורך נפשי, וזה כחודש אני מתלבט, יש לי צורך נפשי להעלות את דמותם. כבר העליתי את הדמות הזאת בערוץ-7, וקיבלתי תגובות נרגשות מהמאזינים. חשבתי שיהיה זה נכון שאעלה זאת גם בממת הכנסת.

מצאתי מדרש המרחיב ומפרש את המושג נחשון בן עמינדב כך: מזנק כנחש למען עמי-נדב. היינו, להתנדבות בעם. וכאלה הם "ההסדרניקים" – נחשונים. הנחשונות שלהם אינה חד-פעמית אלא שרשרת של מעשים טובים למען העם והקרבה אישית, שרשרת המורכבת מחוליות-חוליות, זוהרות מאירות ומתמשכות. בהשלכה מהמקורות אגורים כך: הם כערוגה עמוקה המחזקת את מימיה, כקנקן זפותה שמשמרת את יינה, כספוג שסופג את הכול ומנקה הכול. הפתגם אומר: אדם מושלם אין, אבל אם יש אדם לא מסוכסך עם עצמו ונוהג בנאמנות לרגשותיו, הוא מתקרב לכך, מתקרב לשלמות. דור הכיפות הסרוגות מתקרב לשלמות, ובהקרבתו הוא גם מגיע אליה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה לחבר הכנסת דב שילנסקי.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, תרשה לי למחוא כפיים.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא. חבר הכנסת בא-גד, בכנס הזה היית כל כך תקני, אז תסיים אותו כך.

יוסף בא-גד (מולדת):

ישר כוח.

היו"ר ש' וייס:

ישר כוח ותודה רבה.

אדוני שר הפנים, האם זה נאום הבכורה שלך בכנסת?

שר הפנים א' ברק:

אני עניתי לכמה – – –

היו"ר ש' וייס:

בשבילי זה נאום בכורה, ואני מברך אותך אישית.

שר הפנים א' ברק:

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מברך על כך שתשובתי הראשונה על הצעה לסדר-היום לפני כנסת ישראל בתפקידי כשר בממשלת ישראל היא בנושא הזה שהועלה על-ידי חבר הכנסת שילנסקי – דור הכיפות הסרוגות.

שלוש תמונות עולות בזיכרוני בקשר לכיפות הסרוגות: תמונה אישית ראשונה. לפני כ-30 שנה, ואני אז קצין צעיר בסיירת מטכ"ל, מגיע אלינו לראשונה חייל, כמעט טירון, לראשו כיפה סרוגה – מיכה בלוח מקבוצת יבנה, ככל הזכור לי. בתחילה כולנו תוהים: חייל דתי בסיירת מטכ"ל? איך הוא ישתלב עם הלוחמים האחרים? איך נמנע מהלוחמים האחרים לפגוע בהתנהגותם ברגשותיו או אפילו ביכולתו לעמוד בכל המצוות בשטף האימונים? הימים חולפים, והתהייה מתחלפת בהתפעלות מהמוטיבציה, מהמקצועיות ומהעוצמה הפנימית הקורנת ממנו. לנגד עינינו הופך מיכה ללוחם מוביל בשרשרת מבצעים חיוניים לביטחון המדינה.

תמונה שנייה. לאחר מלחמת יום הכיפורים, אני מח"ט טנקים בסיני ומקבל פלוגת טירונים ראשונה של בני ישיבות. שוב אותה תהייה בין המפקדים הצעירים: איך נלמד את בחורי הישיבה האלה, שהחזיקו בידיהם רק ספרי קודש, איך לגרז את הבוגיז, באיזה כיוון פותחים בורג 9/16 ותותחנות ותרגולות? וחודשיים ומשהו מאוחר יותר, עם תום האימון הבסיסי של צוות מחלקה ופלוגת טנקים – פלוגת טנקים למופת, מקצועית, דרוכה, מגובשת, בוטחת בעצמה ובוטחת בצדקת הדרך וטעמה.

ותמונה שלישית ערב סיום תפקידי כרמטכ"ל. אני מגיע לביקור פרידה בבסיס הטירונים של חטיבת גולני, לא רחוק מעמק דותן. אני מבקש להיפגש עם טירוני סיירת גולני, יחידת החוד של החטיבה. על ראש אחת הגבעות אני פוגש את הטירונים הצעירים, 15 במספר.

דב שילנסקי (הליכוד):

באיזו שנה זה היה?

שר הפנים א' ברק:

זה היה לפני שמונה חודשים, חודש לפני שסיימתי את תפקידי כרמטכ"ל.

על ראש אחת הגבעות אני פוגש את הטירונים הצעירים, 15 במספר. אני מושבם ומבקש מהם להוריד את כובעי הפלדה. מתחתיהם תשע כיפות סרוגות. אני מחייך ושואל אם אין פה קיבוצניק לרפואה, אחד מרים את היד. מאיפה אתה, אני שואל. ממשואות-יצחק, הוא עונה.

דרך ארוכה עברנו מהגעתו של לוחם דתי ראשון לסיירת מטכ"ל באמצע שנות ה-60 לסיירת גולני של תחילת 1995. לוחמים חובשי כיפות לחמו בכל שדות הקרב של מלחמות ישראל מאז מלחמת השחרור ואף לפניה. אולם בעשור האחרון הם נוכחים יותר מתמיד בכל יחידות צה"ל, בדגש חזק ביחידות הקרביות המובילות בקו הראשון של כל המבחנים.

כמונו, בני ההתיישבות העובדת בדור הקודם, גם כאן זה ברובו דור שני לחלוצים אידיאליסטים, דור שני המגשים את עצמו בשירות העם והחברה, בשילוב ספרא וסייפא. בכל היחידות ובמסלול הפיקוד, בכל הקווים, במבחני הפיקוד והלחימה לנוכח אויב, ולאסוננו לא אחת גם במחיר אובדן החיים, בכאב, בשכול, בני הלוויה המייסרים של תקומת ישראל בארצו.

כחיילים, חובשי הכיפות הסרוגות כמוהם כחיילים מכל קטעי הפסיפס של החברה הישראלית. הם חיילים לכל דבר, נכונים לכל פקודה, סרים למרות מפקדיהם בשרשרת הפיקוד של צה"ל הנתון בכל עת למרותה של ממשלת ישראל הנבחרת.

כאזרחים במדים, לעומת זאת, הם מייצגים גשר ייחודי על פני עוד אחד מהתפרים הקושרים יחד את החברה הישראלית, הגשר בין דתיים לחילונים. הם פותחים בשירותם כחיילים גאים וחופשיים חלונות של היכרות, הבנה, דו-שיח וקשב בין שני העולמות הללו. הם מוכיחים בפעולתם כי ניתן לקיים גם בזמננו את השילוב בין מחויבות ללא גבולות לקיומה ולחירותה של מדינת ישראל לבין עולמו של יהודי מאמין.

אנו חברה רבת פנים וגוונים השרויה בו בזמן בשני מאבקים שונים: מאבק חיצוני מעמדת כוח שהיא פרי עוצמתו של צה"ל ופרי הישגיה של המדינה, מאבק חיצוני על מעמדנו באזור ועל שלום וביטחון לישראל, ובו בזמן מאבק פנימי על בחירת דרכנו ועל דפוסי החיים והיחסים איש עם רעהו, קבוצה עם רעותה, גם ואולי בעיקר בעתות של מחלוקת עמוקה על הדרך, גם ואולי בעיקר כשהתפרים נמתחים והולכים.

חשוב מאוד בעיני שנדע כחברה חפצת חיים, גם בעמוקות שבמחלוקות, לשמור מכל משמר על התפרים הללו. על דו-שיח, על קשב, על כבוד הדדי, על גבולות הראוי והשגוי, על כללי המותר והאסור ועל שלטון החוק. כל זאת כחלק מאחדות הגורל שאנו נתונים בה, מעצם היותנו כולנו אחים ומעצם היותנו כולנו אזרחי מדינת ישראל.

זה איננו מבחן קל, לא כאן, במשכן הכנסת, ולא בזירת הפגנה פוליטית הנסחפת אל מחוץ לגבולות החוק. זה איננו מבחן קל, אבל חיוני שנכפה על עצמנו את העמידה בו, כל אחד לעצמו וכל מנהיג ושליח ציבור מול מי שנתונים להשפעתו ולהשראתו.

חיוני בעיני שנשכיל שלא לקלוע את צה"ל העוסק במשימת הבטחת ביטחון המדינה ותושביה אל לב המחלוקת הפוליטית. המאבק הפוליטי חיוני לחברה דמוקרטית, אך המקום לנהל אותו בקשר לעתיד יהודה ושומרון איננו, לעניות דעתי, בשטחי יהודה ושומרון, שטחים שבהם צה"ל מופקד על שלטון החוק ועל הסדר הציבורי, בעיקר כאשר דבר זה מסיט אותו מאימונים ומפעילות ביטחונית ישירה אחרת. לא שם המקום לנהל הפגנות וויכוחים כאלה, אלא כאן, בבית הזה, ברחבת הכנסת, מול משרד ראש הממשלה או בכיכר מלכי ישראל.

בפרט חלילה לנו מלהטיל את המחלוקת הזו על כתפיהם הצעירות עמוסות נטל הפיקוד והאחריות המבצעית של קצינים ולוחמים צעירים שצמחו לנו לתפארת בין החיילים חובשי הכיפות הסרוגות.

כמי שראה אותם לאורך שנים יחד עם חיילי צה"ל האחרים מכל רבדיה של החברה, נוטפי זיעה, אדומי עיניים מחוסר שינה, חורקים שיניים ודבקים במשימותיהם, באזור הביטחון, ברצועת עזה, ברחבי יהודה ושומרון ומעבר לקווי האויב, אני יודע שהם יבצעו כל פקודה של מפקדיהם.

אבל אני יודע גם, שבנפשותיהם הצעירות חשוב שלא נחרט במו ידינו שריטות וצלקות, מעבר לסיכון להישרד או להיצלק שאליו אנו חושפים אותם במשימותיהם המבצעיות.

אינני מקל ראש במשקלו של הוויכוח הפוליטי שלפנינו. אבל אני פונה לכולנו בשני צדי הבית להוציא את צה"ל, המקור העיקרי לכוח עמידתנו, ואת לוחמיו, בנינו, מהוויכוח הזה.

בני הישיבות וחובשי "הכיפות הסרוגות" יחד עם צה"ל כולו, לוחמיו ומפקדיו, ראוי שידעו שהבית הזה על כל חלקיו עומד מאחוריהם, גאה ובוטח בהם. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לשר הפנים.

מה היא הצעתך, אדוני שר הפנים? אדוני שר הפנים, האם אתה מציע להסתפק בתשובתך או להעביר לוועדה?

שר הפנים א' ברק:

להסתפק בתשובתי.

היו"ר ש' וייס:

האם חבר הכנסת שילנסקי מסתפק בתשובתו של שר הפנים?

דליה איציק (העבודה):

תשובה טובה כל כך, חבר הכנסת שילנסקי.

היו"ר ש' וייס:

הוא הולך להסתפק, אני רואה לו בעיניים שהוא הולך להסתפק בתשובה.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני ממש הייתי מלא הערכה והערצה על החלק הראשון. בחלק השני היו קטעים שאני סברתי שלא נכון להביא במעמד זה. אבל באופן כללי, על מנת שלא לעורר ויכוח ומחדת קודש לנושא, אני מסתפק.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך. אני חושב שאתה נוהג נכון מאוד בנסיבות האלה. לפיכך, אין עוד מה לדבר וראוי להסתפק בדברים היפים והחשובים של שר הפנים.

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש, היות שנרשמתי להצעה אחרת – – –

היו"ר ש' וייס:

אז מה? אז מה אם נרשמתי?

יוסף בא-גד (מולדת):

יורשה לי להגיד משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

לא, חבר הכנסת בא-גד, אי-אפשר להפר את הכללים. תניחו לי כבר. אתם כל רבע שעה ממציאים תקנון. אני יודע שאתה מנהל של ישיבת הסדר, ואנחנו מוקירים זאת ומברכים אותך על כך. הנה אמרתי זאת במקומך. תודה רבה.

הצעות לסדר-היום

אסון פסטיבל ערד

היו"ר ש' וייס:

חברים יקרים, אנחנו עוברים עכשיו להצעות לסדר-היום מס' 7359, 7361, 7363 ו-7364, בנושא: אסון פסטיבל ערד. תשובה והצבעה. גברתי שרת התרבות והתקשורת, תואילי להשיב, ואחר כך תהיה הצבעה. בבקשה, השרה שולמית אלוני.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

אדוני היושב-ראש, לפני שבוע – – –

היו"ר ש' וייס:

שנייה, נאפשר לחברים ללחוץ את ידי שר הפנים.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

גם אני מברכת אותו על נאומו הראשון.

קריאה:

גם על התוכן?

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

גם על התוכן.

קריאה:

את לא שמעת אותו – – –

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

אני שמעתי, הייתי פה. לי בכלל אין ביקורת גורפת על אף אחד. יש לי רק שבחים – – –

היו"ר ש' וייס:

רבתי, השרה אלוני עונה, נא להקשיב. אוה, יש לנו כאן פיצוץ של שרים. בבקשה.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

רק רגע. אדוני השר, רבתי השרים, השרה אלוני עונה עכשיו על דברים שקשורים לאסון בפסטיבל ערד.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

בשבוע שעבר, ביום רביעי, היו כמה הצעות לסדר-היום בקשר לאסון הנורא שקרה בערד. באותו יום עצמו קיבלתי את דוח הביניים מהוועדה הבלתי תלויה שמינתי, ואני שמחה לראות פה את חברת הכנסת יושבת-ראש ועדת החינוך והתרבות. היא ביקשה ממני להקדים, ולפני שהנושא מגיע לציבור ולפני שהוא מובא לכולי עלמא בכנסת, להביא אותו לוועדת החינוך והתרבות, על מנת להציג שם את הדוח במלואו ולאפשר גם ליושב-ראש הוועדה להשיב על שאלות, דבר שאין הוא יכול לעשות מהדוכן הזה. חברי הכנסת שהציעו את ההצעות ידעו על הישיבה, ולא רק שידעו, אלא חלקם, בשעת נאומיהם, כבר השתמש בנתונים של אותו דוח.

לכן השארתי במשרדך, אדוני יושב-ראש הכנסת, בקשה והודעה, שאם למרות הדיון שנפתח בוועדת החינוך ימצאו חברי הכנסת לנכון להשמיע את דבריהם, הרי הואיל והדיון כבר התחיל בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, להעביר את ההצעות כולן לוועדת החינוך והתרבות על מנת שיתקיים שם הדיון שכבר התחיל, ואליה יועבר גם הדוח המלא.

קרה מה שקרה – אדוני היושב-ראש, אני זקוקה פה לאוזןך.

היו"ר ש' וייס:

כן, אני אתך, אני ממש אתך.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

והמזכירה שהתבקשה להעביר ליושב-ראש הישיבה את בקשתי והודעתי שכחה לעשות כן, וחברי הכנסת, שנאמו כאן והשתמשו באותו דוח שהבאתי לוועדת החינוך וציטטו ממנו, רעמו וכעסו על שלא הייתי כאן להשיב להם, שעה שהוועדה כבר התחילה בדיון.

עוזרתי התקשרה למזכירה והפנתה את תשומת לבה לכך שתפנה את תשומת לבו של היושב-ראש לאותה בקשה. היושב-ראש אמר שהעוזרת של השרה מבקשת להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות, ואז שמעתי את הפנינה – היא נמצאת בפרוטוקול – של חבר הכנסת ורדיגר: העוזרת שלה עושה ספוג'ה. אני מעלה את הנושא הזה מפני שאת דעתו של חבר הנכסות ורדיגר עלי אני יודעת.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

שקר, המלה ספוג'ה לא יצאה מפיו.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

הנה, אני קוראת מהפרוטוקול.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

אני לא יודע מי אמר זאת.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

אני קוראת מהפרוטוקול.

היו"ר ש' וייס:

זו הזדמנות יוצאת מן הכלל לבקש להוציא זאת מהפרוטוקול. מסכים?

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

היו"ר ש' וייס:

הוצאנו.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

לא אמרתי את המלה ספונג'ה בשום פנים ואופן.

היו"ר ש' וייס:

אחרי שהוצאנו, לא אמרת.

אברהם ורדיגר (יהדות התורה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

בסדר, אני מבקש להוציא זאת מהפרוטוקול.

שרת האמנויות והמדע ש' אלוני:

ואחרי זה עוד הערות כהנה וכהנה.

אני מצטערת על האי-הבנה שהיתה. לעתים קרובות מדי אסונות שמתרחשים, יש עליהם הרבה דיבורים בלא אינפורמציה ובלא נכונות ובלא רצון לחכות לקבלת הפרטים כדי לדעת את אשר התרחש.

אם כן, אני לא רוצה לחזור שוב על דברים שהובאו לוועדה, שפורסמו ברבים, שנאמרו מהדוכן הזה, ואני אבקש להעביר את כל ההצעות לוועדת החינוך והתרבות.

אני רק רוצה להוסיף, שבינתיים קיבלנו את דוח הוועדה במלואו, ובינתיים יש גם הדוח של המשטרה. אני רוצה שחברי הכנסת ידעו, שיש מסקנות לגבי העבר, אבל יש גם המלצות לגבי העתיד. הואיל וחלק גדול של ההמלצות האלה, ייקח זמן עד שיהיה אפשר לבצע אותן; והואיל ובימים הקרובים

יתקיים פסטיבל גדול של הכליזמרים בצפת, שקהל גדול רוצה אותו, והואיל ויש פסטיבלים אחרים – אנחנו הקמנו ועדה משותפת של שני אנשי מקצוע מעולים, האחד מומחה לחילוץ והאחר איש משטרה. לפני שיהיה ספר התקנות המלא כיצד יש לנהוג, בכל מקום שיהיו בו אירועים, יבואו לפני כן להיפגש עם העמותות ועם ראשי הערים האחראיים, ינחו אותם ויעמדו על המשמר שההמלצות המחייבות ביטחון, בטיחות, בדיקת המקום, בדיקת הצפיפות, השטחים ולמעשה כל השאלות המבטיחות את ביטחונם ושלומם של הבאים – ביצוען של כל ההמלצות האלה ייבדק.

אני לא יכולה ואין לי סמכות ביחס למופעים ולאירועים שמתקיימים על-ידי מפיקים, אבל בכל מקום שיש בו תמיכה כספית-ציבורית, צריך שיהיה ברור שתמיכה כספית-ציבורית כזאת לא תינתן אם לא יהיו כל האזהרות. אני מקווה שלא צריך למנוע מהם את התמיכה ומקווה שלאחר הניסיון המר והקשה שהתנסו בו, שעדיין כואבים אותו ועדיין לא מוצו בו כל ההליכים, הכול יקשיבו ויאזינו ויקיימו את כל התנאים המחייבים להבטיח את שלומם של האזרחים, התושבים, הנוער והמבוגרים הבאים למעשה לימים של שמחה. אני חוזרת ומבקשת להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה, אני מודה לשרה.

חברי הכנסת, אנחנו נעבור להצבעה. מי תומך בהצעת השרה שלומית אלוני להעביר את הטיפול בסוגיה הקשורה באסון בפסטיבל ערד לוועדת החינוך והתרבות? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 34

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שישה תומכים, אין מתנגדים ואין נמנעים. הנושא יעבור לטיפול של הוועדה.

אם מותר לי, חברים, באווירה הזאת של סיום המושב, אציין את העבודה היסודית והחרוצה והקונסטרוקטיבית מאוד שעושה ועדת החינוך בכללה בזמן האחרון, וגם בעניין הזה אני מרגיש צורך

לעשות זאת. אני בטוח שהטיפול שם יהיה יסודי, הוגן, רציני וגם קצוב, וזה עובר אליך, חברתי, חברת הכנסת דליה איציק.

הצעה לסדר-היוםהעברת הטיפול במערך אבטחת מוסדות חינוך מועדת החינוך לוועדה אחרת

היו"ר ש' וייס:

עכשיו, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 7425, בנושא: העברת הטיפול במערך אבטחת מוסדות חינוך מועדת החינוך לוועדה אחרת, של חברת הכנסת דליה איציק. בואי, גברתי, חברת הכנסת דליה איציק.

מי ישיב? נא להזמין את השר הנוגע בדבר, ואם לא, תהיה הצבעה בלי תשובה. בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הנושא רגיש מאוד וטעון, והייתי מבקשת, בכל זאת, שיהיה פה שר – – –

היו"ר ש' וייס:

כן, אבל תשובה אין, כי זאת רק הצבעה.

דליה איציק (העבודה):

נכון, אבל היה רצוי שיהיה פה שר – – –

היו"ר ש' וייס:

בכלל רצוי שיהיה שר. אני מבקש, אם יש לנו שרים בבניין – –

דליה איציק (העבודה):

אולי תפעיל את סמכותך – – –

היו"ר ש' וייס:

– – אדוני המזכיר, לגייס לפחות אחד מהם. בינתיים תואילי להתחיל.

דליה איציק (העבודה):

תודה רבה לך. אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הוויכוח שניטש לאחרונה על אבטחת – – –

היו"ר ש' וייס:

נא להמשיך.

דליה איציק (העבודה):

הוויכוח הניטש לאחרונה על אבטחת מוסדות החינוך איננו חדש. המחלוקת בין המצדדים באבטחה כפי שהיתה עד השנתיים האחרונות, על-ידי מאבטח צמוד לכל בית-ספר, לבין תומכי ההחלטה לעבור לאבטחה משטרתית ניידת, כבר לובנה בממשלה וכבר נפלה הכרעה. בשבוע שעבר – – –

חבר הכנסת פנחסי, אני רוצה מאוד את הקשבתך, כי חשוב לי לשמוע גם את דעתך.

בשבוע שעבר עסקה המליאה בנושא, ואתמול שוב דנה בו ועדת החינוך והתרבות של הכנסת.

אני מבקשת להבהיר כבר בראשית דברי, שהמטרה העיקרית שלי היא לעשות סוף-סוף סדר בעיסוקה של ועדת החינוך והתרבות של הכנסת ולהעמיד דברים על דיוקם.

אדוני היושב-ראש, נושא אבטחתם של מוסדות החינוך מוכר לי באופן בלתי אמצעי כמי שהיתה סגנית ראש עיריית ירושלים הממונה על תיק החינוך. ההסדר של מאבטח צמוד לכל בית-ספר, שהיה הסדר טוב לאין ערוך מההסדרים שקדמו, אבל היה, עדיין, מלא פגמים, לא כיסה את גני-הילדים, וצריך לזכור שאין שמירה בגני-הילדים. מספר המאבטחים למוסד קטן מדי, וחלק מכוח-האדם איננו מתאים.

סברתי תמיד שאבטחת מוסדות החינוך הוא חלק אינטגרלי של ביטחון הפנים, ועל כן, כשם שביטחון הפנים, כולו, הוא מעניינה של משטרת ישראל, כך צריך להיות ביטחון הפנים או הביטחון של מוסדות החינוך. שלא בדרך הטבע הגיע הנושא לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת אין שום דבר ועניין בנושא של ביטחון פנים. זה נכון עקרונית, זה נכון ועדיף

מקצועית, וזה מכסה אחת ולתמיד את הטעות המזיקה שלפיה העניין שייך איכשהו, לא ברור מדוע, לתחום החינוך.

מכיוון שכך, אדוני היושב-ראש, תמכתי בהחלטת הממשלה להעביר את האבטחה לטיפול המשטרה, אלא שהיום אנחנו עומדים חודש אחד בלבד לפני פתיחת שנת הלימודים. העיתונות מלאה בפרטים ובתחקירים שמהם עולה תמונה קשה. מתברר שמדובר במספר ניידות קטן מדי, במספר שוטרים קטן מדי ובכוח אדם נוסף וחסר שעדיין לא גויס, בעיקר בתחושה ציבורית רחבה וקשה שאנחנו הולכים לקראת 1 בספטמבר לנפילה בין הכיסאות. שיטה א' בוטלה מן הצד האחד, ושיטה ב' עדיין לא מוכנה.

צריך לזכור, אדוני היושב-ראש, את תחושת הביטחון – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורז, אנא.

דליה איציק (העבודה):

– – – תחושת ביטחון היא מרכיב חיוני של הביטחון עצמו, ואי-אפשר להתחיל בשיטה חדשה בהעדר התחושה שאנחנו מעניקים ביטחון.

היו"ר ש' וייס:

שומעים אתכם, חברים.

דליה איציק (העבודה):

חבר הכנסת פורז, דווקא לי?

אברהם פורז (מרצ):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חיפשנו, אמרו שאתה אוכל, ואנחנו כל כך התחשבנו ורצינו לאפשר לך לסיים את השתייה ואת הארוחה. עכשיו, נא לא להפריע. בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

אתמול שמענו בוועדת החינוך והתרבות התחייבות מפורשת מפי שר המשטרה והמפכ"ל שהביעו את ביטחונם שהכול יהיה מוכן ותקין, ובכל זאת נראה לי שהשנה יש לקיים שילוב של שתי השיטות, הקודמת והחדשה, ולגייס את התקציב הדרוש באופן חד-פעמי.

מטרתי העיקרית היום, אדוני היושב-ראש – אני מבקשת להזכיר לחברי הכנסת, לנשיאות, לוועדת הכנסת, שהסיבה היחידה שבגינה טיפלה בעבר ועדת החינוך והתרבות בנושא ביטחוני כמו זה שלפנינו בטלה ועברה מן העולם. מדובר בתשלומי הורים עבור אבטחה, שלפי החוק ועדת החינוך והתרבות היתה בעלת הסמכות לאשרם. מרגע שבוטלו תשלומי ההורים – נותק הקשר לוועדת החינוך והתרבות.

לשמחת כולנו תשלומי ההורים עבור אבטחה, שהיו חריג מקומם לתחושת ולהבנתי, אינם עוד. כשם שפקידים במשרדי הממשלה וחברי כנסת במשכן אינם משלמים דמי אבטחה, כך גם הורי התלמידים.

לסיום, אדוני היושב-ראש, אבטחת מוסדות החינוך הוא נושא ביטחוני גרידא; צריכים להכריע בו אנשי מקצוע מתחום הביטחון, ובכנסת הוא צריך להידון בוועדת החוץ והביטחון או בוועדת הפנים ואיכות הסביבה. ועדת החינוך והתרבות לא תשוב לעסוק בו, והדיון שהתקיים בה אתמול הוא הדיון האחרון שהיא מקיימת בנושא זה. על כן, אדוני היושב-ראש, אני מבקשת להעביר את נושא אבטחת מוסדות החינוך לוועדת הפנים ואיכות הסביבה או לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר ש' וייס:

מה ההעדפה שלך?

דליה איציק (העבודה):

בכל זאת, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר לך משפט. ההעדפה שלי היא ועדת הפנים ואיכות הסביבה, ואני מבקשת לומר לך, לפני שאני יורדת, משפט אישי.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

יש פה אווירה של חגיגה. אנחנו יוצאים לפגרה – – –

היו"ר ש' וייס:

חגיגה, לדאבוני, לא היתה היום.

דליה איציק (העבודה):

נכון, ובכל זאת יש הרגשה שיוצאים לחופשה, ואני מקווה שהחופשה הזאת תגרום לכולנו קצת לחשוב, כי אני פוחדת שאלפי שעות לימוד של דמוקרטיה וחינוך ירדו לטמיון במחזות הנוראים שראו כאן.

אני רוצה לשבח אותך. לפעמים אני עומדת מן הצד, מסתכלת, וחושבת לעצמי איך אתה שומר על עצבך, איך אתה שומר על נימוס, איך אתה שומר על מתח סביר ולא מעלה אותו ומצליח – קצת בהטפה, אבל באמת, הכול במינון נכון. אני חושבת שאתה משלב פה חוכמה נבונה, שכל וניסיון, ואני רוצה להגיד לך תודה על כך.

היו"ר ש' וייס:

אני נרגש מאוד ומודה לך.

רפאל פנחסי (ש"ס):

מי משיב?

היו"ר ש' וייס:

אין משיב. אנחנו מחליטים. נהיה ריבוניים פעם אחת. חבר הכנסת פנחסי, אני וחברת הכנסת דליה איציק וחבר הכנסת אלכס גולדפרב נכריז כאן על ריבונות, בסדר?

רפאל פנחסי (ש"ס):

היו"ר ש' וייס:

לא כדאי. תעז לעשות זאת לחברת הכנסת דליה איציק?

חברים, יש לנו שתי אפשרויות: אם תהיה כאן הסכמה פה-אחד – להעביר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה, נעביר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. אם לא – נעביר לוועדת הכנסת לשם הכרעה. האם אתם מסכימים להעביר את הנושא לוועדת הפנים? אין התנגדות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

מישהו צריך להציע להעביר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת דליה איציק הציעה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

היא לא יכולה. היא יכולה לבקש דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פנחסי, האם אתה מציע להעביר את ההצעה לוועדת הפנים ואיכות הסביבה?

רפאל פנחסי (ש"ס):

בהחלט.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך מאוד. אם כן, על דעת חברי הכנסת, בהצבעה, נעביר את הנושא – העברת הטיפול במערך אבטחת מוסדות חינוך מוועדת החינוך והתרבות לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 35

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

יש לנו תמיכה אדירת היקף. שמונה בעקבות אחת, בעקבות חברת הכנסת דליה איציק, אין מתנגדים, אין נמנעים, הנושא עובר לוועדת הפנים ואיכות הסביבה.

תודה רבה לך, גברתי.

רפאל פנחסי (ש"ס):

היו"ר ש' וייס:

אני סומך על היושב-ראש הנמרץ של ועדת הפנים ואיכות הסביבה שהוא יאסוף את הוועדה גם בפגרה כי זה נושא חשוב. הוא חרוץ, והוא יעשה זאת.

הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה-1995

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ש' וייס:

אדוני, חברי חבר הכנסת אברהם פורז יעלה ויבוא ויציג בפנינו הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה-1995 – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, הוא היה צריך להיות בכלל לפני חברת הכנסת דליה איציק. מדוע הוא לא היה? כי הוא סעד, ולא רצינו להפסיק אותו. תהיה מייד אחריו. נבלה יחד את הלילה הזה, חבר הכנסת אפרים גור. לא נורא. כבודו.

אברהם פורז (בשם ועדת הכספים):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להביא, בשם ועדת הכספים, לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, את הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה-1995 – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר ש' וייס:

רבותי, אל תדאגו – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אני מבין זאת. אני מקבל גם את ההערה. נא לצלצל.

אברהם פורז (בשם ועדת הכספים):

אני מציע שיצללו.

אדוני היושב-ראש, מדובר בתיקון לחוק מפלגות. בשעתו, לפי התיקון לחוק, ניתנה למפלגות אפשרות לקבל הלוואה בערבות המדינה, והתנאי לביצוע ההלוואה היה שהעניין יוסדר בתוך שישה חודשים מיום שיתקבל החוק. מפלגות מספר אכן ניצלו את האופציה הזאת ולקחו הלוואות במימון המדינה, אך מפלגות אחדות לא הספיקו לעשות זאת.

מדובר בהצעת חוק פרטית של חבר הכנסת אלול, שהציע שנאריך את המועד ונאפשר את מימוש האופציה הזאת למפלגות שלא מימשו אותה עד ליום 31 בדצמבר 1995.

להצעת החוק יש כמה הסתייגויות, ואני מבקש להזמין את המסתייגים. תודה.

היו"ר ש' וייס:

למען הסדר הטוב, מכיוון שההחלטה על כך נפלה היום, אני שאלתי את דעתו של היועץ המשפטי של הכנסת, והוא סבר שהתהליך הוא תקין לחלוטין. אספתי את הנשיאות והנשיאות החליטה פה-אחד שכך יהיה.

עכשיו יש לנו הסתייגויות. לשם החוק מסתייגים חבר הכנסת מיכאל איתן, חבר הכנסת אריאל ויינשטיין וחבר הכנסת רפאל פנחסי. בבקשה, חבר הכנסת איתן. חמש דקות לרשותך, אלא אם כן אתה רוצה את כולן יחד.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני אנמק רק אחת. אפשר לגלות סוד? הזעיקו אותי מצלחת המרק.

היו"ר ש' וייס:

אוי ואבוי. קודם כול אני מבקש להודיע למזנון לחמם מחדש את המרק של חבר הכנסת איתן. בבקשה, נא להתחיל. אולי נעשה יחד.

מיכאל איתן (הליכוד):

יש היגיון שאני אצרף את כולן יחד, יחממו אותו פעם אחת.

היו"ר ש' וייס:

נסבסד לך מרק על חשבון הבית.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אנחנו עוסקים בתיקון לחוק שבא להסדיר את נושא מימון המפלגות, ואני ביקשתי להגיש את ההסתייגויות על מנת להביא גם את דבר הליכוד וגם את הדברים שלי אישית כמי שיזם את הרפורמה בחוק מימון המפלגות שעל-פיו מבקשים עכשיו את התיקון.

לכאורה, יש כאן שאלה. מגישים ממש בדקה האחרונה, ערב סיום הכנס והמושב, הצעת חוק. אם יורשה לי להביע מורת רוח מכך שבהליכי חקיקה חפוזים, בלתי רגילים, משעה 17:00 ועד עכשיו מעבירים את החוק הזה בשלוש קריאות בהליכים מאוד מאוד מזורזים. הייתי צריך לנקוט באיזו פעולה של התערבות על מנת שיתאפשר לקיים עליו גם דיון כאן במליאה. כל כך מהר רצו להעביר אותו, שהעבירו אותו דרך הוועדה בכמה שניות, בלי שהיתה אפשרות ריאלית להגיש הסתייגויות. אני שמח על כך שכשעמדנו על זכותנו הכדור הוחזר לוועדה ואפשרו לנו להגיש את ההסתייגויות ולעמוד כאן ולהסביר את העניין לגופו.

אני מביע מורת רוח מכך שהדבר נעשה בדקות האחרונות של הכנס ושל המושב הנוכחי של הכנסת עכשיו.

אבל לגופו של עניין, כאשר אנחנו צריכים לשקול, האם לתמוך בחוק הזה או להתנגד לו, אנחנו תומכים בחוק. ומדוע? כאשר ביצענו את הרפורמה במימון המפלגות, העיקרון היה: אנחנו הולכים להטיל על המפלגות הגבלות קשות בכל מה שקשור לאיסוף כספים וקבלת תרומות. אמרנו שצריך לנתק ככל האפשר את התלות של המפלגות בגיוס כספים ממקורות שלאחר מכן באים ותובעים את התשלום בחזרה בעבור התרומה שלהם למפלגה.

אנחנו זוכרים יפה את מערכת הבחירות האחרונה. היה מספר לא קטן של אנשי עסקים שתתם סכומים לא מבוטלים, ולא רק למפלגה אחת – לשתיים ואפילו לשלוש, ולא רק למפלגה אחת מהשקפת עולם אחת, נגיד, המחנה הלאומי מול מחנה השמאל.

היו"ר ש' וייס:

זה ביטוח מקיף.

מיכאל איתן (הליכוד):

היה ביטוח מקיף. תרמו גם לזו וגם לזו על מנת להיות במקום הבטוח. אם אלה בשלטון, יש לנו יחסים טובים עם השלטון הזה. אם אלה בשלטון, אנחנו ביחסים טובים עם השלטון הזה. ואם תחשבו שהכסף שנתנו לאופוזיציה הוא בזבז – טעות בידיכם. כשרוצים להעביר דברים מסובכים, לא צריך רק את הסיוע של השלטון, חשוב שגם האופוזיציה לא תרים את קולה.

התופעה הזאת היתה תופעה שלילית שהכנסת הנוכחית תיקנה אותה ואמרה: לא עוד. עדיף שהציבור יממן את המפלגות, נעלה את סכום ההשתתפות של מימון המפלגות אבל נמנע את התרומות הגדולות הללו. וקבענו מגבלה של 500 ש"ח, לא יותר מכך, כזכות של מפלגה לאסוף תרומות ושל תורם לתת תרומות.

במסגרת הרפורמה הזאת גם הפעלנו סעיפי עונשין שלא היו קודם לכן. דאגנו לכך שספרי המפלגות ייפתחו. הטלנו הגבלות על פעילות כלכלית של המפלגות, ועוד ועוד. רפורמה מקפת, אמרתי זאת אתמול, ששמה את ישראל באחד המקומות הראשונים בכל מה שקשור למימון המערכת המפלגתית באמצעים שהם אמצעים, נקרא להם, פחות מסוכנים לדמוקרטיה.

דבר זה גם עולה כסף לציבור. כאשר הטלנו את המגבלות באו המפלגות ואמרו: רגע אחד, אתם רוצים עכשיו לאסור עלינו לקבל תרומות בסכומים משמעותיים, אבל אנחנו כבר נמצאים בחובות, איך נכסה את החובות שלנו? ואז אמרנו: ניתן אפשרות לכיסוי חובות המפלגות בשתי דרכים. דרך אחת היתה על-ידי הגדלת המימון. הדרך השנייה היתה – אמרנו: לכו לבנקים, תיקחו הלוואות ותשלמו מכספכם את ההלוואה חזרה, לרבות הריבית והמימון. אבל על מנת שתוכלו לקבל את ההלוואות הללו, המדינה תעמיד לכם ערבות מדינה לעשר שנים. והיה סעיף כזה בחוק שאפשר למפלגות ללכת לגייס את ההלוואות, והמדינה נתנה ערבות לעשר שנים, כאשר מההקצבה החודשית שמקבלות המפלגות מחזירים את ההלוואות הללו.

אלא מה? בחוק המקורי נאמר שמפלגות תהיינה רשאיות לקבל את ההלוואות הללו רק פעם אחת ולא יותר מאשר שישה חודשים מיום חקיקת החוק. הסכום הוא, למיטב זיכרוני, 175,000 ש"ח, הלוואה על כל חבר כנסת.

היו"ר ש' וייס:

הן צמודות?

מיכאל איתן (הליכוד):

הלוואה בתנאים מסחריים, צמודה, עם ריבית. כמו כל אדם שלוקח הלוואה עם ריבית. המפלגות לא מקבלות זאת מהמדינה, הן מקבלות זאת מכל בנק. הם הלכו לכמה בנקים, חיפשו את ה"דיל" הטוב ביותר. אני יודע שהליכוד ומפלגת העבודה מימשו את הסעיף הזה ולקחו את ההלוואות על מנת להחזיר חובות לוחצים יותר ולהחליף חוב בחוב. פרסו את החובות לעשר שנים. אני יודע שהליכוד

היה יכול להחזיר כך חובות לפעילים ולספקים ממערכת הבחירות האחרונה, שכפי שידוע לכולם נגמרה בגירעון גדול מאוד אצל הליכוד. אני מקווה שהפעם מנענו אפשרות כזאת גם אצל הליכוד וגם אצל העבודה.

היו מפלגות שמטעמים שלהן לא עמדו בששת החודשים הללו ולא לקחו את ההלוואה. היום הן באות ואומרות: אנחנו מבקשות שייתנו לנו אפשרות לקבל את ההלוואה. אבל החוק קבע שישה חודשים ותו-לא.

כאן אני רוצה לומר, שאין הרגשה נוחה מכך שמצד אחד יש חוק שקבע שישה חודשים, ועכשיו באות מפלגות אחרות ואומרות: לא עמדנו בשישה חודשים, תאריכו לנו. למה לא עמדתם, הרי נקבעה מסגרת? אבל מצד שני קבעו עיקרון, שכל מפלגה רשאית לקבל את ההלוואה. הם לא באים לבקש זכות חדשה, הם לא באים לבקש זכות אחרת או שונה. הם באים על בסיס עקרון השוויון ואומרים: כמו שהמפלגות האחרות קיבלו. היתה לנו תקלה, טעינו פרוצדורלית, אבל מהותית אנחנו תובעים אותה זכות כפי שקיבלו אחרים.

כאן אני חושב שהיה מקום מבחינתנו, מבחינת המפלגות הגדולות שכבר מיצו את זכותן וכבר קיבלו את ההלוואה, להיות מתחשבות ולומר: בסדר, כל המפלגות שלא הצליחו עדיין מטעם כזה או אחר להתארגן, יקבלו את הזכות עכשיו.

וכאן באה ההסתייגות שלי. אם אכן המפלגות, שתובעות היום את מימוש הזכות, רוצות לממש אותה בתנאים הקיימים היום, אני לא חושב שהן צריכות חמישה חודשים קדימה. די בשלושה חודשים מהיום, אם החוק יעבור היום. אם יכולנו להעביר את החוק ביום אחד, אי-אפשר לקבל הלוואה בשבוע, בחודש, בחודשיים, בשלושה? למה צריך להפליג עד למחוזות לא ידועים בעתיד?

לכן, אני מציע לאותם חברים שמייצגים את המפלגות, שלא השתמשו עדיין בזכות הזאת, לקחת על עצמם מגבלה ולומר: בסדר, אנחנו מקבלים את הזכות לשלושה חודשים, ואנחנו נעמוד במגבלה זו. לאחר שלושה חודשים אלה יהיה סוף פסוק, ונחזור לאותו חוק מקורי ולאותה הלכה מקורית שעל-פיה אנחנו חיים ועל-פיה אנחנו מממנים את פעילות המפלגות בישראל.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת איתן.

חבר הכנסת אריאל ויינשטיין, בבקשה. גם לך יש שלוש הסתייגויות. אם תוכל לרכז אותן – אנחנו בסיום מושב, וכפי שאתה רואה לא רבים מדי נשארו במשכן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני מבקש לומר שאני תומך בהצעת החוק. הכנסת אפשרה למפלגות לקבל הלוואות. מפלגה אחת, אולי יותר, לא ניצלו את האפשרות הזאת, אולי משכחה טכנית או מסיבות אחרות, ומבחינה זו הארכה טכנית אין בה מהות. לכן, אני תומך בכך.

אני גם חושב שאפשר – ולכן הצעתי, חבר הכנסת פנחסי, שהארכת התקופה לקבל את ההלוואה לא תהיה שנה אלא חודשים מספר. אני חושב שהלוואה ניתן להסדיר במשך תקופה קצרה. אני מקווה שנוכל בהצבעה להגיע לתמימות דעים בתחום הזה, אם כי גם הסוגיה הזאת איננה מהותית. אם יש אפשרות לקבל את ההלוואה, מי שיכול יבחר לקבל אותה היום או בעוד חודש או בעוד חודשיים.

אבל מאחר שאנחנו עוסקים היום, אדוני היושב-ראש, בסוגיית מימון המפלגות, מאחר שאנחנו נמצאים ערב הפיזור שלנו לפגרה – – –

היו"ר ש' וייס:

בליל הפיזור.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

בליל הפיזור. לפני כמה שעות היינו צריכים להתפזר לפגרה, ואנחנו נשארים כאן קומץ חברים ודנים בבעיות. אני מבקש, דווקא משום שאנחנו נמצאים בערב הסיום, בערוב הסיום, לדבר על סוגיית הפריימריס כפי שאני נתקל בה, כי אני חושב שזו בעיה שצריכה להזעיק את כולנו, ואם לא אותנו, שמסיבות מסוימות איננו מעלים את הבעיה הזאת בצורה חדה וברורה, היא צריכה להזעיק את האקדמיה, את הסופרים, את האמנים, את העיתונות שמביעה דעה בכל דבר, ובעניין הזה אתה שומע פה ושם אילו דיבורים, איזה קול ענות אבל קול ענות חלושה.

הבעיה היא מרכזית, והיא קשורה באופיה של הדמוקרטיה הישראלית ובדמותן של הכנסות הבאות. אנחנו, חברי הכנסת, יודעים עד כמה יש חשיבות עליונה לכך שהכנסת תהיה בלתי תלויה, עד כמה שאפשר, ודאי שלא בגורמים כלכליים. אנחנו יודעים עד כמה חשוב לנו – אף שאנחנו נמצאים במפלגות ואנחנו בניגודי עמדות, אנחנו קשורים באינטרסים, אחד קשור לאינטרס מושבי, אחד קשור לאינטרס קיבוצי, אחר קשור לאינטרס של איגוד מקצועי ואחר מייצג איגוד שמבחינה כלכלית יש לו מערכות משקיות משלו. למרות זאת אנחנו רואים עד כמה יש סכנה לכולנו, אם חברי הכנסת כבודדים יהיו תלויים מעבר למידה שבה כל אחד תלוי.

רבותי, בפריימריס, כשצריך להיבחר על-ידי מאות אלפים, זקוקים לאמצעים. ומה עשה החוק שלנו? החוק אמר לנו: אתם יכולים לגייס אמצעים בסדרי גודל של מאות אלפי שקלים.

היו"ר ש' וייס:

זו הזמנה למעידות.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני אומר לכם, רבותי, שאני עומד לגייס כספים. ישבתי ליד חבר וביקשתי תרומה. כשהוא הלך לאיזה טלפון והוא חזר, אמרתי לו: תדע לך, ידידי היקר, אני פשוט חושב וחושש שאני אכנס לכנסת הבאה חצי נכה, חצי מבחינה ציבורית-פוליטית.

אני אספר לכם סיפור, חברי הכנסת. הופעתי בתוכנית רדיו, ובתוכנית הזו שאלו אותי: היכן תגייס כספים? אמרתי: אני אפנה לחברים, אני אפנה לידידים, אני אפנה לאנשים שפנו אלי ואבקש תרומות. למחרת, לאחר השידור הזה, מצלצל אלי ידיד, צלצלו כמה, ואומר: אני תורם לך 5,000 שקל למסע. יפה. קיבלתי את התרומה בשמחה, תוכנית רדיו נתנה תוצאה. רבותי, אחרי שבועיים היה טלפון שני, ובטלפון השני כבר היתה בקשה ופנייה של אותו תורם. אנחנו כאן 120 או 180 איש שמתפזרים בארץ ומבקשים את התרומות. מי שלא יהיו לו אמצעים, אולי לכנסת הבאה הוא עוד ייבחר משום שיש איזו המשכיות ויש רציפות של מוניטין, אבל מה יקרה בכנסות הבאות בשיטות הללו? יהיו כאן בכנסת הזאת או בעלי הון שיש להם אמצעים לממן את מסעות הבחירה שלהם או חברי כנסת תלויים באינטרסים כלכליים. אלה שתי האפשרויות. תגידו לי אם יש אפשרות אחרת. לשלוח מכתב ל-200,000 איש לומר שאתה חי וקיים, שאתה מעמיד את עצמך, עולה 150,000-200,000 שקל. אם פניות אחרות, התקציב נגמר. מה יהיה כאן בכנסות הבאות? – או בעלי הון שיש להם מיליונים להוציא ולהיבחר, ויש כאלה במדינה, או אנשים שגייסו תרומות ויהיו תלויים.

אני יושב בוועדת הכספים יותר מעשר שנים, ויותר מ-12 שנה, ואני רואה מה האפשרויות הפתוחות בפני חברי ועדת הכספים, מה הם הנושאים שמגיעים לשם. המשק כולו מגיע לוועדת הכספים בצורה זו או אחרת, בצורה של ערבויות, זיכיונות, אגרות, הנפקות – הכול פתוח. ואנחנו רוצים שבמדינה שלנו תהיה כנסת שתשרת אינטרסים, שיהיו אנשים במשק הזה שעמלים, משלמים מס הכנסה, פעילים, עובדים ופותרים עסק. ותבוא הכנסת הזאת ותסגור בפניהם את הכנסת, כי בעל ההון החזק יותר, שידע להיכנס עם מסילות לחברי הכנסת, עם קרונות של כסף, הוא יזכה. אחר, שלא היתה לו האפשרות הזאת, ירגיש פתאום שעסקיו מצטמצמים והולכים, שפתאום יש חומות מכס שעוצרות אותו וחומות שנופלות בפני מתחרהו. הוא ירגיש שיש זיכיונות שהשני מתחרה ומקבל. הוא פיתח עסק, ואתם יודעים מה זה להשקיע ולפתח עסק, אתם יודעים איזה מאמץ זה.

היו"ר ש' וייס:

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

יש לי רבע שעה, אדוני, ואני רוצה לדבר.

היו"ר ש' וייס:

לא מוכרחים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

לא מוכרחים, אבל אני רוצה לדבר, כי יש לי הזמן הזה. בעיני הנושא הזה חשוב מאוד, כי את הפרוטוקולים שלנו יקראו בעוד 10-15 שנה ויזכרו מה נאמר כאן.

היו"ר ש' וייס:

איש לא יקרא.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

יקראו את הדברים הללו.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אתה מאמין שמישהו יקרא את זה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מאמין. אתה יודע מדוע? משום שאנחנו הולכים להיכנס לתקופה שבה הדמוקרטיה שלנו תיהרס. הכנסת הזאת, במתכונות החדשות שלה, לפי החוקים שהיא קיבלה, והיום אנחנו מסכמים מושב ומסכמים כנסת – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

מישהו קורא את זה?

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

עזוב, זה לא משנה. כן יקראו, לא יקראו, מה זה משנה.

היו"ר ש' וייס:

הוא רוצה, תן לו. מה לעשות, אין לנו ברירה. נשב.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

זה באמת חשוב כל כך? תחשוב על המהות. אני רואה את היזמים במשק, את אנשי הכלכלה, פתאום יש כאן כנסת המושפעת מאינטרסים והורסת עסקים, הורסת משק, הורסת כלכלה, מולידה שחיתות, ושחיתות מביאה ליותר שחיתות.

אני מבין שחברי הכנסת וגם אני רוצים להיבחר בפריימריס. כשיש תנועה למען פריימריס במפלגות גם אני ממלא את פי מים, והרכבת עוברת. אבל אני שואל, אם הניתוח הזה משותף לכל חבר כנסת שדיברתי אתו, לכל אחד מאתנו, ואתם יודעים שזה כך, כל אחד מאתנו חושב על הסכנות האלה, אז אנחנו שותקים וסיבותינו עמנו. אבל איפה אנשי הרוח, איפה העיתונות, איפה כל מפרסמי המודעות שחרדים לכל התופעות בחיינו, איפה הם? מדוע קולם לא נשמע?

היו"ר ש' וייס:

כל הקירות תפוסים עם "העם עם הגולן". אין מקום.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אבל יש אנשים אחרים ויש מכל הגוונים, אדוני.

היו"ר ש' וייס:

כל הזמן "לא זזים".

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היכן ההתארגנויות?

לכן אני רוצה לומר, אדוני – – –

היו"ר ש' וייס:

ברשותך, כשאני לא בפקקים אני מסתכל כל הזמן על ה"לא זזים", לא על הגולן, ככה, לא זזים.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אתה מסתכל על "לא זזים" וזה חשוב מאוד, ואני בהחלט מסכים שיש תנועה גדולה מאוד של "לא זזים", תנועה גדולה מאוד.

האקדמיה שלנו רחבה מאוד, מקיפה מאוד, וכיש בעיות היא מקימה זעקות, אבל בתחום הזה אני לא רואה אצלה את האופקים הרחבים, אני לא רואה אצלה את חופש המחשבה, אני לא רואה אצלה את חופש המאבק, אני לא רואה אצלה את הזעקה שקמה כאן מצד כל אחד מאתנו בשיחה עם השני.

לכן אני חושב שצריך לתת את הדעת על הסוגיה הזאת, צריך לתת את הדעת. אנחנו במושב הזה, בשנתיים האחרונות שבהן התקבלו החוקים הללו, אנחנו במו-ידינו קובעים נורמה חדשה, נורמה מסוכנת מאוד.

בהזדמנות הזאת שביקשתי להעלות כאן הסתייגות בנוגע למימון מפלגות, אני מבקש להעלות את המחשבות הללו.

ואני לא סבור שמימון מפלגות צריך לממן את הפריימריס, משום שמייד יהיו לך 100 איש או 200 מתמודדים בכל מפלגה. מדוע תממן רק את חברי הכנסת היוצאים שמתמודדים? תממן 200 מתמודדים בכל מפלגה, ויהיה כדאי להיות מתמודד כי הוא מקבל מימון.

לכן, אדוני היושב-ראש, עוד מעט קט נשמע ממך מילות סיכום, אני מניח, כפי שאתה עושה – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מקווה שיהיה לי לפני מי. זה גם תלוי בך אם יהיה לי לפני מי.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אני מציע שהנושא הזה ידיר שינה מעיניו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חברי הכנסת, פשוט לידיעתו של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין: ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת קיימה לפני שלושה שבועות דיון מאוד מאוד מקיף בסוגיה הזאת. האגודה לפרלמנטריזם של הכנסת קיימה בנושא זה דיון פומבי משודר בטלוויזיה. המכון לדמוקרטיה הוציא על כך ספר. אין עיתון שלא כותב על נושא זה. ובכל זאת אתה צודק ברוב ההערות שלך, לדעתי.

כבודו, חבר הכנסת פנחסי. לך יש הסתייגות. אחר כך – חבר הכנסת בא-גד, ואחר כך נעבור להצבעות.

לרשותך, חבר הכנסת פנחסי, חמש דקות. אני יודע שאתה תדבר שלוש.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני הגשתי את ההסתייגות כדי שתהיה לי זכות דיבור. הבנתי שיישמעו פה הערות והסתייגויות, וחשוב שידעו מה היה מהלך הדברים.

שמענו פה שכאילו היה ניסיון מחטף לעשות שלוש קריאות ביום אחד, כאילו מדובר בחוק שרק היום הונח על שולחן הכנסת.

אני רוצה להזכיר לכולנו שאת ההצעה המקורית לחוק הזה הגיש חבר הכנסת אלי דיין. החוק הזה עבר קריאה טרומית, וועדת הכספים הכינה אותו לקריאה ראשונה. כשרצו להביא את הצעת החוק לאישור הכנסת ולהעביר אותו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, חבר הכנסת אלי דיין נבחר להיות סגן שר, וסגן שר לא יכול להמשיך בהליך המתייחס להצעות חוק פרטיות שלו.

לפני שישה-שבעה חודשים, כשחבר הכנסת אלי דיין הניח את החוק המוצע כאן, גם אני הנחתי את הצעת החוק, כי היו כמה מפלגות שלא הצליחו לממש את זכותן לקבל את ההלוואה, כפי שציין חבר הכנסת איתן. לכן גם אני ניסיתי להגיש את הצעת החוק שלי ולהריץ אותה מחדש. ואם תבדקו בסדר-היום שמונח לפניכם תגלו שבבוקר היתה הצעת חוק שלי שהייתי צריך להגיש אותה בקריאה טרומית.

אבל לפני כשבוע מצאנו, מבחינה משפטית, חוקית, שאם חבר ממפלגת העבודה יאמץ את הצעת החוק של חבר הכנסת אלי דיין, אפשר להעביר את הצעת החוק שלו לחבר כנסת אחר. ואז אימץ חבר הכנסת רפי אלול את הצעת החוק הזאת וביקש להביא אותה לקריאה ראשונה בשמו.

עד שהמדפיס הממשלתי הדפיס את ההצעה ועד שהיא הגיעה היום למשכן הכנסת – זה היום האחרון של המושב. מאחר שזה היום האחרון של המושב, הרי אם אנחנו לא נאשר את ההצעה בקריאה ראשונה, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית אנחנו עלולים לחכות לאישורה עד אחרי הפגרה.

כל מטרת ההלוואה שאנחנו זקוקים לה היא לכסות את החוב למס הכנסה. החוב למס הכנסה הוא קרוב לסכום שאנחנו מקבלים. אם יש ריבית חריגה במס הכנסה, כל חודש כ-8% ריבית דריבית, זה היה תופח.

היו"ר ש' וייס:

לכן, חבר הכנסת פנחסי, חבר הכנסת איתן הציע לכם לקחת מהר. שהריבית לא תגדל.

רפאל פנחסי (ש"ס):

לכן אני מצטרף להצעה. תיכף תשמע אותי. אני אגיד שאני מקבל את ההסתייגות שלו ואנחנו מוכנים לקצר לשלושה חודשים.

לצערי, כשהחוק המקורי הגביל לשישה חודשים, אנשי המקצוע אצלו לא שמו לב לכך שיש הגבלה של שישה חודשים. עברו חודשים מספר עד שהחשב הכללי ניסח ונתן את ההסכמה שלו לבנקים ואת ההוראות איך לקבל את ההלוואה.

לכן, כפי שידוע לך, גם הליכוד וגם מפלגת העבודה קיבלו זאת באיחור, כמעט לקראת תום המועד של ששת החודשים. אנחנו לא הצלחנו לגמור, ולא רק אנחנו, אלא יש עוד שלוש-ארבע מפלגות – גם חד"ש וגם צומת וגם אחרים – שלא קיבלו.

מאחר שהחובות שלנו הם בעיקר למס הכנסה, ויש לנו עוד כמה מיליונים חוב בבנקים אחרים, ביקשנו זכות שווה לכל המפלגות. אנחנו לא מבקשים שום הטבה ושום דבר נוסף אלא רק לקבל ערבות מדינה.

אני בהחלט מצטרף להסתייגות של חברי הכנסת איתן וויינשטיין להגביל זאת לשלושה חודשים. לא צריך שישה חודשים. אני מאמין שהיום אנשי המקצוע אצלו יזדרזו ויבצעו זאת בהקדם. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לך מאוד.

חבר הכנסת בא-גד, לסיום פרשת הנמקת ההסתייגויות בחוק זה. בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, אני חייב להסביר את עמדותי בקריאה הראשונה ואת התנגדותי לחוק, כדי למנוע טעות.

אני לא התנגדתי לתת למפלגות שאיחרו, למנוע מהן לקבל. זכותם, והשוויון מחייב שהן יקבלו. אני תומך, ואני אתמוך כעת בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

בהזדמנות זו אני חוזר לדבר על נורמה שחדרה לחברתנו. אני חוזר ואומר: הנורמה היא שמכיוון שמפלגה אחת מפרסמת מודעות בגודל כזה – גם השנייה חייבת בכך. הנורמה היא שאם מישהו מפרסם שלטי רחוב ובכל פינה – זה מחייב את כולם. אבל אם נרד ונפחית קצת מהנורמות האלה הרי תהיה אחידות.

יש בעם הרגשה – קבלו זאת ברוח טובה – מושחתים נמאסתם. זה כלפי כל המפלגות. כל השלטון המפלגתי, יש בעם הרגשה לא טובה כלפיו. אם אנחנו רוצים לתקן משהו במוסר הציבורי של מדינת ישראל, אנחנו צריכים לשנות את הנורמה אצל כולם, אני לא מדבר נגד אחד.

אני אומר לכם, אומרים ביידיש: "ארויסגעווארפן", זאת אומרת כסף זרוק. מישהו חושב שאם הוא יזרוק 10,000 כרוזים, 100,000 כרוזים – הוא ייבחר. מישהו חושב, שאם הוא יעשה עוד עשר מודעות רחוב, הוא ייבחר. הדבר הזה לא עוזר לשכנע את הקהל. להיפך, קהל הבוחרים מתמרמר ומתקומם נגד אלה שמבזבזים כספי ציבור כדי להשפיע עליו.

אם אנחנו נקבע נורמה אחידה לכולם, יתברר שבכסף קטן יותר אפשר להגיע לתוצאות טובות הרבה יותר. כי תלכו ותראו מה קורה היום: בסך הכול למנקי הרחובות יש עבודת ענק.

לכן אני קורא, ואני יודע שברגע זה דברי – – –

היו"ר ש' וייס:

אתה ממליץ להוריד עכשיו את כל השלטים מהקירות בישראל?

יוסף בא-גד (מולדת):

כן. אני ממליץ לצמצם.

היו"ר ש' וייס:

אני חושב שהמחנה הפוליטי שלך מאוד יכעס עליך.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני רוצה לומר, ידוע לכבוד היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

אתה יודע שלפני חודש הייתי בביקור רשמי במוסקבה. היו שם שני נערים נחמדים מאוד, בכיכר האדומה, עם שלט: יש"ע זה כאן. אמרתי להם: 'אשה זה כאן. זה היה בקרמלין.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, בדיון בקריאה הראשונה עלה חבר הכנסת רפי אלול ואמר: הרב בא-גד, אתה מדבר יפה אבל אתה הסתכסכת, היה פילוג בתנועתכם ואתה דרשת דרישות.

נכון. כידוע לכם, כספי המפלגות אינם מגיעים בכלל לחבר הכנסת – אני לא יודע איך זה במפלגות אחרות – הכסף בכלל לא מגיע אלינו, אנחנו ערטילאים. אני דרשתי להבטיח את עתידי הפוליטי, ודיברתי על סכום של 20,000 ולא כ-60,000 לחודש. אני בטח רוצה הרבה יותר, אבל הסתפקתי ב-20,000.

אברהם פורז (מרצ):

לחודש או לשנה?

יוסף בא-גד (מולדת):

לחודש. היום נותנים לחבר כנסת 60,000.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, שלא תהיינה אי-הבנות, כי יש עדיין צופים שצופים בנו: לא נותנים לחבר הכנסת, אלא חבר הכנסת הוא המדד. מובן שבמפלגה קטנה של אחד או שניים, החשש הוא שחבר הכנסת הוא גם המדד וגם המקבל.

יוסף בא-גד (מולדת):

חבר הכנסת הוא המדד, והכסף ניתן למפלגה.

אברהם פורז (מרצ):

יש לכם סיעה הנקראת מולדת, למה אתה צריך לקבל לחוד?

היו"ר ש' וייס:

כי מולדת נקנית בפז.

אריה דרעי (ש"ס):

אנו רוצים להבין מה חבר הכנסת בא-גד רוצה לעשות עם 20,000 ש"ח לחודש.

היו"ר ש' וייס:

אני מוסיף לך, על-פי בקשה מיוחדת של חבר הכנסת דרעי, עוד דקה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אולי לא צריך להוסיף, אולי אני מסיים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אתה מתקנא בגוטמן שמקבל 50,000.

היו"ר ש' וייס:

איך אומרים: זיל גמור. אצלו זה לא זיל, זה יקר גמור.

יוסף בא-גד (מולדת):

לא מגיע לחבר הכנסת הבודד, אלא למפלגה, כדי לקיים משרדים, כדי לקיים צוות פקידים ומזכירים וכו'.

אריה דרעי (ש"ס):

אולי כדי לקנות פרופלורים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מקווה שכבודו מתכוון ברצינות.

ברגע שהתעורר ספק אם יהיה ניתן להגיע דרך המפלגה, וראיתי שעומדים להתפלג, אמרתי שגם אני רוצה חלק, כדי שאוכל להיאבק על דעת הקהל. עובדה שלא ביקשתי יותר מ-20,000 לחודש, ולא באופן פרטי. הבנתי שזה כסף מספיק כדי להביא דברים לציבור.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בא-גד, הזמן שהעניק לך חבר הכנסת דרעי אזל.

אברהם פורז (מרצ):

אני רוצה להבין: היית אמור להיות מפלגה שלישית ולהתפרק ממולדת?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורז, רחמנות, אין לנו כוח להבין עכשיו, ב-22:45.

יוסף בא-גד (מולדת):

רק לצורך הבחירות הבאות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

ואז לוותר על מימון המפלגות.

יוסף בא-גד (מולדת):

הבעיה סבוכה ולא ניכנס אליה. אני רוצה לומר לסיכום – – –

היו"ר ש' וייס:

רבותי, תנו לנו לסיים, בסוף אשאר כאן עם סגנית המזכיר ועם הקצרניות.

יוסף בא-גד (מולדת):

בסוף אתחיל לומר דברי תורה, איזה שיעור לקראת תשעה באב, אבל זה יהיה לי לסיום – עם הרבי מלובביץ'.

ומלה אחרונה, אני חוזר ואומר: אני מקווה שאתם לא מנותקים מקהל הבוחרים. יש הרגשה של קהל הבוחרים, שאנחנו גורפים וצורכים – כמפלגות, לא באופן פרטי, חלילה – יותר מדי כסף. אני אומר לכם, בלי קשר לחוק הזה: בואו נראה דוגמה לעם, נצמצם את מימון המפלגות, והתוצאות והיחס יהיו הרבה יותר טובים מאשר אם נבזבז. תודה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת בא-גד. הוא עוד נשאר אתי, שנינו נסיים את המושב עם הלובאביצ'ער, ההצעה האחרונה. אתם תוכלו ללכת הביתה, ואני אתיחד אתם.

חברים, הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה–1995. קודם כול, יש הסתייגות לשם החוק, של חברי הכנסת איתן, ויינשטיין ורפאל פנחסי. ההצבעה בקריאה שנייה היא בעד ההסתייגות.

הצבעה מס' 36

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, א' ויינשטיין ור' פנחסי לשם החוק – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, א' ויינשטיין ור' פנחסי לשם החוק נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

תשעה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שההסתייגות התקבלה בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, לסעיף הראשון, הסתייגות של חברי הכנסת איתן, בא-גד וויינשטיין בקריאה שנייה. אני חושב שטוב שקיבלנו את ההצעה של חבר הכנסת מיכאל איתן. זה נראה יותר טוב.

הצבעה מס' 37

בעד התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, י' בא-גד וא' ויינשטיין לסעיף 1 – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

התיקון של חברי הכנסת מ' איתן, י' בא-גד וא' ויינשטיין לסעיף 1 נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

שוב תשעה בעד. אין נסיגה בתמיכה המסיבית. אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע, שגם הסתייגות זו לסעיף הראשון נתקבלה. אין צורך בהצבעה על ההצעה לחלופין. לפיכך התקבלו ההסתייגויות.

על שם החוק עם ההסתייגות שנתקבלה – מי תומך?

הצבעה מס' 38

בעד שם החוק, עם התיקון שנתקבל – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

שם החוק, עם התיקון שנתקבל, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

תשעה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע ששם החוק נתקבל בקריאה שנייה, עם ההסתייגויות.

חברי הכנסת, סעיף 1 בחוק, עם ההסתייגויות כפי שהתקבלו בקריאה שנייה – מי תומך?

הצבעה מס' 39

בעד – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1, עם התיקון שנתקבל, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

תשעה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שגם במקרה זה התקבל הסעיף הראשון עם ההסתייגות בקריאה שנייה.

חברי הכנסת, כעת אנו עוברים להצבעה בקריאה שלישית. מכיוון שנתקבלו ההסתייגויות, האם חבר הכנסת פורז מסכים להצבעה?

אברהם פורז (בשם ועדת הכספים):

אפשר להמשיך.

היו"ר ש' וייס:

איזה רוחב לב. האם אתה מסכים לכך בשם יושב-ראש הוועדה?

אברהם פורז (בשם ועדת הכספים):

בשם יושב-ראש ועדת הכספים.

היו"ר ש' וייס:

נא להודיע זאת לפרוטוקול.

אברהם פורז (בשם ועדת הכספים):

אני מודיע בשם יושב-ראש ועדת הכספים, כי אני מבקש שהחוק יובא להצבעה בקריאה שלישית, אף שהתקבלו ההסתייגויות.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה–1995, הצבעה בקריאה שלישית. האם אתה לא מצביע, חבר הכנסת פורז?

אברהם פורז (בשם ועדת הכספים):

אני מקוזז. אני מקוזז מקצועי.

היו"ר ש' וייס:

בלי התוספות שהעניקו לקיזוז.

הצבעה מס' 40

בעד החוק – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 16) (תיקון), התשנ"ה–1995, נתקבל.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גור מצטרף. אתם יודעים שאסור לצרף. מה שכן מותר על-פי הכללים הוא, כאשר מישהו יושב וטועה – אפשר לתקן את הצבעתו. היום ישבתי וטעיתי, אך לא תיקנתי, כדי שלא יגידו שיושב-ראש הכנסת עושה פרוטקציה לעצמו.

שמונה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. לפיכך אני קובע שהחוק אושר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אני רוצה לנצל את ההזדמנות ולהודות למזכיר ועדת הכספים, שעשה מאמצים יוצאים מן הכלל כדי לסיים את הנושא, למזכירות הכנסת שעזרה לנו להעביר זאת היום, וגם לנשיאות, ובמיוחד לאדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

הנשיאות אישרה פה-אחד את התהליך. לא הייתי יוצא לכך בלי הסכמה של הנשיאות, וזאת מאותם נימוקים שחבר הכנסת איתן העלה כאן – מנימוקים מהותיים. תודה רבה.

הצעה לסדר-היום

פתרונות דיור לעולים

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו ממשיכים בסדר היום. עוד מעט אומר: אל תעזבוני לעת זיקנה. אני נשאר פה לבד. רבותי, הצעה לסדר-היום מס' 7479, של חבר הכנסת אפרים גור, בנושא: פתרונות דיור לעולים. כבודו. הנושא הזה חשוב מספיק בכל זמן. סגן שר השיכון והבינוי, סגן השר גולדפרב, ישיב. הוא גם ישיב על שאלות לשר הדתות. הוא מתמנה הערב לרב שר.

אפרים גור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ביום ראשון החליטה הממשלה לקצץ בתקציב 1996 יותר ממיליארד שקלים, ובכלל זה לקצץ בתקציב המשרד לקליטת העלייה. השר לקליטת העלייה ומי שעומד בראש קבינט השרים לענייני העלייה והקליטה, השר יאיר צבן, הגדיר את החלטת הממשלה כשערורייה. אם שר שמכהן בממשלה הזאת מכנה את ההחלטה שערורייה, ארשה לעצמי לומר שיש בהחלטה הזאת קהות חושים, אטימות לב, אטימות מוח, זלזול בלתי מובן וזועק לשמים. ממה, ריבון העולמים, אתם הולכים לקצץ, כבוד סגן שר השיכון אלכס גולדפרב, מקליטה ישירה אתם רוצים לקצץ? אתם רוצים לקצץ מסל הקליטה שנותנים לעולים חדשים? אתם רוצים לקצץ מן המשכנתאות שלא עודכנו כבר כמה שנים ואינן מאפשרות לעולים החדשים לרכוש הדירות?

האם אתם רוצים לקצץ בסיוע בשכר דירה שלא עודכן כמה שנים ועומד היום בשנה החמישית על 110 שקלים בסך הכול לחודש ימים? האם אתם רוצים לקצץ בתקציב ההכשרה המקצועית וההסבה המקצועית של עולים חדשים, כדי שהם יוכלו לא לעבוד כמטאטאי רחובות ומתדלקים בתחנות דלק, אלא במקצועם, שלשמו למדו עשרות שנים בארצות מוצאם? האם אתם רוצים לקצץ בתקציב קליטת המדענים, אותם מדענים שלאחר הייאוש מהממשלה הזאת מחפשים את עתידם במדינות בחוץ-לארץ, ובכלל זה בגרמניה, עם כל הקונוטוציות שיש לחיפוש הזה במדינה הזאת?

האם אתם רוצים לקצץ בתקציב הקליטה החברתית, באותו תקציב שלמעשה התפקיד המרכזי שלו להביא להתערותם ולהשתלבותם של העולים בחברה ובמדינה, במקום הגיטאות שהעולים החדשים מאוכלסים בהם וגורמים לבדלנות איומה שלהם כאן, במדינת ישראל, לצד האוכלוסייה הוותיקה? אגב, בהקשר זה אפשר להזכיר שהתאחדויות העולים וארגוני העולים מכל הארצות, ללא יוצא מן הכלל, כמעט שלא מקבלים שום תקציב ממשרד הקליטה בגלל העדר אמצעים שהוקצו למחלקה הזאת ולמטרה הזאת. האם אתם רוצים לקצץ ממינהל הסטודנטים במקום להגדיל את התקציבים, על מנת להגדיל את מספר העולים הסטודנטים באוניברסיטאות ובמוסדות להשכלה גבוהה?

האם אתם רוצים לקצץ בתקציב של שירותי הרווחה, באותו תקציב שלמעשה בא לקלוט את הקשישים, את הבודדים, את הנכים, את החולים, שגם כך מצבם מוכה גורל? ואיש לא בא, לצערי, לסייע להם בהעדר האמצעים.

ממה אתם רוצים לקצץ בתקציב?

אדוני היושב-ראש, אני זוכר כיצד לפני כשנה נאבקו השר יאיר צבן ויושב-ראש ועדת העלייה והקליטה של הכנסת כאריות מול שר האוצר והממשלה על מנת להשיג תוספת תקציבים בתקציב הקליטה, ושר האוצר סירב להגדיל את תקציב הקליטה בשנה שעברה. הם באו אלי ובאו לחברי ועדת העלייה והקליטה של הכנסת ואמרו: אפרים, שר האוצר הבטיח לנו שבשנה הבאה יוגדל התקציב של קליטת העלייה על כל סעיפיו. עכשיו, תחת זאת, עוד מקצצים בתקציב הקליטה.

אני מבקש מנציג הממשלה, מכבוד שר השיכון, להסביר כאן לכנסת ולאותם עולים חדשים מה היא הבשורה של החלטת הממשלה מיום ראשון. במה אתם הולכים לקצץ בתקציב העולים?

אדוני היושב-ראש, אחת הבעיות האקוטיות, החריפות ביותר של העולים היום היא בעיית הדיור. נכון שבעיית האבטלה ובעיית התעסוקה היא תמיד תמיד בעיה מרכזית, משום שהיא בעיה קיומית. אבל למרבה הפלא בעיית הדיור או יותר נכון העדר פתרונות הדיור הפך לבעיה מספר אחת אצל עשרות ומאות אלפי עולים חדשים שהגיעו למדינת ישראל.

לפני כשנתיים, לפני כשלוש שנים, כאשר אני וחברי תקפנו את הממשלה בגין העדר פתרונות דיור בכלל ולעולים חדשים במיוחד, אמרו כאן נציגי הממשלה, שר השיכון, סגניו ושר הקליטה: מה אתה מלין? אנחנו בסך הכול שנה אחת בתפקיד. אם יש לכם את מי להאשים זה רק את ממשלתכם, ממשלת הליכוד, שלא דאגה לבנייה מספקת כדי להכין מצאי גדול, על מנת ליתן פתרונות דיור ציבוריים וסוציאליים לעולים חדשים. אבל עתה, שלוש שנים לאחר כהונתכם בממשלה, אין עוד את מי להאשים אלא רק את עצמכם בכך שאינכם מסוגלים להציע פתרונות דיור מעשיים לאוכלוסייה הזכאית במדינת ישראל בכלל וליותר מ-120,000 משפחות של עולים חדשים מכל הקטגוריות, קשישים, בודדים, משפחות חד-הוריות ומשפחות סוציאליות אחרות.

מדוע אינכם בונים בנייה ציבורית? מי מפריע לכם? קרקעות בידכם, תקציבים, תודה לאל, לא חסרים לכם. אתם מכריזים השכם והערב כי תבנו במרכז מדינת ישראל בנייה ציבורית על מנת ליתן פתרונות דיור לאלה שיושבים במרכז הארץ. מי מפריע לכם? מדוע אינכם עושים זאת? כיצד אתם רוצים בכלל לפתור בעיה של יותר מ-120,000 זכאים לפי הקריטריונים של משרד השיכון ומשרד הקליטה? אדוני היושב-ראש, נציגי משרד השיכון ומשרד הקליטה באים לכנסת ומאשימים זה את זה בכך שמשרד השיכון העביר כביכול למשרד הקליטה כ-4,000 יחידות דיור, ומשרד הקליטה, משום רשלנות, לטענת משרד השיכון, לא מאכלס בהם את העולים החדשים. האם מעניין את העולים החדשים מי אשם? לדידם זה בכלל חשוב ורלוונטי? הם מצפים לבשורה אחרי ארבע-חמש שנים שהם יושבים בבתי-מלון בתנאים בלתי-אנושיים, כשהם יושבים בקוונים, כשהם יושבים בדירות שכורות, וחלקם אפילו החליפו דירות בשוק הפרטי פעמיים ושלוש. האם מישו מתאר לעצמו מה זה לבוא ממדינה אחת לישראל, לסחוב את כל המיטלטלין, להיכנס לדירה חדשה ואחר כך לעבור פעמיים, שלוש פעמים נוספות מעיר לעיר ושוב לטלטל את המיטלטלין שלו ואת הציוד שלו, ומבחינה מורלית בכלל להסתגל לשכונה חדשה, לשכנים חדשים, לסביבה חדשה, עם כל הקשיים, לקופת-חולים, לרופא חדש וכיוצא באלה?

האם אין מישו שאכפת לו מהסבל הזה? האם זאת ההבטחה שהממשלה הזאת נתנה לעולים חדשים לפני כשלוש שנים? הטבתם את המצב שלהם מאוד? באים לכאן ומסבירים שהאבטלה בקרב העולים ירדה. במה היא ירדה? במה היא ירדה? הטלתם סגר על השטחים והם ממלאים את העבודה של פועלים ערבים מן השטחים שלא הגיעו בגלל הסגר.

דבר נוסף – 70% מהם אינם מועסקים במקצוע שלהם, והון אנושי אינטלקטואלי, מקצועי, מן המעולים ביותר שבמדינת ישראל, מבוזבז בצורה פושעת בעבודות דחק ובעבודות שחורות, במקום שמדינת ישראל והמשק בישראל ינצלו את הפוטנציאל האינטלקטואלי והמקצועי האדיר הזה.

נושא נוסף – הסיוע בשכר הדירה. אדוני סגן שר השיכון, אני שואל אותך שאלה. אתם לא נותנים פתרונות דיור לעולים, כי אין לכם. אבל אתם גם לא מגדילים את הסיוע בשכר דירה. כיצד עולה חדש שמקבל הבטחת הכנסה יכול ב-110 שקלים לחודש לשכור דירה בשוק הפרטי? אני מבקש מכם: תתייחסו לזה ולא אלי כמי שנמצא באופוזיציה, כנושא לניגוח פוליטי. זה בכלל לא הנושא. הנושא הוא לענות לאותם עולים שבשמם אני מדבר כרגע כאן, לענות להם ולומר כיצד אתם חושבים שהם יכולים לשכור דירות בהעדף פתרונות אחרים שאתם לא נותנים בשוק הפרטי.

אבקש מכבוד היושב-ראש עוד דקה אחת נוספת, ברשותך.

היו"ר ש' וייס:

בנושא זה לא נפריע.

אפרים גור (הליכוד):

בנושא המשכנתאות.

היו"ר ש' וייס:

אני גם רוצה להביע הערצה לחבר הכנסת אפרים גור, שמסוגל לדבר בלהט כזה אל שני נוכחים. דבר זה ראוי לסבסוד של עוד דקה.

אפרים גור (הליכוד):

תודה רבה לך. בנושא המשכנתאות – אתם הבטחתם ומבטיחים כי תגדילו את המשכנתאות. מ-1988 ועד עצם היום זה מחירי הדיור במדינת ישראל עלו פי-שלושה, בעוד המשכנתאות לא עודכנו. איך אתם רוצים, מעשית וריאלית, שבאותה משכנתה שניתנה כאשר מחיר הדירה היה שליש או חצי, העולים או בכלל האוכלוסייה הזכאית לקבלת משכנתאות במדינת ישראל, ירכשו את הדירות?

דבר נוסף – אדוני היושב-ראש, זכינו לכך שיהודים יבואו לבירת ישראל, לירושלים, ויחזקו אותה בישיבתם כאן. הממשלה הזאת, שאומרת לכאורה שירושלים תוסיף להישאר בירתה הנצחית של מדינת ישראל גם בתנאים של שלום עם הפלשתינים, עושה בדיוק ההיפך – כדי להחליש את ירושלים. בהעדר בנייה כאן הם מאלצים את העולים החדשים לקבל דירות באופקים ובעיירות פיתוח אחרות, משום שאין להם כאן דירות לתת להם.

אני לא יכול, לצערי, להוסיף ולהציג כאן היבטים נוספים, והם רבים. אסתפק באחרון שבהם, אבל אודה לכבוד סגן השר – אם יש לו כרגע תשובות מעשיות, תשובות ענייניות על השאלות שאני מעלה בשמם של העולים החדשים, שיעשה זאת כאן. אם על חלק מן הדברים אין לכבוד סגן שר השיכון

תשובות, אבקש לקבל אותן בכתב אפילו בימי הפגרה, כדי שבאמת נמסור הודעה מוסמכת לעולים חדשים שמצפים בכליון עיניים לבשורה מכאן.

הדבר האחרון, ובו אני מסיים, הוא הנושא של דיור מוגן, הקרוי הוסטלים. בתוכניות העבודה שלכם הייתם אמורים לבנות עד 1996 יותר מעשר יחידות הוסטלים במדינה לאכלוס קשישים, בודדים ונכים. עד עצם היום הזה סיימתם לבנות כ-800 יחידות הוסטל שנבנו לפי הפרוגרמה מ-1991 ומ-1992, ורק עכשיו נמצאות כמה יחידות הוסטלים, שאת בנייתן התחילו ב-1993 וב-1994, בשלב סיום הבנייה.

אם זה הקצב של הבנייה שלכם, גם של הוסטלים וגם של דירות ציבוריות, אני מבקש לדעת כמה שנים צריכות לעבור כדי לפתור בעיה של 120,000 נזקקים זכאים ושל עוד עשרות אלפים שמגיעים, תודה לאל, מדי שנה, אדוני היושב-ראש, למדינת ישראל. גם ביניהם יש שכבות סוציאליות שיזדקקו לפתרון בדיור ציבורי.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת אפרים גור.

אדוני סגן השר אלכס גולדפרב. נשאלו כאן איזה 97 שאלות. אם תענה על 32, גם זה יהיה טוב. תישאר אתנו, כי יש לך היום גם תפקיד של שר הדתות.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנאום של חבר הכנסת גור היה נאום מלהיב, מעולה. אם הייתי תושב חוץ והייתי שומע את הנאום בפעם ראשונה, הייתי משתכנע שהמצב הוא קטסטרופה, וכי לא נעשה שום דבר.

אני חייב להתחיל ברצף שנקרא רצף שלטוני, ואתה מאלץ אותי להתמקד בנתונים.

אפרים גור (הליכוד):

בהחלט.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

אין דבר נכון יותר מאשר להיצמד לנתונים ולהישגים שהיו לממשלה הזאת במשך שלוש השנים וחצי האחרונות.

היו"ר ש' וייס:

שלוש. הממשלה הזאת מכהנת שלוש שנים ושבעיים.

אפרים גור (הליכוד):

אתה מתכוון להישגים בתחום השיכון? או שאתה תדבר כאן עכשיו גם על השלום?

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

היות שדיברת אלי גם כנציג משרד הקליטה או כשר הקליטה, אני אתייחס קצת למשרד הקליטה וקצת למשרד השיכון, ואחר כך למשרד הדתות.

היו"ר ש' וייס:

השיכון וסביבתו.

אפרים גור (הליכוד):

בסדר, בבקשה.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

דיברנו על רצף שלטוני, ואני רוצה להדגיש כי מ-1989, עם תחילת גל העלייה הנוכחי ועד סוף 1994 ניתנו כ-140,000 פתרונות דיור של קבע לעולים: כ-114,000 במשכנתאות לרכישת דירה, וכ-25,100 בדירות בשכירות בשיכון הציבורי. כיום נהנים כ-117,400 עולים ממענקי השתתפות בשכר דירה.

כאן המקום לפרט ולהסביר את ההעדפה שניתנת לעולים. העדפה ראשונה היא בנושא משכנתאות. לדוגמה, גובה המשכנתאות. משפחת עולים שלה עד שני ילדים, זכאית למשכנתה בסך 79,000 שקל בעוד זוג צעיר ששירת בצה"ל זכאי ל-70,000 שקל בלבד, ואם לא שירת – הסכום הוא 46,700 שקל.

לעולים ניתנת השתתפות בהחזרי המשכנתה עד תום חמש שנים ממועד עלייתם, בסכום המקביל להשתתפות בשכר דירה הניתנת לעולים – – –

אפרים גור (הליכוד):

כבוד סגן שר השיכון, ברשותך וברשות היושב-ראש – – –

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

ברשות היושב-ראש, אם יש לנו זמן.

היו"ר ש' וייס:

עד עלות השחר.

אפרים גור (הליכוד):

אני לא נמנה, בדרך כלל, עם המעירים, אבל משפט אחד אני מבקש לומר. אני מבקש ממך ממש בקשה אישית, שתסביר כל מה שאתה רוצה, אבל שההסבר לא יהיה מגמתי ושלא ישסה את הציבור הוותיק, ובכלל זה חיילים ששירתו בצה"ל, בעולים החדשים. תראה מה אתה עושה כרגע. אתה אומר שהעולים מקבלים כך והחיילים ששירתו בצה"ל מקבלים פחות. יש בכך כדי להגדיל את הקיטוב והפער בין שתי האוכלוסיות – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אפרים גור, תאמין לי שבשעה כזאת אין אפילו סכנה שמישהו מהציבור שומע.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

חבר הכנסת גור, אנחנו אמרנו שנדבר על עובדות ועל מספרים, ואני מדבר על עובדות ועל מספרים.

אפרים גור (הליכוד):

אני מדבר על נקודה רגישה מאוד.

היו"ר ש' וייס:

אני חושב שאתה צודק.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

העדפה שנייה היא ההקלה בתנאי הערבות. עולים צריכים להמציא שלושה ערבים בלבד, בעוד אזרחים ותיקים צריכים להמציא חמישה ערבים, כאשר רק אחד מבין שלושת הערבים של העולה עובד, בעוד שלגבי הוותיקים כל הערבים צריכים להוכיח השתכרות מספקת.

אפשרות לצרף זכויות היא העדפה נוספת. לוותיקים אין אפשרות לצרף זכויות לרכישת דירה אחת. לעומתם, עולים שהם קרובי משפחה רשאים לצרף זכויות עד שתי משפחות, או משפחה ושני יחידים, לרכישת דירה אחת, ובכך ליהנות מתמיכה הדדית ברכישה או בשכירות.

עלי להוסיף, ששרי הקליטה והשיכון תבעו בפגישתם השבוע משר האוצר לעדכן את המשכנתאות לכלל הזכאים, ובכלל זה לעולים, ובמיוחד למשפחות חד-הוריות וליחידים.

השרים הנ"ל תבעו עדכון של הסיוע בשכר דירה לעולים, ובעיקר ליחידים בגילאי 45 פלוס ולקשישים. צפויה היענות לתביעות אלה. אני חושב שזאת בשורה.

גם לגבי השתתפות בשכר דירה ניתנות העדפות לעולים. עולים זכאים להשתתפות בשכר דירה עד תום חמש שנים לעלייתם, ללא מבחן הכנסה. למשפחות חד-הוריות ניתנת השתתפות עד שש שנים לעלייתם. בדומה לצירוף זכויות בנושא המשכנתאות, גם בנושא שכר הדירה זכאים העולים, להבדיל מהוותיקים, לשכור דירה עם בני משפחה.

נוסף על כך, משפחות ויחידים מגיל 45 המתקיימים מקצבאות קיום של המוסד לביטוח לאומי זכאים להשתתפות מוגדלת בשכר הדירה ללא מגבלת זמן.

לאחרונה הוארכה הזכאות לסיוע בשכר דירה למשפחות חד-הוריות בשנה נוספת, ועודכן גובה הסיוע בשנתיים האחרונות לסיוע. לאחרונה שופר באופן משמעותי הסיוע בשכר דירה לעולים גילאי טרום פנסיה 55 פלוס המתקיימים מהבטחת הכנסה, והוא הוצמד לגובה שכר הדירה שמקבלים הקשישים.

מתוך 5,601 משפחות עולים מברית-המועצות לשעבר, שהתגוררו באתרי דיור זמני, נמצאו פתרונות ליותר מ-4,000 משקי בית, שהם יותר מ-72%. למעשה נותרו באתרים רק כ-1,050 משפחות וכ-500 יחידים. אנו מקווים שתוספת המשכנתה בסך 100,000 שקל שרובה מענק, חבר הכנסת גור, תעודד תושבים נוספים לרכוש דירה.

באופן כללי, מתוך המשפחות שעלו מברית-המועצות לשעבר, עד סוף 1994, כ-65% הם כבר בעלי דירה. זה הישג גדול.

אומנם קיים מחסור בדיור ציבורי לעולים זכאים, בעיקר לקשישים, נכים וחולים, ויש צורך להגדיל את מספר ההוסטלים הנבנים על-ידי הממשלה באזור הביקוש. תביעה ברוח זו הועלתה בפני שר האוצר על-ידי שר השיכון ושר הקליטה והיא גם הועלתה השבוע בישיבת הממשלה בנדון.

אפרים גור (הליכוד):

התביעה הועלתה, אבל במקום זה הממשלה קיצצה בתקציב.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גור, לך היתה הצעה באמת מלבבת, שמה שסגן השר לא יספיק, הוא יענה לך בכתב. אני חושב שיש בכך היגיון רב, בהתחשב – – –

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

אני מוכן לענות, אם היושב-ראש ירשה זאת.

בקרב יחל אכלוס של ההוסטלים הראשונים שבנייתם הולכת ומסתיימת בירושלים, בראשון-לציון, בלוד, בנהרייה ובעוד מקומות.

גם לעולים מאתיופיה ניתנת העדפה גדולה לעומת הוותיקים. ניתנות להם משכנתאות שסכומן מגיע עד 99% ממחיר דירה סבירה. מאתרי הדיור הזמני התפנו כ-78% ממשפחות העולים. באתרי הדיור הזמני, קרוונים, נותרו מקרב עולי אתיופיה כ-800 משפחות בלבד.

לסיכום, אני משוכנע שחבר הכנסת גור הבין בוודאי שהממשלה הזאת דואגת לעולים החדשים לא פחות, ואולי אף יותר, ממשלות העבר, שבהן כיהן חבר הכנסת גור כסגן שר, והיה שותף במידה מסוימת לקליטת העולים.

משרד הבינוי והשיכון, עם משרד הקליטה ובהתאם למדיניות הממשלה, סיפק פתרונות דיור לכ-140,000 משפחות. עדיין מלאכה רבה לפנינו. לא נפתרו הבעיות של כולם, אבל מספר המשפחות חסרות פתרון הדיור הולך ויורד כמעט מדי יום ועוד ידינו נטויה.

לגבי ההוסטלים שאדוני שאל עליהם – ב-1993-1995 נבנו כ-3,600 חדרי הוסטלים, ובפרוגרמה של 1996 מתוכננות עוד כ-3,000 דירות. תודה רבה.

היו"ר ש' וייס:

מה הצעתך, אדוני סגן השר, להעביר לוועדה, להסתפק בהודעה? רק לא דיון במליאה, אני כבר גמרתי עם הסיפור של דיון במליאה.

אפרים גור (הליכוד):

דיון בוועדת העלייה והקליטה.

היו"ר ש' וייס:

חברים, שמעתי שיש הצעה אחרת. חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעוד כמה דקות נשמע את הלמות פטיש היושב-ראש וההודעה על סיום הכנס וסיום המושב של הכנסת הנוכחית. אני חושב שזאת ההזדמנות הנכונה להודות ברגע זה לכל עובדי הבית ששירתו אותנו במושב הנוכחי. אנחנו יוצאים אולי לחופשה קצרה, אנחנו ממשיכים בעבודתנו. עובדי הכנסת גם הם יצאו לחופשות, מרביתם כנראה בחודש אוגוסט, אבל גם הם ימשיכו לעבוד כאן במהלך הפגרה. אנחנו ניפגש כאן בעזרת השם בפתיחת המושב החדש של הכנסת בחודש אוקטובר, ועד אז אני מאחל לכולם חופשה נעימה ושנחזור הנה בכוחות מחודשים.

רק תיקון קל – כל עובדי הבית שנשמו לרווחה כשהם חשבו שנחזור הנה רק באוקטובר, כפי שאמרתי, נראה שקצת הייתי אופטימי מדי, הפעילות הפוליטית הגוברת והולכת והתהליכים המדיניים, יש לי רושם מסוים שייתכן וניפגש פה עוד לפני כן ונזכה גם לאחל זה לזה שנה טובה.

בכל אופן, בינתיים המון תודה מקרב לב בשמי, ואני מניח בשם חברי הכנסת, וחופשה נעימה.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה מאוד לחבר הכנסת איתן.

חברי הכנסת, אנחנו נעבור להצבעה. אני מבין שהרעיון הכללי הוא להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה. ההצבעה החלה. אני מקבל טלפונים מאזרחים נאמנים שאומרים שהם צופים בנו

ואני שמח על כך מאוד. אמרתי קודם לסגן השר אלכס גולדפרב שייתכן שמפאת השעה מספר הצופים קטן, אז אני מודה לאזרחים הטובים שהתקשרו אלינו.

יוסף בא-גד (מולדת):

הם פשוט יודעים שאני עומד לתת שיעור.

היו"ר ש' וייס:

כן, אתה אולי הזמנת את הטלפונים, חבר הכנסת בא-גד.

הצבעה מס' 41

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 6

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת העלייה והקליטה נתקבלה.

היו"ר ש' וייס:

שישה תומכים, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני קובע שהנושא יעבור לטיפול של ועדת העלייה והקליטה.

תודה רבה לחבר הכנסת אפרים גור ולסגן השר אלכס גולדפרב.

חבר הכנסת בא-גד, רק שנייה, אתה תהיה אחרון, וזה גם סמלי.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סגן השר גולדפרב, תואיל בטובך לעלות ולהשיב על שאלות רגילות אשר הוצגו לשר הדתות ולשר הדתות המחזיק בתיק הערוץ השני.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

מנקים את השולחן. אתה תיכף תראה שתהיה לך הפתעה, חבר הכנסת ויינשטיין.

משדרים בערוץ השני ובכבלים

חבר הכנסת ש' בניזרי שאל את השר לענייני דתות ביום י"ג באדר ב' התשנ"ה (15 במרס 1995):

הערוץ השני מפרסם לעתים בתוכניות בענייני מזון מתכונים הכוללים מוצרים שאינם כשרים; כך גם בטלוויזיות בכבלים. מצורף מכתב אחד מני רבים בעניין זה. יש בכך פגיעה ברגשות ציבור גדול.

רצוני לשאול:

1. האם אין בהוראות ובמדיניות הערוץ השני והכבלים סייגים בעניין זה?

2. התואיל לפעול בעניין זה?

תשובת שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

התשובה מתייחסת רק לתחום אחריות השר שטרית, דהיינו, לשידורים בערוץ-2, שעל שידוריו מפקחת הרשות השנייה לטלוויזיה לרדיו.

1. ממידע שנמסר לשר שטרית עולה כי זכייני ערוץ-2 אכן משרדים לעתים מתכונים שאינם כשרים, אך הדבר מצוין בשידור ונאמר מפורשות.

2. בימים אלה בוחן השר שטרית מדיניות זאת עם מועצת הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, במגמה שמועצת הרשות השנייה תאמץ את המדיניות הנקוטה בידי רשות השידור בשידור מתכונים כשרים בלבד ברדיו ובטלוויזיה הכללית.

"יותר מזל משכל" בערוץ השני

חבר הכנסת מ' מאיה שאל את השר לענייני דתות ביום כ' באדר ב' התשנ"ה (22 במרס 1995):

העיתון "ידיעות אחרונות" מביא את דברי מפקי התוכנית "יותר מזל משכל" שבערוץ השני האומרים כי מוזמנים לתוכנית "רק כאלה שהיו במעגל הצבאי או בשירות לאומי".

רצוני לשאול:

1. האם הדברים נכונים?

2. מדוע יימנע מבני ישיבות, מנכים, מערבים ומכל בעלי פטור או דחייה מצה"ל להשתתף בתוכנית זו?

3. התיבדק חוקיות החלטה זו?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הכתוב בעיתון איננו מדויק.

2-3. בתוכנית "יותר מזל משכל" יכולים להשתתף בוגרים בני 18, לפחות, אזרחי ישראל ותושבי ישראל, ללא מגבלות מפלות מכל סוג.

בסיום כל תוכנית מזמינה הרשות את כל מי שרוצה להשתתף לפנות אלינו בכתב לפי הכתובת המופיעה על המסך.

תוכנית המתיחות "לא דופקים חשבון"

חבר הכנסת י' שפי שאל את השר לענייני דתות ביום ט"ז בסיוון התשנ"ה (14 ביוני 1995):

על-פי כתבה שהופיעה ברשת מקומוני "ידיעות תקשורת" מתברר שחלק ניכר מן המתיחות הספונטניות, כביכול, בתוכנית "לא דופקים חשבון" מבוטאות, לרבות תגובת "הנמתח" אחרי שגילה את התרמית.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים שהופיעו בכתבה נכונים:

2. אם כן – האם תיתן מועצת הערוץ השני את דעתה על הנושא?

3. האם מפקחת מועצת הערוץ השני על נורמות האתיקה בתוכניות המתיחות?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. סעיף 12 לכללי האתיקה קובע מפורשות כי לא ישדר בעל זיכיון משדר שנעשה בדרך של הקלטה נסתרת, אלא אם קיבל לכך את הסכמתם בכתב של האנשים המופיעים במשדר.

מתשובת חברת "קשת" לא עולה כי אכן הדבר מבוצע בפועל, וכי הרשות השנייה מפקחת על אישור תוכנית, ומי שמופיע בתוכנית נתן הסכמתו בכתב לשידור.

לכן הריני להודיע כי השר שטרית מנתב את הרשות השנייה כדי לוודא שנוהל זה מבוצע על-ידי חברת "קשת" וכי קיים נוהל ברשות השנייה המוודא את יישום הוראות הסעיף בדבר הקלטה נסתרת והתחזות.

שידורים בערבית בערוץ השני

חבר הכנסת ס' סלים שאל את השר לענייני דתות ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

הנהלת הערוץ השני החליטה להרחיב את שידורי הטלוויזיה לשעות היום. במסגרת זו מקצים חצי שעה שבועית לשידורים בערבית.

רצוני לשאול:

מה הם הצעדים שינקוט משרדך כדי שיוקצה זמן שידור רב יותר במסגרת הרחבת השידורים למען האוכלוסייה הערבית?

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את השר לענייני דתות ביום ל' בסיוון התשנ"ה (28 ביוני 1995):

החל מחודש יולי 1995 הרחיב ערוץ-2 את שידוריו והוא משדר גם בשעות היום.

הרחבה זו לא כללה הוספת שעות שידור בשפה הערבית, שגם בעבר היו מצומצמות.

ברצוני לשאול:

1. מה מצב השידורים בשפה הערבית היום?

2. האם יוגדל מספר שעות השידור בערבית? אם כן – מתי וכיצד?

תשובת סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990, קובע בסעיף 61 כי "המועצה תקבע את משך זמן השידורים בשפה הערבית וכן תקבע כללים לעניין שידורים אלה, לרבות בדבר הקרנות תרגום תוכנם של שידורים". אשר לחדשות קובע סעיף 63(ג) כי "שידורי חדשות יהיו בנוסף לעברית, גם בערבית ובשפות אחרות. הכול כפי שתורה המועצה".

כללי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (שידורי תוכניות טלוויזיה בידי בעל זיכיון), התשנ"ב-1992, קובעים בסעיף 10 (ג) כי "בעל זיכיון ישדר תוכניות מגוונות בסוגיהן ונושאיהן, הדוברות בשפה הערבית או מתורגמות לערבית רהוטה באמצעות כתוביות תרגום או דיבוב בשפה הערבית בהיקף שלא יפחת משני אחוזים וחצי מכלל זמן השידור שלו בפריסה שבועית, אך לא פחות מחצי שעה בשבוע. לפחות מחצית התוכניות האמורות יהיו תוכניות שהופקו במקורן בשפה הערבית".

מנתונים שנמסרו לי מהרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו עולים הדברים האלה:

א. בשנת השידורים הראשונה הקלה המועצה עם הזכיינים ודרשה מכל זכין תוכנית אחת בשבוע בת 30 דקות, בערבית או בתרגום לערבית. כל הזכיינים עמדו בדרישה זו.

ב. בשנת השידורים הנוכחית קבעה מועצת הרשות השנייה, במסגרת "ימי החסד" שניתנו לזכיינים, כי כל זכין ישדר תוכניות בתרגום לערבית במכסה הזוהר לזמן שידור תוכנית רכש ביום, ובלבד שלא יפחת מממוצע שבועי של ארבע שעות שידור של תוכניות בתרגום לערבית לזכין. כל הזכיינים עומדים בדרישה זו.

למותר לציין כי נוסף על חובת הזכיינים לזמן שידור של תוכניות בערבית, משודרות תוכניות בערבית כדלקמן:

א. הרשות השנייה משדרת אחת לשבוע תוכנית מתורגמת בערבית, וכן מגזין דו-לשוני ערבי-עברי, המובא אף בשידור חוזר, וזאת במסגרת זכותה לניצול זמן שידור לפי סעיף 48 לחוק; ב. חברת החדשות משדרת חצי שעה בשבוע מגזין אקטואליה בערבית, וזאת במסגרת הוראות סעיף 63(ג) לחוק, ובהתאם לקביעת מועצת הרשות; ג. הטלוויזיה החינוכית משדרת בכל שבוע תוכנית אחת בערבית, וכן שידרה בחודש יוני השנה סרט בערבית בנושא סובלנות בשם "כלימאת" במסגרת הזמן המוקצה לטלוויזיה החינוכית לפי החוק.

הרשות השנייה המליצה למועצה לחייב את הזכיינים לשדר החל מהשנה השלישית את המכסה המלאה כפי שצוין בכללים ובמכרז, ולהפסיק את ההקלות שניתנו לזכיינים בנושא שידורי תוכניות בערבית.

עם הקצאת זמן שידור נוסף לערוץ השני והחלת הכללים בנושא שידורי תוכניות בערבית על הזכיינים, החל משנת השידורים השלישית, יוארכו זמני השידור בערבית בהתאם.

בתוקף תפקידי כשר הממונה על הערוץ השני אקפיד על כך שזכייני הערוץ השני ימלאו, החל מהשנה השלישית, את חובתם לשידור תוכניות בערבית, כפי שנקבע בכללים.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לכבודו על המאמץ הגדול של התשובות.

הצעה לסדר-היום

שנה לפטירתו של האדמו"ר מלובאביץ'

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אנחנו מזמינים את חבר הכנסת יוסף בא-גד להצעה האחרונה בסדר-היום, הצעה לסדר-היום מס' 7072. אני מקווה שאתה לא מתכוון לקרוא את כל החומר בנושא: שנה לפטירתו של האדמו"ר מלובאביץ'.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת המתמידים והמאחרים בנשף החיובי, אין דבר נאה יותר מאשר לסיים את מושב הכנסת הנוכחי ואת שלוש שנות כהונתה של כנסת זו בהעלאת דמותו העילאית הקדושה של כבוד קדושת מרן האדמו"ר מלובאביץ'.

אני רוצה להודות ליושב-ראש על שהוא אפילו העניק לי את ההצעה לסדר-היום מחוץ לחשבון.

היו"ר ש' וייס:

.On the house

יוסף בא-גד (מולדת):

.On the house ואני אמרתי שלא ייתכן שבקונגרס האמריקני נשיא ארצות-הברית קלינטון יקדיש יום לכבוד כבוד קדושת האדמו"ר מלובאביץ' – ואני קצת מצטער שזה נדחה חמש פעמים עד שהגענו לערב זה; אבל הכול משמים.

היו"ר ש' וייס:

אבל יש סמליות בכך שמסיימים בזה.

יוסף בא-גד (מולדת):

סמליות של קדושה שתאפוף את כולנו.

היו"ר ש' וייס:

זה מאזן את האיחוד.

יוסף בא-גד (מולדת):

כדי שנבין מה חסר לנו, יש סיפור בגמרא במסכת ברכות דף מ"ב עמוד ב' בסוף העמוד – "כי נח נפשיה דרב" – כאשר נפטר רב, הלכו תלמידיו אחריו ללוויה. כאשר חזרו החליטו לשבת ולאכול סעודת הבראה ולא ידעו הלכה מסוימת. "קם רב אדא בר אהבה אהדר קרעיה לאחוריה וקרע קרעיה" שקרעו על פטירתו של רב עוד פעם, קרעיה נוספת בחולצתו, בבגדו, אמר: "נח נפשיה דרב וברכת מזונא לא גמרינן". נפטר רב ואנחנו לא יודעים את מי לשאול הלכה שנעלמה מאתנו. ולכן הם קרעו קרעיה נוספת בחולצתם כי רק עכשיו תפסו שמהיום אין את מי לשאול שאלות קשות.

אני מרגיש את השאלה הזאת כל פעם שאני נזכר בכבוד קדושת האדמו"ר מלובאביץ'. הוא השאיר אותנו יתומים, הוא השאיר אותנו בלי מענה, יש המון שאלות. וגם מי שמקבל את התשובות בפקסים וגם מי שמקבל את התשובות על-ידי פתיחת ספר, אות מסוימת, גורל אגרה, מעין גורל אגרה, פותחים שבע פעמים והאות שנפתחת תשובה אין לו לשאלותיו. והאבדה הגדולה ביותר היא שנשארו יתומים בזמנים הקשים ביותר אולי שעם ישראל ידע בלי אפשרות לקבל תשובה.

אני זכיתי להתגלותו של כבוד קדושת הרבי מלובאביץ' לא כחסיד חב"ד. אני מתנגד, מי שיודע מה זה בעולם הליטאי, למדתי בישיבת חברון – – –

היו"ר ש' וייס:

זה מת'נגד.

יוסף בא-גד (מולדת):

מת'נגד. אני המת'נגד. תודה על התיקון.

דב שילנסקי (הליכוד):

אני שמח שיש פה עוד אחד, אני מת'נגד אוריג'נלי.

יוסף בא-גד (מולדת):

נאך א-מתנגד. עוד מתנגד. והייתי רחוק מעולם החסידות ואפילו קצת – לא לועג להם, אבל מסתכל על עולם החסידות בצורה מוזרה, עד שהכרתי את כבוד קדושת האדמו"ר מלובאביץ' והכרתי אותו בצורה מיוחדת מאוד. בוגרי הפצירו בי בהיותי בניו-יורק לבוא. אני אפילו לא רציתי, סירבתי, אבל

הפצירו בי לבוא. באתי, ואני אומר לבושת, עמדת בתור, אפילו לא ידעתי שהאדם נכנס לפתע לחדר, ראיתי שולחן עם דולרים ויהודי עם הדרת פנים נפלאה, הבנתי שאני מול האדמו"ר. ואז האדמו"ר אמר לי: מה בידך? אמרתי לו: הספר שהוצאתי, "נחלי אשכולות". הוא אמר לי: האם יש לך עותק אחד בשבילי? זה יכול להביא תועלת. בשמחה רבה נתתי לו. ואז הוא אמר לי: אברך אותך שלעולם לא תהיה מרוצה. אני אומר לכם, נפגעת. ברכה כזו – לעולם לא להיות מרוצה?

הוא הרגיש שנפגעת, והוא אמר: חז"ל אומרים, מי שיש לו מאה רוצה מאתיים. אבל מי שיש לו 200 לא מסתפק ב-300, הוא כבר רוצה 400, 500 ו-600. אדם צריך להיות תמיד בשאיפה לרצות יותר.

אני רוצה לומר לכם, אז היו בישיבת "נחלים" 600 תלמידים, ובאמת מאז היתה ברכה והישיבה גדלה ל-1,200 עם הרגשה של לא להסתפק בקיים.

והנה, יש לי פה תוכן שיחה שהיא אקטואלית, לצערי, לתקופתנו. האדמו"ר מלובאביץ' נפגש עם חבר הכנסת, אז שר התחבורה, משה קצב, והוא אמר לו דברים קשים מאוד: לאחרונה שמעתי שמועה מוזרה ומבהילה בנוגע לדיבורים והחלטה של הממשלה בארץ-ישראל אודות מסירת חלקים מארץ-ישראל. אומנם מדברים על תוכנית לתקופה של חמש שנים שקוראים לה אוטונומיה, אבל לא משנה באיזה אופן מדברים על זה ומסבירים את זה, שהרי בפועל דיבורים אלה ועניינים אלה הם בגדר איסור מפורש, לא תחונם. יש איסור דאורייתא שלא לתת להם חנייה בארץ. לא לתת למי שלא יהודי חנייה, וזה איסור מדאורייתא. כתוב בתורה שאסור למסור שום חלק מארץ-ישראל לאומות העולם. דיבורים אלה שלכם על אוטונומיה, הוא אמר למשה קצב, יביאו לבסוף למסירת חלקים מארץ-ישראל בפועל, וממילא נמצא שזה שמדברים אודות האוטונומיה הרי זה כפירה בשם ובתורתו ובארץ-ישראל ובקדושת ארץ-ישראל. דברים חמורים מאוד.

המשיך האדמו"ר מלובאביץ' – כדי לקצר – ואמר לו מסר שלצערנו התגשם: אני כל הזמן לחמתי שתהיה ממשלה בראשותו של שמיר כראש הממשלה. וכשם שעשיתי הכול שיהיה ביכולתי שתקום דווקא ממשלה שראש הממשלה שלה יהיה שמיר, הרי אם ימשיכו בכיוון זה אודות האוטונומיה, אז אני, מנחם מנדל, יהיה הראשון שיילחם בכל התוקף ובכל הכוחות שלי נגד שמיר עד שתתפרק הממשלה.

דב שילנסקי (הליכוד):

מאיפה כבוד הרב קורא?

יוסף בא-גד (מולדת):

אני קורא מתוכן דברי כבוד האדמו"ר שליט"א עם שר התחבורה דאז משה קצב: תוכנית האוטונומיה, הקדמה למסירת שטחי יש"ע חברון וירושלים.

היו"ר ש' וייס:

אני חושב שצריך לאפשר לחבר הכנסת קצב הודעה אישית. תזמינו אותו בבקשה לאולם.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני קורא את הדברים, אני גם אשאיר לכם את הצילום.

הדברים חמורים מאוד ובייחוד ששני הדברים התגשמו, לאסוננו. ממשלת שמיר נפלה, כהבטחת הרבי, ודבר נוסף – אנחנו יודעים שההתחלה הזו של דיבורים על אוטונומיה, היום כבר מדברים על ירושלים, לתדהמתנו, למרות כל ההבטחות.

כשמדברים על הרבי צריך לדעת שאנחנו מדברים על דבר שלא בהשגתנו. יש היום מחלוקת בין משיחיסטים לשאינם משיחיסטים – מה קרה עם הרבי? נלקח לבית עולמו, נפטר או ממשיך להיות אתנו? אותי המחלוקת לא מדאיגה, ואומר לכם מדוע. כולם אומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים", אבל הוא לא חי. אנחנו עולים על קבר דוד. איך אפשר להגיד "דוד מלך ישראל חי וקיים"?

מיכאל איתן (הליכוד):

מתכוונים לדוד לוי.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מציע שנשמור על קדושת העניין ורצינותו.

אלא מה, אנחנו יודעים שאף שדוד המלך נפטר, זכרו והנהגתו והתהלים שכתב חיים וקיימים לכולנו.

חז"ל אומרים: צדיקים במיתתם קבורים חיים. ואיך שנסביר את זה, הם מובילים את עם ישראל אף שהם מתו. רוחו של הרבי בוודאי חיה והרבי חי מבחינה זו שהוא ההנחיות שלו. היתה לו רוח נבואית. הוא ראה דברים שאנחנו לא ראינו. הוא ראה את עליית יהודי רוסיה כשאנחנו לא חלמנו על כך. הוא ראה את מלחמת המפרץ ואמר לא לעזוב, לא יקרה דבר בארץ. אנחנו פחדנו. ודברים נוספים.

לכן, כשאנחנו מדברים על זכרו, אנחנו צריכים להבין שהמסר שלו והנבואה שלו צריכים להדריך אותנו, את כל החוקים.

אני רוצה לסיים בדבר אחד: היות שאנחנו עומדים ערב תשעה באב, ומקובל שהגואל ייוולד בתשעה באב, או כבר נולד. אומרת הגמרא בתענית כ"ט, עמוד ב': "שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה", פסוק בישעיהו ס"ו. מכאן אמרו: "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה". שואל רב חיים מברסקי: מה זה זוכה? מי שמתאבל היום יזכה, בלשון עתיד,

זה לא זוכה. תחבירית זה לא נכון. אומר רב חיים: יש גזירה על המת שנשתכח מן הלב. אם הלב לא משתכח, סימן שזה לא מת. יעקב אבינו סירב להתאבל על יוסף כי הוא הרגיש בתוך תוכו שהוא חי.

מספרים על נפוליאון שנסע פעם ברחובות פריס בליל תשעה באב והוא ראה בית כנסת חשוך. הוא עצר וירד וראה יהודים יושבים ובוכים עם נרות. הוא שאל: יהודים, מה קרה? חרב בית-המקדש. הוא שאל: מתי? בשנה שעברה, עשר שנים, 50 שנה? לא, לפני 1,800 שנה. מה, ואחרי 1,800 שנה אתם עדיין בוכים כאילו היום? הוא אמר: עם כזה יחיה לעולם. עם שיודע להתאבל על חורבן ביתו כאילו רגע אחרי – יחיה לעולם. כל המתאבל על ירושלים לא יזכה, באותו רגע הוא מוכיח לעצמו שהוא חי וירושלים חיה וקיימת.

כאשר אנחנו מתקרבים לתשעה באב, נדע, ירושלים חיה וקיימת, עם ישראל חי, ונזכה לראות בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

דב שילנסקי (הליכוד):

אמן.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אמן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אמן.

היו"ר ש' וייס:

אני ממש מודה לחבר הכנסת יוסף בא-גד. עכשיו נשמע מה דעת הממשלה על הרבי מלובאביץ'. בבקשה, סגן השר גולדפרב.

סגן שר הבינוי והשיכון א' גולדפרב:

אדוני היושב-ראש, אנחנו לא צריכים להתלונן על כך שאזרחים לא צופים בנו. אזרח יש לו בעיה של משכנתה, הוא ביקש ממני להתקשר אחרי הנאום, ואני אעשה זאת.

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לפני כשנה נסער העולם היהודי כולו בדבר פטירתו של אחד מגדולי מנהיגיו של העם היהודי, הרב מנחם שניאורסון, הרבי מלובאביץ', זכר צדיק לברכה.

הרבי, איש כביר, אהב כל יהודי ויהודי ללא הבדל אם הוא שומר מצוות או לא, ולאמיתו של דבר אהב כל נברא בצלם.

בצד היותו גדול בחוכמה, בקי בכל חלקי הספרות התורנית כולה, בהלכה, בתורת הקבלה, וגם איש מדע גדול בעל היקף ידיעות עצום במדעי הרוח והטבע, בצד כל זה ניחן ברגש עמוק של אהבה וחיבה כלפי הזולת.

הוא היה אישיות מיוחדת במינה, חקר מאות ספרים בתורה, בהלכה, במחשבה, בקבלה ובהדרכה, אך בעיקר התפרסם בפעילותו המיוחדת במינה החובקת עולם לחיזוק הזהות היהודית ולחישול האחדות היהודית בכל חלקי תבל.

הרבי טיפח את קשריהם של מיליוני יהודים עם המורשת היהודית. המוני יהודים בכל מדינות תבל, ובהם אלפי צעירים ובני נוער, סטודנטים באוניברסיטאות העולם החופשי חונכו לערכי מוסר ומידות אשר הקנה להם הרבי.

עלי לציין את הפעילות המבורכת של הרבי במשך שנות דור במדינות שונות בפעילות ענפה של חינוך וסיוע רוחני וגשמי למנהיגי הקהילות.

הרבי הסיר מחיצות מלאכותיות בין עדות וגלויות בעם היהודי ופעל לקירוב הלבבות בעולם כולו בתחושת שליחות איתנה.

זכרו של הרבי מנחם מנדל שניאורסון ילווה אותנו במחשבתנו ותפילתנו ויחזק בנו את האמונה והמסורת. יהי זכרו ברוך. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. עכשיו תשמע מה דעתו של חבר הכנסת אריאל ויינשטיין על הרבי מלובאביץ'. בבקשה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, לא שאלו אותי. אני מבקש דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

לא, אני מבטל את הדיונים. גמרנו. אחר כך יהיה לי בג"ץ למה אני לא מקיים דיון. עזוב.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

האם אני יכול לבקש מהיושב-ראש שגם חבר הכנסת דב שילנסקי ידבר?

היו"ר ש' וייס:

ברצון, רבותי. אנחנו עד הבוקר כאן, "עד אור הבוקר, עד שחר ינצנץ", כדבר השיר. אין הצעה להעביר את הנושא לוועדה, אני פשוט נותן לכם להגיד מלה.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש בלבי חום רב לגבי חסידות חב"ד שמייצגת אהבה ללא מצרים לישראל, לכל ישראל – ילדי צ'רנוביל, חינוך, הפצת היהדות; לא מיסיונריות אלא הפצת היהדות; עריכת סדר וחגים בתפוצות ישראל בכל מקום; הצלת יהודי רוסיה, הצלה רוחנית של יהודי רוסיה, טיפול בעולים בארץ. זו קהילה יוצאת מהכלל.

נדמה לי, חבר הכנסת גולדפרב, סגן השר, שאנחנו היינו יחד עם חבר הכנסת ונונו ליד מיטתו של הרבי מלובאביץ' כמה שבועות לפני פטירתו, כשהיינו בארצות-הברית. בשעה זו שאנחנו עומדים לסיים, אני חושב שאנחנו מביעים כולנו את רחשי תודתנו לחסידות חב"ד המופלאה. בשעה זו, שבה כולנו מתלבטים, בשעה שיש מהומות ברחובות, בערים, היינו זקוקים לעצתו ולחיותו של הרבי מלובאביץ', שהדריך אלפים ומאות אלפים ורוחו הגיעה לכל מקום.

ומלה אחרונה: חבר הכנסת מיכאל איתן "גנב" ממני. רציתי גם אני להודות לכל עובדי הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

אתם צריכים להודות במיוחד.

אריאל ויינשטיין (הליכוד):

העסקנו אתכם בשעות מאוחרות, וגם עכשיו השעה מאוחרת, אבל צריך להבין: אנחנו מנסים לעשות את עבודתנו, ותודה שאתם מסייעים לנו בכך.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

חבר הכנסת דב שילנסקי, נשמע עכשיו מה אומר מתנגד מלידה על הרבי מלובאביץ'.

דב שילנסקי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית, אני רוצה להצטרף לדברים החמים, הטובים, היפים והנכונים שחברי מיכאל איתן, המכונה מיקי, אמר ובירך בהם את עובדי הכנסת. אני מוסיף משפט אחד: ישר כוח.

אני רוצה להודות בהערכה לכבוד הרב חבר הכנסת בא-גד, שעם כל השערוריות שהיו בכנסת נתן לנו את ההזדמנות לסיים את המושב בהתעלות הנפש, התעלות הרוח ושעה גדולה.

נדם לבו של האדמו"ר מלובאביץ', לב יהודי מלא וגדוש אהבת ישראל. יהודי שגרם להפצת תורת ישראל וערכי ישראל ושורשי ישראל בכל רחבי העולם והגיע למקומות הקטנים ביותר והמסוכנים ביותר להפצת תורת ישראל. איזה כוח אדיר, שהדביק בהתלהבות המונים המונים של עם ישראל. ועוד – ארץ-ישראל, אהבת ארץ-ישראל. לא לעזוב אף שעל, אף מילימטר של ארץ-ישראל. ולא די שיש כאלה שמדברים על גדולתו של הרבי מלובאביץ', זכר צדיק לברכה, מקבלים זאת, ואת זה משאירים לאחרים. אתה לא יכול להפריד בין עם ישראל לבין תורת ישראל וארץ-ישראל.

ואלה שיושבים היום בבית-הסוהר, ובראש וראשונה האשה היקרה נדיה מטר. היא מגשימה היום את הצוואה של הרבי מלובאביץ'. הלוואי שיהיו רבים ההולכים בדרכו, לפי הצו של הרבי מלובאביץ', היום כשארץ-ישראל בסכנה, וזו השעה הגדולה והחשובה ביותר.

יהיה זכרו ברוך.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, לך אין איזה מסר בנושא הזה, למען השוויון? לא.

חברי הכנסת, אני רוצה להודות לדוברים.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מבקש שתהיה הצבעה.

היו"ר ש' וייס:

על מה? אנחנו לא מעבירים את הנושא לוועדה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מבקש הצבעה. אני רוצה דיון במליאה.

היו"ר ש' וייס:

אני פונה תמיד לכל חברי הכנסת שלא להעלות עוד את הרעיון של דיון במליאה. כבר פניתי גם לוועדת הכנסת. זה מסלול שמשבש לננו את חיי הבית, זה מיותר, זו חזרה על אותו נושא. זה מתקבץ לרשימה, הרשימה עוברת מכנסת לכנסת. מסלול זה נולד בראשית הכנסת הראשונה, כשלפעמים חבר הכנסת היה מעלה הצעה לסדר-היום במשך דקה ואז היו מחליטים אם יש דיון. אני גמרתי את הסדרה של 42 הסעיפים בקשר להסכם אוסלו. היום גמרנו כפי שגמרנו. אני צמצמתי את הרשימה. כל מה שברשימה, הסיכוי שהוא יידון בכנסת הזאת הוא אפסי. לכן אני פונה בבקשה – – –

יוסף בא-גד (מולדת):

כבוד היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

דווקא מכיוון שנתתי לך את ההצעה הזאת כג'סטה, אל תעשה זאת. אני כבר מודיע לך: לא יהיה דיון במליאה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אז שיהיה רשום.

היו"ר ש' וייס:

בסדר.

רבותי, אני פונה אליכם ומבקש מכם שלא להעלות את הנושא, זה יהיה ביזיון של הנושא, כי זה לא יעלה. אני אומר לך שוב: נתתי לך את הנושא כג'סטה. זה לא טוב שאתה לא הולך עד הסוף עם העניין הזה.

יוסף בא-גד (מולדת):

נתחיל מחשון. שיהיה רשום.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, לא יהיה דיון במליאה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני יודע, אבל שיהיה רשום.

היו"ר ש' וייס:

אז יהיה רשום שאתה רוצה דיון במליאה. נתתי לך אפשרות לדבר. מדוע אתה צריך, אפילו ברגע האחרון, כך לנצל את זה?

חברים יקרים, אני כמובן לא אמרתי דברים. אני מזדהה עם הדברים הרוחניים שאמרו לשבחו של הלובאביצ'ער, זיכרונו לברכה. מובן שכל ההערות הפוליטיות שהשמעתם – אני לא מזדהה ולו עם אחת מהן, ואפילו לא בקצה-קציהן, אבל זה לא חשוב. עשינו ערב חשוב.

דברי יושב-ראש הכנסת בסיום כנס הקיץ

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אנחנו מסיימים מושב בנוכחות חברי הכנסת שילנסקי, סגן יושב-ראש הכנסת ויושב-ראש הכנסת לשעבר, מיכאל איתן, אריאל ויינשטיין, יוסף בא-גד, סגן השר גולדפרב. זה ההרכב של המסיימים. אני לא רוצה לומר דברי סיכום מכיוון שכבר רבות נאמר, והרי אנחנו ניפגש בעוד שבוע או בעוד שבועיים על-פי בקשת חברי הכנסת, ונוכל לומר משהו לקראת החג.

אני רוצה להודות מקרב לב לעובדי הבית. אנחנו מגיעים לכאן בשעות המוקדמות של הבוקר – הכול ערוך ונקי, והמשמר על משמרתו, ופועלי הניקיון על משמרתם, והמרכזניות על משמרתן. שעה קלה לאחר מכן מגיעים אנשי המינהל לכל האגפים ולכל הגוונים, מן המסד ועד הטפחות, אנשי הספרייה, אנשי הדפוס שלא אחת עושים לילות כימים, ואנשי התחזוקה וכולם – אני לא רוצה לפרט, כי תמיד יש איזו שכחה – מן המסד עד הטפחות, עד למזכיר הוותיק והמנוסה שלנו והסגנים וראשי אגפים, ומי לא? כולם עושים עבודה נאמנה. הם אוהבים את הבית הזה, הם גאים לעבוד כאן, וכאשר אנחנו נצריבים פה ושם, לעתים באשמתנו, לעתים שלא באשמתנו, הצריבה הזאת צורבת גם אותם. זו הזדהות עליונה עם הבית, עם ערכיו, עם מטרותיו.

אני רוצה לאחל להם ולבני משפחותיהם ולגמלאי הכנסת הרבים, שאנחנו כל כך מעריכים ואוהבים, ולבאי הבית שעובדים יחד אתנו – העיתונאים, הצוותים האחרים שעובדים אתנו, עובדי המפלגות, עובדי הסייעות, עם רב וגדול – אנחנו רוצים לאחל להם חופשה נעימה.

לאחרונה נפגענו קצת מחום יולי-אוגוסט, וגם פה היו יותר מדי ברקים ורעמים. זו הזדמנות להביע משאלה שכשננוח במקצת נחזור לעבודה שוטפת. זה בית תוסס, כזה הוא היה, כזה הוא יהיה, והתסיסה טובה לו. אני מקווה שלא נפריז ולא נמעד, חלילה, לאיזה כיוון שחלילה, חלילה, יפגע וירסק את המסגרות שלנו. נדמה לי שאחרי מנוחה מסוימת נוכל לחזור למסלול כזה.

אני רוצה גם אישית, אם פה ושם בלהט הוויכוחים ובדחיסות הקשה מאוד של העבודה כאן, שרובצת רובה סביב לשכת היושב-ראש, שלי עכשיו ושל קודמי בעבר, אם נעשות שגיאות לפעמים, איזו מלה שלא במקום, איזו החלטה שלא במקום – אולי גם לגבי חברי דב שילנסקי לפני ימים אחדים – אני מבקש את סליחתכם. הדברים נעשו בלהט ולא מאיזו כוונה.

אני מאחל לכם חופשה אישית של מנוחה, קצת בילוי בחיק המשפחה; יש לנו גם משפחות. נשוב לכאן ונתראה. אני בטוח שנתראה עוד לפני סוף השנה ואז נוכל לאחל לכולם שנה טובה. תודה רבה לכם, חברי הכנסת.

אני מסיים את המושב של הכנסת. לילה טוב.